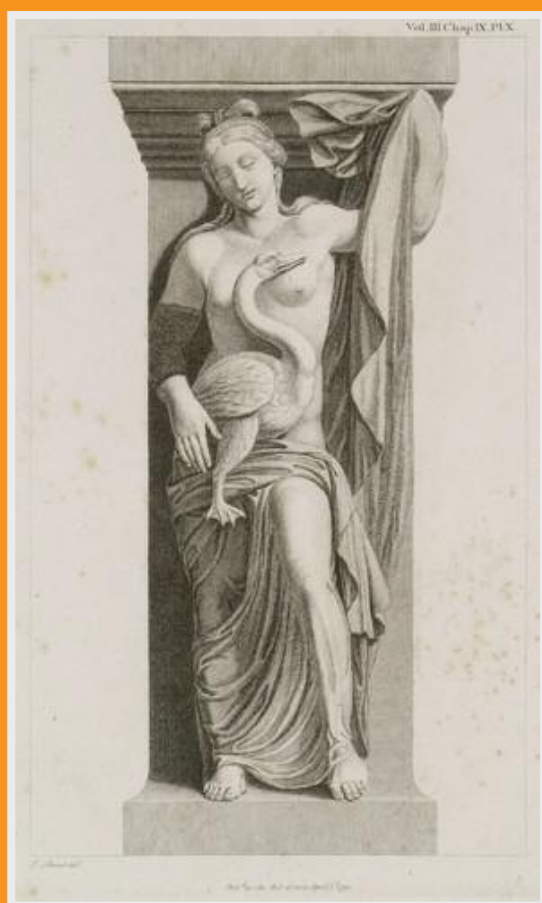

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ / ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

Οδηγός Σπουδών

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2021-2022

Επιμέλεια

ΕΜΜ. ΓΟΥΝΑΡΗ – Κ. ΤΣΟΝΑΚΑ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2021

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Συντομογραφίες	7
----------------------	---

ΠΡΩΤΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Α΄ Μέρος. Πληροφορίες για το ίδρυμα

1. Επωνυμία και διεύθυνση.....	11
2. Ακαδημαϊκές αρχές και υπηρεσίες	11
3. Γενική περιγραφή του Ιδρύματος. Διάρθρωση της Φιλοσοφικής Σχολής ..	11
4. Οργάνωση του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας	13
4.1 Διάρθρωση Τμήματος.....	13
4.2 Διάρθρωση Τομέων	13
4.3 Συνέλευση Τμήματος	14
4.4 Επιστημονικό προσωπικό.....	14
4.4.1 Μέλη ΔΕΠ.....	14
Τομέας Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής, Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας	14
Τομέας Αρχαιολογίας.....	16
Τομέας Ιστορίας της Τέχνης	17
Τομέας Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας, Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας	17
Έδρα Ποντιακών Σπουδών.....	18
4.4.2 Μέλη ΕΔΙΠ	18
4.5 Υπεύθυνος συμφωνιών Erasmus	19
4.6 Επιτροπή φοιτητικών ζητημάτων	19
4.7 Εκπαιδευτικές άδειες ακαδημαϊκού έτους 2020-2021	19
5. Ημερομηνίες ακαδημαϊκού έτους/εξαμήνων.....	20
6. Προγράμματα ERASMUS συνδεδεμένα με το Τμήμα (2020-2021).....	21
7. Διαδικασίες εισαγωγής/εγγραφής.....	27
8. Βασικοί Κανονισμοί του Ιδρύματος.....	28
9. Οργάνωση Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών.....	29
9.1 Οργάνωση Προγράμματος και Θέματα Σπουδών	29
9.1.1 Γενικά θέματα σπουδών	29

9.1.2	Κωδικοποίηση και τεχνικοί όροι	30
9.1.3	Πιστωτικές και Διδακτικές Μονάδες (ECTS).....	31
9.2	Παλιό Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών 2006-2019 (ΠΠΠΣ).....	31
9.2.1	Ειδικά θέματα.....	31
9.2.2	Δομή και κατηγορίες μαθημάτων	32
9.2.3	Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας	35
9.3	Αναμορφωμένο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών 2020	37
9.3.1	Διάκριση/κατηγορίες μαθημάτων	37
9.3.2	Περιγραφή μαθημάτων.....	37
9.3.3	Δηλώσεις μαθημάτων.....	39
9.3.4	Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας	41
9.4	Μεταβατικές Διατάξεις.....	43
9.5	Λοιπές Διατάξεις κοινές για όλους τους φοιτητές	45
9.5.1	Πρακτική Άσκηση ΕΣΠΑ.....	45
9.5.2	Ανασκαφή	45
9.5.3	Μαθήματα Erasmus.....	46
9.5.4	Διδακτικά συγγράμματα	46
9.5.5	Αναγνώριση μαθημάτων	47
9.5.6	Αξιολόγηση φοιτητών/τριών	47
9.5.7	Λήψη Πτυχίου	49
9.5.8	Αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας από τους φοιτητές/τριες.....	50
9.5.9	Πειθαρχικά παραπτώματα	50
9.6	Εφαρμογή και αναθεώρηση του παρόντος Κανονισμού.....	50

Β' Μέρος. Πρόγραμμα και περιλήψεις μαθημάτων

1.	Σκοπός και Μαθησιακά Αποτελέσματα του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών.....	52
2.	Πρόγραμμα Μαθημάτων Αναμορφωμένου Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (ακαδημαϊκό έτος 2020-2021).....	53
3.	Περιλήψεις Μαθημάτων και Μαθησιακά Αποτελέσματα Αναμορφωμένου Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών.....	67
4.	Πρόγραμμα Μαθημάτων Παλαιού Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (ακαδημαϊκό έτος 2020-2021).....	73
5.	Περιλήψεις Μαθημάτων και Μαθησιακά Αποτελέσματα Παλαιού Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών	81
6.	Πρόγραμμα, Κωδικοί και Τίτλοι Μαθημάτων κατά κατηγορίες Μαθημάτων Παλαιού Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών	133
7.	Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας	142

Γ' Μέρος. Γενικές πληροφορίες για τους φοιτητές

1. Κόστος διαβίωσης	145
2. Στέγαση. Φοιτητικά στεγαστικά επιδόματα	145
3. Σίτιση	145
4. Ιατρικές υπηρεσίες. Επιτροπή Κοινωνικής Πολιτικής και Υγείας.....	146
5. Υπηρεσίες για φοιτητές/σπουδαστές με ειδικές ανάγκες	147
6. Ασφάλιση/υγειονομική περίθαλψη	147
7. Οικονομική ενίσχυση φοιτητών/σπουδαστών.....	148
8. Γραφείο φοιτητικών/σπουδαστικών υποθέσεων – Σύμβουλοι σπουδών ..	149
9. Βιβλιοθήκες–Μουσεία–Αρχεία–Εργαστήρια–Ανασκαφές.....	150
9.1 Βιβλιοθήκες	150
9.2 Μουσεία, Αρχεία, Συλλογές και Εργαστήρια του Τμήματος.....	152
9.3 Πανεπιστημιακές ανασκαφές και Αρχαιολογικές έρευνες πεδίου του Τομέα Αρχαιολογίας.....	156
9.4 Colloquia, κύκλοι ομιλιών, επιστημονικές συναντήσεις.....	157
10. Διεθνή προγράμματα	159
11. Πρακτικές πληροφορίες για διακινούμενους φοιτητές/σπουδαστές	159
12. Μαθήματα γλώσσας	160
13. Πρακτική Άσκηση φοιτητών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας 2014-2020	161
14. Αθλητικές εγκαταστάσεις	163
15. Εξωσπουδαστικές και ελεύθερες δραστηριότητες	163
16. Φοιτητικοί Σύλλογοι ΑΠΘ	163

**ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

1. Κανονισμός Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Ιστορική Έρευνα	167
2. Πρόγραμμα και περιλήψεις μαθημάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Ιστορική Έρευνα	183
3. Κανονισμός Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Αρχαιολογία, Τέχνη και Πολιτισμό.....	191
4. Πρόγραμμα και περιλήψεις μαθημάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Αρχαιολογία, Τέχνη και Πολιτισμό.....	209
5. Κανονισμός Διδακτορικών Σπουδών	216
6. Κανονισμός Εκπόνησης Μεταδιδακτορικής Έρευνας.....	226

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΕΙ	: Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
ΑΠΠΣ	: Αναμορφωμένο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών
ΑΠΘ	: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
ΒΔ	: Βασιλικό διάταγμα
γρ.	: γραφείο
ΔΕ	: Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
ECTS	: Ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων
ΕΕ	: Ελεύθερης επιλογής (μάθημα)
ΕΔΙΠ	: Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό
ΕΛΚΕ	: Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας
Εξ.	: Εξάμηνο
ΕΤΕΠ	: Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό
ημιώρ.	: ημιώροφος
ΚΒΕ	: Κέντρο Βυζαντινών Ερευνών
Μουσ. Εκμ.	: Μουσείο Εκμαγείων
ΝΚ	: Νέο Κτήριο Φιλοσοφικής
ΠΑΜΑΚ	: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
ΠΔ	: Προεδρικό διάταγμα
ΠΕ	: Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης
ΠΚ	: Παλαιό Κτήριο Φιλοσοφικής
ΠΠΠΣ	: Παλαιό Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών
ΠΠΔΕ	: Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας
Σπ. Λ.	: Σπουδαστήριο Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας
Υ	: Υποχρεωτικό (μάθημα)
ΥΕ	: Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν (μάθημα)
ΥΕΙΔ	: Υποχρεωτικό ειδίκευσης (μάθημα)
ΥΕΙΔΦ	: Υποχρεωτικό ειδίκευσης φροντιστήριο (μάθημα)
ΦΕΚ	: Φύλλον της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως

ΠΡΩΤΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Α΄ ΜΕΡΟΣ

Πληροφορίες για το Ίδρυμα

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2021-2022

1.

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Η ταχυδρομική διεύθυνση του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής είναι:

Φιλοσοφική Σχολή
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Πανεπιστημιούπολη
54124 Θεσσαλονίκη

Η ιστοσελίδα του Τμήματος: <http://www.hist.auth.gr>

2.

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΠΡΥΤΑΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Πρύτανης: *N. Παπαϊωάννου*, Καθηγητής Τμήματος Κτηνιατρικής
Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας: *Δ. Κωθαίος*,
Καθηγητής Τμήματος Γεωπονίας
Αντιπρύτανης Οικονομικών, Προγραμματισμού και Ανάπτυξης: *Χαρ. Φείδας*,
Καθηγητής Τμήματος Γεωλογίας
Αντιπρύτανης Διοικητικών Υποθέσεων: *Ανδ. Γιαννακουδάκης*, Καθηγητής Τμήματος
Χημείας
Αντιπρύτανης Έρευνας και Δια Βίου Εκπαίδευσης: *Ευσ. Στυλιανίδης*, Αναπλ. Καθη-
γητής Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης

3.

ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ. ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΚΟΣΜΗΤΟΡΑΣ: *Κ. Μπίκος*, Καθηγητής Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής

ΠΡΟΕΔΡΟΙ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΣΧΟΛΗΣ

Τμήμα Φιλολογίας:	<i>A. Ρεθυθιάδου</i>
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας:	<i>E. Μανακίδου</i>
Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής:	<i>Γ. Ζωγραφίδης</i>
Τμήμα Ψυχολογίας:	<i>M. -Ελ. Κοσμίδου</i>
Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας:	<i>A. Τσαγγαλίδης</i>
Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας:	<i>M. Λιτσαρδάκη</i>
Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας:	<i>A. Βηδενμάιερ</i>
Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας:	<i>Ελ. Λεονταρίδη</i>

Η Φιλοσοφική Σχολή ιδρύθηκε το 1925 και άρχισε να λειτουργεί από το 1926-27. Αρχικά είχε διαιρεθεί σε δύο Τμήματα, το Φιλολογικό και το Ιστορικό-Αρχαιολογικό, κατόπιν σε τέσσερα: –Κλασικών Σπουδών, Μέσων και Νεοελληνικών Σπουδών, Φιλοσοφικών Σπουδών και Αρχαιολογικών Σπουδών, ενώ το 1971 διαιρέθηκε σε επτά Τμήματα: Κλασικών Σπουδών, Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών, Ιστορικών Σπουδών, Αρχαιολογίας και Τέχνης, Φιλοσοφικών Σπουδών, Ψυχολογίας-Παιδαγωγικής και Γλωσσολογίας. Το πρόγραμμα αυτό εφαρμόστηκε για τελευταία φορά κατά το ακαδημαϊκό έτος 1985-86.

Το 1951-52 άρχισε να λειτουργεί το Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, προσαρτημένο στη Φιλοσοφική Σχολή. Το 1954-55 προστέθηκε το Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας και το 1960-61 τα Τμήματα Γερμανικής και Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας. Το 1964 (ΒΔ 735) ιδρύθηκε στα Ιωάννινα Τμήμα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, που αργότερα ανεξαρτητοποιήθηκε μέσα στο πλαίσιο του αυτόνομου Πανεπιστημίου των Ιωαννίνων. Με το ΠΔ 1051/77 ιδρύθηκε στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης το Σχολείο της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, που λειτουργεί υπό την εποπτεία της Φιλοσοφικής Σχολής και προσφέρει μαθήματα Νέας Ελληνικής σε αλλοδαπούς και υποψήφιους φοιτητές.

Από το ακαδημαϊκό έτος 1982-83 ισχύει και για τη Φιλοσοφική Σχολή ο Νόμος 1268/82 (ΦΕΚ 87/16-7-82) «για τη δομή και λειτουργία των ΑΕΙ», ορισμένες διατάξεις του οποίου τροποποιήθηκαν με τον Νόμο 1566/85. Με τον Νόμο 1268/82 α) ιδρύθηκε στη θέση της παλαιάς Φιλοσοφικής Σχολής το Φιλοσοφικό Τμήμα και β) αυτονομήθηκαν τα τέσσερα Τμήματα του Ινστιτούτου Ξένων Γλωσσών και Φιλολογιών. Τα πέντε αυτά Τμήματα απάρτιζαν πια, σύμφωνα με το Νόμο, τη Φιλοσοφική Σχολή. Το 1984 Φιλοσοφικό Τμήμα διαιρέθηκε με το ΠΔ 445/84 σε τρία Τμήματα: α) Φιλολογίας, β) Ιστορίας και Αρχαιολογίας και γ) Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας. Το 1996 αποσπάστηκε το Τμήμα Ψυχολογίας από το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής. Έτσι, σήμερα η Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης απαρτίζεται από οκτώ Τμήματα. Καθένα από αυτά χορηγεί ξεχωριστό Πτυχίο.

Στη Φιλοσοφική Σχολή ανήκε από το 1966, οπότε και ιδρύθηκε, το Κέντρο Βυζαντινών Ερευνών (<http://www.kbe.auth.gr/>), το οποίο αποτελείται από πέντε τμήματα: Βυζαντινής Ιστορίας, Βυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, Βυζαντινής Φιλολογίας, Βυζαντινής Θεολογίας και Βυζαντινού Δικαίου. Το ΚΒΕ σήμερα αποτελεί αυτόνομη μονάδα του Α.Π.Θ., υπαγόμενη στη Σύγκλητο, και διοικείται από πενταμελές Διοικητικό Συμβούλιο, τα μέλη του οποίου αποτελούν μέλη ΔΕΠ των αντίστοιχων Τμημάτων του Πανεπιστημίου.

4.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας αποτελεί τη συνέχεια των εδρών της Ιστορίας, της Αρχαιολογίας και της Λαογραφίας, από τις πρώτες που ιδρύθηκαν στη Φιλοσοφική Σχολή. Κάτοχοι των εδρών αυτών υπήρξαν σημαντικοί ακαδημαϊκοί δάσκαλοι και διακεκριμένοι πνευματικοί άνδρες της χώρας. Το Τμήμα τρεχόντως αποτελείται από τέσσερις τομείς: (α) Αρχαίας Ελληνικής, Ρωμαϊκής, Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας, (β) Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας, Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, (γ) Αρχαιολογίας, (δ) Ιστορίας της Τέχνης. Κάθε Τομέας αναπτύσσει ανεξάρτητα τις ερευνητικές του δραστηριότητες αλλά συλλογικά εφαρμόζουν κοινό Πρόγραμμα Σπουδών.

Το Τμήμα προσφέρει:

- Πτυχίο με ειδίκευση στην Ιστορία ή την Αρχαιολογία και την Ιστορία της Τέχνης
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα στην Ιστορική Έρευνα
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα στην Αρχαιολογία, Τέχνη και Πολιτισμό
- Διδακτορικό Δίπλωμα στην Ιστορία ή την Αρχαιολογία και την Ιστορία της Τέχνης

4.1 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Πρόεδρος: Ε. Μανακίδου, Καθηγήτρια, γρ. 311 (τηλ. 231099.7279)

Αναπλ. Πρόεδρος: Ιακ. Μιχαηλίδης, Καθηγητής, γρ. 401 (τηλ.231099.7273)

Γραμματέας: Β. Χαχοπούλου, ΠΕ Διοικητικού-Οικονομικού (τηλ. 231099.8780)

Προσωπικό Γραμματείας: Κτήριο Διοίκησης, 2ος όροφος, γρ. 208, FAX: 231099.5222

Διοικητικά-Φοιτητικά θέματα:

Ι. Γιαννακίδου, ΔΕ Διοικητικού-Λογιστικού (τηλ. 231099. 5224)

Χ. Καραμπάλης, ΔΕ Διοικητικού-Λογιστικού (τηλ. 231099.5226)

Πρωτόκολλο-Διεκπεραίωση θεμάτων: Σ. Δέδος, Υπάλληλος Γραφείου (τηλ. 231099.5225)

Μεταπτυχιακά: Ι. Καμανά, Υπάλληλος Γραφείου (τηλ. 231099.5223)

4.2 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΜΕΩΝ

Τομέας Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής, Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας

Διευθυντής: Α. Δεληκάρη, Αναπλ. Καθηγήτρια, γρ. 412, τηλ. 231099.7286

Γραμματεία Τομέα: Ελ. Ασημακοπούλου, ΕΤΕΠ, γρ. 405, τηλ. 231099.7218

Τομέας Αρχαιολογίας

Διευθύντρια: Μ. Παϊσίδου, Αναπλ. Καθηγήτρια, γρ. 311, τηλ. 231099.7127

Γραμματεία Τομέα: Φ. Σιδερά, ΕΤΕΠ, αίθ. 301, τηλ. 231099.7278

Βιβλιοθήκη Τομέων Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης:

Μ. Νταγιούκλα, ΤΕ Βιβλιοθηκονόμων, αίθ. 301, τηλ. 231099.7298

Φ. Σιδερά, ΕΤΕΠ, αίθ. 301, τηλ. 231099.7278

Μ. Ιατρού, ΕΤΕΠ, Ανασκαφή Δίου, τηλ. 23510-53949

Κ. Βαστέλη, ΕΔΙΠ, γρ. 302 (ημιόροφος), τηλ. 231099.7211

Τομέας Ιστορίας της Τέχνης

Τομέας Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας, Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

Διευθυντής: Γ. Αγγελόπουλος, Αναπλ. Καθηγητής, γρ. 104 Παλαιό Κτήριο Φιλοσοφικής, τηλ. 231099.7424

Γραμματεία Τομέα: Μ. Ζαμπελάκη, ΕΤΕΠ, αίθ. 401, τηλ. 231099.7258

Βιβλιοθήκη Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας: Μ. Τζατζιμάκη, ΕΤΕΠ, αίθ. 401, τηλ. 231099.7183

Βιβλιοθήκη Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας: Α. Τζιντζιόβα, ΕΔΙΠ, αίθ. 104 ΠΚ, τηλ. 231099.7288

4.3 ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Πρόεδρος: Ε. Μανακίδου

Αναπλ. Πρόεδρος: Ιακ. Μιχαηλίδης

Διευθυντές Τομέων: Μ. Παϊσίδου, Α. Δεληκάρη, Γ. Αγγελόπουλος

Μέλη: Π. Ανδρούδης, Γ. Αντωνίου, Σ. Μ. Βαλαμώτη, Αλ.-Κ. Βασιλείου-Seibt, Αν. Γκουτζουκώστας, Β. Κ. Γούναρης, Ι. Ζάρρα, Β. Κάλφογλου-Καλοτεράκη, Μ. Καντηρέα, Φ. Κοτζαγεώργης, Γ. Λεβενιώτης, Ελ. Μαντά, Π. Νίγδελης, Μ. Ντίνου, Ι. Ξυδόπουλος, Ελ. Παπαγιάννη, Π. Παπαδοπούλου, Δ. Παπασταματίου, Ν. Πούλου, Ηλ. Σβέρκος, Αθ. Σέμογλου, Σπ. Σφέτας, Αθ. Σφήκας, Αν. Τάντσης, Ε. Τούντα, Σ. Τριανταφύλλου, Π. Τσέλεκας, Λ. Χασιώτης, Ελ. Χατζηαντωνίου.

Εκπρόσωπος ΕΔΙΠ (1): Τακτική: Εμμ. Γούναρη, Αναπληρωματική: Ευαγ. Βούλγαρη

Εκπρόσωπος ΕΤΕΠ (1): Δεν έχει οριστεί

Εκπρόσωπος μεταπτυχιακών φοιτητών (1): Δεν έχει οριστεί

Εκπρόσωπος προπτυχιακών φοιτητών (1): Δεν έχει οριστεί

4.4 ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

4.4.1 ΜΕΛΗ ΔΕΠ

Τομέας Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής, Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Νίγδελης Παντελής (Αρχαία Ιστορία)

404 231099.7207
pnigdeli@hist.auth.gr

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Βασιλείου-Seibt Αλεξάνδρα-Κυριακή (Βυζαντινή Ιστορία – Σφραγιδολογία)		231099.7228 avassili@hist.auth.gr
2. Γκουτζιουκώστας Ανδρέας (Βυζαντινή Ιστορία – Θεσμοί)	406	231099.7982 agkoutzi@hist.auth.gr
3. Δεληκάρη Αγγελική (Ιστορία των Σλαβικών Λαών)	412	231099.7286 adelikar@hist.auth.gr
4. Καντηρέα Μαρία (Ρωμαϊκή Ιστορία)	411	231099.7218 kantirea@hist.auth.gr
5. Ξυδόπουλος Ιωάννης (Αρχαία Ελληνική Ιστορία)	411	231099.7184 ixydopou@hist.auth.gr
6. Σβέρκος Ηλίας (Ρωμαϊκή Ιστορία)	422	231099.7205 sverkos@hist.auth.gr
7. Τούντα Ελένη (Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσης)	409B	231099.7267 tounta@hist.auth.gr

ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Λεβενιώτης Γεώργιος (Βυζαντινή Ιστορία)	408	231099.7655 leveniot@hist.auth.gr
2. Χατζηαντωνίου Ελισάβετ (Βυζαντινή Ιστορία)	408	231099.7333 ehatzian@hist.auth.gr

ΛΕΚΤΟΡΕΣ

1. Κάλφογλου-Καλοτεράκη Βασιλική (Αρχαία Ιστορία)	422	231099.7188 kalnarn@hist.auth.gr
--	-----	-------------------------------------

ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Βεληγιάννη-Τερζή Χρυσούλα (Αρχαία Ιστορία)
2. Γρηγορίου-Ιωαννίδου Μάρθα (Βυζαντινή Ιστορία)

3. Κατσόφσκα-Μαλιγκούδη Γιάννα (Ιστορία των Σλαβικών Λαών)
4. Κορρές Θεόδωρος (Βυζαντινή Ιστορία)
5. Νεράντζη-Βαρμάζη Βασιλική (Βυζαντινή Ιστορία)
6. Σταυρίδου-Ζαφράκα Αλκμήνη (Βυζαντινή Ιστορία)
7. Τουλουμάκος Ιωάννης (Αρχαία Ιστορία)

Τομέας Αρχαιολογίας

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Βαλαμώτη Σουλτάνα Μαρία
(Προϊστορική Αρχαιολογία)	304	231099.7310
sval@hist.auth.gr
2. Μανακίδου Ελένη (Κλασική Αρχαιολογία)	311	231099.7272
hmanak@hist.auth.gr
3. Πούλου Ναταλία (Βυζαντινή Αρχαιολογία)	314	231099.7273
npoulou@hist.auth.gr
4. Σέμογλου Αθανάσιος (Βυζαντινή Αρχαιολογία)	314	231099.7275
semoglou@hist.auth.gr

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Παϊσίδου Μελίνα (Βυζαντινή Αρχαιολογία)	311	231099.7127
mpaisidou@hist.auth.gr
2. Παπαγιάννη Ελένη (Κλασική Αρχαιολογία)	311	231099.7493
elpapag@hist.auth.gr
2. Τριανταφύλλου Σεβαστή
(Προϊστορική Αρχαιολογία)	304	231099.7300
strianta@hist.auth.gr

ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Ανδρούδης Πασχάλης
(Βυζαντινή Αρχαιολογία)	314	231099.7377
androudis@hist.auth.gr
2. Ντίνου Μαρία (Προϊστορική Αρχαιολογία)	304	231099.7461
mntinou@hist.auth.gr
3. Παπαδοπούλου Παγώνα
(Βυζαντινή Αρχαιολογία)	314	231099.7141
pagonapapa@hist.auth.gr
4. Τάντσης Αναστάσιος (Βυζαντινή Αρχαιολογία)	302	231099.5488
tassostan@hist.auth.gr
5. Τσέλεκας Παναγιώτης (Κλασική Αρχαιολογία)	303	231099.7208
ptselekas@hist.auth.gr

ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Ακαμάτης Ιωάννης (Κλασική Αρχαιολογία)
2. Ανδρέου Στυλιανός (Προϊστορική Αρχαιολογία)
3. Βελένης Γεώργιος (Βυζαντινή Αρχαιολογία)

4. Βουτυράς Εμμανουήλ (Κλασική Αρχαιολογία)
5. Δρούγου Στέλλα (Κλασική Αρχαιολογία)
6. Ευστρατίου Νίκος (Προϊστορική Αρχαιολογία)
7. Καδάς Σωτήριος (Βυζαντινή Αρχαιολογία)
8. Κωτσάκης Κωνσταντίνος (Προϊστορική Αρχαιολογία)
9. Μέντζος Αριστοτέλης (Βυζαντινή Αρχαιολογία)
10. Μουστάκα Αλίκη (Κλασική Αρχαιολογία)
11. Παζαράς Θεοχάρης (Βυζαντινή Αρχαιολογία)
12. Παντερμαλής Δημήτριος (Κλασική Αρχαιολογία)
13. Παπαευθυμίου-Παπανθίμου Αικατερίνη (Προϊστορική Αρχαιολογία)
14. Πινγιάτογλου Σεμέλη (Κλασική Αρχαιολογία)
15. Σαατσόγλου-Παλιαδέλη Χρυσούλα (Κλασική Αρχαιολογία)
16. Σμιτ-Δούνα Βαρβάρα (Κλασική Αρχαιολογία)
17. Στεφανίδου-Τιβερίου Θεοδοσία (Κλασική Αρχαιολογία)
18. Τιβέριος Μιχάλης (Κλασική Αρχαιολογία)

Τομέας Ιστορίας της Τέχνης

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Ιλιάνα Ζάρρα	313	231099.7212 ilzarra@hist.auth.gr
--------------	-----	-------------------------------------

ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Κωτίδης Αντώνιος (Ιστορία της Τέχνης)
2. Μυκονιάτης Ηλίας (Ιστορία της Μεσαιωνικής και Νεότερης Τέχνης της Δύσης)
3. Παπανικολάου Μιλτιάδης (Ιστορία της Τέχνης)
4. Χαραλαμπίδης Αλκιβιάδης (Ιστορία της Μεσαιωνικής και Νεότερης Τέχνης της Δύσης)

Τομέας Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας, λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Γούναρης Βασίλης (Ιστορία των Νεοτέρων Χρόνων)	401	231099.7470 vkg@hist.auth.gr
1. Μιχαηλίδης Ιάκωβος (Σύγχρονη Ιστορία)	401	231099.7973 iakovos@hist.auth.gr
3. Σφέτας Σπυρίδων (Νεότερη και Σύγχρονη Βαλκανική Ιστορία)	401	231099.7225 ssfetas@hist.auth.gr
4. Σφήκας Αθανάσιος (Διεθνής και Ελληνική Ιστορία του 20ού αι.)	401	231099.7517 tdsfikas@hist.auth.gr

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Αγγελόπουλος Γεώργιος (Κοινωνική Ανθρωπολογία)	104 (ΠΚ)	231099.7288 agelop@hist.auth.gr
2. Κοτζαγεώργης Φωκίων (Ιστορία της Νεότερης Ελλάδας)	401	231099.7206 phokion@hist.auth.gr
3. Χασιώτης Λουκιανός (Ιστορία των Νεότερων Χρόνων)	401	2310.997449 loukhass@hist.auth.gr

ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Αντωνίου Γεώργιος (Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία των Εβραίων του Ελλαδικού χώρου)		231099.7219 geantoniou@hist.auth.gr
2. Μαντά Ελευθερία (Ιστορία της Νεότερης Ελλάδας)	401	232099.7500 elefant@hist.auth.gr
3. Παπασαματίου Δημήτριος (Ιστορία της Νεότερης Ελλάδας)	401	231099.7481 papasta@hist.auth.gr

ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Αλεξανδρόπουλος Ιωάννης (Τουρκολογία)
2. Κολιόπουλος Ιωάννης (Ιστορία των Νεότερων Χρόνων)
3. Μουρέλος Ιωάννης (Σύγχρονη Ιστορία)
4. Ξανθοπούλου-Κυριακού Άρτεμις-Νίκη (Νεοελληνική Ιστορία)
5. Χασιώτης Ιωάννης (Ιστορία των Μεσαιωνικών και Νεότερων Χρόνων)

ΕΔΡΑ ΠΟΝΤΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

με την υποστήριξη του Φιλανθρωπικού Ιδρύματος «Ιβάν Σαββίδης»

ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

1. Χατζηκυριακίδης Κυριάκος ¹ (Ποντιακές Σπουδές – Ελληνισμός της Ανατολής)	402	231099.7214 kyriakoschatz@hist.auth.gr
---	-----	---

4.4.2 ΜΕΛΗ ΕΔΙΠ**Τομέας Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής, Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας**

1. Δρ. Μανδαλάκη Αικατερίνη (Αρχαία Ελληνική Ιστορία)	404	231099.7207 mandalaki@hist.auth.gr
--	-----	---------------------------------------

Τομέας Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας, Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

1. Τζιντζιόβα Αρετή (Λαογραφία)	104
(ΠΚ) | 231099.7288
areti@hist.auth.gr |
|---------------------------------|-------------|-----------------------------------|

Τομέας Αρχαιολογίας

1. Βαστέλλη Κυριακή
(Κλασική Αρχαιολογία) | 302
(ημιώρ.) | 231099.7211
kvastelli@hist.auth.gr |
|--|-----------------|---------------------------------------|

Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας

1. Δρ. Αλαγκιοζίδου Σοφία		alagsofia@hist.auth.gr
2. Δρ. Αλματζή Αθηνά
(Προϊστορική Αρχαιολογία)	301A	231099.7282
aalmatzi@hist.auth.gr
3. Δρ. Αναγνώστου Ιωάννα
(Προϊστορική Αρχαιολογία)	301A	231099.7281
gianna12@hist.auth.gr
4. Δρ. Βασιλειάδου Ιωάννα
(Κλασική Αρχαιολογία)	301A	231099.7281
ivasil@hist.auth.gr
5. Δρ. Βούλγαρη Ευαγγελία
(Προϊστορική Αρχαιολογία)	301A	231099.7282
voulevan@hist.auth.g
6. Δρ. Γούναρη Εμμανουέλα
(Κλασική Αρχαιολογία)	301A	231099.7442
emma@hist.auth.gr
7. Δρ. Καλλίνη Χρυσάνθη
(Κλασική Αρχαιολογία)	301A	231099.7282
kallini@hist.auth.gr
8. Δρ. Καλλίνης Γεώργιος		gkall@hist.auth.gr
9. Δρ. Κυριάκου Αθανασία
(Κλασική Αρχαιολογία)	302
(ημιώρ)	231099.7990
akyriak@hist.auth.gr
10. Δρ. Παπακυριακού Χριστίνα
(Βυζαντινή Αρχαιολογία)	301A/
KBE	231099.2008/99.744
chpapaky@hist.auth.g
11. Δρ. Πλιώτα Αναστασία
(Βυζαντινή Αρχαιολογία)	301A/
KBE	231099.2007/99.744
apliota@hist.auth.gr
12. Δρ. Τσονάκα Κωνσταντίνα
(Κλασική Αρχαιολογία)	301A	231099.7281
ktsonaka@hist.auth.g

¹ Υπό την επίβλεψη του Κοσμήτορα της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ.

4.5 ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ ERASMUS

Σεβαστή Τριανταφύλλου, γρ. 304, τηλ. 231099.7300, e-mail: strianta@hist.auth.gr

4.6 ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΦΟΙΤΗΤΙΚΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ
ΕΥΑΙΣΘΗΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

Αγγελική Δεληκάρη, γρ. 412, τηλ. 231099.7286, e-mail: adelikar@hist.auth.gr

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Ελισσάβη Χατζηαντωνίου, γρ. 408, τηλ. 231099.7333, e-mail: ehatzian@hist.auth.gr

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΜΕΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

Παγώνα Παπαδοπούλου, γρ. 314, τηλ. 231099.7141, e-mail: pagonapapa@hist.auth.gr

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΜΕΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Ιλιάνα Ζάρρα, γρ. 313, τηλ.231099. 7212, email: ilzarra@hist.auth.gr

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΜΕΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ, ΡΩΜΑΪΚΗΣ, ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΚΑΙ
ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Βασιλική Κάλφογλου Καλοτεράκη, γρ. 422, τηλ. 231099.7178, e-mail:
kalnarn@hist.auth.gr

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΜΕΑ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ

Δημήτρης Παπασταματίου, γρ. 401, τηλ. 2310997481, e-mail: dpapasta@hist.auth.g

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ECTS ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

Σεβαστή Τριανταφύλλου, γρ. 304, τηλ. 231099.7300, e-mail: strianta@hist.auth.gr

4.7 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΔΕΙΕΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2020-2021

Εαρινό εξάμηνο: Μ. Καντηρέα

Αθ. Σφήκας

5. ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ/ΕΞΑΜΗΝΩΝ: ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2021-2022

Εξάμηνα

	Έναρξη	Λήξη
Χειμερινό εξάμηνο	11 Οκτωβρίου 2021	28 Ιανουαρίου 2022
Εαρινό εξάμηνο	14 Φεβρουαρίου 2022	27 Μαΐου 2022

Εξεταστικές περιόδους

	Έναρξη	Λήξη
Σεπτεμβρίου 2021	1 Σεπτεμβρίου 2021	30 Σεπτεμβρίου 2021
Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου 2022	24 Ιανουαρίου 2022	11 Φεβρουαρίου 2022
Ιουνίου 2022	30 Μαΐου 2022	17 Ιουνίου 2022

Αργίες

- 26 Οκτωβρίου 2021 (Εορτή Αγ. Δημητρίου)
- 28 Οκτωβρίου 2021 (Επέτειος του ΟΧΙ)
- 17 Νοεμβρίου 2021 (Επέτειος Πολυτεχνείου)
- 24 Δεκεμβρίου 2021 έως και 7 Ιανουαρίου 2022 (Χριστούγεννα – Πρωτοχρονιά)
- 30 Ιανουαρίου 2022 (Τριών Ιεραρχών)
- 3 έως και 8 Μαρτίου 2022 (Διακοπές Αποκριάς)
- 25 Μαρτίου 2022 (επέτειος της Επανάστασης του 1821)
- Ημέρα φοιτητικών εκλογών (η ακριβής ημερομηνία θα ανακοινωθεί κατά το εαρινό εξάμηνο)
- 18.Απριλίου έως 29 Απριλίου 2022 (Πάσχα)
- 13 Ιουνίου 2022 (Αγίου Πνεύματος)

6.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ERASMUS ΣΥΝΔΕΟΜΕΝΑ ΜΕ ΤΟ ΤΜΗΜΑ (2021-2022)

ΕΠΙΠΕΔΑ: F=first cycle (προπτυχιακό), S=second cycle (μεταπτυχιακό),
T =third cycle (διδασκτορικό).

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: Οι αριθμοί αντιστοιχούν σε μήνες ανά φοιτητή.

Συμφωνίες Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας Ενεργές Συμφωνίες

ΒΕΛΓΙΟ						
Xydopoulos Ioannis	School of History and Archaeology	KU Leuven	B LEUVEN01	0222 -History and archaeology	2015	2022
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Université catholique de Louvain (UCL)	B LOUVAIN01	0222 -History and archaeology	2016	2022
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ						
Delikari Angeliki	School of History and Archaeology	Bulgarian Academy of Sciences	BG SOFIA30	0222 -History and archaeology	2020	2022
Paisidou Melina	School of History and Archaeology	Sofiiski Universitet 'Sveti Kliment Ohridski'	BG SOFIA06	0222 -History and archaeology	2020	2021
ΓΑΛΛΙΑ						
Papadopoulou Pagona	School of History and Archaeology	École Pratique des Hautes Études - EPHE	F PARIS054	0222 -History and archaeology	2014	2022
Poulou Natalia	School of History and Archaeology	Université Lille 3 - Sciences Humaines et Sociales	F LILLE03	0222 -History and archaeology	2018	2022
Papadopoulou Pagona	School of History and Archaeology	Aix-Marseille Université	F MARSEIL84	0222 -History and archaeology	2014	2022
Tounta Eleni	School of History and Archaeology	Université de Nantes	F NANTES01	0222 -History and archaeology	2020	2022
Valamoti Soultana	School of History and Archaeology	Université Paris 1 Panthéon-Sorbonne	F PARIS001	0222 -History and archaeology	2014	2021
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Université Paris Ouest Nanterre La Défense	F PARIS010	0222 -History and archaeology	2019	2022
ΓΕΡΜΑΝΙΑ						
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg	D HEIDELB01	0222 -History and archaeology	2014	2022

Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Christian-Albrechts-Universität zu Kiel	D KIEL01	0222 - History and archaeology	2015	2022
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Universität Augsburg	D AUGSBUR01	0222 - History and archaeology	2014	2022
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Freie Universität Berlin	D BERLIN01	0222 - History and archaeology	2014	2022
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Humboldt-Universität zu Berlin	D BERLIN13	0222 - History and archaeology	2015	2022
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Albert-Ludwigs-Universität Freiburg	D FREIBUR01	0222 - History and archaeology	2014	2022
Nigdelis Pantelis	School of History and Archaeology	Georg-August-Universität Göttingen	D GOTTING01	0222 - History and archaeology	2014	2022
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Universität Hamburg	D HAMBURG01	022 - Humanities (except languages)	2014	2022
Tounta Eleni	School of History and Archaeology	Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg	D HEIDELB01	0222 - History and archaeology	2015	2022
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Friedrich-Schiller-Universität Jena	D JENA01	022 - Humanities (except languages)	2017	2022
Nigdelis Pantelis	School of History and Archaeology	Universität zu Köln	D KOLN01	0222 - History and archaeology	2014	2022
Papagianni Eleni	School of History and Archaeology	Universität zu Köln	D KOLN01	0222 - History and archaeology	2014	2022
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Johannes Gutenberg-Universität Mainz	D MAINZ01	0222 - History and archaeology	2015	2021
Papagianni Eleni	School of History and Archaeology	Philipps-Universität Marburg	D MARBURG01	0222 - History and archaeology	2017	2022
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Westfälische Wilhelms-Universität Münster	D MUNSTER01	0222 - History and archaeology	2019	2022
Papagianni Eleni	School of History and Archaeology	Universität Trier	D TRIER01	0222 - History and archaeology	2014	2022
Kalfoglou-Kaloteraki Vasiliki	School of History and Archaeology	Universität Trier	D TRIER01	0222 - History and archaeology	2014	2022
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Julius-Maximilians-Universität Würzburg	D WURZBUR01	0222 - History and archaeology	2014	2022

ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ						
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Cardiff University	UK CARDIFF01	0222 - History and archaeology	2016	2021
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	University College Londo	UK LONDON029	0222 - History and archaeology	2019	2021
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	The University of Sheffield	UK SHEFFIE01	0222 - History and archaeology	2014	2021
Triantaphyllou Sevasti	School of History and Archaeology	University of Edinburgh	UK EDINBUR01	224 - History, philosophy and related subjects	2014	2022
ΙΣΠΑΝΙΑ						
Hassiotis Loukianos	School of History and Archaeology	Universidad de Oviedo	E OVIEDO01	0228 - Inter-disciplinary programmes and qualifications involving humanities	2014	2022
Hassiotis Loukianos	School of History and Archaeology	Universidad de Valladolid	E VALLADO01	0222 - History and archaeology	2014	2022
Tselekas Panagiotis	School of History and Archaeology	Universidad de Alicante	E ALICANT01	0222 - History and archaeology	2014	2022
Semoglou Athanasios	School of History and Archaeology	Universitat Autònoma de Barcelona	E BARCELO02	02 - Arts and humanities	2016	2022
Valamoti Soultana-Maria	School of History and Archaeology	Universitat Autònoma de Barcelona	E BARCELO02	0222 - History and archaeology	2014	2022
Triantaphyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Universitat Autònoma de Barcelona	E BARCELO02	0222 - History and archaeology	2014	2022
Hassiotis Loukianos	School of History and Archaeology	Universidad de Zaragoza	E ZARAGOZ01	0228 - Inter-disciplinary programmes and qualifications involving humanities	2014	2022
ΙΤΑΛΙΑ						
Tselekas Panagiotis	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Salerno	I SALERNO01	0222 - History and archaeology	2015	2022
Poulou Natalia	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Bologna 'Alma Mater Studiorum'	I BOLOGNA01	0222 - History and archaeology	2014	2022
Bakalaki Maria-Alexandra	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Cagliari	I CAGLIAR01	0314 - Sociology and cultural studies	2014	2021
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Catania	I CATANIA01	0222 - History and archaeology	2016	2022

Tselekas Panagiotis	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Firenze	I FIRENZE01	0222 -History and archaeology	2014	2022
Tounta Eleni	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Genova	I GENOVA01	0222 -History and archaeology	2015	2022
Semoglou Athanasios	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Napoli Federico II	I NAPOLI01	0222 -History and archaeology	2014	2022
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Napoli Federico II	I NAPOLI01	0222 -History and archaeology	2015	2022
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Napoli "L'Orientale"	I NAPOLI02	022 - Humanities (except languages)	2014	2022
Kantirea Maria	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Padova	I PADOVA01	0228 - Inter-disciplinary programmes and qualifications involving humanities	2014	2022
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Perugia	I PERUGIA01	0222 -History and archaeology	2014	2022
Bakalaki Maria-Alexandra	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Perugia	I PERUGIA01	0314 - Sociology and cultural studies	2014	2021
Manta Eleftheria	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Pisa	I PISA01	022 - Humanities (except languages)	2014	2022
Tselekas Panagiotis	School of History and Archaeology	Università degli Studi della Basilicata	I POTENZA01	0222 -History and archaeology	2014	2022
Manta Eleftheria	School of History and Archaeology	Università degli Studi Roma Tre	I ROMA16	0222 -History and archaeology	2014	2022
Gounaris Basil	School of History and Archaeology	Università Ca' Foscari Venezia	I VENEZIA01	0222 -History and archaeology	2014	2021
ΚΡΟΑΤΙΑ						
Semoglou Athanasios	School of History and Archaeology	Sveučilište u Rijeci	HR RIJEKA01	021 - Arts	2014	2022
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Sveučilište u Zagrebu	HR ZAGREB01	0222 -History and archaeology	2018	2022
ΚΥΠΡΟΣ						
Michailidis Iakovos	School of History and Archaeology	University of Cyprus	CY NICOSIA01	0222 -History and archaeology	2017	2022

ΟΛΛΑΝΔΙΑ						
Valamoti Soutana-Maria	School of History and Archaeology	Rijksuniversiteit Groningen	NL GRONING01	0222-History and archaeology	2014	2022
ΠΟΛΩΝΙΑ						
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Uniwersytet Im. Adama Mickiewicza	PL POZNAN01	0222-History and archaeology	2014	2022
Semoglou Athanasios	School of History and Archaeology	Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw	PL WARSZAW07	0222-History and archaeology	2014	2022
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ						
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Universidade de Coimbra	P COIMBRA01	0222-History and archaeology	2014	2022
ΡΟΥΜΑΝΙΑ						
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Universitatea '1 Decembrie 1918' din Alba Iulia	RO ALBAIU01	0222-History and archaeology	2017	2022
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Alexandru Ioan Cuza University of Iași	RO IASI02	0222-History and archaeology	2014	2022
ΣΛΟΒΕΝΙΑ						
Angelopoulos Georgios	School of History and Archaeology	Univerza v Ljubljani	SI LJUBLJA01	0314 - Sociology and cultural studies	2015	2022
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Univerza v Ljubljani	SI LJUBLJA01	0222-History and archaeology	2014	2022
ΣΟΥΗΔΙΑ						
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Stockholms universitet	S STOCKHO01	0222-History and archaeology	2019	2022
ΤΣΕΧΙΑ						
Delikari Angeliki	School of History and Archaeology	Charles University	CZ PRAHA07	0222-History and archaeology	2014	2021
Semoglou Athanasios	School of History and Archaeology	University of Ostrava	CZ OSTRAVA02	0222-History and archaeology	2020	2022
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Charles University	CZ PRAHA07	0222-History and archaeology	2014	2022
ΤΟΥΡΚΙΑ						
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Ankara Üniversitesi	TR ANKARA01	0222-History and archaeology	2018	2022
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Uludag Üniversitesi	TR BURSA01	0222-History and archaeology	2014	2022

Valamoti Sultana-Maria	School of History and Archaeology	Trakya Üniversitesi	TR EDIRNE01	0222-History and archaeology	2014	2022
Papadopoulou Pagona	School of History and Archaeology	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	TR ISTANBU06	02 - Arts and humanities	2018	2022
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Ege Üniversitesi	TR IZMIR02	0222-History and archaeology	2014	2022
Kotzageorgis Fokion	School of History and Archaeology	Ege Üniversitesi	TR IZMIR02	0222-History and archaeology	2014	2022
Kotzageorgis Fokion	School of History and Archaeology	Üsküdar Üniversitesi	TR ISTANBU46	0222-History and archaeology	2020	2022
Leveniotis Georgios	School of History and Archaeology	Sakarya Üniversitesi	TR SAKARYA01	0222-History and archaeology	2017	2022

7. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ/ΕΓΓΡΑΦΗΣ

Οι ημερομηνίες εγγραφής των επιτυχόντων ανακοινώνονται από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://eregister.it.minedu.gov.gr>. Η πρόσβαση στην ιστοσελίδα είναι δυνατή μέσω του συστήματος ηλεκτρονικής εγγραφής με τον ίδιο κωδικό πρόσβασης (password) που ο επιτυχών χρησιμοποίησε για την εισαγωγή του στην ηλεκτρονική εφαρμογή του Μηχανογραφικού Δελτίου.

Μέσα από την ίδια ηλεκτρονική εφαρμογή οι επιτυχόντες και οι επιτυχούσες, στην περίπτωση που έχουν εγγραφεί από προηγούμενο έτος σε Σχολή, Τμήμα ή Εισαγωγική Κατεύθυνση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, θα δηλώσουν τη Σχολή, Τμήμα ή Εισαγωγική Κατεύθυνση στο οποίο είναι ήδη εγγεγραμμένοι/-ες και θα αιτούνται ταυτόχρονα τη διαγραφή τους, προκειμένου να ολοκληρωθεί η εγγραφή τους στη νέα Σχολή, Τμήμα ή Εισαγωγική Κατεύθυνση.

Στη συνέχεια, οι εγγραφέντες/-είσες, προκειμένου να δημιουργήσουν τον απαραίτητο ιδρυματικό τους λογαριασμό στο ΑΠΘ και να έχουν πρόσβαση σε πολλαπλές ακαδημαϊκές υπηρεσίες και υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας, όπως π.χ. έκδοση ακαδημαϊκής ταυτότητας, έκδοση κάρτας σίτισης, δήλωση μαθημάτων, δήλωση συγγραμμάτων κ.λπ., θα πρέπει:

- Βήμα 1ο: Να προχωρήσουν σε καταχώρηση των στοιχείων τους στην πλατφόρμα ηλεκτρονικών υπηρεσιών του ΑΠΘ <http://register.auth.gr>
- Βήμα 2ο: Να προσέλθουν στη Γραμματεία του Τμήματος φέροντας μαζί τους αστυνομική ταυτότητα ή διαβατήριο και βεβαίωση του ΑΜΚΑ ή βιβλιάριο ασθενείας—προκειμένου να ολοκληρωθεί η διαδικασία εγγραφής τους με τον έλεγχο ταυτοπροσωπίας τους.

Η διαδικασία καταχώρησης στοιχείων στην πλατφόρμα ηλεκτρονικών υπηρεσιών του ΑΠΘ/ελέγχου ταυτοπροσωπίας γίνεται εφόσον ολοκληρωθούν οι ηλεκτρονικές εγγραφές στην εφαρμογή του ΥΠΠΕΘ και αποσταλούν στα Τμήματα του ΑΠΘ οι πίνακες εγγραφέντων σε ημερομηνίες που ορίζει το ΥΠΠΕΘ. Για τις ημερομηνίες αυτές, βγαίνει σχετική ανακοίνωση στην ιστοσελίδα του ΑΠΘ και ενημέρωση των εγγραφέντων μέσω SMS.

8. ΒΑΣΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

Οι βασικοί κανονισμοί του Α.Π.Θ. ορίζονται στον εσωτερικό κανονισμό του Ιδρύματος. Ο εσωτερικός κανονισμός ρυθμίζει ειδικότερα θέματα διοικητικής λειτουργίας, οργανωτικής δομής, ελέγχου της τήρησης των θεσπισμένων κανόνων, καθώς και τις κυρώσεις σε περίπτωση πλημμελούς εφαρμογής ή παραβίασής τους.

Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης που ισχύει σήμερα καταρτίστηκε από τη Σύγκλητο του Ιδρύματος στην αριθ. 2718/5-7-2000 συνεδρίασή της και εγκρίθηκε από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με την αριθ. Φ.1.231/Β1/425/25-8-2000 Υπουργική Απόφαση, όπως δημοσιεύτηκε στο Φ.Ε.Κ. 1099/5-9-2000 τεύχος Β'.

Σήμερα εφαρμόζεται όπως τροποποιήθηκε με την Υπουργική Απόφαση 129201/Β1 στο Φ.Ε.Κ. 1562/13-12-2002 τεύχος Β' και την Υπουργική Απόφαση 60210/Β1 στο Φ.Ε.Κ. 1517/11-10-2004 τεύχος Β'. 5.

Για περισσότερες πληροφορίες βλ. <https://www.auth.gr/regulation>

9.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

9.1 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

9.1.1 Γενικά θέματα σπουδών

1. Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ) ολοκληρώνεται σε τέσσερα έτη και διαρθρώνεται σε οκτώ (8) εξάμηνα (4 έτη). Μετά το πέρας των σπουδών απονέμεται στον/ην φοιτητή/τρια το Πτυχίο του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας με ειδίκευση στην «Ιστορία» ή την «Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης».
2. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου και λήγει την 31η Αυγούστου και επιμερίζεται σε δύο διδακτικά εξάμηνα (Χειμερινό/Εαρινό). Η έναρξη και η λήξη εκάστου εξαμήνου καθορίζεται από την Κοσμητεία της Φιλοσοφικής Σχολής και ανακοινώνεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Το διδακτικό έργο ασκείται αυτοδύναμα από Καθηγητές/τριες του Τμήματος (ή με τη συνεισφορά των Μελών ΕΔΙΠ) ή από ΕΔΙΠ, κατόπιν αναθέσεως από τη Συνέλευση του Τμήματος, και ορίζεται ως ακολούθως: *ex cathedra* διδασκαλία σε μεγάλο αριθμό ακροατηρίου, φροντιστήρια/σεμινάρια σε καθορισμένο αριθμό φοιτητών/τριών, επίβλεψη εργασιών, συνεργασία με φοιτητές/τριες σε προκαθορισμένες ώρες (σε γραφεία, Εργαστήρια ή Σπουδαστήρια), συμμετοχή σε ανασκαφή, συμμετοχή στην πρακτική άσκηση.
3. Το χρονικό διάστημα διδασκαλίας εκάστου εξαμήνου περιλαμβάνει τις εβδομάδες που ορίζει η κείμενη νομοθεσία (κατ'ελάχιστο 13 πλήρεις εβδομάδες). Παράταση της διάρκειας ενός εξαμήνου επιτρέπεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις προκειμένου να συμπληρωθεί ο απαιτούμενος ελάχιστος αριθμός εβδομάδων διδασκαλίας, δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δύο εβδομάδες και γίνεται με απόφαση του πρύτανη, ύστερα από πρόταση της κοσμητείας της Φιλοσοφικής Σχολής (Ν. 4009/2011, άρθ. 33, παρ. 6). Όλα τα μαθήματα του ΠΠΣ διδάσκονται επί τρεις (3) διδακτικές ώρες την εβδομάδα. Μετά την ολοκλήρωση του διαστήματος αυτού ακολουθεί εξεταστική περίοδος, η μέγιστη χρονική διάρκεια της οποίας ανέρχεται στις τρεις εβδομάδες. Επαναληπτικό χαρακτήρα έχει η εξεταστική περίοδος του Σεπτεμβρίου, κατά την οποία εξετάζονται το σύνολο των μαθημάτων του προηγούμενου ακαδημαϊκού έτους.
4. Η εγγραφή εκάστου/ης φοιτητή/τριας και η μέσω αυτής απόκτηση και διατήρηση της ιδιότητάς του/της πραγματοποιείται, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία στον ιστότοπο sis.auth.gr του ΑΠΘ, σε τακτές ημερομηνίες που ορίσει το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Επίσης ο φοιτητής/τρια είναι υποχρεωμένος/η να δηλώσει τα μαθήματα που θα παρακολουθήσει κατά τη διάρκεια του εξαμήνου. Η δήλωση των μαθημάτων αυτών πραγματοποιείται ηλεκτρονικά με την έναρξη των μαθημάτων σε καθορισμένη από τη Γραμματεία του Τμήματος χρονική περίοδο. Μέσω της ανωτέρω συνολικής διαδικασίας ο/η φοιτητής/τρια αποκτά και διατηρεί την ιδιότητά του/της μέχρι την απονομή του Πτυχίου. Ωστόσο, τα προ-

νόμια που απορρέουν από τη φοιτητική ιδιότητα διατηρούνται, εφόσον οι φοιτητές/τριες δεν έχουν υπερβεί τον ελάχιστο χρόνο φοίτησης (4 έτη), προσαυξημένο κατά δύο έτη, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

5. Οι φοιτητές/τριες, κατόπιν έγγραφης αίτησης προς τη Γραμματεία του Τμήματος, έχουν δικαίωμα διακοπής/αναστολής των σπουδών τους για όσα εξάμηνα, συνεχόμενα ή μη, επιθυμούν, τα οποία, ωστόσο, δεν είναι δυνατόν να υπερβαίνουν τον αριθμό των οκτώ (8), που είναι και ο ελάχιστος αριθμός εξαμήνων που απαιτείται για τη λήψη Πτυχίου. Τα εξάμηνα αυτά δεν θεωρούνται χρόνος φοίτησης και, κατά συνέπεια, δεν προσμετρώνται στην ανώτατη διάρκεια φοίτησης. Η φοιτητική ιδιότητα, με όλα τα προνόμια που απορρέουν από αυτήν, διακόπτεται προσωρινά κατά τον χρόνο διακοπής της φοίτησης, εκτός αν η διακοπή οφείλεται σε αποδεδειγμένους λόγους υγείας ή σε λόγους ανωτέρας βίας, οπότε και τη διατηρεί. Η σχετική διαδικασία δρομολογείται με έγγραφη αίτηση του/της ενδιαφερόμενου/ης φοιτητή/τριας στη Γραμματεία του Τμήματος, συνοδευόμενη από τα απαραίτητα κατά περίπτωση έγγραφα.
6. Η σύνταξη του ωρολογίου προγράμματος εκάστου εξαμήνου πραγματοποιείται με ευθύνη του Προέδρου και της Γραμματείας του Τμήματος από επιτροπή που ορίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Τα μαθήματα, η διδακτέα ύλη και η ανάθεση διδασκαλίας των μαθημάτων εγκρίνονται από τη Συνέλευση του Τμήματος μετά από εισήγηση των Τομέων.
7. Το Τμήμα ορίζει έναν Σύμβουλο Σπουδών, με αρμοδιότητα την ενημέρωση των φοιτητών για την οργάνωση και τη δομή συστήματος σπουδών, αλλά και την επίλυση τυχόν προβλημάτων που συνδέονται με αυτές. Ειδικότερη επιστημονική καθοδήγηση προσφέρεται στους φοιτητές/τριες από τον επιμέρους Σύμβουλο Σπουδών, που ορίζει κάθε Τομέας. Επίσης ορίζεται Σύμβουλος Υποστήριξης πρόσβασης στις σπουδές για τους φοιτητές ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων. Οι ώρες συνεργασίας όλων των συμβούλων και γενικώς όλων των μελών ΔΕΠ αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος με ευθύνη των Διευθυντών των Τομέων. Πρέπει να είναι τουλάχιστον τέσσερις (4) εβδομαδιαία, σε διαφορετικές ζώνες της ημέρας, για την καλύτερη εξυπηρέτηση των εργαζόμενων φοιτητών/τριών.

9.1.2 Κωδικοποίηση και τεχνικοί όροι

- **Ειδিকেύσεις Πτυχίου:** Το Πτυχίο του Τμήματος διαθέτει δύο ειδικεύσεις: α) της «Ιστορίας» και β) της «Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης». Οι φοιτητές/τριες επιλέγουν την ειδίκευση που θα ακολουθήσουν διαμορφώνοντας ανάλογα το πρόγραμμά τους.
- **Γνωστικά Αντικείμενα:** Ως γνωστικά αντικείμενα χαρακτηρίζονται οι επιμέρους Επιστημονικοί Κλάδοι του Τμήματος (π.χ. Βυζαντινή Αρχαιολογία, Ιστορία της Χερσονήσου του Αίμου, Ιστορία της Νεότερης Τέχνης κ.λπ.). Κάθε γνωστικό αντικείμενο

κωδικοποιείται με τρεις αλφαβητικούς χαρακτήρες, από τους οποίους ο πρώτος δηλώνει τον γενικότερο (Α = Αρχαιολογία, Ι = Ιστορία), ενώ οι δύο επόμενοι τον ειδικότερο κλάδο (π.χ. ΑΠΡ = Προϊστορική Αρχαιολογία, ΙΑΕ = Αρχαία Ελληνική Ιστορία).

- **Μάθημα:** Μέρος ενός γνωστικού αντικειμένου. Το μάθημα κωδικοποιείται με τριψήφιο αριθμό. Το πρώτο ψηφίο δηλώνει το επίπεδο του μαθήματος: οι κωδικοί που αρχίζουν από 1 αναφέρονται σε εισαγωγικά μαθήματα (Υ), αυτοί που αρχίζουν από 6 σε μαθήματα ειδίκευσης των δύο ειδিকেύσεων του Πτυχίου (ΥΕΙΔ) περιλαμβανομένων των φροντιστηριακών μαθημάτων (ΥΕΙΔΦ), αυτοί που αρχίζουν από 5 σε θεματικές ενότητες (του αναμορφωμένου ΠΠΣ), ενώ αυτοί από 2, 3 ή 4 σε μαθήματα Υποχρεωτικά κατ' Επιλογήν (ΥΕ).
- **Φροντιστήριο:** Ειδική κατηγορία μαθήματος με κλειστό ακροατήριο, υποχρεωτική παρουσία και υποχρέωση συγγραφής εργασίας.
- **Σεμινάριο:** Ειδική κατηγορία μαθήματος με κλειστό ακροατήριο, με ή χωρίς υποχρεωτική παρουσία. Μπορεί να προσδιοριστεί ως τέτοιο και εκτάκτως, με εισήγηση του Τομέα και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος κατά την ετήσια ανάθεση διδασκαλίας.

9.1.3 Πιστωτικές και Διδακτικές Μονάδες (ECTS)

1. Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων (ECTS) αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος ERASMUS με σκοπό να διευκολύνει τις διαδικασίες ακαδημαϊκής αναγνώρισης των σπουδών σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το σύστημα ECTS εξυπηρετεί την αναγνώριση του φοιτητικού έργου και του αντίστοιχου φόρτου εργασίας μεταξύ συνεργαζόμενων ιδρυμάτων, σε οποιοδήποτε από αυτά κι αν πραγματοποιείται, την πίστωσή του με τις προβλεπόμενες μονάδες και τη μεταφορά τους στο ίδρυμα απονομής του τίτλου.
2. Το σύστημα ECTS αποδίδει σε κάθε μάθημα, φροντιστήριο, σεμινάριο, Πρακτική Άσκηση κ.ά., μια αριθμητική τιμή προκειμένου να εκφραστεί σε μονάδες (από 2 έως 60) ο φόρτος εργασίας που απαιτείται από τον/την φοιτητή/τρια για την ολοκλήρωσή τους. Ένα πλήρες ακαδημαϊκό έτος σπουδών αντιστοιχεί σε 60 μονάδες ECTS και κατ' αντιστοιχία ένα πλήρες εξάμηνο ισοδυναμεί με 30 ECTS (Υπ. Απ. Φ5/89656/Β3/2007, ΦΕΚ1466/Β/2007).
3. 1 ECTS αντιστοιχεί σε 30 ώρες φόρτου εργασίας και τα μαθήματα διαμορφώνονται σύμφωνα με αυτόν τον κανόνα. Ο αριθμός των ECTS που αντιστοιχεί σε κάθε μάθημα δεν μπορεί να είναι μικρότερος των δύο (2).

9.2 ΠΑΛΑΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ 2006-2019 (ΠΠΣ)

9.2.1 Ειδικά θέματα

1. Το ΠΠΣ του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας ισχύει από το πανεπιστημιακό έτος 2006-07 για τους/ις φοιτητές/τριες που έχουν εισαχθεί από το πανεπιστημιακό έτος 2006-07 έως και το 2019-20.

2. Η διδασκαλία του Υποχρεωτικού (Υ) μαθήματος και του μαθήματος Υποχρεωτικού Ειδίκευσης (ΥΕΙΔ) είναι υποχρεωτική για τον αντίστοιχο Τομέα, τουλάχιστον κάθε δεύτερο εξάμηνο.
3. Ο αριθμός μαθημάτων που μπορεί να δηλώσει ο/η φοιτητής/τρια ανά εξάμηνο για να διδαχθεί πρώτη φορά δεν πρέπει να ξεπερνά τα 30 ECTS (με μια απόκλιση 10%, που μπορεί να προκύψει κατά την άθροιση). Τα μαθήματα τα οποία έχουν παρακολουθηθεί και δηλώνονται μόνον για επανεξέταση δεν υπολογίζονται στο άθροισμα αυτό (βλ. τις μεταβατικές διατάξεις).
4. Στα Φροντιστήρια εγγράφονται κατά προτεραιότητα φοιτητές/τριες του εβδόμου (7ου) και του ογδόου (8ου) εξαμήνου και άνω, οι οποίοι κατανέμονται σε τάξεις. Οι φοιτητές/τριες, πριν από την έναρξη των μαθημάτων και σε ημερομηνίες που ανακοινώνονται από τη Γραμματεία του Τμήματος, δηλώνουν εγγράφως συμμετοχή στα μαθήματα/τάξεις πρώτα στους διδάσκοντες ή στις Γραμματείες των Τομέων, ανάλογα με τις αποφάσεις/πρακτική του κάθε Τομέα, και μετά τα δηλώνουν ηλεκτρονικά. Και οι δύο δηλώσεις, έγγραφη και ηλεκτρονική, είναι υποχρεωτικές.
5. Η οριστική αποτυχία σε ένα μάθημα συνεπάγεται την εκ νέου δήλωσή του για εξέταση μόνον σε επόμενο εξάμηνο, εκτός αν πρόκειται για μάθημα Υποχρεωτικό κατ' Επιλογήν (ΥΕ) ή Ελεύθερη Επιλογή (ΕΕ), οπότε μπορεί να επιλεγεί το ίδιο ή άλλο μάθημα. Η αποτυχία σε Φροντιστήριο συνεπάγεται την εκ νέου εγγραφή σε τάξη και την παρακολούθησή του. Για τη δήλωση των Υποχρεωτικών και Υποχρεωτικών Ειδίκευσης μαθημάτων που οφείλονται βλ. τις μεταβατικές διατάξεις.
6. Η διαδικασία αναγνώρισης μαθημάτων μέσω του Προγράμματος Erasmus δρομολογείται κατόπιν αιτήματος του/ης φοιτητή/τριας, ελέγχεται από τον/την υπεύθυνο/η για τη λειτουργία του Προγράμματος Erasmus Καθηγητή/τρια του Τμήματος/Ιδρύματος (Συντονιστή ECTS) με τη συνεπικουρία Καθηγητών/τριών, το γνωστικό αντικείμενο των οποίων εμπίπτει στα προς αναγνώριση μαθήματα. Μαθήματα Πανεπιστημίων της αλλοδαπής τα οποία δεν μπορούν να αντιστοιχηθούν με εκείνα του Τμήματος, μπορεί να πιστωθούν στον/η φοιτητή/τρια ως Ελεύθερες Επιλογές ή να αναγραφούν στο Παράρτημα του Διπλώματός του/της.

7. Η Δομή και κατηγορίες μαθημάτων

Η οργάνωση του Προγράμματος εδράζεται στη διάκριση των μαθημάτων σε πέντε κατηγορίες.

- Υποχρεωτικά (Υ). Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει είκοσι ένα (21) γενικά μαθήματα (84 ECTS), τα οποία είναι υποχρεωτικά για όλους τους/τις φοιτητές/τριες του Τμήματος, και διακρίνονται ως ακολούθως:
 - έντεκα (11) εισαγωγικά μαθήματα: Ιστορίας, Αρχαιολογίας, Ιστορίας της Τέχνης, Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας
 - οκτώ (8) γλωσσικά μαθήματα: τρία (3) από την Αρχαία Ελληνική, ένα (1) από τη Λατινική, ένα (1) από τη Μεσαιωνική Ελληνική, τρία (3) από

τη Νέα Ελληνική Φιλολογία

- δύο (2) μαθήματα Παιδαγωγικής

Τα μαθήματα αυτά αναλογούν στα πρώτα τρία εξάμηνα των σπουδών. Εξαιρούνται τα δύο (2) μαθήματα Παιδαγωγικής, τα οποία οι φοιτητές/τριες επιτρέπεται να δηλώσουν από το 5ο εξάμηνο και εξής.

- Οι φοιτητές/τριες των τριών (3) πρώτων εξαμήνων υποχρεούνται να δηλώσουν στην αρχή κάθε εξαμήνου μόνο τα υποχρεωτικά μαθήματα.
- Η αποτυχία σε ένα ή περισσότερα από τα υποχρεωτικά μαθήματα δεν αποτελεί εμπόδιο για να προχωρήσει ο/η φοιτητής/τρια στην επιλογή μαθημάτων Ειδικεύσεως (ΥΕΙΔ) περιλαμβανομένων των Φροντιστηρίων (ΥΕΙΔΦ), των Υποχρεωτικών Επιλογής (ΥΕ) και των Ελεύθερων Επιλογών (ΕΕ) μετά το πέρας των τριών πρώτων εξαμήνων.
- Υποχρεωτικά Ειδικεύσεως (ΥΕΙΔ). Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει υποχρεωτικά μαθήματα ειδικεύσεως, μέσω των οποίων οι φοιτητές/τριες εμβαθύνουν στην Ιστορία ή στην Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης.
 - Όλα τα μαθήματα της επιλεγόμενης ειδικεύσεως είναι υποχρεωτικά.
 - Οι φοιτητές/τριες που επιλέγουν την ειδικεύση στην Ιστορία παρακολουθούν δεκατρία (13) Υποχρεωτικά μαθήματα Ειδικεύσεως (91 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν πριν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12/78 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12 και μετά).
 - Οι φοιτητές/τριες που επιλέγουν την ειδικεύση στην Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης παρακολουθούν δεκατέσσερα (14) Υποχρεωτικά μαθήματα Ειδικεύσεως (98 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν πριν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12/84 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12 και μετά).
- Υποχρεωτικά Ειδικεύσεως Φροντιστήρια (ΥΕΙΔΦ). Η τρίτη κατηγορία περιλαμβάνει υποχρεωτικά φροντιστηριακά μαθήματα ειδικεύσεως.
 - Τα τρία (3) μαθήματα (24 ECTS) Υποχρεωτικά Ειδικεύσεως Φροντιστήρια στην Ιστορία είναι όλα υποχρεωτικά.
 - Από τα τέσσερα (4) μαθήματα Υποχρεωτικά Ειδικεύσεως Φροντιστήρια στην Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης που προσφέρονται, οι φοιτητές/τριες οφείλουν να επιλέξουν δύο (2) Φροντιστήρια (16 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν πριν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12/18 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12 και μετά) διαφορετικού γνωστικού αντικείμενου.
 - Σε όλα τα Φροντιστήρια η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική με δυνατότητα δύο (2) απουσιών. Ο αριθμός των φοιτητών/τριών σε κάθε Φροντιστήριο είναι περιορισμένος με κατώτατο όριο τους/τις 10 (δέκα) και ανώτατο όριο τους/τις είκοσι (20) φοιτητές/τριες ανά διδάσκοντα.
- Υποχρεωτικά κατ' Επιλογήν (ΥΕ). Η τέταρτη κατηγορία περιλαμβάνει μαθήματα από όλα τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος και μπορούν να επιλεγούν από

όλους/ες τους/τις φοιτητές/τριες του Τμήματος ανεξάρτητα από την ειδίκευση που ακολουθούν.

- Από αυτήν την κατηγορία μαθημάτων οι φοιτητές/τριες επιλέγουν επτά (7) μαθήματα (35 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν πριν από το ακαδημαϊκό έτος 2012-13/42 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12 και μετά).
- Οι φοιτητές/τριες δεν μπορούν από την κατηγορία των μαθημάτων Υποχρεωτικά κατ' Επιλογήν (ΥΕ) να επιλέξουν περισσότερα από δύο (2) μαθήματα του ίδιου γνωστικού αντικειμένου.
- Το μάθημα «Ανασκαφή–Σχέδιο» (AAA 313) δηλώνεται ως ΥΕ μόνο από τους φοιτητές/τριες που επιλέγουν την κατεύθυνση της Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης.
- Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ). Η πέμπτη κατηγορία περιλαμβάνει μαθήματα ελεύθερης επιλογής. Οι φοιτητές/τριες μπορούν να επιλέξουν δύο (2) μαθήματα (10 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν πριν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12/12 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12 και μετά) από το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος [εκτός των υποχρεωτικών (Υ)], το ΛΑΜ 301: Ευρωπαϊκή και Ελληνική Μουσική, από τις Ξένες Γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά), καθώς και από μαθήματα που προσφέρονται από άλλα Τμήματα.
 - Διευκρίνιση: Όσοι/ες φοιτητές/τριες (από τους/τις εισαχθέντες/είσες τα ακαδημαϊκά έτη 2006-07 και 2007-08) είχαν ήδη εξεταστεί με επιτυχία στο μάθημα της Ξένης Γλώσσας έχουν δικαίωμα να το κατοχυρώσουν ως υποχρεωτικό και εξετάζονται σε δύο (2) μαθήματα ΑΕΦ και δύο (2) μαθήματα ΝΕΦ αντί τριών (3) που προβλέπονται από το ισχύον Πρόγραμμα Σπουδών.
 - Οι φοιτητές/τριες που επιλέγουν την ειδίκευση στην Ιστορία δεν μπορούν να επιλέξουν Υποχρεωτικά μαθήματα Ειδίκευσης στην Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης ως Υποχρεωτικά κατ' Επιλογήν (ΥΕ) ή Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ), ενώ οι φοιτητές/τριες που επιλέγουν την ειδίκευση στην Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης δεν μπορούν να επιλέξουν Υποχρεωτικά μαθήματα Ειδίκευσης στην Ιστορία ως Υποχρεωτικά κατ' Επιλογήν (ΥΕ) ή Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ).
- Τα μαθήματα Υποχρεωτικά Ειδίκευσης, Υποχρεωτικά Ειδίκευσης Φροντιστήρια, Υποχρεωτικά κατ' Επιλογήν και Ελεύθερης Επιλογής επιτρέπεται να δηλωθούν από τους/τις φοιτητές/τριες από το τέταρτο εξάμηνο και έπειτα.
- Προϋποθέσεις βαθμολόγησης των φοιτητών/τριών από τη συμμετοχή τους στις ανασκαφές που διεξάγονται από τον Τομέα Αρχαιολογίας:
 - Να βρίσκονται τουλάχιστον στο 5ο εξάμηνο σπουδών
 - Να έχουν ήδη περάσει το μάθημα του σχεδίου (AAA 313)
 - Να συμπληρώσουν τρεις (3) τουλάχιστον εβδομάδες συμμετοχής στην ανασκαφή
 - Να παραδώσουν στον/στην υπεύθυνο/η Καθηγητή/τρια της ανασκαφής γραπτή αναφορά (έως 2.000 λέξεις) σχετική με το αντικείμενο της ανασκαφής, μετά το πέρας της ανασκαφικής περιόδου

- Η βαθμολόγηση της ανασκαφής του μαθήματος «Ανασκαφή–Σχέδιο» (ΑΑΑ 313) βασίζεται στη γραπτή αναφορά του/της φοιτητή/τριας και την εν γένει δραστηριότητα και παρουσία του/της στην ανασκαφή
- Για τη λήψη Πτυχίου απαιτούνται σαράντα έξι (46) μαθήματα. Τα σαράντα έξι (46) μαθήματα αντιστοιχούν σε 244 μονάδες ECTS για την ειδίκευση στην Ιστορία και 243 μονάδες ECTS για την ειδίκευση στην Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης, για τους/τις φοιτητές/τριες που εγγράφηκαν πριν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12, και σε 240 μονάδες ECTS για τους/τις φοιτητές/τριες που εγγράφηκαν από το α- καδημαϊκό έτος 2011-12 και μετά.

Συνοπτικός πίνακας των κατηγοριών μαθημάτων

Κατηγορία Μαθημάτων	Αριθμός Μαθημάτων	ECTS για όσους εγγράφηκαν πριν από το ακαδ. έτος 2011-12	ECTS για όσους εγγράφηκαν από το ακαδ. έτος 2011-12 έως το 2019-20
Υποχρεωτικά	21	84	84
Υποχρεωτικά Ειδίκευσης (Ιστορία)	13	91	78
Υποχρεωτικά Ειδίκευσης (Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης)	14	98	84
Υποχρεωτικά Ειδίκευσης Φροντιστήρια (Ιστορία)	3	24	24
Υποχρεωτικά Ειδίκευσης Φροντιστήρια (Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης)	2	16	18
Υποχρεωτικά κατ' Επιλογήν	7	35	42
Ελεύθερες Επιλογές	2	10	12
Σύνολο	46	Ιστορία: 244 Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης: 243	Ιστορία: 240 Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης: 243

9.2.2 Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας

Το Πτυχίο του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας εξασφαλίζει στους/στις αποφοίτους του το Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας (ΠΠΔΕ), το οποίο απαιτείται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, για τον διορισμό στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση για όσους/ες εισήλθαν στο Τμήμα από το ακαδημαϊκό έτος 2015-16 και εξής.

Η απόκτηση του ΠΠΔΕ είναι υποχρεωτική. Απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτησή του ταυτόχρονα με τη λήψη του Πτυχίου είναι η οργάνωση των σπουδών σύμφωνα με τα ακόλουθα:

Οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να κατοχυρώσουν συνολικά οκτώ (8) μαθήματα, από το 5ο εξάμηνο σπουδών και εξής.

- Τα μαθήματα κατανέμονται στις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

Θέματα Εκπαίδευσης και Αγωγής

ΟΜΑΔΑ Α					ΟΜΑΔΑ Β
ΕΙΣΠ 100	ΣΧΠΙ 400	ΕΨ 900	ΚΕ 800	ΙΠ 700	ΙΡΩ 302
Π 1000	Π 1509	Π 1708	Π 3003		

Τα μαθήματα της Ομάδας Α προσφέρονται από το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ. Οι φοιτητές/τριες οφείλουν να επιλέξουν δύο (2) από τα μαθήματα της Ομάδας Α και το ένα (1) μάθημα της Ομάδας Β.

Θέματα Μάθησης και Διδασκαλίας

ΟΜΑΔΑ Α			ΟΜΑΔΑ Β		
ΙΑΕ 603	ΙΒΥ 603	ΙΝΕ 603	ΑΠΡ 606	ΑΚΛ 606	ΑΒΥ 606
			ΑΙΤ 606		

Οι φοιτητές/τριες που ακολουθούν την ειδίκευση της Ιστορίας οφείλουν να επιλέξουν και τα τρία (3) μαθήματα της Ομάδας Α, τα οποία συμπίπτουν με τα ΥΕΙΔΦ. Οι φοιτητές/τριες που ακολουθούν την ειδίκευση της Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης οφείλουν να επιλέξουν δύο (2) από τα μαθήματα της Ομάδας Β, τα οποία συμπίπτουν με τα ΥΕΙΔΦ.

Ειδική Διδακτική και Πρακτική Άσκηση

ΑΠΡ 303	ΑΠΡ 312	ΑΙΤ 304	ΑΚΛ 307	ΑΒΥ 312	ΑΑΑ 314	ΙΝΕ 402
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Οι φοιτητές/τριες που ακολουθούν την ειδίκευση της Ιστορίας οφείλουν να επιλέξουν δύο (2) από τα μαθήματα της τρίτης Θεματικής Ενότητας. Οι φοιτητές/τριες που ακολουθούν την ειδίκευση της Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης οφείλουν να επιλέξουν τρία (3) από τα μαθήματα της τρίτης Θεματικής Ενότητας.

Συνοπτικά, ανά ειδίκευση και Θεματική Ενότητα:

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ Αριθμός μαθημάτων	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ & ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ Αριθμός μαθημάτων
1. Θέματα Εκπαίδευσης και Αγωγής	3	3
2. Θέματα Μάθησης και Διδασκαλίας	3	2
3. Ειδική Διδακτική και Πρακτική Άσκηση	2	3
Σύνολο	8	8

9.3 ΑΝΑΜΟΡΦΩΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ 2020

Το Αναμορφωμένο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών (ΑΠΠΣ) του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας (Απόφαση Συνέλευσης Τμήματος 421/12.3.2020) θα ισχύσει από το Πανεπιστημιακό έτος 2020-21. Ως προς τις βασικές αρχές και τις γενικές οδηγίες, το ΑΠΠΣ ακολουθεί εκείνες του ΠΠΠΣ.

9.3.1 Διάκριση/κατηγορίες μαθημάτων

Το ΑΠΠΣ περιλαμβάνει σαράντα δύο (42) μαθήματα, τα οποία διακρίνονται σε έξι κατηγορίες:

- Υποχρεωτικά κορμού (Υ). Η κατηγορία περιλαμβάνει δέκα (10) γενικά μαθήματα κορμού που αντιστοιχούν σε 50 ECTS, καθώς και 2 Υποχρεωτικά Μαθήματα Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας (2×5=10 ECTS) με έμφαση στη γλωσσική άσκηση. Τα μαθήματα αυτά είναι υποχρεωτικά για όλους/ες τους/τις φοιτητές/τριες και κατανέμονται στα δύο πρώτα εξάμηνα των σπουδών τους.
- Υποχρεωτικά Ειδίκευσης (ΥΕΙΔ), 12 μαθήματα (12×6=72 ECTS) ανά ειδίκευση
- Υποχρεωτικά Ειδίκευσης–Φροντιστήρια (ΥΕΙΔ), 2 μαθήματα (2×7=14 ECTS) ανά ειδίκευση
- Υποχρεωτικά Ειδίκευσης–Θεματικής Ενότητας (ΥΕΙΔ), 2 μαθήματα (2×7=14 ECTS) ανά ειδίκευση
- Υποχρεωτικά κατ'Επιλογήν (ΥΕ), 4 (4×6=24 ECTS) από την επιλεγθείσα ειδίκευση, 2 (2×6=12 ECTS) από την άλλη ειδίκευση, 4 κατ'επιλογήν από το Τμήμα Φιλολογίας, εκ των διαθέσιμων κωδικών της Λατινικής, Αρχαίας Ελληνικής, Μεσαιωνικής και Νεοελληνικής Φιλολογίας (4×5=20 ECTS) και 3 κατ'επιλογήν από τη δεξαμενή μαθημάτων Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας (3×6=18 ECTS).
- Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ), 1 (6 ECTS) είτε από το οικείο Τμήμα είτε από άλλα Τμήματα της Σχολής ή του Πανεπιστημίου.

9.3.2 Περιγραφή μαθημάτων

1. Τα εισαγωγικά μαθήματα είναι κατανεμημένα στο 1ο και 2ο εξάμηνο σπουδών. Οκτώ εξ αυτών προσδιορίζονται με την ένδειξη «Εισαγωγή». Για την Ιστορία, τα μαθήματα αυτής της κατηγορίας καλύπτουν από άποψη περιεχομένου τις ακόλουθες ενότητες: Ορισμός του γνωστικού αντικείμενου, παρουσίαση των πηγών, της μεθοδολογίας προσέγγισης και της ιστορίας της έρευνας, συμβολή των βοηθητικών επιστημών, τάσεις και προοπτικές της έρευνας, καθορισμός του γεωγραφικού και χρονολογικού πλαισίου, εννοιολογικά εργαλεία, διάκριση των επιμέρους περιόδων και παρουσίαση των βασικών χαρακτηριστικών τους με έμφαση στον τομέα της πολιτικής, της κοινωνίας και της οικονομίας. Για την Αρχαιολογία τα εισαγωγικά μαθήματα αποβλέπουν στην παρουσίαση των διαφορετικών κατηγοριών υλικών καταλοίπων των πολιτισμικών περιόδων και των ερμηνευτικών προσεγγίσεων που συνδέονται με αυτά. Τα μαθήματα αυτής της κατηγορίας δεν μπορούν να επιλεγούν από φοιτητές/τριες άλλων τμημάτων. Δύο μαθήματα αποτελούν εισαγωγές στην επιστήμη της Ιστορίας (θεωρητικά προβλήματα, εξέλιξη ιστοριο-

γραφίας από την αρχαιότητα έως τον μεταμοντερνισμό) και την επιστήμη της Αρχαιολογίας (ιστορία της έρευνας, θεωρητικές αφηρητές, ερμηνευτικές προσεγγίσεις, μέθοδοι ανάλυσης) αντίστοιχα. Τα δύο μαθήματα Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας στοχεύουν στην εξοικείωση των φοιτητών με ιστοριογραφικά κείμενα, μέσω των απαραίτητων γλωσσικών ασκήσεων.

2. Τα μαθήματα που προσδιορίζονται ως «Υποχρεωτικά Ειδίκευσης» (12×6=72 ECTS) επιλέγονται από αντίστοιχες «δεξαμενές» μαθημάτων, ιστορικής ή αρχαιολογικής/τέχνης, που καταρτίζουν οι ειδικοί με ευθύνη των Τομέων. Από άποψη περιεχομένου καλύπτουν είτε επιμέρους χρονικές περιόδους των επιστημονικών πεδίων είτε ευρείες θεματικές ενότητες είτε ακόμα επιμέρους κλάδους των ειδίκευσεων. Τα μαθήματα αυτά μπορούν να επιλεγούν από φοιτητές/τριες άλλων Τμημάτων.
3. Τα Φροντιστήρια λειτουργούν ως μάθημα περιορισμένου ακροατηρίου (έως 25 άτομα) και υποχρεωτικής παρακολούθησης. Στοχεύουν (α) στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τις πηγές και τη μεθοδολογία της έρευνας στα αντίστοιχα πεδία (β) στον επιστημονικό τρόπο διαχείρισης ειδικών θεμάτων (ανάλυση και σύνθεση) εντός των επιμέρους γνωστικών αντικειμένων και τελικά στην παραγωγή εργασίας σε γραπτή μορφή (γ) στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τις μεθόδους προετοιμασίας και παρουσίασης μιας θεματικής εν είδει διδασκαλίας, καθώς εντάσσονται στην κατηγορία των μαθημάτων ΠΠΔΕ (Θέματα Μάθησης και Διδασκαλίας). Στον προγραμματισμό των Φροντιστηρίων περιλαμβάνονται και επισκέψεις των φοιτητών/τριών σε χώρους άσκησης (μουσεία, αρχαία, πινακοθήκες, βιβλιοθήκες, ερευνητικά κέντρα, ανασκαφές κλπ). Η υποστήριξη των Φροντιστηρίων μπορεί να γίνει από ΕΔΙΠ, υπό την εποπτεία του/της Καθηγητή/τριας, στο πλαίσιο των σύμφωνων διδακτικών υποχρεώσεων. Η εκπόνηση εργασίας με συγκεκριμένες προδιαγραφές ανά ειδίκευση είναι υποχρεωτική. Οι φοιτητές/τριες επιλέγουν δύο Φροντιστήρια, στην περίπτωση της ειδίκευσης της Ιστορίας ένα από κάθε Τομέα και στην περίπτωση της Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης δύο με διαφορετικό κωδικό γνωστικού αντικείμενου. Η αποτυχία σε Φροντιστήριο συνεπάγεται την εκ νέου εγγραφή και παρακολούθησή του.
4. Οι Θεματικές Ενότητες περιλαμβάνουν μαθήματα με ευρύτερη ύλη (βιβλιογραφία), που επιλέγονται από μία εκ των δυο δεξαμενών (Ιστορίας ή Αρχαιολογίας και Τέχνης), τις οποίες καταρτίζουν ανά έτος οι Τομείς. Πρόκειται για μαθήματα που αντιστοιχούν στα γνωστικά αντικείμενα των Τομέων της κάθε ειδίκευσης. Η παρακολούθησή τους δεν είναι υποχρεωτική. Ανάλογα με το μέγεθος του ακροατηρίου ο/η διδάσκων/ουσα μπορεί να αναθέσει υποχρεωτικές εργασίες, βαθμολογικής ενίσχυσης έως 30%. Η ενίσχυση αυτή προϋποθέτει την εξασφάλιση προβιβάσιμου βαθμού στην προφορική ή γραπτή εξέταση. Τα μαθήματα αυτά δεν μπορούν να επιλεγούν από φοιτητές/τριες άλλων Τμημάτων.
5. Τα Υποχρεωτικά κατ'Επιλογήν (ΥΕ) μαθήματα προέρχονται από «δεξαμενές» μαθημάτων που καταρτίζουν ετησίως οι Τομείς. Ως τέτοια νοούνται θεματικές προ-

σεγγίσεις των επιμέρους γνωστικών αντικειμένων, που διακρίνονται στις ακόλουθες κατηγορίες: 1) Μαθήματα που ανήκουν στην ειδίκευση επιλογής του/της φοιτητή/τριας. 2) Μαθήματα που ανήκουν στην άλλη ειδίκευση. 3) Μαθήματα από το Τμήμα. 4) Μαθήματα που συνδέονται με την απόκτηση Πιστοποιητικού Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας. Τα τελευταία είναι κοινά και για τις δύο ειδικεύσεις και επιλέγονται από τη δεξαμενή «Θέματα Εκπαίδευσης και Αγωγής» (2 μαθήματα) και «Διδακτική και Πρακτική Άσκηση» (1 μάθημα).

Σημείωση: Μαθήματα επιλογής ειδίκευσης τα οποία, λόγω του τρόπου διδασκαλίας τους, προσδιορίζονται ως σεμιναριακά πραγματοποιούνται με τη συμμετοχή καθορισμένου αριθμού φοιτητών/τριών, ο οποίος δεν ξεπερνά τους/τις είκοσι πέντε (25). Τα μαθήματα αυτά περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων είτε άσκηση φοιτητών/τριών στη μελέτη υλικού είτε εξωτερικές επισκέψεις.

6. Ως μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ) νοούνται εκείνα που ο/η φοιτητής/τρια επιλέγει με βάση τις προσωπικές του/ης προτιμήσεις από άλλα Τμήματα της οικείας Σχολής ή του Πανεπιστημίου.

Συνοπτικός πίνακας μαθημάτων

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	ECTS
Υποχρεωτικά Κορμού	10 + 2 Μαθήματα Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας (Ασκήσεις)	50 10
Υποχρεωτικά Ειδίκευσης	12	72
Υποχρεωτικά Ειδίκευσης – Φροντιστήρια	2	14
Υποχρεωτικά Ειδίκευσης - Θεματικής Ενότητας	2	14
Υποχρεωτικά κατ' Επιλογήν	4 από την επιλεγθείσα ειδίκευση 2 από την άλλη ειδίκευση 4 από το Τμήμα Φιλολογίας 3 από τη δεξαμενή μαθημάτων Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας	24 12 20 18
Ελεύθερης Επιλογής	1	6
Σύνολο	42	240

9.3.3 Δηλώσεις μαθημάτων

1. Οι δηλώσεις μαθημάτων πραγματοποιούνται στην αρχή εκάστου εξαμήνου, σε ημερομηνίες που ανακοινώνονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Οι δηλώσεις γίνονται ηλεκτρονικά μέσω των **Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Γραμματείας του ΑΠΘ**. Οι φοιτητές/τριες που δεν κάνουν εμπρόθεσμα τις δηλώσεις των μαθημάτων που θα παρακολουθήσουν δεν έχουν δικαίωμα εξέτασης σε αυτά.

2. Για κάθε εξάμηνο του ΑΠΠΣ, οι φοιτητές/τριες δηλώνουν νέα μαθήματα προς παρακολούθηση, που ισοδυναμούν το μέγιστο με 30 ECTS.
Η διαδικασία που ακολουθείται ως προς τη δήλωση των μαθημάτων περιγράφεται ως εξής:
 - Για τους/τις φοιτητές/τριες του 1ου εξαμήνου, γίνεται αυτόματη δήλωση των μαθημάτων κορμού του 1ου εξαμήνου με την εγγραφή τους.
 - Οι φοιτητές/τριες του 2ου εξαμήνου δηλώνουν όλα τα μαθήματα κορμού του αντίστοιχου εξαμήνου.
 - Οι φοιτητές/τριες του 3ου εξαμήνου πριν από τη δήλωση των μαθημάτων επιλέγουν ειδίκευση. Στη συνέχεια, δηλώνουν τα υποχρεωτικά μαθήματα που αντιστοιχούν στο εξάμηνο φοίτησης της ειδίκευσης που επέλεξαν.
 - Οι φοιτητές/τριες του 4ου εξαμήνου δηλώνουν όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα ειδίκευσης του αντίστοιχου εξαμήνου.
 - Οι φοιτητές/τριες του 5ου εξαμήνου δηλώνουν ένα μάθημα υποχρεωτικό ειδίκευσης, ένα φροντιστήριο της ειδίκευσης, ένα υποχρεωτικό επιλογής της ειδίκευσης, ένα μάθημα ΠΠΔΕ (της κατηγορίας Εκπαίδευσης και Αγωγής) και ένα μάθημα από το Τμήμα Φιλολογίας.
 - Οι φοιτητές/τριες του 6ου εξαμήνου δηλώνουν ένα μάθημα υποχρεωτικό ειδίκευσης, ένα φροντιστήριο της ειδίκευσης, ένα υποχρεωτικό επιλογής της ειδίκευσης, ένα μάθημα ΠΠΔΕ (της κατηγορίας Ειδική Διδακτική και Πρακτική Άσκηση) και ένα μάθημα από το Τμήμα Φιλολογίας.
 - Οι φοιτητές/τριες του 7ου εξαμήνου δηλώνουν μια θεματική ενότητα, δύο μαθήματα υποχρεωτικά επιλογής της ειδίκευσης, ένα μάθημα υποχρεωτικό επιλογής ή υποχρεωτικό ειδίκευσης της άλλης ειδίκευσης και ένα μάθημα από το Τμήμα Φιλολογίας.
 - Οι φοιτητές/τριες του 8ου εξαμήνου δηλώνουν μια θεματική ενότητα, ένα μάθημα υποχρεωτικό επιλογής της ειδίκευσης, ένα μάθημα υποχρεωτικό επιλογής ή υποχρεωτικό ειδίκευσης της άλλης ειδίκευσης, ένα μάθημα από το Τμήμα Φιλολογίας και μια ελεύθερη επιλογή από όποιο άλλο Τμήμα επιθυμούν.
3. Επειδή ο αριθμός των φοιτητών/τριών στα Φροντιστήρια και τα Σεμινάρια δεν μπορεί να υπερβαίνει τους/τις είκοσι πέντε (25), οι φοιτητές/τριες πριν από την έναρξη των μαθημάτων δηλώνουν εγγράφως τη συμμετοχή τους στα μαθήματα αυτά, πρώτα στους διδάσκοντες ή τις Γραμματείες των Τομέων και μετά ηλεκτρονικά. Και οι δύο δηλώσεις είναι υποχρεωτικές.
4. Από τα μαθήματα ΠΠΔΕ, που είναι κοινά και στις δύο ειδικεύσεις, μπορούν να εξαιρεθούν φοιτητές/τριες μόνον κατόπιν αιτιολογημένης αίτησής τους. **Η εξαίρεση συνεπάγεται τη μη χορήγηση ΠΠΔΕ.** Όσων οι αιτήσεις εγκριθούν, θα καλύπτουν τα μαθήματα αυτά (πλην των Φροντιστηρίων) με υποχρεωτικά ελεύθερης επιλογής της ειδίκευσης που ακολουθούν.
5. Το μάθημα ελεύθερης επιλογής από άλλα Τμήματα μπορεί να αντικατασταθεί με υποχρεωτικό επιλογής της ίδιας ή της άλλης ειδίκευσης αντίστοιχης βαρύτητας σε ECTS είτε με μάθημα από το Τμήμα Φιλολογίας.

6. Ως προς τα οφειλόμενα μαθήματα των προηγούμενων εξαμήνων διευκρινίζονται τα εξής:
- Οι φοιτητές/τριες οφείλουν να δηλώνουν τα μαθήματα προηγούμενων εξαμήνων στο αντίστοιχο εξάμηνο διδασκαλίας τους, εφόσον επιθυμούν να εξεταστούν σε αυτά. Ο αριθμός των οφειλόμενων από προηγούμενα εξάμηνα μαθημάτων που μπορούν να δηλώσουν έχει ως εξής:
- για τους/τις φοιτητές/τριες του 3ου εξαμήνου, το σύνολο των οφειλόμενων μαθημάτων του 1ου εξαμήνου,
 - για τους/τις φοιτητές/τριες του 4ου εξαμήνου, το σύνολο των οφειλόμενων μαθημάτων του 2ου εξαμήνου,
 - για τους/τις φοιτητές/τριες του 5ου εξαμήνου, μέχρι έξι (6) οφειλόμενα μαθήματα μόνο του 1ου και 3ου εξαμήνου,
 - για τους/τις φοιτητές/τριες του 6ου εξαμήνου, μέχρι έξι (6) οφειλόμενα μαθήματα μόνο του 2ου και 4ου εξαμήνου,
 - για τους/τις φοιτητές/τριες του 7ου εξαμήνου, μέχρι έξι (6) οφειλόμενα μαθήματα του 1ου, 3ου και 5ου εξαμήνου,
 - για τους/τις φοιτητές/τριες του 8ου εξαμήνου, μέχρι δέκα (10) οφειλόμενα μαθήματα του 2ου, 4ου και 6ου εξαμήνου.
7. Οι φοιτητές/τριες επί πτυχίω (9ο εξάμηνο και άνω) που περάτωσαν την κανονική φοίτηση, η οποία ισούται με τον ελάχιστο αριθμό των αναγκαιών για την απονομή του τίτλου σπουδών εξαμήνων, σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών, έχουν τη δυνατότητα να εξεταστούν στην εξεταστική περίοδο του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου κάθε ακαδημαϊκού έτους σε όλα τα μαθήματα που οφείλουν για τη λήψη Πτυχίου, ανεξάρτητα εάν αυτά διδάσκονται σε χειμερινό ή εαρινό εξάμηνο.
8. Το σύνολο των μονάδων ECTS του ΑΠΠΣ που απαιτείται για τη λήψη του Πτυχίου ανέρχεται στις 240. Στο Πτυχίο μπορούν να συμπεριληφθούν μέχρι δύο μαθήματα καθ' υπέρβαση των 240 ECTS.
9. Η αλλαγή ειδίκευσης είναι δυνατή κατόπιν αιτήσεως στην αρχή του 3ου και 4ου εξαμήνου των σπουδών.

9.3.4 Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας

Το Πτυχίο του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας εξασφαλίζει στους/στις αποφοίτους του το Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας (ΠΠΔΕ), το οποίο απαιτείται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, για τον διορισμό στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση για όσους/ες εισήλθαν στο Τμήμα από το ακαδημαϊκό έτος 2015-16 και εξής.

Η απόκτηση του ΠΠΔΕ γίνεται αυτόματα και ταυτόχρονα με τη λήψη του Πτυχίου, εφόσον η οργάνωση των σπουδών γίνει σύμφωνα με τα ακόλουθα:

- Οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να κατοχυρώσουν πέντε (5) μαθήματα συνολικά, από το 5ο εξάμηνο σπουδών και εξής.
- Τα μαθήματα κατανέμονται στις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

1η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Θέματα Εκπαίδευσης και Αγωγής

Οι φοιτητές/τριες, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών τους, υποχρεούνται να παρακολουθήσουν, με ελεύθερη εσωτερική επιλογή, 2 μαθήματα της 1ης Θεματικής Ενότητας.

	ΤΙΤΛΟΣ	ΕΞΑΜ.	ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔ. ΩΡΕΣ	ECTS
	ΟΜΑΔΑ Α				
1	Μάθημα επιλογής Παιδαγωγικής*	Ε΄-ΣΤ΄	ΠΠΔΕ 1	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6
2	Παιδεία και Εκπαίδευση στην Ελληνορωμαϊκή Αρχαιότητα	Ε΄-ΣΤ΄	ΥΕ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6
3	Παιδεία και Εκπαίδευση στο Βυζάντιο	Ε΄-ΣΤ΄	ΥΕ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6

* Οι φοιτητές/τριες δύνανται να επιλέξουν μαθήματα που εντάσσονται στην 1η Θεματική Ενότητα και προσφέρονται από το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ, με βάση τις εκάστοτε/ετήσιες αποφάσεις της Συνέλευσης του οικείου Τμήματος.
Τα υπόλοιπα μαθήματα προσφέρονται από τους/τις καθηγητές/τριες του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας.

2η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Θέματα Μάθησης και Διδασκαλίας

Οι φοιτητές/τριες, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών τους, υποχρεούνται να παρακολουθήσουν 2 μαθήματα της 2ης Θεματικής Ενότητας.

	ΤΙΤΛΟΣ	ΕΞΑΜ.	ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔ. ΩΡΕΣ	ECTS
	ΟΜΑΔΑ Α				
1	Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας	Ε΄-ΣΤ΄	ΥΕΙΔ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6
2	Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας	Ε΄-ΣΤ΄	ΥΕΙΔ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6
	ΟΜΑΔΑ Β				
1	Φροντιστήριο Ειδίκευσης Αρχαιολογίας/Τέχνης	Ε΄-ΣΤ΄	ΥΕΙΔ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6
2	Φροντιστήριο Ειδίκευσης Αρχαιολογίας/Τέχνης	Ε΄-ΣΤ΄	ΥΕΙΔ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6

3η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ειδική Διδακτική και Πρακτική Άσκηση

Οι φοιτητές/τριες, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών τους, υποχρεούνται να παρακολουθήσουν, με ελεύθερη εσωτερική επιλογή, 1 μάθημα της 3ης Θεματικής Ενότητας.

	ΤΙΤΛΟΣ	ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔ. ΩΡΕΣ	ECTS
1	Διδακτική της Ιστορίας	ΥΕ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ. = 39 ώρες/εξάμηνο	6
2	Τα Αρχαιολογικά δεδομένα και η ερμηνεία τους: Μουσείο και Εκπαίδευση (Σεμινάριο)	ΥΕ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ. = 39 ώρες/εξάμηνο	6
3	Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία (Σεμινάριο)*	ΥΕ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ. = 39 ώρες/εξάμηνο	6
4	Εισαγωγή στις Μουσειακές Σπουδές (Σεμινάριο)	ΥΕ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ. = 39 ώρες/εξάμηνο	6
5	Μουσειοπαιδαγωγική (Σεμινάριο)	ΥΕ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ. = 39 ώρες/εξάμηνο	6
6	Διδασκαλία Φιλολογικών Μαθημάτων μέσα από την Τέχνη	ΥΕ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ. = 39 ώρες/εξάμηνο	6

* Το μάθημα δύναται να προσφέρεται με τρεις διαφορετικούς κωδικούς (ΑΒΥ, ΑΚΛ, ΑΠΡ)

Συνοπτικά:

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	ECTS
1. Θέματα Εκπαίδευσης και Αγωγής	2	12
2. Θέματα Μάθησης και Διδασκαλίας	2	12
3. Ειδική Διδακτική και Πρακτική Άσκηση	1	6
ΣΥΝΟΛΟ	5	30

9.4 ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. Το ΑΠΠΣ τίθεται σε εφαρμογή με την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους 2020-21 και αντικαθιστά οριστικά όλα τα προηγούμενα Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών. Αφορά στους/στις φοιτητές/τριες που θα εγγραφούν στο Τμήμα κατά το ανωτέρω έτος και δεν επηρεάζει εκείνους/ες οι οποίοι/ες είναι εγγεγραμμένοι/ες πριν από το 2020-21. Οι τελευταίοι/ες θα ολοκληρώσουν τις σπουδές τους ακολουθώντας το ΠΠΠΣ, το οποίο ίσχυε κατά το ακαδημαϊκό έτος εγγραφής τους στο Τμήμα.
2. Για την ομαλή μετάβαση από το παλαιό στο αναμορφωμένο ΠΠΣ και την αποφυγή προβλημάτων συσσώρευσης μεγάλου αριθμού φοιτητών/τριών στα μαθήματα ή υπερδιόγκωσης του εκπαιδευτικού φόρτου των Καθηγητών/τριών, το Τμήμα αποφάσισε την οργάνωση του εκπαιδευτικού έργου ως εξής:

- Για το ακαδημαϊκό έτος 2020-21, πρώτο έτος εφαρμογής του ΑΠΠΣ:
 - Διδασκαλία των μαθημάτων του 1ου έτους του ΑΠΠΣ.
 - Διδασκαλία όλων των μαθημάτων του ΠΠΠΣ. Οι φοιτητές/τριες που θα εγγραφούν στο 3ο και 4ο εξάμηνο των σπουδών (χειμερινό και εαρινό αντίστοιχα) πρέπει να δηλώσουν κατά προτεραιότητα τα υποχρεωτικά και υποχρεωτικά ειδικευσης μαθήματα (Υ και ΥΕΙΔ) του ΠΠΠΣ στα οποία δεν έχουν εγγραφεί ποτέ, ώστε να έχουν δυνατότητα συμμετοχής στις εξετάσεις και κατά τα επόμενα ακαδημαϊκά έτη.
- Για το ακαδημαϊκό έτος 2021-22, δεύτερο έτος εφαρμογής του ΑΠΠΣ:
 - Διδασκαλία των μαθημάτων του 1ου και 2ου έτους του ΑΠΠΣ.
 - Διδασκαλία όλων των μαθημάτων του ΠΠΠΣ, εκτός των υποχρεωτικών (Υ) μαθημάτων που οι φοιτητές/τριες δήλωναν κατά το πρώτο έτος των σπουδών τους.
- Για το ακαδημαϊκό έτος 2022-23, τρίτο έτος εφαρμογής του ΑΠΠΣ:
 - Διδασκαλία όλων των μαθημάτων του 1ου, 2ου και 3ου έτους του ΑΠΠΣ.
 - Διδασκαλία όλων των μαθημάτων του ΠΠΠΣ, εκτός των υποχρεωτικών (Υ) μαθημάτων που οι φοιτητές/τριες δήλωναν κατά το πρώτο έτος των σπουδών τους.
- Για το ακαδημαϊκό έτος 2023-24, τέταρτο έτος εφαρμογής του ΑΠΠΣ:
 - Διδασκαλία όλων των μαθημάτων του ΑΠΠΣ για όλα τα έτη.

Επιπλέον, προβλέπεται ότι:

3. Οι φοιτητές/τριες του ΠΠΠΣ που δεν θα έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές τους κατά το ακαδημαϊκό έτος 2023-24 θα έχουν τη δυνατότητα να εξετάζονται στα μαθήματα του ΠΠΠΣ έως ότου ολοκληρώσουν τις σπουδές τους, σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία.
4. Όσοι/ες φοιτητές/τριες του ΠΠΠΣ επιθυμούν να εξεταστούν σε οφειλόμενα από προηγούμενα εξάμηνα μαθήματα, δηλαδή όσα έχουν δηλωθεί και παρακολουθηθεί, μπορούν να τα δηλώνουν με ξεχωριστή ηλεκτρονική δήλωση στην αρχή κάθε εξαμήνου, πλέον των 30 ECTS νέων μαθημάτων που δεν έχουν παρακολουθήσει, ως εξής:
 - φοιτητές/τριες του 3ου-7ου εξαμήνου έως και έξι (6) οφειλόμενα μαθήματα όλων των προηγούμενων εξαμήνων, χειμερινών ή εαρινών, εφόσον διδάσκονται κατά το εξάμηνο της δήλωσης.
 - φοιτητές/τριες του 8ου εξαμήνου, έως και δέκα (10) οφειλόμενα μαθήματα όλων των προηγούμενων εξαμήνων, χειμερινών ή εαρινών, εφόσον διδάσκονται κατά το εξάμηνο της δήλωσης.
5. Οι φοιτητές/τριες επί πτυχίω (9ο εξάμηνο και άνω) που περάτωσαν την κανονική φοίτηση, η οποία ισούται με τον ελάχιστο αριθμό των αναγκαίων για την απονομή του τίτλου σπουδών εξαμήνων, σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών, έχουν τη δυνατότητα να εξεταστούν στην εξεταστική περίοδο του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου κάθε ακαδημαϊκού έτους σε όλα τα μαθήματα που οφείλουν

για τη λήψη του Πτυχίου, ανεξάρτητα εάν αυτά διδάσκονται σε χειμερινό ή εαρινό εξάμηνο. Στα μαθήματα αυτά οι φοιτητές/τήτριες εξετάζονται και κατά την εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου, μόνον εφόσον τα έχουν επιλέξει σε κάποιο από τα δύο εξάμηνα του έτους (στην κανονική διάρκεια των δηλώσεων). Δηλαδή, η δήλωση μαθήματος για εμβόλιμη εξέταση τον Ιανουάριο και τον Ιούνιο δεν συνεπάγεται δυνατότητα επανεξέτασης τον Σεπτέμβριο. Τέλος, τα μαθήματα Επιλογής προσφέρονται για εξέταση τον Σεπτέμβριο, μόνον εφόσον έχουν διδαχθεί κατά τη διάρκεια του έτους. Είναι προφανές ότι σε κάθε εξάμηνο οφειλόμενα αλλά μη διδασκόμενα μαθήματα Επιλογής μπορούν να αντικατασταθούν με άλλα προσφερόμενα, ώστε να μπορούν να δηλωθούν προς εξέταση και τον Σεπτέμβριο.

9.5 ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΚΟΙΝΕΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

9.5.1 Πρακτική Άσκηση ΕΣΠΑ

1. Η Πρακτική Άσκηση του Τμήματος είναι συνδεδεμένη με το υποχρεωτικό επιλογής μάθημα ΑΑΑ 312 του ΠΠΠΣ (6 ECTS) και το ΠΑΕ 151 του ΑΠΠΣ (8 ECTS). Ο Κανονισμός της Πρακτικής Άσκησης είναι αναρτημένος στην Ιστοσελίδα του Τμήματος. Στο ΠΠΠΣ βαθμολογείται ενώ στο ΑΠΠΣ σημειώνεται αν είναι «επιτυχής» ή «ανεπιτυχής». Στοχεύει στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με την παραγωγική διαδικασία και την άσκησή τους σε πραγματικές συνθήκες εργασιακού περιβάλλοντος. Πραγματοποιείται στη διάρκεια του 4ου έτους σπουδών ή το ανώτερο έως και το 10ο εξάμηνο. Η διάρκεια της Πρακτικής για κάθε φοιτητή/τρια ορίζεται στους δύο πλήρεις και συνεχόμενους μήνες. Η εργασία στον φορέα υποδοχής είναι πλήρους απασχόλησης, αμειβόμενη και ασφαλισμένη, εφόσον εκτελείται μέσα από το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης μέσω ΕΣΠΑ.
2. Τα κριτήρια επιλογής των φοιτητών/τριών καθορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος και είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Σύμφωνα με αυτά δικαίωμα συμμετοχής έχουν οι φοιτητές/τριες που έχουν ολοκληρώσει το 7ο εξάμηνο των σπουδών τους και η συνολική τους φοίτηση δεν ξεπερνά το 10ο εξάμηνο σπουδών. Στο πλαίσιο αυτό τα κριτήρια επιλογής του Τμήματος για τη συμμετοχή των φοιτητών/τριών σε θέσεις Πρακτικής Άσκησης μέσω ΕΣΠΑ είναι:
 - 1) Ο συνολικός αριθμός των μαθημάτων στα οποία έχουν εξεταστεί επιτυχώς, ως βασική προϋπόθεση για την ετοιμότητα των φοιτητών/τριών να εργαστούν, όντας πολύ κοντά στο Πτυχίο τους.
 - 2) Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο συνολικός αριθμός των μαθημάτων συμπίπτει σε ορισμένους/ες φοιτητές/τριες, υπολογίζεται ο Μέσος Όρος (Μ.Ο.) της γενικής βαθμολογίας τους.
 - 3) Όταν ο Μ.Ο. συμπίπτει σε ορισμένους/ες φοιτητές/τριες υπολογίζονται οι βαθμοί των υποχρεωτικών μαθημάτων (με κωδικό Υ). Οι ισοβαθμούντες/ούσες και οι αμέσως επόμενοι/ες εντάσσονται σε κατάλογο επιλαχόντων με αυστηρή σειρά προτεραιότητας.
3. Στο ΑΠΠΣ το μάθημα της Πρακτικής Άσκησης ΕΣΠΑ επιλέγεται πλέον των 42 μαθημάτων (από το Ζ έως το Ι εξάμηνο), καταγράφεται στην Αναλυτική Βαθμολογία και στο Παράρτημα Διπλώματος, αλλά δεν υπολογίζεται στον βαθμό του Πτυχίου.

Σημειώνεται μόνον αν η άσκηση ήταν «επιτυχής» ή «ανεπιτυχής».

9.5.2 Ανασκαφή

Η συμμετοχή σε πανεπιστημιακές ανασκαφές εντάσσεται στον Τομέα της Αρχαιολογίας και στοχεύει στην άσκηση των φοιτητών/τριών στην ανασκαφική δραστηριότητα. Απευθύνεται σε φοιτητές/τριες που βρίσκονται τουλάχιστον στο 5ο εξάμηνο των σπουδών τους και παρακολούθησαν το μάθημα «Ανασκαφή–Σχέδιο» AAA313 (ΠΠΠΣ) ή APX251 (ΑΠΠΣ). Κριτήρια για την αξιολόγηση των συμμετεχόντων/ουσών στην ανασκαφή φοιτητών/τριών αποτελούν: i) Η συμπλήρωση τριών (3) τουλάχιστον εβδομάδων συμμετοχής στην ανασκαφή. ii) Η σύνταξη και κατάθεση στον/ην διευθυντή/ντρια της πανεπιστημιακής ανασκαφής –μετά την ολοκλήρωση της ανασκαφικής περιόδου– γραπτής αναφοράς σχετικά με το αντικείμενο της ανασκαφικής έρευνας (έως 2.000 λέξεις). Η τελική αξιολόγηση του/της φοιτητή/τριας κατά την ανασκαφή βασίζεται τόσο στη συμβολή του/της κατά τη διάρκεια της έρευνας όσο και στην εκ μέρους του/της γραπτή αναφορά και προσμετράται στη βαθμολογία του μαθήματος AAA313/APX251.

9.5.3 Μαθήματα Erasmus

1. Δήλωση μαθημάτων υποβάλλουν και οι φοιτητές/τριες που πρόκειται να μεταβούν στο εξωτερικό στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Erasmus αλλά μόνον για μαθήματα που οφείλουν από προγενέστερα εξάμηνα, σύμφωνα με τις διατάξεις των 3.4. και 4.4. και 4.5. του παρόντος Κανονισμού περί δηλώσεων μαθημάτων, και με την προϋπόθεση ότι οι κωδικοί που δηλώνονται στην τελική συμφωνία μάθησης (*learning agreement*) στο αλλοδαπό Πανεπιστήμιο δεν θα πρέπει να συμπίπτουν με μαθήματα που δηλώνονται στο οικείο Ίδρυμα. Η δήλωση των μαθημάτων στο ΑΠΘ θα υποβάλλεται περίπου στα μέσα του εξαμήνου, μετά τη λήξη της προθεσμίας των τροποποιημένων συμφωνιών μάθησης, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η αποφυγή διπλής εξεταστικής στον ίδιο κωδικό μαθήματος. Οι ημερομηνίες των δηλώσεων ειδικά για τους εξερχόμενους φοιτητές του προγράμματος Erasmus θα αναρτώνται στις ανακοινώσεις της Γραμματείας του Τμήματος.
2. Η διαδικασία αναγνώρισης μαθημάτων μέσω του Προγράμματος Erasmus δρομολογείται κατόπιν αιτήματος του/της φοιτητή/τριας, ελέγχεται από τον/την υπεύθυνο/η για τη λειτουργία του Προγράμματος Erasmus Καθηγητή/τριας του Τμήματος/Ίδρύματος (Συντονιστή/στρια ECTS) με τη συνεπικουρία Καθηγητών/τριών, το γνωστικό αντικείμενο των οποίων εμπίπτει στα προς αναγνώριση μαθήματα. Μαθήματα Πανεπιστημίων της αλλοδαπής τα οποία δεν μπορούν να αντιστοιχηθούν με εκείνα του Τμήματος μπορεί να πιστωθούν στον/στη φοιτητή/τρια ως Ελεύθερες Επιλογές ή να αναγραφούν στο Παράρτημα του Διπλώματός του/της.

9.5.4 Διδακτικά συγγράμματα

1. Οι φοιτητές/τριες δικαιούνται να επιλέξουν για κάθε μάθημα ένα σύγγραμμα, το οποίο χορηγείται δωρεάν. Η επιλογή γίνεται μέσα από το πληροφοριακό σύστημα ΕΥΔΟΞΟΣ, στο οποίο οι φοιτητές/τριες εισέρχονται με τα στοιχεία του ιδρυματικού τους λογαριασμού.
2. Ο κατάλογος των διδακτικών συγγραμμάτων για τους/τις φοιτητές/τριες του Τμήματος περιλαμβάνει ένα τουλάχιστον προτεινόμενο διδακτικό σύγγραμμα ανά υποχρεωτικό ή επιλεγόμενο μάθημα, το οποίο προέρχεται από τα δηλωθέντα συγγράμματα στο Κεντρικό Πληροφοριακό Σύστημα (ΚΠΣ) ΕΥΔΟΞΟΣ.
3. Οι δηλώσεις συγγραμμάτων γίνονται κάθε εξάμηνο, σε ημερομηνίες που ορίζονται από το Σύστημα ΕΥΔΟΞΟΣ. Οι φοιτητές/τριες δηλώνουν συγγράμματα για μαθήματα που περιλαμβάνονται στη δήλωση μαθημάτων τους για το συγκεκριμένο εξάμηνο.
4. Τα συγκεκριμένα συγγράμματα υπάρχουν σε έντυπη μορφή σε αρκετά αντίτυπα στη Βιβλιοθήκη του Τμήματος και διατίθενται για τις ανάγκες των φοιτητών/τριών.
5. Οι φοιτητές/τριες δεν δικαιούνται περισσότερα συγγράμματα από τον αριθμό των μαθημάτων που είναι απαραίτητος για την απόκτηση του Πτυχίου

9.5.5 Αναγνώριση μαθημάτων

1. Δυνατότητα αναγνώρισης μαθημάτων έχουν οι φοιτητές/τριες που εισέρχονται στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας (Ν. 4115/2013, αρθ. 35). Η αναγνώριση μπορεί να γίνει για μαθήματα που έχει διδαχθεί ο/η φοιτητής/τρια και στα οποία έχει εξεταστεί επιτυχώς στο Τμήμα προέλευσής του.
2. Στην περίπτωση των φοιτητών/τριών που εισέρχονται στο Τμήμα μέσω του συστήματος των κατατακτηρίων εξετάσεων, το εξάμηνο της εγγραφής τους καθορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Πιθανή αναγνώριση μαθημάτων είναι δυνατή μόνον εφόσον ο/η φοιτητής/τρια εξασφαλίσει προβιβάσιμο βαθμό και στα τρία μαθήματα που περιλαμβάνονται στις κατατακτήριες εξετάσεις. Πραγματοποιείται δε κατόπιν έγγραφης αίτησης του/της φοιτητή/τριας η οποία περιλαμβάνει το σύνολο των μαθημάτων των οποίων αιτείται αναγνώρισης. Το σχετικό αίτημα ελέγχεται από τους/τις διδάσκοντες/ουσες των αντίστοιχων ή συναφών γνωστικών αντικειμένων στα οποία εμπίπτουν τα σχετικά μαθήματα. Η αναγνώριση των μαθημάτων εγκρίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος.

9.5.6 Αξιολόγηση φοιτητών/τριών

1. Τα μαθήματα που δηλώνονται για πρώτη φορά στην αρχή του χειμερινού εξαμήνου εξετάζονται στις εξεταστικές περιόδους του Ιανουαρίου και του Σεπτεμβρίου του ίδιου ακαδημαϊκού έτους, ενώ τα μαθήματα που δηλώνονται στην αρχή του εαρινού εξαμήνου εξετάζονται στις εξεταστικές περιόδους του Ιουνίου και του Σεπτεμβρίου του ίδιου ακαδημαϊκού έτους.
2. Ο τρόπος αξιολόγησης της επίδοσης των φοιτητών/τριών καθορίζεται από τον διδάσκοντα (Ν. 4009/2011 άρθ. 33 παρ. 9) και περιλαμβάνει γραπτή ή προφορική εξέταση ή συγγραφή εργασίας ή συνδυασμό των παραπάνω με παράλληλη αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και εργαλείων. Ειδικές ρυθμίσεις προβλέπονται για άτομα με ειδικές ανάγκες. Ως προς τα Υποχρεωτικά μαθήματα (Υ) και Υποχρεωτικά μαθήματα Ειδικεύσης (ΥΕΙΔ), εκτός των Φροντιστηρίων, η προαιρετική ανάληψη εργασιών εκ μέρους των φοιτητών/τριών δεν τους απαλλάσσει από την εξέταση αλλά προσμετράται στην τελική βαθμολογία του/της φοιτητή/τριας. Υποχρεωτική είναι η συγγραφή εργασίας στο πλαίσιο των Φροντιστηρίων.
4. Οι εξετάσεις των μαθημάτων γίνονται αποκλειστικά και μόνον εντός των καθορισμένων εξεταστικών περιόδων, σύμφωνα με το πρόγραμμα που καταρτίζει αρμόδια επιτροπή, οριζόμενη από τη Συνέλευση του Τμήματος.
5. Σε κάθε εξεταστική περίοδο, οι εξετάσεις γίνονται, για το σύνολο των εξεταζομένων, μόνο μία φορά γραπτά ή προφορικά. Για τη διασφάλιση της αντικειμενικότητας, στις προφορικές εξετάσεις συμμετέχουν τουλάχιστον δύο φοιτητές/τριες ή δύο διδάσκοντες/ουσες, με δυνατότητα αναπλήρωσης από άλλο μέλος του προσωπικού του Τμήματος. Η γραπτή εξέταση εκάστου μαθήματος διαρκεί τουλάχιστον δυόμισι (2 ½) ώρες μετά την εκφώνηση των θεμάτων και την παροχή εξηγήσεων από τον/την διδάσκοντα/ουσα σε συγκεκριμένες ερωτήσεις των εξεταζομένων. Η αποχώρηση των εξεταζομένων από το χώρο εξέτασης είναι δυνατή μετά το πέρασ 30 λεπτών από την εκφώνηση των θεμάτων.
6. Οι φοιτητές/τριες προσέρχονται στο χώρο εξέτασης την ακριβή ώρα που ορίζει το Πρόγραμμα Εξετάσεων –τυχόν καθυστέρηση τούς στερεί το δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία– και προσκομίζουν τις φοιτητικές τους ταυτότητες ή το Βιβλιάριο Σπουδών τους ή, σε περίπτωση απώλειας αυτών, οποιοδήποτε αποδεικτικό στοιχείο της ταυτότητάς τους (Απ. 11508/14-6-1989, Συνεδρίαση Συγκλήτου 2562/7-6-1989).
7. Κατά τη διάρκεια των εξετάσεων, εκτός κι αν ο εισηγητής χρησιμοποιεί διαφορετική μέθοδο εξέτασης (με ανοιχτά βιβλία), απαγορεύεται η χρήση βιβλίων ή άλλων βοηθημάτων ή ακόμα ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας. Σε περίπτωση παραβίασης του όρου αυτού και για τη διασφάλιση του αδιάβλητου της διαδικασίας επιβάλλεται ο μηδενισμός του γραπτού. Με τον ίδιο τρόπο, μηδενισμό, αξιολογείται εργασία Φροντιστηρίου ή άλλου μαθήματος, στην οποία διαπιστώνεται το φαινόμενο της λογοκλοπής.

- 8 Ως προς την αξιολόγηση των φοιτητών/τριών εφαρμόζεται η κλίμακα από Μηδέν (0) έως Δέκα (10), με κατώτατο όριο επιτυχίας το βαθμό Πέντε (5).
- 9 Η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων των εξετάσεων ολοκληρώνεται από το/η διδάσκοντα/ουσα εντός τριάντα (30) ημερών από την ημέρα διεξαγωγής της εξέτασης. Τα αποτελέσματα των προφορικών εξετάσεων δεν ανακοινώνονται ατομικά, αλλά συγκεντρωτικά για το σύνολο των συμμετεχόντων/ουσών. Τυχόν έντυπη ανάρτηση των αποτελεσμάτων περιλαμβάνει εκτός από τον τίτλο του μαθήματος, τον αριθμό ειδικού μητρώου και την βαθμολογία του/της φοιτητή/τριας, χωρίς αναφορά του ονοματεπώνυμου και σύμφωνα με τους κανονισμούς της αρχής προστασίας προσωπικών δεδομένων.
Έκαστος/η φοιτητής/τρια δικαιούται να δει το γραπτό του/της και να ζητήσει διευκρινίσεις για την αξιολόγησή του/της εντός 15 ημερών από την ανακοίνωση της βαθμολογίας και κατά τις ώρες συνεργασίας του/της διδάσκοντα/ουσας Καθηγητή/τριας.
- 10 Η εκ παραδρομής καταχώρηση μη ορθής βαθμολογίας σε κάποιον φοιτητή διορθώνεται από τον διδάσκοντα κατόπιν γραπτού αιτήματος προς τη Γραμματεία του Τμήματος και έγκριση από τη Συνέλευση του Τμήματος. Άλλου είδους αναβαθμολόγηση δεν είναι δυνατή.
- 11 Ανένανς/μία φοιτητής/τρια αποτύχει περισσότερες από τρεις φορές σε ένα μάθημα, ύστερα από αίτησή του/της και με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος εξετάζεται από τριμελή επιτροπή Καθηγητών/τριών της Σχολής, οι οποίοι/ες έχουν ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο και ορίζονται από την ίδια Συνέλευση (Ν. 4009/2011 άρθ. 33 παρ. 10). Από την επιτροπή εξαιρείται ο/η υπεύθυνος/η της εξέτασης διδασκων/ουσα. Σε περίπτωση αποτυχίας, ο/η φοιτητής/τρια συνεχίζει ή όχι τη φοίτησή του/της σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται από τον Εσωτερικό Κανονισμό του ΑΠΘ.
12. Η οριστική αποτυχία σε ένα μάθημα Υποχρεωτικό Κορμού ή Υποχρεωτικό Ειδίκευσης δεν συνεπάγεται την εκ νέου δήλωσή του για παρακολούθηση. Αν πρόκειται για μάθημα Υποχρεωτικό κατ' Επιλογήν (ΥΕ) ή Ελεύθερη Επιλογή (ΕΕ), τότε μπορεί να επιλεγεί για παρακολούθηση άλλο μάθημα της ίδιας κατηγορίας.
13. Η μεταφορά βαθμού φοιτητή/τριας από τη μία εξεταστική περίοδο σε άλλη δεν είναι δυνατή.

i. Λήψη Πτυχίου

1. Για τη λήψη του Πτυχίου, είναι αναγκαία η συμπλήρωση 240 μονάδων ECTS (30 μονάδων ECTS ανά εξάμηνο).
2. Σύμφωνα με την απόφαση της Συγκλήτου του ΑΠΘ (αριθμ. συνεδρ. 2888/28-5-2014 και 2887/9-5-14), ο τρόπος υπολογισμού του βαθμού των τίτλων Σπουδών που απονέμουν τα Τμήματα του ΑΠΘ έχει προσαρμοσθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της Υπ. Απ. Φ5/89656/B3/2007 (ΦΕΚ1466/B'/2007) «Εφαρμογή του Συστήματος Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων» και η κατάταξη της βαθμολογίας Πτυχίου προστίθεται στο Παράρτημα Διπλώματος. Αυτό ισχύει για όλους φοιτητές/τριες εγγραφούν από το 2020 κ.ε. στο ΝΠΠΣ.

Επομένως, για τον υπολογισμό του βαθμού του Πτυχίου (Υπ. Απ. Φ141/B3/2166, ΦΕΚ 308 τ.Β. 18-6-1987) πολλαπλασιάζεται ο βαθμός κάθε μαθήματος (συμπεριλαμβανομένης της Πρακτικής Άσκησης *μόνον* για τους φοιτητές του ΠΠΠΣ) με τον συντελεστή βαρύτητας του μαθήματος και το άθροισμα των επιμέρους γινομένων διαιρείται με το άθροισμα των συντελεστών βαρύτητας όλων των μαθημάτων (συμπεριλαμβανομένης της Πρακτικής Άσκησης *μόνον* για τους φοιτητές του ΠΠΠΣ). Οι συντελεστές βαρύτητας των μαθημάτων είναι ταυτόσημοι με τα ECTS που αντιστοιχούν σε αυτά.

Βαθμός Μαθήματος 1 × ECTS Μαθήματος 1 + Βαθμός Μαθήματος 2 × ECTS Μαθήματος 2 + ...

Συνολικός Αριθμός ECTS Πτυχίου συγκεκριμένου πτυχιούχου

4. Για τους φοιτητές όλων των προγενεστέρων προγραμμάτων σπουδών ο συντελεστής βαρύτητας είναι η μονάδα.
5. Εάν ένας/μία φοιτητής/τρια έχει βαθμολογηθεί σε περισσότερα μαθήματα (έως των δύο προβλεπομένων) από όσα αντιστοιχούν στον απαιτούμενο ελάχιστο αριθμό μαθημάτων και ECTS για τη λήψη του Πτυχίου, μπορεί να αιτηθεί να μη συνυπολογιστούν για την εξαγωγή του βαθμού του Πτυχίου του αποκλειστικά και *μόνον* βαθμοί ελεύθερων επιλογών ή κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων, με την προϋπόθεση ότι ο αριθμός των μαθημάτων και των ECTS που απομένουν είναι τουλάχιστον ίσος με τον απαιτούμενο για τη λήψη του Πτυχίου, ενώ ταυτόχρονα συμπληρώνονται ανά εξάμηνο σπουδών τα απαραίτητα 30 ECTS (Υπ. Απ. Φ14.1/B3/2166, ΦΕΚ 308/18-6-1987).
4. Το αντίγραφο Πτυχίου συνοδεύεται από Παράρτημα Διπλώματος, το οποίο αποτελεί ένα επεξηγηματικό έγγραφο που περιγράφει τη φύση, το επίπεδο, το υπόβαθρο, το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών που ολοκλήρωσε με επιτυχία ο/η απόφοιτος/η, δίνει την κλίμακα κατανομής των βαθμών, τη βαθμολογική κατάταξή του/της και τη γενική ταξινόμηση του τίτλου του/της.

ii. Αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας από τους φοιτητές/τριες

1. Η διαδικασία αξιολόγησης των μαθημάτων και των διδασκόντων τους από τους/τις φοιτητές/τριες είναι θεσμοθετημένη και πραγματοποιείται εντός καθορισμένου χρονικού διαστήματος στο τέλος εκάστου εξαμήνου. Γίνεται ηλεκτρονικά, μέσω των υπηρεσιών της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ) και το απόρρητο και αδιάβλητο του ηλεκτρονικού συστήματος είναι διασφαλισμένο. Η αξιολόγηση αποσκοπεί στη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου που παρέχει το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας στους/στις φοιτητές/τριές του. Η διαδικασία αυτή είναι προς το συμφέρον των φοιτητών/τριών, οι οποίοι/ες καλούνται να απαντήσουν στις ερωτήσεις του ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου. Παράλληλα, αποτελεί τον μοναδικό τρόπο ώστε να γίνουν γνωστές, συλλογικά και συγκεντρωτικά, οι απόψεις τους προκειμένου, πέραν των διορθωτικών παρεμβάσεων που θα πραγματοποιήσουν οι διδάσκοντες/ουσες στο πλαίσιο της αυτοβελτίωσής τους και της ανανέωσης των μαθημάτων τους, να ληφθούν—εφόσον χρειασθεί—και πρόσθετα μέτρα. Οι πτυχιούχοι καλούνται επίσης να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο της συνολικής αποτίμησης των σπουδών τους μέσω της ΜΟΔΙΠ.
2. Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος έχει την ευθύνη και την υποχρέωση της ετήσιας παρουσίασης των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης των εξαμηνιαίων μαθημάτων και της συνολικής αποτίμησης του ΠΠΣ στη Συνέλευση του Τμήματος και της κοινοποίησής τους στους φοιτητές με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Τμήματος και με όποιο άλλο τρόπο κρίνει κατάλληλο.

iii. Πειθαρχικά παραπτώματα

Όσον αφορά τα πάσης φύσεως πειθαρχικά παραπτώματα το Τμήμα εφαρμόζει τις διατάξεις του παλαιού Εσωτερικού Κανονισμού του ΑΠΘ, οι οποίες θα προσαρμοστούν σε εκείνες του νέου Κανονισμού του ΑΠΘ που βρίσκεται (2020) σε στάδιο προετοιμασίας.

b. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ

1. Η παράβαση των διατάξεων του παρόντος Κανονισμού υπόκειται στις προβλέψεις των κανονισμών του Ιδρύματος.
2. Σύμφωνα με τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας, ο ανά χείρας Κανονισμός μπορεί να συμπληρωθεί, να τροποποιηθεί ή και να αναθεωρηθεί με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.
3. Οι προβλέψεις του παρόντος Κανονισμού θα τροποποιηθούν/προσαρμοστούν σύμφωνα με τον αναμενόμενο (2020) Εσωτερισμό Κανονισμό του Ιδρύματος και τις ειδικότερες προβλέψεις του για τα θέματα προπτυχιακών σπουδών.

Β' ΜΕΡΟΣ
Πρόγραμμα και περιλήψεις
μαθημάτων

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2021-2022

1.

**ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
ΤΟΥ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ**

Το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας αποσκοπεί στην κατάρτιση ιστορικών και αρχαιολόγων που να διαθέτουν εποπτεία στο σύνολο του ανθρώπινου πολιτισμού και της ιστορίας του, από την απώτατη προϊστορία μέχρι τη σύγχρονη εποχή, να είναι σε θέση να διεξάγουν έρευνα στους κλάδους της ιστορίας και της αρχαιολογίας, καθώς και να είναι εξοικειωμένοι με τις εφαρμογές της ιστορίας και της αρχαιολογίας στο πεδίο της σύγχρονης κοινωνίας. Το πρόγραμμα αποβλέπει σε μαθησιακά αποτελέσματα και δεξιότητες που επιτρέπουν στους αποφοίτους να προσφέρουν υπηρεσίες στους τομείς της Εκπαίδευσης, της Προστασίας, Ανάδειξης και Διαχείρισης Πολιτισμού και Μνημείων Πολιτισμού.

Οι απόφοιτοι του Τμήματος, ανάλογα με την ειδίκευση και την πρακτική άσκηση που έχουν επιλέξει, δύνανται να αποκτήσουν τις παρακάτω δεξιότητες: α) τη διδασκαλία της Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, β) την προστασία, μελέτη και ανάδειξη των αρχαιολογικών μνημείων, γ) την επιστημονική έρευνα στην ιστορία και τον πολιτισμό από την παλαιολιθική μέχρι τη σύγχρονη περίοδο, δ) την επιστημονική έρευνα σε διάφορα ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα στην Ελλάδα και το εξωτερικό, ε) την οργάνωση και συμμετοχή σε δράσεις διάχυσης στα γνωστικά πεδία της ιστορίας, αρχαιολογίας, ιστορίας της τέχνης και ανθρωπολογίας σε μουσεία και εκπαιδευτικά προγράμματα και γενικά δημόσιας ιστορίας, αρχαιολογίας, ιστορίας της τέχνης και ανθρωπολογίας, στ) την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών σε θέματα βιοαρχαιολογίας, αναλυτικών τεχνικών αρχαιολογικού υλικού πολιτισμού, θεωρίας της αρχαιολογίας, ειδικών θεμάτων (νομισματική, επιγραφική, παλαιογραφία), ζ) την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών σε θέματα αρχειοθέτησης και οργάνωσης αρχείων και συλλογών σε διεθνές, εθνικό και τοπικό επίπεδο, η) την εκτέλεση εργασιών πεδίου αρχαιολογικής ανασκαφικής και επιφανειακής έρευνας, εθνογραφικής, λαογραφικής και ιστορικής επιτόπιας έρευνας, θ) την τεκμηρίωση υλικού πολιτισμού και ι) την ανάληψη ρόλου εμπειρογνώμονα σε διάφορες υπηρεσίες του κράτους.

Οι απόφοιτοι του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας επιπλέον της βασικής γνώσης της επιστήμης της Ιστορίας και της Αρχαιολογίας έχουν την ικανότητα: 1) να εφαρμόζουν τη γνώση τους στην πράξη, 2) να επικοινωνούν σε μια δεύτερη γλώσσα, 3) να εργάζονται σε ομάδες με διεθνή σύνθεση και με διεθνή προσανατολισμό, 4) να εργάζονται σε διεπιστημονικό περιβάλλον, 5) να σχεδιάζουν και να εκτελούν ερευνητικά έργα, 6) να συντονίζουν ομάδες συνεργατών με στόχο την αποδοτικότερη εκτέλεση της εργασίας, 7) να σέβονται και να κατανοούν την πολυπολιτισμικότητα, 8) να σέβονται την πολιτισμική διαφορά και πολυφωνία και να επιδεικνύουν ευαισθησία σε θέματα διαπολιτισμικής σύγκλισης και σε θέματα φύλου, 9) να σέβονται τη σημασία της προστασίας της πολιτισμικής κληρονομιάς και του περιβάλλοντος και να επιδεικνύουν επαγγελματική, κοινωνική και ηθική υπευθυνότητα και 10) να προάγουν την ελεύθερη ιστορική και αρχαιολογική σκέψη.

2.

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΜΕΝΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
(ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2020-2021)**

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΑΕ 151	Υ	Εισαγωγή στην Αρχαία Ελληνική Ιστορία	5	Ηλ. Σβέρκος
ΙΣΤ 151	Υ	Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές	5	Αθ. Σφήκας
ΑΡΧ 151	Υ	Εισαγωγή στις Αρχαιολογικές Σπουδές	5	Ελ. Μανακίδου, Π. Παπαδοπούλου, Σ. Τριανταφύλλου
ΑΠΡ 151	Υ	Εισαγωγή στον Προϊστορικό Πολιτισμό	5	Σ.Μ. Βαλαμώτη, Σ. Τριανταφύλλου, Μ. Ντίνου
ΑΚΛ 151	Υ	Εισαγωγή στην Κλασική Αρχαιολογία	5	Ελ. Παπαγιάννη, Π. Τσέλεκας
ΑΕΦ/ ΑΣΚ 151	Υ	Επιλεγόμενο Μάθημα από το Τμήμα Φιλολογίας/ Ασκήσεις ιστοριογραφικών κειμένων	5	Σ. Αλαγκιοζίδου, Γ. Καλλίνης, Αικ. Μανδαλάκη

Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΒΥ 151	Υ	Εισαγωγή στη Βυζαντινή Ιστορία	5	Α. Γκουτζιουκώστας
ΙΝΧ 151	Υ1	Εισαγωγή στην Ιστορία της Νεότερης και Σύγχρονης Ευρώπης	5	Λ. Χασιώτης
ΛΑΚ 151	Υ	Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία	5	Γ. Αγγελόπουλος <i>Διδακτική υποστήριξη:</i> Α. Τζιντζιόβα (ΕΔΙΠ)
ΑΒΥ 151	Υ	Εισαγωγή στη Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία	5	Π. Ανδρούδης
ΑΙΤ 151	Υ	Θεωρία και Ιστορία της Τέχνης	5	Ι. Ζάρρα
ΑΕΦ/ ΑΣΚ 152	Υ	Επιλεγόμενο Μάθημα από το Τμήμα Φιλολογίας/Ασκήσεις ιστοριογραφικών κειμένων	5	Σ. Αλαγκιοζίδου, Γ. Καλλίνης Αικ. Μανδαλάκη

Ειδίκευση στην Ιστορία**Γ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ**

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΑΕ 651	ΥΕΙΔ	Αρχαία Ελληνική Ιστορία	6	Ι. Ξυδόπουλος
ΙΡΩ 651	ΥΕΙΔ	Ρωμαϊκή Ιστορία	6	Μ. Καντηρέα
ΙΒΥ 651	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ιστορία Ι	6	Γ. Λεβενιώτης
ΙΜΕ 651	ΥΕΙΔ	Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσης	6	Ε. Τούντα
ΙΤΛ 651	ΥΕΙΔ	Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας	6	Φ. Κοτζαγεώργης

Δ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΒΥ 652	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ιστορία ΙΙ	6	Ελ. Χατζηαντωνίου
ΙΣΛ 651	ΥΕΙΔ	Μεσαιωνική Ιστορία των Σλαβικών Λαών	6	Α. Δεληκάρη
ΙΝΕ 651	ΥΕΙΔ	Νεότερη Ελληνική Ιστορία	6	Ελ. Μαντά
ΙΝΧ 651	ΥΕΙΔ	Νεότερη Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία	6	Ιακ. Μιχαηλίδης
ΙΣΕ 651	ΥΕΙΔ	Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία	6	Γ. Αντωνίου

Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΑΕ/ΙΡΩ/ ΙΒΥ/ΙΜΕ ΙΣΛ/ΙΝΕ/ ΙΣΕ/ ΙΝΧ/ΛΑΚ/ ΙΤΛ/ ΙΧΑ/ΙΕΒ 901	ΥΕΙΔ	Φροντιστήριο (ΠΠΔΕ)	7	
ΙΝΧ 652	ΥΕΙΔ	Σύγχρονη Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία (ΥΕΙΔ)	6	
	ΥΕ	Μάθημα Φιλολογικό (ΥΕ)	5	
	ΥΕ	Μάθημα ΠΠΔΕ (ΥΕ)	6	

	ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Ίδιας Ειδίκευσης (ΥΕ)	6	
--	----	---------------------------------------	---	--

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΑΕ/ΙΡΩ/ΙΒΥ/ΙΜΕ/ ΙΣΛ/ΙΝΧ/ΛΑΚ/ΙΤΛ/ ΙΧΑ/ΙΕΒ 901	ΥΕΙΔ	Φροντιστήριο (ΠΠΔΕ)	7	
ΙΧΑ 651	ΥΕΙΔ	Νεότερη και Σύγχρονη Βαλκανική Ιστορία	6	
	ΥΕ	Μάθημα Φιλολογικό	5	
	ΥΕ	Μάθημα ΠΠΔΕ	6	
	ΥΕ	Μάθημα ΠΠΔΕ	6	

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΑΕ 501/ 502/503, ΙΡΩ 501/ 502 ΙΒΥ501/ 502/ 503/ 504 ΙΜΕ 501/502 ΙΣΛ 501/502 ΙΝΕ 501, ΙΝΧ 501, ΙΧΑ 501 ΙΤΛ501, ΛΑΚ501, ΙΕΒ501	ΥΕΙΔ	Μάθημα Θεματικής Ενότητας	7	
	ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Ίδιας Ειδίκευσης	6	
	ΥΕ/ ΥΕΙΔ	Μάθημα Επιλογής Άλλης Ειδίκευσης	6	
	ΕΕ	Μάθημα Επιλογής Ίδιας Ειδίκευσης	6	
	ΥΕ	Μάθημα Φιλολογικό	5	

Η' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΑΕ 501/ 502/ 503, ΙΡΩ 501 /502 ΙΒΥ501/ 502/ 503/ 504 ΙΜΕ 501/502, ΙΣΛ 501/502 ΙΝΕ 501, ΙΝΧ 501, ΙΧΑ 501 ΙΤΛ 501, ΛΑΚ 501, ΙΕΒ 501	ΥΕΙΔ	Μάθημα Θεματικής Ενότητας	7	
	ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Ίδιας Ειδίκευσης	6	
	ΥΕΙΔ/ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Άλλης Ειδίκευσης	6	
	ΕΕ	Ελεύθερη Επιλογή	6	
	ΥΕ	Μάθημα Φιλολογικό	5	

Ειδίκευση στην Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης

Γ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΠΡ 652	ΥΕΙΔ	Προϊστορική Αρχαιολογία: Κοινωνίες του Αιγαίου και της Βαλκανικής στη Νεολιθική Περίοδο	6	Μ. Ντίνου
ΑΠΡ 653	ΥΕΙΔ	Προϊστορική Αρχαιολογία: Κοινωνίες του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου της Εποχής του Χαλκού	6	Σ. Τριανταφύλλου
ΑΚΛ 651	ΥΕΙΔ	Κλασική Αρχαιολογία: Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία	6	Π. Τσέλεκας
ΑΚΛ 652	ΥΕΙΔ	Κλασική Αρχαιολογία: Πλαστική	6	Ε. Παπαγιάννη
ΑΒΥ 651	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Αρχιτεκτονική	6	Ν. Πούλου

Δ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΠΡ 651	ΥΕΙΔ	Προϊστορική Αρχαιολογία: Θεωρία και Μέθοδος	6	Σ.Μ. Βαλαμώτη
ΑΚΛ 653	ΥΕΙΔ	Κλασική Αρχαιολογία: Κεραμική	6	Ε. Μανακίδου
ΑΒΥ 652	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ζωγραφική	6	Μ. Παϊσίδου
ΑΒΥ 653	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Γλυπτική και Μικροτεχνία	6	Π. Παπαδοπούλου
ΑΙΤ 651	ΥΕΙΔ	Η Τέχνη της Πρώιμης Αναγέννησης	6	Ι. Ζάρρα

Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΠΡ/ΑΚΛ/ ΑΒΥ/ΑΙΤ 901	ΥΕΙΔ	Φροντιστήριο (ΠΠΔΕ 2)	7	
ΑΙΤ 652	ΥΕΙΔ	Η Ευρωπαϊκή Τέχνη από την Αναγέννηση έως σήμερα	6	
	ΥΕ	Μάθημα Φιλολογικό	5	
	ΥΕ	Μάθημα ΠΠΔΕ	6	
	ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Ίδιας Ειδίκευσης	6	

ΣΤ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΠΡ/ΑΚΛ/ ΑΒΥ/ΑΙΤ 901	ΥΕΙΔ	Φροντιστήριο (ΠΠΔΕ 2)	7	
ΑΙΤ 653	ΥΕΙΔ	Η Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Τέχνη	6	
	ΥΕ	Μάθημα Φιλολογικό	5	

	ΥΕ	Μάθημα ΠΠΔΕ	6	
	ΥΕ	Μάθημα ΠΠΔΕ	6	

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΠΡ 501/502, ΑΚΛ 501/502, ΑΒΥ 501/502, ΑΙΤ 501/502	ΥΕΙΔ	Μάθημα Θεματικής Ενότητας	7	
	ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Ίδιας Ειδίκευσης	6	
	ΥΕΙΔ/ ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Άλλης Ειδίκευσης	6	
	ΕΕ	Μάθημα Επιλογής Ίδιας Ειδίκευσης	6	
	ΥΕ	Μάθημα Φιλολογικό	5	

Η' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΠΡ 501/502, ΑΚΛ 501/502, ΑΒΥ 501/502, ΑΙΤ 501/502	ΥΕΙΔ	Μάθημα Θεματικής Ενότητας	7	
	ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Ίδιας Ειδίκευσης	6	
	ΥΕΙΔ/ ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Άλλης Ειδίκευσης	6	
	ΕΕ	Μάθημα Ελεύθερης Επιλογής	6	
	ΥΕ	Μάθημα Φιλολογικό	5	

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	Θεματικές ενότητες Τομέα Αρχαίας και Βυζαντινής Ιστορίας (2)	ECTS
ΙΜΕ 501	ΥΕΙΔ	Κοινωνική και Οικονομική Ιστορία της Μεσαιωνικής Ευρώπης	7
ΙΜΕ 502	ΥΕΙΔ	Μεσαιωνική Ιστοριογραφία	7
ΙΣΛ 501	ΥΕΙΔ	Μεσαιωνική Ιστορία των Νοτίων Σλάβων	7
ΙΣΛ 502	ΥΕΙΔ	Μεσαιωνική Ιστορία των Σλαβικών Λαών: Ιδεολογία και Πολιτική	7
ΙΒΥ 501	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ιστορία: Κεντρική και Επαρχιακή Διοίκηση	7
ΙΒΥ 502	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ιστορία: Κοινωνία και Οικονομία	7
ΙΒΥ 503	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ιστορία: Πολιτική, Άμυνα και Διπλωματία	7
ΙΒΥ 504	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ιστορία: Πολίτευμα, Αυλική Ιεραρχία, Εκκλησία, Δικαιοσύνη	7
ΙΑΕ 501	ΥΕΙΔ	Αρχαία Ελληνική Ιστορία Ι: Πολιτικοί Θεσμοί – Πολιτική Θεωρία και Ιδεολογία	7
ΙΑΕ 502	ΥΕΙΔ	Αρχαία Ελληνική Ιστορία ΙΙ: Θέματα Κοινωνικής και Οικονομικής Ιστορίας	7
ΙΡΩ 501	ΥΕΙΔ	Ρωμαϊκή Ιστορία Ι: Πολιτικοί Θεσμοί – Πολιτική Ιδεολογία	7
ΙΡΩ 502	ΥΕΙΔ	Ρωμαϊκή Ιστορία ΙΙ: Θέματα Κοινωνικής και Οικονομικής Ιστορίας	7
ΙΑΕ 503	ΥΕΙΔ	Ύστερη Αρχαιότητα	7

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	Θεματικές Ενότητες Τομέα Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας	ECTS
INE 501	ΥΕΙΔ	Ελληνική Ιστορία: Πολιτική, Διπλωματία, Κοινωνία, Οικονομία, Ιδεολογία	7
INX 501	ΥΕΙΔ	Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία: Διπλωματία, Κοινωνία, Οικονομία, Ιδεολογία	7
ΙΧΑ 501	ΥΕΙΔ	Βαλκανική Ιστορία: Διπλωματία και Πολιτική (20ός αιώνας)	7
ΙΤΛ 501	ΥΕΙΔ	Οθωμανική Ιστορία: Θεσμοί, Κοινωνία και Οικονομία	7
ΛΑΚ 501	ΥΕΙΔ	Θέματα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Λαογραφίας	7
ΙΕΒ 501	ΥΕΙΔ	Ιστορία των Εβραίων της Ελλάδας	7

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	Θεματικές ενότητες Τομέων Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης	ECTS
ΑΠΡ 501	ΥΕΙΔ	Προϊστορική Αρχαιολογία: Νεολιθική Περίδος	7
ΑΠΡ 502	ΥΕΙΔ	Προϊστορική Αρχαιολογία: Εποχή του Χαλκού	7
ΑΚΛ 501	ΥΕΙΔ	Κλασική Αρχαιολογία: Γεωμετρική – Κλασική εποχή	7
ΑΚΛ 502	ΥΕΙΔ	Κλασική Αρχαιολογία: Ελληνιστική – Ρωμαϊκή εποχή	7
ΑΒΥ 501	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Αρχαιολογία: Όψεις του Υλικού Πολιτισμού στο Βυζάντιο	7
ΑΒΥ 502	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Αρχαιολογία: Μνημεία και Μνημειακός Χώρος στο Βυζάντιο	7
ΑΙΤ 501	ΥΕΙΔ	Ιστορία της Τέχνης I	7
ΑΙΤ 502	ΥΕΙΔ	Ιστορία της Τέχνης II	7

ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (ΥΕ)

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	ECTS
ΙΑΕ 251	ΥΕ	Η Οργάνωση των Μικηναϊκών Κρατών	6
ΙΑΕ 252	ΥΕ	Θέματα Αρχαϊκής Εποχής	6
ΙΑΕ 253	ΥΕ	Αθηναϊκή Δημοκρατία	6
ΙΑΕ 254	ΥΕ	Πολιτική και Κοινωνική Ιστορία των Πόλεων της Κλασικής Εποχής (Αθήνα/Σπάρτη)	6
ΙΑΕ 255	ΥΕ	Αλέξανδρος Μέγας και η Επέκταση στην Ανατολή	6
ΙΑΕ 256	ΥΕ	Ιστορία του Ελληνιστικού κόσμου: Θέματα	6
ΙΑΕ 257	ΥΕ	Πολιτική και Κοινωνική Ιστορία των Ελληνικών Πόλεων κατά την ιστορική και Αυτοκρατορική εποχή	6
ΙΑΕ 258	ΥΕ	Ομοσπονδίες, Κοινά κατά την Ελληνιστική Εποχή	6
ΙΑΕ 259	ΥΕ	Η Δουλεία στον Αρχαίο Κόσμο	6
ΙΑΕ 260	ΥΕ	Η Θέση της Γυναίκας στον Αρχαίο Κόσμο	6
ΙΑΕ 261	ΥΕ	Παιδεία και Εκπαίδευση στην Ελληνορωμαϊκή Αρχαιότητα	6
ΙΑΕ 281	ΥΕ	Επιγραφική (Ελληνική/Λατινική)	6
ΙΡΩ 271	ΥΕ	Ρωμαϊκό Ιμπεριαλισμός	6

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	ECTS
ΙΑΕ 251	ΥΕ	Η Οργάνωση των Μικηναϊκών Κρατών	6
ΙΑΕ 252	ΥΕ	Θέματα Αρχαϊκής Εποχής	6
ΙΑΕ 253	ΥΕ	Αθηναϊκή Δημοκρατία	6
ΙΑΕ 254	ΥΕ	Πολιτική και Κοινωνική Ιστορία των Πόλεων της Κλασικής Εποχής (Αθήνα/Σπάρτη)	6
ΙΑΕ 255	ΥΕ	Αλέξανδρος Μέγας και η Επέκταση στην Ανατολή	6
ΙΑΕ 256	ΥΕ	Ιστορία του Ελληνιστικού κόσμου: Θέματα	6
ΙΑΕ 257	ΥΕ	Πολιτική και Κοινωνική Ιστορία των Ελληνικών Πόλεων κατά την Ελληνιστική και Αυτοκρατορική εποχή	6
ΙΑΕ 258	ΥΕ	Ομοσπονδίες, Κοινά κατά την Ελληνιστική Εποχή	6
ΙΑΕ 259	ΥΕ	Η Δουλεία στον Αρχαίο Κόσμο	6
ΙΑΕ 260	ΥΕ	Η Θέση της Γυναίκας στον Αρχαίο Κόσμο	6
ΙΑΕ 261	ΥΕ	Παιδεία και Εκπαίδευση στην Ελληνορωμαϊκή Αρχαιότητα	6
ΙΑΕ 281	ΥΕ	Επιγραφική (Ελληνική/Λατινική)	6
ΙΡΩ 271	ΥΕ	Ρωμαϊκό Ιμπεριαλισμός	6
ΙΡΩ 272	ΥΕ	Οι Επαρχίες του Ρωμαϊκού Κράτους	6
ΙΡΩ 273	ΥΕ	Ο Αυτοκρατορικός Θεσμός	6
ΙΡΩ 274	ΥΕ	Κοινά των Αυτοκρατορικών Χρόνων	6
ΙΡΩ 275	ΥΕ	Ύστερη Αρχαιότητα	6
ΙΡΩ 276	ΥΕ	Χριστιανισμός και Ρωμαϊκό Κράτος	6
ΙΜΕ 251	ΥΕ	Ιστορία της Μεσαιωνικής Πολιτικής Σκέψης	6
ΙΜΕ 252	ΥΕ	Ο Θεσμός της Δουλείας στη Δύση και στους Σλαβικούς λαούς	6
ΙΜΕ 351	ΥΕ	Κοινωνική και Οικονομική ιστορία των Μεσαιωνικών Πόλεων	6
ΙΜΕ 352	ΥΕ	Ιστορία του Φύλου στη Μεσαιωνική Ευρώπη	6
ΙΜΕ 353	ΥΕ	Χριστιανοί, Εβραίοι και Μουσουλμάνοι στη Μεσαιωνική Ευρώπη	6
ΙΜΕ 354	ΥΕ	Κοινωνία και κουλτούρα στην Αναγεννησιακή Ιταλία (1300-1600)	6
ΙΜΕ 451	ΥΕ	Κοινωνική και Πολιτισμική Ιστορία των Μεσαιωνικών Βασιλείων	6
ΙΜΕ 452	ΥΕ	Λατινικές Ηγεμονίες στον Ελλαδικό Χώρο (13ος-15ος αι.)	6
ΙΜΕ 453	ΥΕ	Σταυροφορίες (11ος-15ος αι.)	6
ΙΣΛ 452	ΥΕ	Ρωσική Ιστορία (882-1613)	6
ΙΣΛ 451	ΥΕ	Σλάβοι και Ελληνικός Κόσμος	6
ΙΒΥ 251	ΥΕ	Προσωπογραφία και Κοινωνικά Δίκτυα στο Βυζάντιο	6
ΙΒΥ 252	ΥΕ	Όψεις της Βυζαντινής Κοινωνίας	6
ΙΒΥ 253	ΥΕ	Το Βυζάντιο και οι Ξένοι: Πολιτικές Ενσωμάτωσης στη Βυζαντινή Κοινωνία	6
ΙΒΥ 254	ΥΕ	Παιδεία και Εκπαίδευση στο Βυζάντιο	6
ΙΒΥ 255	ΥΕ	Πολιτικές, Θρησκευτικές και Κοινωνικές Αντιθέσεις στο Βυζάντιο	6
ΙΒΥ 256	ΥΕ	Θέματα Οικονομικής Ιστορίας του Βυζαντίου	6
ΙΒΥ 351	ΥΕ	Πολιτική Θεωρία και Ιδεολογία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας	6
ΙΒΥ 352	ΥΕ	Διοικητικοί Θεσμοί του Βυζαντίου	6
ΙΒΥ 353	ΥΕ	Στρατιωτική Οργάνωση και Πόλεμοι του Βυζαντίου	6
ΙΒΥ 354	ΥΕ	Εκκλησία και Κοινωνία στο Βυζάντιο	6

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	ECTS
IBY 355	ΥΕ	Το Βυζάντιο ως Χώρος. Θέματα Ιστορικής Γεωγραφίας	6
IBY 356	ΥΕ	Βυζαντινή Διπλωματία	6
IBY 357	ΥΕ	Σινο-Βυζαντινές σχέσεις	6
IBY 451	ΥΕ	Βυζαντινή Σφραγιστική	6
IBY 452	ΥΕ	Βυζαντινή Διπλωματική	6
IBY 453	ΥΕ	Βυζαντινή Επιγραφική	6
IBY 454	ΥΕ	Ειδικά Θέματα Πρώιμης Βυζαντινής Περιόδου	6
IBY 455	ΥΕ	Ειδικά Θέματα Μέσης Βυζαντινής Περιόδου	6
IBY 456	ΥΕ	Ειδικά Θέματα Ύστερης βυζαντινής περιόδου	6
IBY 457	ΥΕ	Το Βυζάντιο στην Ψηφιακή Εποχή	6
IAP 251	ΥΕ	Μεσαιωνική Ιστορία του Αραβοϊσλαμικού κόσμου	6
IAP 252	ΥΕ	Το Αραβοϊσλαμικό κράτος: Διοίκηση, Κοινωνία και Οικονομία	6
IAP 253	ΥΕ	Αραβικός Κόσμος και Βυζαντινές Επιρροές: Κοινωνία και Πολιτισμός της Εποχής	
IAP 351	ΥΕ	Αραβοβυζαντινές σχέσεις (5ος-11ος αι.): Πολιτική και Διπλωματία	6
IAP 451	ΥΕ	Η Αραβοϊσλαμική Ιστοριογραφία και οι Βυζαντινές Επιρροές	6
ΙΑΚ 251	ΥΕ	Μεσαιωνική Ιστορία των Λαών του Καυκάσου	6
ΙΑΚ 252	ΥΕ	Ιστορία του Αρμενικού Βασιλείου της Κιλικίας	6
ΙΑΚ 351	ΥΕ	Η Περιοχή του Καυκάσου μεταξύ Βυζαντίου και Αράβων	6
ΙΑΚ 352	ΥΕ	Σχέσεις Λαών του Καυκάσου και Βυζαντίου	6
ΙΑΣ 251	ΥΕ	Μεσαιωνική Ιστορία των Λαών της Στέπας	6
ΙΑΣ 351	ΥΕ	Σχέσεις Λαών της Στέπας και Βυζαντίου	6
ΙΑΣ 352	ΥΕ	Οι Τούρκοι μεταξύ Βυζαντίου και Κίνας: Πολιτική, Διπλωματία, Στρατηγική	6
ΘΣΝ 151	ΥΕ	Thessaloniki: History and Archaeology from Prehistoric Times to the Present Day	6
ΙΣΤ 451	ΥΕ	Δημογραφική Ιστορία	6
ΙΣΤ 452	ΥΕ	Ιστορία του Χώρου/ Πόλεων	6
ΙΣΤ 453	ΥΕ	Νεότερη και Σύγχρονη Περιβαλλοντική Ιστορία	6
ΙΣΤ 454	ΥΕ	Μέθοδοι και Αναλυτικά Εργαλεία Ποσοτικής Ιστορίας	6
ΙΣΤ 455	ΥΕ	Ιστορία, Κινηματογράφος και Ντοκιμαντέρ	6
ΙΣΤ 456	ΥΕ	Δημόσια Ιστορία	6
ΙΣΤ 457	ΥΕ	Τραύμα, Μνήμη και Προφορική Ιστορία των Πολέμων	6
ΙΣΤ 458	ΥΕ	Προφορική Ιστορία	6
ΙΣΤ 459	ΥΕ	Ψηφιακή Ιστορία	6
ΙΣΤ 460	ΥΕ	Αρχειονομία	6
ΙΣΤ 461	ΥΕ	Διδακτική της Ιστορίας	6
ΙΣΤ 462	ΥΕ	Θέματα Οικονομικής Ιστορίας	6
ΙΣΤ 463	ΥΕ	Θεωρητικά και Μεθοδολογικά Ζητήματα της Ιστορίας και της Ιστοριογραφίας	6
ΙΣΤ 464	ΥΕ	Αναζητήσεις της Σύγχρονης Ιστοριογραφίας	6

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	ECTS
INE 251	ΥΕ	Ο Ελληνισμός κατά την Οθωμανική Περίοδο	6
INE 252	ΥΕ	Νεοελληνικός Διαφωτισμός	6
INE 253	ΥΕ	Η Ελληνική Επανάσταση: Προσεγγίσεις και Γεγονότα	6
INE 351	ΥΕ	Ελληνική Ιστορία: Θεσμοί και Ιδεολογία	6
INE 352	ΥΕ	Ελληνική Ιστορία: Κοινωνία και Οικονομία	6
INE 353	ΥΕ	Η Νεοελληνική Διασπορά	6
INE 354	ΥΕ	Το Προσφυγικό Ζήτημα στην Ελλάδα (19ος-20ός αι.)	6
INE 451	ΥΕ	Το Κυπριακό Ζήτημα	6
INX 253	ΥΕ	Ιστορία της Αποικιοκρατίας	6
INX 254	ΥΕ	Φασισμός και Άκρα Δεξιά στη Νεότερη και Σύγχρονη Ευρώπη	6
INX 255	ΥΕ	Ιστορία της Ιβηρικής Χερσονήσου/ Λατινικής Αμερικής	6
INX 351	ΥΕ	Ευρωπαϊκή Ιστορία: Ιδεολογία, Κοινωνία, Οικονομία	6
INX 352	ΥΕ	Έθνος και Έθνος-Κράτος στη Νεότερη Εποχή	6
INX 353	ΥΕ	Νεότερη και Σύγχρονη Διεθνής Ιστορία	6
INX 354	ΥΕ	Παγκόσμια Ιστορία: Ιδεολογία, Κοινωνία, Οικονομία	6
INX 355	ΥΕ	Πολιτικοί Θεσμοί στη Νεότερη Ευρώπη	6
INX 356	ΥΕ	Πολιτισμική Ιστορία της Νεότερης Ευρώπης	6
INX 357	ΥΕ	Επαναστάσεις και Κοινωνικά Ζητήματα στη Νεότερη και Σύγχρονη Εποχή	6
INX 358	ΥΕ	Πειρατές και Κουρσάροι των Νεότερων Χρόνων	6
INX 451	ΥΕ	Οι Ευρωπαϊκές Δυνάμεις και η Οθωμανική Αυτοκρατορία/ Ιστορία του Ανατολικού Ζητήματος	6
INX 452	ΥΕ	Ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και η Κληρονομιά του	6
INX 453	ΥΕ	Γενοκτονία και Εθνοκάθαρση στη ΝΑ Ευρώπη	6
INX 454	ΥΕ	Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία: Θερμοί και Ψυχροί Πόλεμοι	6
INX 455	ΥΕ	Ιστορία των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής	6
IEB 451	ΥΕ	Ολοκαύτωμα και Μνήμη στην Ελλάδα και Ευρώπη	6
IEB 452	ΥΕ	Εβραϊκές Κοινότητες του Ελλαδικού χώρου	6
IXA 351	ΥΕ	Εθνικά Ζητήματα και Μεινότητες στα Βαλκάνια	6
IXA 352	ΥΕ	Η ΝΑ Ευρώπη στην εποχή του Ιμπεριαλισμού (1878- 1918)	6
IXA 353	ΥΕ	Ευρωπαϊκές Όψεις των Βαλκανίων: από τον Οριενταλισμό στη Βαλκανοποίηση	6
IXA 354	ΥΕ	Οικονομική Ιστορία των Βαλκανικών Κρατών	6
IXA 355	ΥΕ	Μετακινήσεις Πληθυσμών στη Βαλκανική Χερσόνησο	6
IXA 451	ΥΕ	Το Μακεδονικό Ζήτημα (1870-1991)	6
ITΛ 252	ΥΕ	Η Οθωμανική επαρχία	6
ITΛ 253	ΥΕ	Καθημερινός Βίος και Υλικός Πολιτισμός στον Οθωμανικό κόσμο	6
ITΛ 254	ΥΕ	Οι Τούρκοι πριν τους Οθωμανούς	6
ITΛ 255	ΥΕ	Ιστορία του Τουρκικού κράτους	6
ITΛ 351	ΥΕ	Οι μη Μουσουλμάνοι στην Οθωμανική Αυτοκρατορία	6
ITΛ 352	ΥΕ	Οθωμανικές Ελίτ	6
ITΛ 451	ΥΕ	Οθωμανική Πολιτική Σκέψη	6

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	ECTS
ΙΤΛ 453	ΥΕ	Ταυτότητες στην Οθωμανική Αυτοκρατορία	6
ΙΤΛ 452	ΥΕ	Εξέγερση, Διαμαρτυρία και Ανυπακοπή στην Οθωμανική Αυτοκρατορία	6
ΙΤΛ 454	ΥΕ	Ο Οθωμανικός Νομικός Πλουραλισμός: Θεσμοί, Δικαιϊκά Συστήματα, Παραδειγματικές Προσεγγίσεις	6
ΙΕΑ 251	ΥΕ	Ο Ελληνισμός της Ανατολής στους Νεότερους Χρόνους	6
ΙΕΑ 252	ΥΕ	Ο Ελληνισμός της Μαύρης Θάλασσας στη Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία	6
ΙΕΑ 253	ΥΕ	Ο Ελληνισμός της Τσαρικής Ρωσίας και της πρώην Σοβιετικής Ένωσης	6
ΛΑΚ 271	ΥΕ	Ιστορική Ανθρωπολογία	6
ΛΑΚ 281	ΥΕ	Ανθρωπολογία και Ψηφιακά Μέσα	6
ΛΑΚ 351	ΥΕ	Υλικός Πολιτισμός	6
ΛΑΚ 352	ΥΕ	Μετανάστες και Πρόσφυγες: Ανθρωπολογικές Προσεγγίσεις	6
ΛΑΚ 353	ΥΕ	Φύλο, Συγγένεια και Σεξουαλικότητα	6
ΛΑΚ 372	ΥΕ	Πολιτική Ανθρωπολογία	6
ΛΑΚ 452	ΥΕ	Ανθρωπολογικές Προσεγγίσεις της Οικονομίας	6
ΛΑΚ 464	ΥΕ	Συμβολικά Συστήματα	6
ΠΑΕ 151	ΕΕ	Πρακτική Άσκηση	8

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	ECTS
ΑΠΡ 251	ΥΕ	Παλαιολιθική Περίοδος	6
ΑΠΡ 252	ΥΕ	Η Αρχή της Νεολιθικής στη Μέση Ανατολή και τα Βαλκάνια	6
ΑΠΡ 253	ΥΕ	Προ-Νεολιθικές και Νεολιθικές Κοινότητες του Αιγαίου	6
ΑΠΡ 254	ΥΕ	Οικονομία της Νεολιθικής Περιόδου στο Αιγαίο	6
ΑΠΡ 255	ΥΕ	Θέματα Ιδεολογίας στη Νεολιθική Περίοδο στο Αιγαίο	6
ΑΠΡ 256	ΥΕ	Κοινότητες της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού (3η χιλιετία π.Χ.) στο Αιγαίο	6
ΑΠΡ 257	ΥΕ	Οικονομία της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού (3η χιλιετία π.Χ.) στο Αιγαίο	6
ΑΠΡ 258	ΥΕ	Θέματα Ιδεολογίας στην Πρώιμη Εποχή του Χαλκού (3η χιλιετία π.Χ.) στο Αιγαίο	6
ΑΠΡ 259	ΥΕ	Κοινότητες της Μέσης και Ύστερης Εποχής του Χαλκού (2η χιλιετία π.Χ.) στο Αιγαίο	6
ΑΠΡ 260	ΥΕ	Οικονομία της Μέσης και Ύστερης Εποχής του Χαλκού (2η χιλιετία π.Χ.) στο Αιγαίο	6
ΑΠΡ 261	ΥΕ	Θέματα Ιδεολογίας στη Μέση και Ύστερη Εποχή του Χαλκού (2η χιλιετία π.Χ.) στο Αιγαίο	6
ΑΠΡ 262	ΥΕ	Προϊστορία της Ευρώπης	6
ΑΠΡ 263	ΥΕ	Προϊστορία των Βαλκανίων	6
ΑΠΡ 264	ΥΕ	Προϊστορία της Μεσογείου	6
ΑΠΡ 265	ΥΕ	Προϊστορία της Κύπρου: Πρώιμες Φάσεις	6
ΑΠΡ 266	ΥΕ	Πολιτισμοί της Ανατολικής Μεσογείου της 3ης και 2ης χιλιετίας π.Χ.	6

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	ECTS
ΑΠΡ 267	ΥΕ	Αρχαία Αίγυπτος (3η και 2η χιλιετία π.Χ.)	6
ΑΠΡ 268	ΥΕ	Βιοαρχαιολογία – Αρχαίο Περιβάλλον	6
ΑΠΡ 269	ΥΕ	Αρχαιοβοτανική και Προϊστορικές Κοινωνίες	6
ΑΠΡ 270	ΥΕ	Προϊστορική Διατροφή	6
ΑΠΡ 271	ΥΕ	Προϊστορικές Τεχνολογίες	6
ΑΠΡ 272	ΥΕ	Καθημερινή Ζωή στους Προϊστορικούς Χρόνους	6
ΑΠΡ 351	ΥΕ	Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 352	ΥΕ	Θέματα Προϊστορικής Αρχαιολογίας. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 353	ΥΕ	Θέματα Θεωρίας και Μεθόδου. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 354	ΥΕ	Τα Αρχαιολογικά Δεδομένα και η Ερμηνεία τους. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 355	ΥΕ	Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις στην Προϊστορική Αρχαιολογία. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 356	ΥΕ	Αναλυτικές Μέθοδοι και Αρχαιολογικές Επιστήμες. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 357	ΥΕ	Ψηφιακές Τεχνολογίες στην Αρχαιολογία. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 358	ΥΕ	Εθνοαρχαιολογία – Πειραματική Αρχαιολογία. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 359	ΥΕ	Βιοαρχαιολογία. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 360	ΥΕ	Οστεοαρχαιολογία. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 361	ΥΕ	Αρχαιοβοτανική. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 362	ΥΕ	Αρχαίο Περιβάλλον. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 363	ΥΕ	Ζητήματα Τεχνολογίας στην Προϊστορία. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 364	ΥΕ	Τεχνολογία του Λίθου. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 365	ΥΕ	Κεραμική και Τεχνολογία. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 366	ΥΕ	Αρχαιομεταλλουργία. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 251	ΥΕ	Τοπογραφία του Αρχαίου Κόσμου	6
ΑΚΛ 252	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία: Πανελλήνια Ιερά	6
ΑΚΛ 253	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Αττικής	6
ΑΚΛ 254	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Πελοποννήσου	6
ΑΚΛ 255	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Μακεδονίας	6
ΑΚΛ 256	ΥΕ	Η Αθήνα και τα Μνημεία της	6
ΑΚΛ 257	ΥΕ	Η Ρώμη και τα Μνημεία της	6
ΑΚΛ 258	ΥΕ	Αποικίες στον Βορειοελλαδικό Χώρο	6
ΑΚΛ 259	ΥΕ	Πόλεις των Ελληνιστικών Βασιλείων	6
ΑΚΛ 260	ΥΕ	Πόλεις της Ελλάδας στα Ρωμαϊκά Χρόνια	6
ΑΚΛ 261	ΥΕ	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία: Γεωμετρική – Αρχαϊκή Εποχή	6
ΑΚΛ 262	ΥΕ	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία: Κλασική Εποχή	6
ΑΚΛ 263	ΥΕ	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία: Ελληνιστική Εποχή	6
ΑΚΛ 264	ΥΕ	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία : Ρωμαϊκή Εποχή	6
ΑΚΛ 265	ΥΕ	Πλαστική: Γεωμετρική – Κλασική Εποχή	6
ΑΚΛ 266	ΥΕ	Πλαστική: Ελληνιστική – Ρωμαϊκή Εποχή	6
ΑΚΛ 267	ΥΕ	Κεραμική: Γεωμετρική – Κλασική Εποχή	6
ΑΚΛ 268	ΥΕ	Κεραμική: Ελληνιστική – Ρωμαϊκή Εποχή	6

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	ECTS
ΑΚΛ 269	ΥΕ	Ζωγραφική – Ψηφιδωτά	6
ΑΚΛ 270	ΥΕ	Ενεπίγραφα Μνημεία	6
ΑΚΛ 271	ΥΕ	Νόμισμα και Οικονομία στον Αρχαίο Ελληνικό Κόσμο	6
ΑΚΛ 272	ΥΕ	Νόμισμα και Οικονομία στον Ρωμαϊκό Κόσμο	6
ΑΚΛ 273	ΥΕ	Νόμισμα και Ιδεολογία στον Αρχαίο Κόσμο	6
ΑΚΛ 274	ΥΕ	Δημόσιος και Ιδιωτικός Βίος στην Αρχαία Ελλάδα	6
ΑΚΛ275	ΥΕ	Ταφικά Μνημεία και Ταφικές Πρακτικές	6
ΑΚΛ 276	ΥΕ	Αρχαία Ελληνική Θρησκεία	6
ΑΚΛ 277	ΥΕ	Αρχαία Ελληνική Μυθολογία	6
ΑΚΛ 278	ΥΕ	Τέχνες και Τεχνολογία μέσα από Αρχαιολογικά Ευρήματα/Αντικείμενα	6
ΑΚΛ 279	ΥΕ	Θέματα Κλασικής Αρχαιολογίας	6
ΑΚΛ 351	ΥΕ	Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 352	ΥΕ	Τοπογραφία. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 353	ΥΕ	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 354	ΥΕ	Πλαστική. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 355	ΥΕ	Κεραμική. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 356	ΥΕ	Επιγραφική. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 357	ΥΕ	Νομισματική. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 358	ΥΕ	Όψεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Βίου. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 359	ΥΕ	Ταφικά Μνημεία. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 360	ΥΕ	Θρησκεία. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 361	ΥΕ	Μυθολογία – Ερμηνευτική. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 362	ΥΕ	Έμφυλες Προσεγγίσεις του Υλικού Πολιτισμού στην Αρχαία Ελλάδα και τη Ρώμη. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 363	ΥΕ	Αρχαία Τεχνολογία. Σεμινάριο	6
ΑΒΥ 251	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Κωνσταντινούπολης	6
ΑΒΥ 252	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Θεσσαλονίκης	6
ΑΒΥ 253	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Θράκης	6
ΑΒΥ 254	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Μακεδονίας	6
ΑΒΥ 255	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Θεσσαλίας	6
ΑΒΥ 256	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Ηπείρου	6
ΑΒΥ 257	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Αττικής	6
ΑΒΥ 258	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Πελοποννήσου	6
ΑΒΥ 259	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Κρήτης	6
ΑΒΥ 260	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Κύπρου	6
ΑΒΥ 261	ΥΕ	Αρχαιολογία και Τέχνη στη Βυζαντινή Ανατολή	6
ΑΒΥ 262	ΥΕ	Η Χριστιανική Τέχνη στην Αφρική	6
ΑΒΥ 263	ΥΕ	Αρχαιολογία της Μεταβατικής Περιόδου του Βυζαντίου	6
ΑΒΥ 264	ΥΕ	Βυζάντιο και Μεσαιωνική Ευρώπη: Αρχαιολογία και Τέχνη	6
ΑΒΥ 265	ΥΕ	Βυζάντιο και Ισλαμικός Κόσμος: Αρχαιολογία και Τέχνη	6
ΑΒΥ 266	ΥΕ	Σλαβικός Κόσμος και Βυζαντινή Τέχνη	6

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	ECTS
ABY 267	ΥΕ	Κοσμική Αρχιτεκτονική στο Βυζάντιο	6
ABY 268	ΥΕ	Βυζαντινή Ναοδομία	6
ABY 269	ΥΕ	Βυζαντινή Μνημειακή Ζωγραφική	6
ABY 270	ΥΕ	Βυζαντινές Εικόνες	6
ABY 271	ΥΕ	Βυζαντινά Εικονογραφημένα Χειρόγραφα	6
ABY 272	ΥΕ	Βυζαντινή Γλυπτική	6
ABY 273	ΥΕ	Βυζαντινή Μικροτεχνία	6
ABY 274	ΥΕ	Βυζαντινή Επιγραφική	6
ABY 275	ΥΕ	Βυζαντινή και Μεσαιωνική Νομισματική	6
ABY 276	ΥΕ	Νόμισμα και Οικονομία στον Βυζαντινό Κόσμο	6
ABY 277	ΥΕ	Νόμισμα και Ιδεολογία στην Ανατολική Μεσόγειο	6
ABY 278	ΥΕ	Η Καθημερινή Ζωή των Βυζαντινών μέσα από τα Αρχαιολογικά Δεδομένα	6
ABY 279	ΥΕ	Εμπόριο, Οικονομία και Επικοινωνία στο Βυζάντιο	6
ABY 280	ΥΕ	Μεταβυζαντινή Ζωγραφική: Μνημειακός Διάκοσμος και Εικόνες	6
ABY 281	ΥΕ	Μεταβυζαντινή και Οθωμανική Τέχνη και Αρχιτεκτονική	6
ABY 282	ΥΕ	Θέματα Βυζαντινής Αρχαιολογίας	6
ABY 351	ΥΕ	Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία. Σεμινάριο	6
ABY 352	ΥΕ	Όψεις της Καθημερινής Ζωής στο Βυζάντιο. Σεμινάριο	6
ABY 353	ΥΕ	Προσκυνηματική Αρχαιολογία και Τέχνη. Σεμινάριο	6
ABY 354	ΥΕ	Αρχαιολογία και Τέχνη των Σταυροφορικών Κρατών της Ανατολικής Μεσογείου. Σεμινάριο	6
ABY 355	ΥΕ	Υλικός Πολιτισμός στο Βυζάντιο: Θεωρίες και Μέθοδοι. Σεμινάριο	6
ABY 356	ΥΕ	Έμφυλες Προσεγγίσεις του Υλικού Πολιτισμού στο Βυζάντιο. Σεμινάριο	6
ABY 357	ΥΕ	Κείμενο, Αντικείμενο, Εικόνα στον Υλικό Πολιτισμό και την Τέχνη του Βυζαντίου. Σεμινάριο	6
ABY 358	ΥΕ	Τέχνη και Ιδεολογία στο Βυζάντιο. Σεμινάριο	6
ABY 359	ΥΕ	Θέματα Βυζαντινής Αρχιτεκτονικής. Σεμινάριο	6
ABY 360	ΥΕ	Θέματα Βυζαντινής Ζωγραφικής. Σεμινάριο	6
ABY 361	ΥΕ	Βυζαντινή Εικονογραφία. Σεμινάριο	6
ABY 362	ΥΕ	Θέματα Βυζαντινής Γλυπτικής. Σεμινάριο	6
ABY 363	ΥΕ	Θέματα Βυζαντινής Μικροτεχνίας. Σεμινάριο	6
ABY 364	ΥΕ	Θέματα Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Νομισματικής. Σεμινάριο	6
ABY 365	ΥΕ	Βυζαντινή Κεραμική. Σεμινάριο	6
ABY 366	ΥΕ	Τεχνολογία στο Βυζάντιο. Σεμινάριο	6
APX 251	ΥΕ	Ανασκαφή – Σχέδιο	6
APX 252	ΥΕ	Μεθοδολογία Ανασκαφής: Θεωρία και Πράξη	6
APX 253	ΥΕ	Αρχαιολογική Έρευνα και Ψηφιακά Μέσα	6
APX 254	ΥΕ	Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις στην Αρχαιολογία	6
APX 255	ΥΕ	Δημόσια Αρχαιολογία	6
APX 351	ΥΕ	Εισαγωγή στις Μουσειακές Σπουδές. Σεμινάριο	6

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	ECTS
ΑΡΧ 352	ΥΕ	Τα Αρχαιολογικά Δεδομένα και η Ερμηνεία τους. Μουσείο και Εκπαίδευση. Σεμινάριο	6
ΑΡΧ 353	ΥΕ	Μουσειοπαιδαγωγική. Σεμινάριο	6
ΑΡΧ 354	ΥΕ	Αρχαιολογική Νομοθεσία. Σεμινάριο	6
ΑΙΤ 251	ΥΕ	Μεσαιωνική Τέχνη της Δύσης	6
ΑΙΤ 252	ΥΕ	Πρώιμη Αναγέννηση	6
ΑΙΤ 253	ΥΕ	Ωριμη Αναγέννηση – Μανιερισμός	6
ΑΙΤ 254	ΥΕ	Μπαρόκ – Ροκοκό	6
ΑΙΤ 255	ΥΕ	Νεοκλασικισμός – Ρομαντισμός	6
ΑΙΤ 256	ΥΕ	Ρεαλισμός – Εμπρεσιονισμός – Μετεμπρεσιονιστικά Ρεύματα	6
ΑΙΤ 257	ΥΕ	Η Τέχνη από το 1870 έως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο	6
ΑΙΤ 258	ΥΕ	Η Τέχνη από τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο έως Σήμερα	6
ΑΙΤ 259	ΥΕ	Η Ελληνική Τέχνη στον 19ο αιώνα	6
ΑΙΤ 260	ΥΕ	Η Ελληνική Τέχνη στον 20ό αιώνα	6
ΑΙΤ 261	ΥΕ	Τέχνη Εξωευρωπαϊκών Πολιτισμών	6
ΑΙΤ 262	ΥΕ	Διδασκαλία Φιλολογικών Μαθημάτων μέσα από την Τέχνη	6
ΠΑΕ 151	ΕΕ	Πρακτική Άσκηση	8

3.

**ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
ΑΝΑΜΟΡΦΩΜΕΝΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ****Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ****Αθανάσιος ΣΦΗΚΑΣ****ΙΣΤ 151 Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές [χειμερινό εξ.]**

Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στις θεωρητικές συζητήσεις που έχουν διαμορφώσει την ιστορική έρευνα από τον 19ο αιώνα έως σήμερα. Στόχος του είναι αφ' ενός να κατανοήσουν οι φοιτητές/τριες την αλληλεξάρτηση της ιστορικής σκέψης και γραφής με το εκάστοτε πολιτισμικό πλαίσιο, καθώς και με τις άλλες επιστήμες, αφ' ετέρου να αποκτήσουν βασικές γνώσεις για τις σύγχρονες ιστοριογραφικές σχολές και ρεύματα. Γι' αυτό και εισαγωγικά εξετάζεται η κατασκευή της ιστορικής σκέψης από την αρχαιότητα έως τον 18ο αιώνα. Αφού αναλυθούν βασικές έννοιες της ιστορικής επιστήμης (χρόνος, ιστορική συνείδηση, μνήμη, παρελθόν-ιστορία, «μεγάλα αφηγήματα») και μελετηθεί η ιστοριογραφία της προνεωτερικότητας, θα εξεταστούν οι σημαντικότερες ιστοριογραφικές σχολές και ιστορικά ρεύματα από τον 19ο αιώνα έως σήμερα σε συνάρτηση με τα πολιτισμικά συμφραζόμενα στα οποία γεννήθηκαν. Οι στόχοι της μελέτης κάθε σχολής/ρεύματος είναι να γίνουν κατανοητά: (α) τα αίτια συγκρότησής της· (β) ο τρόπος που αντιλαμβάνεται τη σχέση παρελθόντος-παρόντος και άρα την ιστορική γραφή· και (γ) η ερευνητική μεθοδολογία που ακολουθεί.

Μετά το πέρας των μαθημάτων, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα έχουν εξοικειωθεί με βασικές έννοιες και μεθόδους της ιστορικής έρευνας, θα έχουν κατανοήσει την αλληλεξάρτηση ιστορικής γραφής και πολιτισμικού πλαισίου και την εξέλιξη της ιστορικής γραφής από την αρχαιότητα έως σήμερα και θα έχουν αποκτήσει βασικά εφόδια για την προσέγγιση των σημαντικότερων ιστοριογραφικών σχολών και ιστορικών ρευμάτων από τον 19ο αιώνα έως σήμερα.

Ηλίας ΣΒΕΡΚΟΣ**ΙΑΕ 151 Εισαγωγή στην Αρχαία Ελληνική Ιστορία**

Επισκόπηση της αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας από τη Μυκηναϊκή έως και την ελληνιστική εποχή (ca. 1600 – 30 π.Χ.). Με βάση τη χρονική ακολουθία των γεγονότων παρουσιάζονται οι πολιτειακοί θεσμοί, η κοινωνική και οικονομική δομή, καθώς και όψεις της πνευματικής ζωής και του πολιτισμού εκάστης περιόδου. Έμφαση δίνεται

σε κεντρικά θέματα της ιστορικής πορείας των αρχαίων Ελλήνων, όπως η πολιτική και κοινωνική οργάνωση των μυκηναϊκών κρατών, η ιδεολογία των ευγενών και ο πολιτισμός της γεωμετρικής εποχής, ο Β΄ Αποικισμός και οι συνέπειες των μεταναστεύσεων, η γένεση της πόλης-κράτους, η διαμόρφωση του σπαρτιατικού πολιτεύματος, η τυραννίδα, η γένεση της αθηναϊκής δημοκρατίας, οι Περσικοί πόλεμοι, η Αθηναϊκή Ηγεμονία, ο Πελοποννησιακός πόλεμος, η ηγεμονία της Σπάρτης και των Θηβών, η άνοδος της Μακεδονίας, ο Μέγας Αλέξανδρος και η εκστρατεία στην Ανατολή, η δημιουργία του ελληνιστικού κόσμου, ο χαρακτήρας της ελληνιστικής μοναρχίας και το διοικητικό σύστημα των ελληνιστικών βασιλείων, η ρωμαϊκή επέκταση στην Ανατολή και το τέλος του ελληνιστικού κόσμου.

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τα εργαλεία και τη μεθοδολογία έρευνας και μελέτης της Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας και η κατανόηση των βασικών χαρακτηριστικών εκάστης περιόδου.

Συνδιδασκαλία Ελένη ΜΑΝΑΚΙΔΟΥ, Πανώνα ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, Σεβαστή ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

APX 151 Εισαγωγή στις Αρχαιολογικές Σπουδές

Στο μάθημα αυτό θα γίνει μια γενική εισαγωγή σε σύγχρονες θεματικές που απασχολούν την επιστήμη της αρχαιολογίας διαχρονικά. Ενδεικτικά, θα ξεδιπλωθεί μια ιστορική ανασκόπηση της αρχαιολογικής έρευνας διαχρονικά, θα αναδειχθούν οι επιδράσεις που έχει δεχτεί η αρχαιολογική θεωρία από τα σύγχρονα κοινωνικά και ιστορικά δρώμενα, η σύνδεση της αρχαιολογίας με σύγχρονα θέματα όπως η πειραματική αρχαιολογία, η εθνοαρχαιολογία, η πολεμική αρχαιολογία, βιομηχανική αρχαιολογία κ.λπ. Θα παρουσιαστούν ζητήματα μεθοδολογίας της αρχαιολογικής έρευνας, όπως για παράδειγμα, η επιφανειακή έρευνα (μέθοδοι και τεχνικές), ανασκαφή (μέθοδοι και τεχνικές), ψηφιακά μέσα (π.χ. GIS, φωτογραμμετρία, βάσεις δεδομένων) αεροφωτογραφία – γεωφυσική διασκόπηση εδάφους, ενάλια αρχαιολογία, συντήρηση – αποκατάσταση ευρημάτων κλπ. Σε σύνδεση με τη μέθοδο της αρχαιολογικής έρευνας θα αναδειχθεί η σημασία της συλλογής, τεκμηρίωσης και μελέτης των υλικών και βιοαρχαιολογικών αρχαιολογικών καταλοίπων με στόχο να απαντηθούν σημαντικά αρχαιολογικά ερωτήματα που αφορούν στην ανασύνθεση των αρχαίων κοινωνιών και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.

Επιπλέον θα συζητηθούν ζητήματα που αφορούν στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως η αρχαιοκαπηλία και ο αρχαιολογικός νόμος, το εμπόριο και η επιστροφή αρχαιοτήτων, η λεηλασία μνημείων και αρχαιολογικών θέσεων, η αρχαιολογία σε εμπόλεμες περιοχές, οι βανδαλισμοί και η προστασία των μνημείων και θέσεων. Θα συζητηθούν

επίσης θέματα που αφορούν στην αρχαιολογία και την πολιτική, εθνική και θρησκευτική ταυτότητα αλλά και ζητήματα που αφορούν τη σύνδεση της αρχαιολογίας με το ευρύ κοινό (δημόσια αρχαιολογία), όπως πχ. εκπαιδευτικά προγράμματα, μουσειολογία, ψηφιοποίηση – εικονικές αποκαταστάσεις (virtual reconstruction), διαδίκτυο κλπ. Οι μαθησιακοί στόχοι του εισαγωγικού αυτού μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να κατανοήσουν τα βασικά χαρακτηριστικά του επιστημονικού πεδίου, να εξοικειωθούν με τα χρονικά όρια, τις τομές και τις περιόδους που το αποτελούν και να κατανοήσουν τον συναφή επιστημονικό προβληματισμό για τα θέματα αυτά, να εξοικειωθούν με την μεθοδολογία έρευνας και την επιστημονική ορολογία του πεδίου, να γνωρίσουν βασικούς μελετητές που ανέπτυξαν το πεδίο και διαμόρφωσαν την εξέλιξή του, να γνωρίσουν τις βοηθητικές επιστήμες που το υπηρετούν και να εξοικειωθούν με τα βασικά θεωρητικά ρεύματα, τη μεθοδολογία της έρευνας αλλά και τη σύγχρονη συζήτηση σημαντικών ζητημάτων που αφορούν την επιστήμη της αρχαιολογίας.

Οι φοιτητές/τριες αναμένεται ότι θα κατανοήσουν τα βασικά χαρακτηριστικά του επιστημονικού πεδίου, θα εξοικειωθούν με τα χρονικά όρια, τις τομές και τις περιόδους που το αποτελούν και θα κατανοήσουν τον συναφή επιστημονικό προβληματισμό για τα θέματα αυτά. Επίσης, θα εξοικειωθούν με την μεθοδολογία έρευνας και την επιστημονική ορολογία του πεδίου, θα γνωρίσουν βασικούς μελετητές που ανέπτυξαν το πεδίο και διαμόρφωσαν την εξέλιξή του, ενώ επίσης θα γνωρίσουν τις βοηθητικές επιστήμες που το υπηρετούν.

**Συνδιδασκαλία Σουλτάνα Μαρία ΒΑΛΑΜΩΤΗ, Μαρία ΝΤΙΝΟΥ,
Σεβαστή ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ**

ΑΠΡ 151 Εισαγωγή στον Προϊστορικό Πολιτισμό

Αντικείμενο της σειράς μαθημάτων είναι η εισαγωγή στον παγκόσμιο προϊστορικό πολιτισμό από την πρώτη εμφάνιση του ανθρώπου μέχρι και την Εποχή του Χαλκού. Πρόκειται για μια ιστορική αναδρομή στην αρχή και εξέλιξη της προϊστορικής Αρχαιολογίας, η οποία περιλαμβάνει θέματα της: η Αρχαιολογία της εμφάνισης και εξέλιξης του ανθρώπου μέχρι το τέλος του Πλειστόκαινου, η Νεολιθική Εποχή στη Μ. Ανατολή και την Κ. Ασία, η Νεολιθική Εποχή στην Ελλάδα και στην Ευρώπη, ο κόσμος της Εποχής του Χαλκού, αστικοποίηση, Μεσοποταμία, Κ. Ασία, Βαλκάνια, Κ. Ευρώπη, Μινωικός και Μυκηναϊκός κόσμος, η Εποχή του Σιδήρου στην Ευρώπη, η Προϊστορία της Αφρικής, του Νέου Κόσμου κ.λπ.

Οι φοιτητές/τριες αναμένεται θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τη χρονική διάρκεια και το εύρος της προϊστορίας σε παγκόσμια κλίμακα, θα μπορούν να εξοικειωθούν με τα γενικά χαρακτηριστικά της προϊστορικής περιόδου στις διαφορετικές ηπείρους, να κατανοούν τα διαφορετικά στάδια πολιτισμικής εξέλιξης και των δεδομένων που τα δομούν. Επίσης, θα εξασκηθούν στους τρόπους συλλογής και ερμηνείας των αρχαιολογικών δεδομένων στα διαφορετικά μέρη του πλανήτη.

Συνδιδασκαλία Ελένη ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ, Παναγιώτης ΤΣΕΛΕΚΑΣ

ΑΚΛ 151 Εισαγωγή στην Κλασική Αρχαιολογία

Η Κλασική Αρχαιολογία είναι η επιστήμη που μελετά τα υλικά κατάλοιπα του αρχαίου ελληνικού και ρωμαϊκού πολιτισμού όπως διαμορφώθηκε από τον 10ο αιώνα π.Χ. έως και τον 4ο αιώνα μ.Χ. Το μάθημα προσφέρει μια συνοπτική εισαγωγή στην ιστορία, τη μεθοδολογία και τους τομείς έρευνας του συγκεκριμένου αρχαιολογικού κλάδου. Με αφετηρία σημαντικά μνημεία και τεχνουργήματα του αρχαίου ελληνικού και ρωμαϊκού κόσμου παρουσιάζονται τα βασικά στοιχεία των τομέων της αρχιτεκτονικής, της πολεοδομίας, της πλαστικής, της κεραμικής και της μικροτεχνίας από τα πρωτογεωμετρικά χρόνια έως και την ύστερη αρχαιότητα και εξετάζονται οι παράγοντες που συνέβαλαν στην εξέλιξή τους.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα γνωρίζουν διάφορες πτυχές της εξέλιξης του αρχαίου ελληνικού και ρωμαϊκού πολιτισμού, θα έχουν αποκτήσει βασικές γνώσεις για σημαντικά μνημεία και τεχνουργήματα της Αρχαίας Ελλάδας και της Ρώμης, θα έχουν εξοικειωθεί με τα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα της Κλασικής Αρχαιολογίας και θα μπορούν να χρησιμοποιήσουν και να αξιολογήσουν τη σχετική βιβλιογραφία

Συνδιδασκαλία Σοφία ΑΛΑΓΚΙΟΖΙΔΟΥ, Γιώργος ΚΑΛΛΙΝΗΣ, Αικατερίνη ΜΑΝΔΑΛΑΚΗ

ΑΣΚ 151 Οι ιδιαιτερότητες της αρχαιοελληνικής γλώσσας

Ο στόχος αυτού του εργαστηριακού μαθήματος είναι η επανοικείωση με τις ιδιαιτερότητες της αρχαιοελληνικής γλώσσας, ώστε τα αρχαιοελληνικά κείμενα να λειτουργήσουν ως ιστορικές πηγές όχι μόνο με το περιεχόμενό τους αλλά και με τη μορφή τους. Έτσι η επίσκεψη στη λειτουργία του ονόματος, η κατανόηση της έντονης κλιτικότητάς της, η εμβάθυνση στη ρηματικότητά της,

η αποκάλυψη της εκπληκτικής δημιουργικότητάς της, η μελέτη της πολυπλοκότητας της περιοδικής σύνταξης και η προκλητική της συνθετικότητα, μεταφραστικό στοίχημα για οποιαδήποτε σύγχρονη γλώσσα, θα αποτελέσουν τα στοιχεία της που θα διερευνηθούν σε επιλεγμένα αρχαιοελληνικά αποσπάσματα με στόχο η νοηματοδότηση της γλωσσικής μορφής να αποτελέσει ερμηνευτικό όχημα για την προσέγγιση του αρχαιοελληνικού τρόπου σκέψης και κατανόησης του ανθρώπου και του κόσμου.

21

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

Ανδρέας ΓΚΟΥΤΖΙΟΥΚΩΣΤΑΣ

IBY 151 Εισαγωγή στη Βυζαντινή Ιστορία

Το μάθημα εξετάζει τη μετάβαση από την αρχαία στη Μεσαιωνική εποχή, τη σταδιακή διαμόρφωση μιας νέας αυτοκρατορίας με κέντρο την Κωνσταντινούπολη, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, την εξέλιξη και την παρακμή της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας (324- 1453).

Οι φοιτητές αναμένεται ότι θα κατανοήσουν τα βασικά χαρακτηριστικά του επιστημονικού πεδίου της Βυζαντινής Ιστορίας, θα εξοικειωθούν με τα χρονικά όρια, τις τομές και τις περιόδους που το αποτελούν και θα κατανοήσουν τον συναφή επιστημονικό προβληματισμό για τα θέματα αυτά. Επιπλέον, θα εξοικειωθούν με την επιστημονική ορολογία του πεδίου, θα γνωρίσουν βασικούς μελετητές που ανέπτυξαν το πεδίο και διαμόρφωσαν την εξέλιξή του και τις βοηθητικές επιστήμες που το υπηρετούν.

Λουκιανός ΧΑΣΙΩΤΗΣ

INX 151 Εισαγωγή στην Ιστορία της Νεότερης και Σύγχρονης Ευρώπης

Το μάθημα προσφέρει μια εισαγωγή στη νεότερη και σύγχρονη παγκόσμια ιστορία, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην ευρωπαϊκή. Χρονικά καλύπτει την περίοδο από το τέλος του Μεσαίωνα μέχρι το τέλος του Ψυχρού Πολέμου. Σκοπός του μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να γνωρίσουν και να κατανοήσουν τα κύρια χαρακτηριστικά της περιόδου, τις τομές και τις συνέχειές της, μέσα από την παρουσίαση των σημαντικότερων πολιτικών, κοινωνικών, οικονομικών και πολιτισμικών εξελίξεων. Οι φοιτητές αναμένεται ότι θα κατανοήσουν τα βασικά χαρακτηριστικά του επιστημονικού πεδίου, θα εξοικειωθούν με τα χρονικά όρια, τις τομές και τις περιόδους που το αποτελούν και θα κατανοήσουν τον συναφή επιστημονικό προβληματισμό για τα θέματα αυτά.

Επίσης, θα εξοικειωθούν με την επιστημονική ορολογία του πεδίου και θα γνωρίζουν βασικούς μελετητές που ανέπτυξαν το πεδίο και διαμόρφωσαν την εξέλιξή του, καθώς και τις βοηθητικές επιστήμες που το υπηρετούν.

Γιώργος ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΑΚ 151 Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία

Η προβληματική της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας θεμελιώνεται στην επίγνωση ότι η πολιτισμική ποικιλομορφία που χαρακτηρίζει το ανθρώπινο είδος δεν ανάγεται σε βιολογικούς παράγοντες και ότι οι επιμέρους κοινωνίες και πολιτισμοί δεν είναι δυνατό να ταξινομηθούν σε ιεραρχικές κατηγορίες. Με άλλα λόγια, ο εκάστοτε οικείος τρόπος ζωής δεν είναι περισσότερο αντιπροσωπευτικός ή αυτονόητος από άλλους που μας είναι ξένοι, ούτε μπορεί να αποτελέσει γνώμονα για την αξιολόγησή τους. Στο πρώτο μέρος του μαθήματος στοχεύουμε στην εξέταση των κοινωνικο-πολιτικών διαδικασιών ανάδυσης της παραπάνω επίγνωσης. Οι επόμενες ενότητες στοχεύουν σε μια εισαγωγή στις κυριότερες θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις και στις αναλυτικές έννοιες μέσα από τις οποίες οι κοινωνικοί ανθρωπολόγοι περιγράφουν τους τρόπους της ζωής που επικρατούν σε συγκεκριμένα κοινωνικά και πολιτισμικά πλαίσια και τους συγκρίνουν μεταξύ τους αναζητώντας ομοιότητες και διαφορές. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις ερευνητικές πρακτικές των ανθρωπολόγων, δηλαδή στα ερωτήματα που θέτουν και στους τρόπους με τους οποίους συγκεντρώνουν και επεξεργάζονται τα δεδομένα μέσα από τα οποία αναζητούν απαντήσεις.

Το μάθημα επιδιώκει την καλλιέργεια δεξιοτήτων διαπολιτισμικής ενσυναίσθησης, ακαδημαϊκής διεπιστημονικότητας και κριτικής σκέψης στους μελλοντικούς ιστορικούς, αρχαιολόγους, φιλολόγους και παιδαγωγούς.

Πασχάλης ΑΝΔΡΟΥΔΗΣ

ΑΒΥ 151 Εισαγωγή στη Βυζαντινή Αρχαιολογία

Το μάθημα αποτελεί ένα σχεδιάσμα της εξέλιξης του βυζαντινού πολιτισμού με έμφαση στους τομείς της βυζαντινής τέχνης και αρχιτεκτονικής, που καλύπτει την περίοδο από τις αρχές του 4ου αιώνα μ.Χ., με την ευρεία διάδοση του χριστιανισμού, έως την άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1453. Η ύλη κατανέμεται σε υποπεριόδους, κατά τις οποίες εξετάζονται χωρικά και χρονικά αντιπροσωπευτικά αρχιτεκτονικά σύνολα, ενδεικτικά ζητήματα τοπογραφίας και εξέλιξης των πόλεων, χαρακτηριστικά παραδείγματα ψηφιδωτού διακόσμου και τοιχογραφιών, φορητών εικόνων και γλυπτικής με έμφαση στα μεγάλα παραγωγικά κέντρα της επικράτειας στην Ανατολή και τη Δύση. Παράλληλα συνεξετάζονται και οι ιστορικές

παράμετροι που οδήγησαν στην αποκρυστάλλωση των γενικών χαρακτηριστικών κάθε περιόδου.

Οι φοιτητές/τριες αναμένεται ότι θα κατανοήσουν τα βασικά χαρακτηριστικά του επιστημονικού πεδίου της Βυζαντινής αρχαιολογίας, θα εξοικειωθούν με τα χρονικά όρια, τις τομές και τις περιόδους που το αποτελούν και θα κατανοήσουν τον συναφή επιστημονικό προβληματισμό για τα θέματα αυτά. Επίσης, θα εξοικειωθούν με την επιστημονική ορολογία του πεδίου, θα γνωρίσουν βασικούς μελετητές που ανέπτυξαν το πεδίο και διαμόρφωσαν την εξέλιξή του και τις βοηθητικές επιστήμες που το υπηρετούν.

Ιλιάννα ΖΑΡΡΑ

ΑΙΤ 151 Ιστορία και Θεωρία της Τέχνης

Το περιεχόμενο του μαθήματος αφορά στον καθορισμό του αντικείμενου της Ιστορίας της Τέχνης, στην παρουσίαση των υλικών και των τεχνικών των εικαστικών προϊόντων, στην ανάδειξη τρόπων τεκμηρίωσής τους, στην ανάλυση των παραγόντων διαμόρφωσης και εξέλιξης του στίλ, καθώς και στην παρουσίαση των κυριότερων μεθόδων ανάλυσης του καλλιτεχνικού έργου όπως αυτές διατυπώθηκαν κατά τον 20ό αιώνα (Μορφολογικές μέθοδοι, Εικονολογική μέθοδος,– Κοινωνική ιστορία της Τέχνης– Αισθητική της Πρόσληψης – Ψυχαναλυτική Προσέγγιση, Φεμινιστική Ιστορία της Τέχνης). Στόχος του μαθήματος είναι ο φοιτητής να γνωρίσει το αντικείμενο του γνωστικού πεδίου της Ιστορίας της Τέχνης και να εξοικειωθεί με τις κυριότερες μεθόδους ανάλυσης και ερμηνείας των έργων τέχνης.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα συνίστανται στην εισαγωγή του φοιτητή/της φοιτήτριας στη μεθοδολογία προσέγγισης των έργων τέχνης καθώς επίσης και στις βασικές θεωρίες της Ιστορίας της Τέχνης, κυρίως εκείνες που εμφανίστηκαν στον 20ό αιώνα, ώστε να είναι σε θέση να ερμηνεύσει και να κατανοήσει τα σύγχρονα έργα τέχνης.

Συνδιδασκαλία Σοφία ΑΛΑΓΚΙΟΖΙΔΟΥ, Γιώργος ΚΑΛΛΙΝΗΣ, Αικατερίνη ΜΑΝΔΑΛΑΚΗ

ΑΣΚ 152 Τα γένη του λόγου στην ιστοριογραφία

Η συγγραφή της ιστορίας είναι γλωσσική κατασκευή. Ο ιστοριογράφος χρησιμοποιεί κατά βάση τρία γένη του λόγου για να επανασυστήσει γλωσσικά το παρελθόν. Την αφήγηση για να αφηγηθεί τα γεγονότα, την περιγραφή για να περιγράψει πρόσωπα και τόπους που έπαιξαν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του παρελθόντος και την εξήγηση για να ερμηνεύσει τις αιτίες και τα αποτελέσματα τόσο των γεγονότων όσο και της δράσης των ιστορικών

προσώπων. Πώς όμως κατασκευάζεται γλωσσικά μια αφήγηση, μια περιγραφή και μια εξήγηση; Ποιους γλωσσικούς τρόπους χρησιμοποιεί η (αρχαιο)ελληνική γλώσσα της ιστοριογραφίας για να αφηγηθεί, να περιγράψει και να εξηγήσει το παρελθόν στη διαχρονία της; Θα την παρακολουθήσουμε από την αρχαιότητα ως τον 19^ο αιώνα, στην αρχαιοελληνική, μεσαιωνική και λόγια μορφή της, όπως παρουσιάζεται σε επιλεγμένα ιστοριογραφικά κείμενα, και θα διερευνήσουμε τους γλωσσικούς τρόπους με τους οποίους το επιτυγχάνει διαπιστώνοντας την εκπληκτική αντοχή της.

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Ειδίκευση στην Ιστορία

Ιωάννης ΞΥΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΑΕ 651 Αρχαία Ελληνική Ιστορία Ι. Αρχαϊκή και κλασική εποχή

Γενική επισκόπηση της της ελληνικής ιστορίας από τον 8ο-4ο αι. π.Χ. Κύριο αντικείμενο του μαθήματος θα αποτελέσει η εξέλιξη της πόλεως-κράτους. Επίσης, θα μελετηθούν φαινόμενα όπως ο αποικισμός, η κρίση της αριστοκρατικής ελληνικής κοινωνίας, η τυραννίδα, η ύπαρξη νομοθετών, οι Περσικοί πόλεμοι και ο Πελοποννησιακός Πόλεμος μέσα από τις γραμματειακές μαρτυρίες των υπό εξέταση περιόδων.

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους φοιτητές/τριες με τα χαρακτηριστικά φαινόμενα, τα οποία συνιστούν τον μετασχηματισμό του Αρχαϊκού Κόσμου και τη μετάβαση στην Κλασική περίοδο, να τους οδηγήσει στην κατανόηση της δημιουργίας της πόλεως και της πολιτικής σκέψης, στην κατανόηση της εξέλιξης των θεσμών και της διαμόρφωσης συνείδησης και ταυτότητας του πολίτου. Επιπλέον, να κατανοήσουν το ιστορικό προφίλ των δύο περιόδων και μπορούν να επεξεργασθούν κριτικά ιστορικές πηγές.

Μαρία ΚΑΝΤΗΡΕΑ

ΙΡΩ 651 Ρωμαϊκή Ιστορία

Το μάθημα οργανώνεται στη βάση δύο διαφορετικών ιστοριογραφικών μεθόδων, οι οποίες συνδυάζονται κατά περίπτωση σε κάθε παράδοση. Α. Αφήγηση των σημαντικότερων γεγονότων της ρωμαϊκής ιστορίας (Βασιλεία, Res publica, Ηγεμονία), ώστε οι φοιτητές να αποκτήσουν γενική εμποικτεία της περιόδου 753 π.Χ. - 330 μ.Χ. Β. Εμβάθυνση σε επιμέρους ζητήματα, μέσω παρουσίασης και συζήτησης γραπτών πηγών και εικονογραφικού υλικού, ώστε οι φοιτητές αφενός να εξασκηθούν στην ανάλυση και το συσχετισμό των δεδομένων, αφετέρου να εξοικειωθούν με την παρακολούθηση ιστορικών φαινομένων στη μέση και μεγάλη διάρκεια.

Οι φοιτητές αναμένεται να αποκτήσουν γενική εποπτεία της ιστορίας της Ρώμης και της αυτοκρατορίας της, να μπορούν να παρακολουθήσουν ιστορικά φαινόμενα στη μεγάλη διάρκεια, να γνωρίσουν μορφές κοινωνικής οργάνωσης και να αξιολογήσουν οικονομικά δεδομένα, να διακρίνουν τους πολιτικούς θεσμούς από τη Realpolitik και τη διπλωματία, να κατανοήσουν ζητήματα ιδεολογίας και το ρόλο της προσωπικότητας στην ιστορία, να αποτιμήσουν τη δυναμική των πολέμων και του στρατού, να διαβάζουν με κριτικό τρόπο τις γραπτές πηγές και να αντιληφθούν τη ρωμαϊκή παρακαταθήκη στη δημιουργία της Ευρώπης.

Γεώργιος ΛΕΒΕΝΙΩΤΗΣ

IBY 651 Βυζαντινή Ιστορία Ι

Στο συγκεκριμένο μάθημα ιστορικής ειδίκευσης εξετάζεται αναλυτικά ο σταδιακός μετασχηματισμός του Ρωμαϊκού κράτους της ύστερης αρχαιότητας (αρχές 4ου - αρχές 7ου αι.) στη χριστιανική Ανατολική / Βυζαντινή αυτοκρατορία των μεσαιωνικών χρόνων («Ρωμανία» ή «Ρωμαίων πολιτεία») με τη νέα θεσμική οργάνωση και τα καινούρια επιμέρους οργανωτικά, κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά (μέσα 7ου - τέλη 11ου αι.). Επίσης, αναλύονται οι βασικές πολιτικές και στρατιωτικές εξελίξεις αλλά και οι σημαντικές πολιτισμικές και οικονομικές μεταβολές που σημειώθηκαν στο εσωτερικό (Χερσόνησος του Αίμου, Μικρά Ασία) και στις γεωγραφικές παρυφές (Μέση Ανατολή, Ιταλία) του Βυζαντίου κατά τους 4ο - 11ο αι., δηλαδή κατά –τις προσδιορισθείσες από τη σύγχρονη έρευνα– «Πρώιμη» (324-641) και «Μέση» (641-1081) βυζαντινές περιόδους. Τέλος, πραγματοποιείται μεθοδολογική προσέγγιση και ανάλυση βασικών πηγών της εποχής.

Βασικοί μαθησιακοί στόχοι του μαθήματος είναι καταρχάς οι φοιτητές /-ήτριες να κατανοήσουν τις αιτίες και την πορεία της μετάβασης από την ενιαία ύστερη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία στη μεσαιωνική Ρωμανία της Ανατολής, δηλαδή στη Βυζαντινή αυτοκρατορία (τέλη 3ου - 7ος αι.) καθώς και τις ποικίλες (οικιστικές, οικονομικές, πολιτικές, θρησκευτικές κ.ά.) διαφορές των ανωτέρω κρατών (ή ακριβέστερα του ίδιου κράτους) και των κοινωνιών του(ς) ανάμεσα στους ύστερους αρχαίους και τους πρώιμους μεσαιωνικούς χρόνους· επιπρόσθετα, οι συμμετέχοντες θα αφομοιώσουν τις μεταγενέστερες μεταβολές που σημειώθηκαν στα Βαλκάνια, την Ιταλία, την Εγγύς και Μέση Ανατολή και την Αίγυπτο κατά τους 7ο - 11ο αι., καθώς αυτές μετέβαλλαν δραστικά και μόνιμα το διεθνές περιβάλλον και τις ευρύτερες συνθήκες στην ευρύτερη περιοχή της κεντρικής και ανατολικής Μεσογείου· τέλος, οι φοιτητές /-ήτριες θα εξοικειωθούν κατά την πορεία των παραδόσεων

του μαθήματος με τις βασικές πηγές και τα ερευνητικά εργαλεία της πρώιμης και της μέσης βυζαντινής περιόδου.

Ελένη ΤΟΥΝΤΑ

IME 651 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσης

Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στη μεσαιωνική ιστορία της Δυτικής Ευρώπης από τον 5ο έως και τον 15ο αιώνα. Λόγω της ευρείας, χρονικής όσο και γεωγραφικής, έκτασης του αντικειμένου η μελέτη επικεντρώνεται στη διαμόρφωση και εξέλιξη των βασικών πολιτικών συστημάτων (στα βασίλεια και στις αυτόνομες πόλεις) και των κοινωνικών και οικονομικών σχέσεων από την κατάλυση του δυτικού τμήματος της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας έως και τα τέλη του 15ου αιώνα. Έμφαση επίσης δίνεται σε πολιτισμικά ζητήματα, όπως τη διαμόρφωση νοητικών οριζόντων, τη συγκρότηση ταυτοτήτων και ετεροτήτων, τη θρησκευτική κουλτούρα και την ιταλική Αναγέννηση.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές αναμένεται ότι θα α. κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για τη συγκρότηση και εξέλιξη των μεσαιωνικών πολιτικών οντοτήτων, β. κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για την κοινωνική και οικονομική οργάνωση των μεσαιωνικών κοινωνιών, γ. κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για τους μεσαιωνικούς νοητικούς ορίζοντες και τη θρησκευτική κουλτούρα, δ. μπορούν να αναλύσουν και να αξιολογήσουν συγκριτικά τις μορφές που μεσαιωνικοί θεσμοί έλαβαν σε διαφορετικά πολιτισμικά συμφραζόμενα, ε. μπορούν να συσχετίσουν τη γένεση του πρώιμου καπιταλισμού, την άνοδο της απόλυτης μοναρχίας και τη διαμόρφωση της νεότερης ιστορικής συνείδηση με το πολιτισμικό πλαίσιο του ύστερου Μεσαίωνα, στ. μπορούν να απαντήσουν εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων.

Φωκίων ΚΟΤΖΑΓΕΩΡΓΗΣ

ITA 651 Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας

Σκοπός του μαθήματος είναι να δοθεί μια όσο το δυνατό γενική και συνάμα πλήρης εικόνα της ιστορίας της οθωμανικής αυτοκρατορίας από την ίδρυση της μέχρι τη διάλυσή της. Συζητείται η ιστορία της μελέτης της οθωμανικής αυτοκρατορίας και οι διάφορες απόψεις που έχουν διατυπωθεί για την ίδρυση της. Δίνονται τα βασικά πολιτικά γεγονότα της ιστορίας της και στη συνέχεια αναλύονται οι θεσμοί, η κοινωνία, η οικονομία, η ιδεολογία και η κουλτούρα που αναπτύχθηκαν μέσα σ' αυτή την αυτοκρατορία.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα πρέπει να εξοικειωθούν με (α) τους βασικούς σταθμούς της στρατιωτικο-πολιτικής ιστορίας της οθωμανικής περιόδου, (β) τη βασική ορολογία, (γ) την ερμηνεία σύνθετων ιστορικών εξελίξεων της περιόδου και (δ) την ικανότητα ερμηνείας ιστορικών φαινομένων με βάση τη γεωγραφία.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι θα α) κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για την ιστορία της οθωμανικής αυτοκρατορίας, β) κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για την πολιτική ιστορία, γ) κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για τους οθωμανικούς θεσμούς, την κοινωνία, την οικονομία και τον πολιτισμό, δ) μπορούν να αναλύσουν και να αξιολογήσουν συγκριτικά τα πολιτικά γεγονότα με εξελίξεις στην κοινωνία και την οικονομία, ε) μπορούν να συσχετίσουν την εξέλιξη των θεσμών και αλλαγές στον πολιτισμό, στ) μπορούν να απαντήσουν εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων.

Ειδίκευση στην Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης

Μαρία ΝΤΙΝΟΥ

ΑΠΡ 652 Προϊστορική Αρχαιολογία: Κοινωνίες του Αιγαίου και της Βαλκανικής στη Νεολιθική Περίοδο

Το μάθημα αυτό περιλαμβάνει μια γενική αλλά ολοκληρωμένη παρουσίαση της προϊστορικής εξέλιξης του χώρου της νοτιοανατολικής Ευρώπης (Βαλκάνια και Ελλάδα) μέχρι και το τέλος της Νεολιθικής (4η χιλιετία π.Χ.). Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση των πολιτισμικών διαδικασιών που οδήγησαν από το τροφοσυλλεκτικό στάδιο στην παραγωγή της τροφής και στην εμφάνιση μόνιμων οικισμών. Εξετάζεται ο υλικός πολιτισμός στη συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή κατά τις ακόλουθες περιόδους: Παλαιολιθική, Μεσολιθική και Νεολιθική. Γίνεται μια ενδεικτική αναφορά σε γεωγραφικούς χώρους, πολιτισμικούς κύκλους, αλλά και σε σημαντικές αρχαιολογικές θέσεις και ανασκαφές. Σημαντικό μέρος καταλαμβάνει η παρουσίαση του ελλαδικού χώρου και των ερευνητικών προβλημάτων που τον χαρακτηρίζουν.

Στόχος των μαθημάτων είναι η σύνθεση των αρχαιολογικών δεδομένων από τον ευρύτερο χώρο της Βαλκανικής και του Αιγαίου και η περιγραφή των θεωρητικών και μεθοδολογικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει η αρχαιολογική έρευνα στην προσπάθεια αυτή.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι εξοικειωμένοι με την χρονο-πολιτισμική ακολουθία στη νοτιανατολική Ευρώπη από την Παλαιολιθική ως και τη Νεολιθική περίοδο, με τα ιδιαίτερα πολιτισμικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά της κάθε περιόδου, με ερευνητικά θέματα και προβλήματα που σχετίζονται με τις διαδικασίες μετάβασης από το τροφосуλλεκτικό στάδιο στην παραγωγή τροφής και στην εμφάνιση μόνιμων οικισμών και με σημαντικές παλαιολιθικές, μεσολιθικές και νεολιθικές θέσεις του ελλαδικού χώρου.

Σεβαστή ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

ΑΠΡ 653 Προϊστορική Αρχαιολογία: Κοινωνίες του Αιγαίου και της ανατολικής Μεσογείου της Εποχής του Χαλκού

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η εξέταση των αρχαιολογικά δεδομένων κατά τη 3η και 2η χιλιετία π.Χ. στο προϊστορικό Αιγαίο (ΒΑ Αιγαίο, Κυκλάδες, Κρήτη και ηπειρωτική Ελλάδα) αλλά και οι αλληλεπιδράσεις των πολιτισμών στην ευρύτερη λεκάνη της Ανατ. Μεσογείου. Το μάθημα αναφέρεται ειδικότερα σε ζητήματα που αφορούν στην κατοίκηση και το περιβάλλον, στη χρήση γης και τις στρατηγικές επιβίωσης, στα δεδομένα των οικισμών και του υλικού πολιτισμού, στην οικονομία και στο εμπόριο, στην ιδεολογία και στις ταφικές πρακτικές, στη διοίκηση και στην κοινωνική οργάνωση. Τα παραπάνω ζητήματα προσεγγίζονται κυρίως μέσα από τα αρχαιολογικά δεδομένα και τα πρόσφατα ανασκαφικά ευρήματα σε σχέση με το ιστορικό και κοινωνικό υπόβαθρο της εποχής του Χαλκού σε κάθε γεωγραφική ενότητα.

Το μάθημα προσπαθεί να καλύψει αρκετά αναλυτικά ένα μεγάλο εύρος των πολιτισμών του Αιγαίου σε θεματικές ενότητες όπως είναι τα χαρακτηριστικά της Τελικής Νεολιθικής, η οργάνωση του χώρου στους πρωτοελλαδικούς οικισμούς της ηπειρ. Ελλάδας και το «διεθνές πνεύμα» του κυκλαδικού αρχιπελάγους, οι αλληλεπιδράσεις του πολιτιστικού κύκλου της περιοχής της Τρωάδας, των παραλίων της Μ. Ασίας με τα νησιά και την ηπειρ. Ελλάδα στην Πρώιμη εποχή του Χαλκού, η έμφαση στη διαχείριση του θανάτου στην προ-ανακτορική Κρήτη, η εμφάνιση των παλαιών και νέων ανακτόρων στην Μέση και Ύστερη εποχή του Χαλκού στην Κρήτη καθώς και η συζήτηση σχετικά με την έννοια του ανακτορικού συστήματος, της παρουσίας οργανωμένης διοίκησης και συμβολικών και οργανωμένων τελετουργικών συστημάτων στην Κρήτη, ο ρόλος των εμπορικών δικτύων και ανταλλαγών στην Ανατ. Μεσόγειο και η ερμηνεία της λεγόμενης μινωικής θαλασσοκρατίας, η εμφάνιση και κοινωνική οργάνωση των Μεσοελλαδικών κοινοτήτων της ηπειρ. Ελλάδας και ο ρόλος τους στο φαινόμενο των κάθετων λακκοειδών των Μυκηνών, η εμφάνιση και εξέλιξη των μυκηναϊκών

«αριστοκρατιών» σε οργανωμένα ανακτορικά κέντρα στο τέλος της Υστεροελλαδικής περιόδου, η επικράτεια του Μυκηναϊκού πολιτισμού στην Κρήτη και στην ευρύτερη λεκάνη της Μεσογείου, η παρουσία των πολιτιστικών μυκηναϊκών χαρακτηριστικών στη λεγόμενη περιφέρεια της ηπειρ. Ελλάδας και το τέλος του ανακτορικού συστήματος στο Αιγαίο.

Με την παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες αναμένεται να αποκτήσουν μία ευρεία γνώση των αρχαιολογικών δεδομένων για την κατανόηση των κοινωνικοπολιτικών φαινομένων και των αντιλήψεων των ανθρώπων σε διάφορες περιοχές του Αιγαίου κατά την 3η και 2η χιλιετία π.Χ. Επιπλέον, θα είναι σε θέση να προσεγγίσουν με κριτικό τρόπο ειδικά ζητήματα που αφορούν τη διαμόρφωση του κοινωνικού τοπίου και ειδικών όψεων της υλικής ζωής των πολιτισμών που αναπτύχθηκαν στο Αιγαίο στην 3η και 2η χιλιετία π.Χ. και σχετίζονται με την τεχνολογία, την αρχιτεκτονική και την οργάνωση του χώρου, τις ανταλλαγές και τα δίκτυα, τα συστήματα γραφής και διοίκησης, τη διαχείριση των νεκρών, την τελετουργική κατανάλωση ποτού και τροφής, την εικονογραφία κλπ.

κλπ.

Παναγιώτης ΤΣΕΛΕΚΑΣ

AKA 651 Κλασική Αρχαιολογία: Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία

Τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα είναι από τις πλέον εντυπωσιακές κατηγορίες αρχαιολογικού υλικού και αντανakλούν το φάσμα των δραστηριοτήτων στις κοινωνίες του παρελθόντος για τη δόμηση του περιβάλλοντος. Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση με βασικούς όρους και έννοιες της αρχαίας ελληνικής αρχιτεκτονικής, και η παρουσίαση της αρχιτεκτονικής δημιουργίας και της λειτουργίας των διαφόρων τύπων οικοδομημάτων κατά την αρχαϊκή και κλασική εποχή. Με αναφορές σε αντιπροσωπευτικά μνημεία, εξετάζονται η οργάνωση του χώρου στην αρχαία ελληνική πόλη, η σχεδίαση και η υλοποίηση οικοδομικών έργων, τα υλικά δομής, τα συστήματα τοιχοποιίας, η διακόσμηση των κτηρίων, η διαμόρφωση των αρχιτεκτονικών ρυθμών, οι διάφοροι τύποι κτισμάτων (ναοί, βωμοί, πρότυλα, στοές, θέατρα, βουλευτήρια, στάδια, γυμνάσια, οχυρώσεις, κατοικίες, ταφικές κατασκευές, κλπ.) και η λειτουργία τους στο δημόσιο και ιδιωτικό βίο των αρχαίων Ελλήνων.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα έχουν εξοικειωθεί με τα κύρια χαρακτηριστικά της αρχαίας ελληνικής αρχιτεκτονικής, θα κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για τα σπουδαιότερα

οικοδομήματα της αρχαϊκής και κλασικής εποχής, θα μπορούν να χρησιμοποιήσουν και να αξιολογήσουν τη σχετική βιβλιογραφία, και θα είναι σε θέση να απαντήσουν εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό γνώσεων και κριτικής σκέψης.

Ελένη ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ

ΑΚΛ 652 Κλασική Αρχαιολογία: Πλαστική

Στόχος του μαθήματος αυτού είναι η εξέταση της γένεσης και εξέλιξης της μνημειακής πλαστικής από τα γεωμετρικά χρόνια μέχρι το τέλος του 5ου αι. π.Χ. Για τον σκοπό αυτό θα παρουσιασθούν αναλυτικά οι κυριότερες κατηγορίες έργων, κυρίως ολόγλυφα, αλλά και αρχιτεκτονικά γλυπτά, καθώς και ανάγλυφα με γνώμονα της εξελικτικής τους πορεία αλλά και την τεχνοτροπική τους ένταξη.

Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές αναμένεται να αποκτήσουν εξειδικευμένες γνώσεις για την πλαστική της αρχαϊκής και κλασικής εποχής και να μπορούν να αναλύσουν και να αξιολογήσουν συγκριτικά τα γλυπτά των περιόδων αυτών.

Ναταλία ΠΟΥΛΟΥ

ΑΒΥ 651 Βυζαντινή Αρχιτεκτονική

Στο μάθημα παρουσιάζεται μια εισαγωγή στην αρχιτεκτονική δημιουργία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Οι διαλέξεις οργανώνονται ακολουθώντας χρονολογική εξέλιξη και παρουσιάζουν την πολεοδομική ανάπτυξη των οικισμών και τη δημιουργία θρησκευτικών και κοσμικών κτηρίων και συγκροτημάτων. Δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα σε ζητήματα μεθοδολογικής προσέγγισης της ιστορικής ερμηνείας της αρχιτεκτονικής παραγωγής, καθώς και στα αντίστοιχα προβλήματα που εντοπίζονται στην πρόσφατη βιβλιογραφία. Η ανάλυση επικεντρώνεται σε κτήρια και συγκροτήματα ως αφετηρία για τη συζήτηση περί αρχιτεκτονικής δημιουργίας και την ιστορική ερμηνεία των κοινωνικών δυνάμεων που την επηρεάζουν. Το μάθημα εμπλουτίζεται με αποσπάσματα από κείμενα της περιόδου τα οποία αποτελούν ενδείξεις για την πρόσληψη της αρχιτεκτονικής παραγωγής στην εποχή της. Επιπλέον πραγματοποιούνται επισκέψεις στα Βυζαντινά μνημεία της Θεσσαλονίκης. Αν οι συνθήκες το επιτρέπουν πραγματοποιείται εκπαιδευτική εκδρομή σε μοναστηριακά συγκροτήματα στην Στερεά Ελλάδα (Παναγία Σκριπού, Μονή Οσίου Λουκά, Μονή Οσίου Μελετίου κ.λπ.)

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με την ορολογία και τη μεθοδολογία μελέτης της αρχιτεκτονικής παραγωγής της Βυζαντινής

Αυτοκρατορίας. Οι φοιτητές καλούνται να κατανοήσουν ζητήματα πολεοδομικού σχεδιασμού και οργάνωσης του χώρου πόλεων και οικισμών, καθώς και θέματα αρχιτεκτονικής σύνθεσης μεμονωμένων κτηρίων, χρηστικών (π.χ. τείχη) ή υψηλών αρχιτεκτονικών προθέσεων (πχ. ναοί). Με την ολοκλήρωση του μαθήματος θα πρέπει να κατέχουν τα εφόδια για τη βιβλιογραφική αλλά και εκ του φυσικού μελέτη κτηρίων και κτηριακών καταλοίπων, αφού αντιληφθούν τα βασικά στοιχεία πραγμάτευσης όπως αυτά αναπτύσσονται στη σύγχρονη βιβλιογραφία.

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Ειδίκευση στην Ιστορία

Ελισσάβετ ΧΑΤΖΗΑΝΤΩΝΙΟΥ

IBY 652 Βυζαντινή Ιστορία II

Εξετάζεται η πολιτική ιστορία της ύστερης βυζαντινής περιόδου, οι διοικητικοί θεσμοί και οι οικονομικο-κοινωνικές δομές και αντιλήψεις. Το μάθημα περιλαμβάνει επίσης παρουσίαση βασικών πηγών και βοηθημάτων, μεθοδολογική προσέγγιση και ανάλυση σχετικών αποσπασμάτων από τις πηγές. Στόχος του είναι η γνώση, η κατανόηση, η ανάλυση και η αποτίμηση της πολιτικο-στρατιωτικής κατάστασης της ύστερης βυζαντινής περιόδου, των κοινωνικο-πολιτικών φαινομένων και των παραγόντων που οδήγησαν σταδιακά στην αποδυνάμωση της αυτοκρατορίας και στην οριστική κατάλυσή της.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής αναμένεται να κατέχει εξειδικευμένες γνώσεις και να κατανοεί την πολιτική, στρατιωτική, εκκλησιαστική, οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα κατά τη μεταβατική περίοδο του 11ου-12ου αιώνα και κατά την ύστερη βυζαντινή περίοδο (1081-1453), να μπορεί να αναλύει και να αποτιμά κριτικά τα ιστορικά φαινόμενα, να συσχετίζει τα ιστορικά γεγονότα και να τα εντάσσει στο ιστορικό τους πλαίσιο, να έχει μια πρώτη εξοικείωση με τη διαδικασία συλλογής ιστορικών μαρτυριών από πηγές, ένταξής τους στο ιστορικό πλαίσιο και αξιολόγησης της σημασίας τους για την ιστορική γνώση και έρευνα, να μπορεί να απαντήσει σε εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων.

Αγγελική ΔΕΛΗΚΑΡΗ

ΙΣΛ 651 Μεσαιωνική Ιστορία των Σλαβικών Λαών

Επιχειρείται μια επισκόπηση της ιστορίας των σλαβικών λαών (Βουλγάρων, Σέρβων, Κροατών, Σλοβένων, Μαυροβουνίων, Μοραβίων, Ρώσων) από την εποχή της εμφάνισής τους μέχρι και τον 15^ο αιώνα. Εξετάζονται οι συνθήκες

που οδήγησαν στη διαμόρφωση της εθνικής φυσιογνωμίας τους, η πορεία για τη δημιουργία των σλαβικών κρατών, καθώς και ο καταλυτικός ρόλος της βυζαντινής αυτοκρατορίας στην πολιτική και πολιτισμική εξέλιξη των λαών αυτών. Σε κάθε ενότητα θα παρουσιάζονται, παράλληλα με τα ιστορικά γεγονότα, οι προσωπικότητες και η δράση των εκάστοτε ηγεμόνων, καθώς και οι συνέπειες των πράξεών τους στην πολιτειακή, κοινωνική και πολιτισμική ζωή των υπηκόων τους.

Οι φοιτητές αναμένεται στο πλαίσιο του μαθήματος να γνωρίσουν την αρχική κοιτίδα των Σλάβων και τις περιοχές εγκατάστασής τους στη Νότια, Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη από τα τέλη του 6ου και τον 7ο αιώνα μ.Χ., να γνωρίσουν το ιεραποστολικό έργο των αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου στη Μεγάλη Μοραβία και τη διάδοση της κληρονομιάς τους αρχικά στη Βουλγαρία (συμπεριλαμβανομένης της περιοχής της Αχρίδας) και αργότερα σε ολόκληρο τον σλαβικό κόσμο, καθώς και τη μεσαιωνική ιστορία της Βουλγαρίας και της Σερβίας, να συγκρίνουν τα κοινωνικά και πολιτισμικά πρότυπα του Βυζαντίου με τα αντίστοιχα των σλαβικών κρατών, να ευαισθητοποιηθούν σε μεθοδολογικά και πρακτικά ζητήματα που μπορεί να προκύψουν από την εμπλοκή του ερευνητή στο πεδίο που μελετά, να κατανοούν τις βυζαντινές και λατινικές πηγές που αναφέρονται στις βυζαντινο-σλαβικές σχέσεις και, τέλος, να εξασκηθούν στην προφορική και γραπτή παρουσίαση των ιδεών/επιχειρημάτων τους

Ελευθερία ΜΑΝΤΑ

INE 651 Νεότερη Ελληνική Ιστορία

Ιάκωβος ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

INX 651 Νεότερη Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία

Το μάθημα εστιάζει σε όψεις της ευρωπαϊκής και παγκόσμια ιστορίας κατά τους Νεότερους Χρόνους, από τα μέσα του 15^{ου} έως και τον 19^ο αιώνα. Αναλύονται ζητήματα όπως οι όψεις της νεωτερικότητας στην Ευρώπη και η ανάδυση των εθνικών κρατών. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να σκέφτονται συνθετικά, συνδυάζοντας τις επιμέρους πολιτικές, ιδεολογικές, κοινωνικές, οικονομικές παραμέτρους της περιόδου. Επιπλέον θα έχουν μελετήσει διαφορετικά είδη ιστορικών πηγών για τη νεότερη εποχή.

ΙΣΕ 651 Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία

Η Θεματική ενότητα εξετάζει την εξέλιξη της ελληνικής κοινωνίας, οικονομίας και πολιτικής στον 20ο αι, από την ήττα του 1897 ως την είσοδο της χώρας στην ευρωζώνη. Εστιάζει στο ρόλο προσωπικοτήτων και σημείων τομών στην εξέλιξη της χώρας, στις οικονομικές κρίσεις, στην εξέλιξη της εθνικής ταυτότητας και στις συνέπειες των μεγάλων εθνικών ηττών και καταστροφών στο διεθνές και εσωτερικό μέτωπο.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι θα εξοικειωθούν με τη σύγχρονη ελληνική ιστορία από το 1897 έως το 2000, θα μπορούν να αποτιμήσουν διαφορετικές επιστημονικές προσεγγίσεις για την εξέλιξη του ελληνικού έθνους, θα εμβαθύνουν παράλληλα σε ειδικά θέματα της περιόδου σχετικά με την ελληνική πολιτική, κοινωνική, οικονομική ή διπλωματική ιστορία. Επίσης, θα αναπτύξουν περαιτέρω τις κριτικές και συνθετικές τους ικανότητες στην παραγωγή γραπτού λόγου με τη χρήση πηγών και βιβλιογραφίας, θα βελτιώσουν τη δυνατότητά τους να αποτιμούν και να αξιολογούν ιστορικά ερωτήματα επιχειρηματολογώντας κατάλληλα και θα εξοικειωθούν με διεπιστημονικές προσεγγίσεις της θεματικής ενότητας.

Ειδίκευση στην Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης

Σουλτάνα Μαρία ΒΑΛΑΜΩΤΗ

ΑΠΡ 651 Προϊστορική Αρχαιολογία: Θεωρία και Μέθοδος

Σκοπός του μαθήματος είναι να δοθεί μια σφαιρική εισαγωγή στις διαστάσεις της σύγχρονης αρχαιολογίας. Στο πρώτο μέρος του μαθήματος συζητούνται τα κύρια ρεύματα της θεωρητικής αρχαιολογικής σκέψης του 20ου αιώνα. Εξετάζεται η πολιτισμική ιστορία, η διαδικαστική αρχαιολογία, η μεταδιαδικαστική αρχαιολογία και η σύγχρονη σύνθεσή τους. Στο δεύτερο μέρος εξετάζονται οι μέθοδοι και οι τεχνικές που στηρίζουν τη σύγχρονη αρχαιολογία, την ανασκαφή και την αρχαιολογία πεδίου, την αρχαιολογία του τοπίου, την αρχαιομετρία και τη βιοαρχαιολογία. Τέλος, συζητείται η θέση της αρχαιολογίας στον σύγχρονο κόσμο και τίγονται θέματα μουσειολογίας και δημόσιας αρχαιολογίας.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να γνωρίζουν τις κύριες θέσεις κάθε αρχαιολογικής σχολής και ρεύματος. Θα πρέπει, σε βασικό επίπεδο, να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν το θεωρητικό υπόβαθρο αρχαιολογικών επιχειρημάτων. Θα πρέπει επίσης να αναγνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά των αναλυτικών τεχνικών και να

είναι σε θέση να επιλέγουν τις περισσότερο κατάλληλες για τη λύση αρχαιολογικών ερωτημάτων.

Ελένη ΜΑΝΑΚΙΔΟΥ

ΑΚΛ 653 Κλασική Αρχαιολογία: Κεραμική

Το μάθημα επικεντρώνεται στην εξέταση των ποικίλων κατηγοριών της αρχαίας ελληνικής γραπτής κεραμικής. Εισαγωγικά, θα εξεταστούν διάφορα θέματα που σχετίζονται με την οργάνωση και τις συνθήκες παραγωγής στα αρχαία κεραμικά εργαστήρια, με βάση τα σωζόμενα υλικά κατάλοιπα, τις μαρτυρίες των αρχαίων πηγών και των ίδιων των αγγείων. Στη συνέχεια, θα παρουσιαστούν οι τεχνικές διακόσμησης και τα πιο χαρακτηριστικά σχήματα των αγγείων κατά την αρχαϊκή και την κλασική περίοδο, με έμφαση στα προϊόντα του κορινθιακού και του αττικού Κεραμικού (πρωτογεωμετρικά και γεωμετρικά, πρωτοκορινθιακά και πρωτοαττικά, μελανόμορφα και ερυθρόμορφα, μελαμβαφή αγγεία). Θα γίνει ξεχωριστή αναφορά στους σημαντικότερους εκπροσώπους των εργαστηρίων αυτών (κεραμείς και αγγειογράφους), στη διάδοση των αγγείων τους και στην επίδραση που άσκησαν σε άλλα σύγχρονα κεραμικά κέντρα. Θα εξεταστούν, επίσης, ορισμένα εικονογραφικά θέματα, καθώς και ζητήματα χρονολόγησης, τόπων εύρεσης, διακίνησης και αξιολόγησης της αρχαίας κεραμικής.

Σκοπός του μαθήματος είναι να δώσει μια σφαιρική και τεκμηριωμένη γνώση για την κεραμική παραγωγή από την πρώιμη Εποχή του Σιδήρου μέχρι και τα κλασικά χρόνια με έμφαση σε ορισμένα από τα πιο σημαντικά κεραμικά εργαστήρια του ελλαδικού χώρου και να αναδείξει τη μεγάλη συμβολή τους στην εξέλιξη της κεραμικής τεχνολογίας και εικονογραφίας. Επίσης, να καταδείξει τη σπουδαιότητα των κεραμικών ευρημάτων σε πολλούς τομείς της αρχαιολογικής έρευνας (χρονολόγηση, εμπόριο-οικονομία, λατρεία, ταφικά έθιμα κ.ά.). Παράλληλα, επιδίωξη είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τις πολυάριθμες κατηγορίες κεραμικής των διαφόρων εργαστηρίων, πολλές από τις οποίες συναντούν στις ανασκαφές και στις συλλογές των μουσείων κατά την πρακτική τους άσκηση.

Μελίνα ΠΑΪΣΙΔΟΥ

ΑΒΥ 652 Βυζαντινή Ζωγραφική

Το μάθημα αποτελεί ένα σχέδιασμα της εξέλιξης της μνημειακής ζωγραφικής από τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες έως και το τέλος της υστεροβυζαντινής περιόδου (αρχές 3ου αι. – 1453). Εξετάζεται η διαμόρφωση της εικονογραφίας και των καλλιτεχνικών ρευμάτων κυρίως μέσα από τα εντοίχια σύνολα (ζωγραφική και ψηφιδωτά) και δευτερευόντως

μέσα από τις φορητές εικόνες και τις μικρογραφίες των χειρογράφων. Επιχειρείται η προσέγγιση των καλλιτεχνικών φαινομένων σε συνάρτηση με τις ιστορικές, κοινωνικές, θεολογικές και πολιτικές συνθήκες της εκάστοτε εποχής. Το μάθημα αποσκοπεί να δώσει μία ευρεία γνώση του αντικειμένου της διδασκαλίας και να βοηθήσει την ανάπτυξη της ικανότητας αναγνώρισης και χρονολόγησης των έργων της βυζαντινής ζωγραφικής, μέσω της παρατήρησης και της κριτικής σκέψης.

Παγώνα ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ABY 653 Βυζαντινή Γλυπτική - Μικροτεχνία

Το μάθημα εστιάζει σε δύο διαφορετικές εκφάνσεις του βυζαντινού υλικού πολιτισμού, τη γλυπτική και τη μικροτεχνία. Στον τομέα της γλυπτικής, θα εξεταστούν κυρίως η συνεχώς φθίνουσα παραγωγή κοσμικών γλυπτών – κατά κύριο λόγο ανδριάντων αυτοκρατόρων και κρατικών αξιωματούχων – και η παραγωγή θρησκευτικού χαρακτήρα αναγλύφων (μαρμάρινες εικόνες). Ιδιαίτερα θα συζητηθούν οι λόγοι απομάκρυνσης της βυζαντινής κοινωνίας από την παράδοση της εικονιστικής γλυπτικής, τα κέντρα παραγωγής, οι πληροφορίες που παρέχουν οι γραπτές πηγές για χαμένα σήμερα έργα, αλλά και μεμονωμένες περιπτώσεις αναβίωσης της τέχνης των ολογλύφων κατά τη μέση και ύστερη βυζαντινή περίοδο. Ο τομέας της μικροτεχνίας, στον οποίο οι Βυζαντινοί διακρίθηκαν, θα εξεταστεί μέσα από ενδεικτικά παραδείγματα προερχόμενα από όλες τις χρονικές περιόδους και περιοχές του Βυζαντίου και της σφαίρας επιρροής του. Θα συζητηθούν έργα σε διαφορετικά υλικά – μεταλλοτεχνίας (χρυσοχοΐας, αργυροχοΐας κ.ά.), χυμειτικής (σμάλτα), ελεφαντοστέινα αντικείμενα, έργα μικρογλυπτικής από στεατίτη και ημιπολύτιμους λίθους, ξυλογλυπτικής, κεντητικής –, διαφορετικών χρήσεων: αυτοκρατορικά διάσημα, φυλακτά, κοσμήματα, λειτουργικά αντικείμενα, οικιακός εξοπλισμός, σύνεργα καλλωπισμού κ.ά. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στα υλικά και τις τεχνικές κατασκευής, στο πρόβλημα του/των κέντρου/ων παραγωγής τους, στην έκφραση της έμφυλης ταυτότητας μέσω αυτών, στις επιγραφές και τις πληροφορίες που αυτές μας παρέχουν για τα τέχνηρα και τη σημασία τους στη βυζαντινή κοινωνία, ενώ θα εξεταστούν ενδεικτικά και κάποιες περιπτώσεις σχετικών έργων γνωστών μόνο μέσα από τις γραπτές πηγές.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος συνίστανται στην εξοικείωση με τις μεθόδους μελέτης και χρονολόγησης έργων βυζαντινής γλυπτικής και μικροτεχνίας, στην αναγνώριση των έργων αυτών ως πηγών πληροφόρησης για τη βυζαντινή κοινωνία, και στην εμπέδωση της συνεισφοράς των γραπτών πηγών στην αρχαιολογική έρευνα.

ΑΙΤ 651 Η Τέχνη της Αναγέννησης

Εισαγωγικά παρουσιάζεται το έργο των καλλιτεχνών που προετοιμάζουν τις μεγάλες κατακτήσεις των πιο σημαντικών εκπροσώπων της Αναγέννησης. Γίνεται λόγος για τη διατύπωση της μαθηματικής προοπτικής, μέσω της οποίας επαναπροσδιορίζεται η αναπαράσταση του χώρου και του χρόνου της εποχής. Το μάθημα κλείνει με την ανάλυση του έργου του Λεονάρντο ντα Βίντσι και του Μιχαήλ Αγγέλου και του τρόπου με τον οποίο τα εικονογραφικά και στυλιστικά σχήματα που διατυπώνουν συνδέονται με τις πολιτιστικές και πολιτικές εξελίξεις της εποχής.

Σκοπός του μαθήματος είναι τα υπό εξέταση έργα να ενταχθούν στο ιστορικό, πολιτικό, κοινωνικό, οικονομικό και διανοητικό συγκείμενο αναφορά ώστε να αιτιολογηθούν οι συνθετικές λύσεις και τα τεχνομορφικά χαρακτηριστικά που αυτά παρουσιάζουν.

Πιο αναλυτικά το μάθημα διαρθρώνεται ως εξής: I. Εισαγωγή: *Maniera byzantina* (Cimabue): οι στενές σχέσεις της Ιταλίας με την Ανατολή εξηγούν την επικράτηση της *maniera byzantina* σ' όλη τη διάρκεια του Μεσαίωνα στην Ιταλία. II. Πρωτοαναγέννηση : 14ος αιώνας (Trecento), Giotto, Duccio και η Σχολή της Σιένας του 14ου αιώνα. III. Πρώιμη Αναγέννηση: 15ος αιώνας (Quattrocento) Η κατάκτηση της μαθηματικής προοπτικής για την απόδοση του χώρου και η γνώση της ανατομίας του ανθρώπινου επαναπροσδιορίζουν την εικαστική αναπαράσταση του χώρου και του χρόνου την εποχή αυτή. Φλωρεντία: η συγκέντρωση καλλιτεχνών στη Φλωρεντία γύρω στα 1420 οδήγησε στην παραγωγή έργων, των οποίων η επίδραση στην πορεία της νεότερης τέχνης υπήρξε καθοριστική. Τα έργα τέχνης (ζωγραφική, γλυπτική, αρχιτεκτονική) εντάσσονται στο ιστορικό, πολιτικό, οικονομικό πλαίσιο της εποχής, παράγοντες που προσδιορίζουν το πεδίο και τον τρόπο λειτουργίας τους. Αναλύονται οι τεχνικές και οι στυλιστικές τους ποιότητες. IV. Ωριμη ή Κλασική Αναγέννηση: 1500-1527 (Cinquecento) Ολοκλήρωση και απομάκρυνση από τις κατακτήσεις της πρώιμης φάσης: το ενδιαφέρον τώρα συγκεντρώνεται στην αναζήτηση της αρμονίας και της συμμετρίας των συνθέσεων, ενώ οι θεωρητικές αρχές που διατυπώνονται επιτρέπουν πολύ μεγαλύτερη ελευθερία στην προσωπική έκφραση.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα συνίστανται στην εισαγωγή του φοιτητή/της φοιτήτριας στην τέχνη της ιταλικής αναγέννησης μέσα από τη μελέτη των έργων και των καλλιτεχνών που διαμορφώνουν μια νέα καλλιτεχνική πραγματικότητα, η οποία αποτέλεσε το μεγαλύτερο γεγονός του σύγχρονου ευρωπαϊκού πολιτισμού. Στο πλαίσιο αυτό θα γίνει εκτενής αναφορά σε ποικίλες μορφές τέχνης, όπως η αρχιτεκτονική, η ζωγραφική και η γλυπτική.

4.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΠΑΛΑΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (2021-2022)

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ, ΡΩΜΑΪΚΗΣ, ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ΠΡΟΤΕΙΝ. ΕΞΑΜΗΝΟ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
IPΩ 601/ IPΩ 101 <small>(σ.π.)</small>	Υ	Εισαγωγή στην Ιστορία του Ρωμαϊκού Κράτους	Γ'	4	Μ. Καντηρέα
ΙΑΕ 601	ΥΕΙΔ	Αρχαία Ελληνική Ιστορία Ι. Αρχαϊκή και Κλασική Εποχή	Δ'-Η'	6	Ι. Ξυδόπουλος
ΙΑΕ 602	ΥΕΙΔ	Αρχαία Ελληνική Ιστορία ΙΙ. Ελληνιστική και Αυτοκρατορική Εποχή	Δ'-Η'	6	Μ. Καντηρέα
ΙΑΕ 603	ΥΕΙΔΦ	Φροντιστήριο Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας	Ζ'-Η'	8	1. Β. Κάλφογλου-Καλοτεράκη
				8	2. Μ. Καντηρέα
				8	3. Π. Νίγδελης Διδακτική Υποστήριξη: Αικ. Μανδαλάκη
					4. Ηλ Σβέρκος
IBY 601	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ιστορία Ι (324-1081)	Δ'-Η'	6	Γ. Λεβενιώτης
IBY 602	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ιστορία ΙΙ (1081-1453)	Δ'-Η'	6	Ελ. Χατζηαντωνίου
IBY 603	ΥΕΙΔΦ	Φροντιστήριο Βυζαντινής Ιστορίας	Ζ'-Η'	8	1. Αλ.-Κ. Βασιλείου-Seibt
					2. Α. Γκουτζουκώστας
					3. Γ. Λεβενιώτης
IME 101	ΥΕ	Εισαγωγή στη Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσης	Δ'-Η'	6	Ελ. Τούντα
ΙΣΛ 601	ΥΕΙΔ	Ιστορία των Σλαβικών Λαών	Δ'-Η'	6	Αγγ. Δεληκάρη

ΙΑΕ 202	ΥΕ	Θέματα Αρχαϊκής Εποχής	Δ΄-Η΄	6	Διδάσκων με σύμβαση
ΙΑΕ 301	ΥΕ	Κοινωνική και Οικονομική Ιστορία της Ελληνικής Αρχαιότητας	Δ΄-Η΄	6	Διδάσκων με σύμβαση
ΙΡΩ 302	ΥΕ	Διοίκηση, Κοινωνία και Οικονομία της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας	Δ΄-Η΄	6	Ελ. Χατζηαντωνίου/ Διδάσκων με σύμβαση εφόσον διοριστεί
ΙΒΥ 201	ΥΕ	Θέματα πρώιμης Βυζαντινής Περιόδου: Η περιφερειακή οργάνωση του βυζαντινού κράτους	Δ΄-Η΄	6	Α. Γκουτζιουκώστας
ΙΒΥ 305	ΥΕ	Οικονομία και Εμπόριο Μέσης Βυζαντινής Περιόδου	Δ΄- Η΄	6	Ελ. Χατζηαντωνίου
ΙΜΕ	ΥΕ	Μεσαιωνικά Κράτη της Ευρώπης	Δ΄-Η΄	6	Ελ. Τούντα
ΙΣΛ	ΥΕ	Ρωσική Ιστορία (882-1613)	Δ΄-Η΄	6	Αγγ. Δεληκάρη

ΤΟΜΕΑΣ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΛΟΓΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ΠΡΟΤΕΙΝ. ΕΞΑΜΗΝΟ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
INE 602	ΥΕΙΔ	Νεοελληνική Ιστορία II (19ος-20ός αι.)	Δ'-Η'	6	Ελ. Μαντά
INE 603	ΥΕΙΔΦ	Φροντιστήριο Νεοελληνικής Ιστορίας	Ζ'-Η'	8	1. Β. Γούναρης
					2. Ελ. Μαντά
					3. Ιακ. Μιχαηλίδης
					4. Δ. Παπασταματίου
INX 601	ΥΕΙΔ	Ιστορία Νεότερων Χρόνων I (15 ^{ος} -18 ^{ος} αι.)	Δ'-Η'	6	Β. Γούναρης
INX 602	ΥΕΙΔ	Ιστορία Νεοτέρων Χρόνων II (19ος αι.)	Δ'-Η'	6	Ιακ. Μιχαηλίδης
INX 603	ΥΕΙΔ	Ιστορία Νεοτέρων Χρόνων III (20ός αι.)	Δ'-Η'	8	Λ. Χασιώτης
ΙΣΕ 601	ΥΕΙΔ	Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία 1924-1967	Δ'-Η'	6	Αθ. Σφήκας
ΙΣΤ 601	ΥΕΙΔ	Θεωρία και Μεθοδολογία της	Δ'-Η'	6	Ιακ. Μιχαηλίδης
IXA 602/ 101 (π.π.)	ΥΕΙΔ	Ιστορία των Χωρών της Χερσονήσου του Αίμου I: Η ΝΑ Ευρώπη από την Οθωμανική Κατάκτηση έως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο/Εισαγωγή στην Ιστορία των Χωρών της Χερσονήσου του Αίμου	Δ'-Η'	6	Σπ. Σφέτας
INE 203	ΥΕ	Η Ελληνική Επανάσταση	Ζ'-Η'	6	Δ. Παπασταματίου
INE 301	ΥΕ	Νεοελληνική Κοινωνία και Οικονομία. Οι Εβραίοι της Θεσσαλονίκης και της Ελλάδας στη Νεότερη Εποχή	Ζ'-Η'	6	Γ. Αντωνίου
INX 402	ΥΕ	Θέματα Νεότερης και Σύγχρονης Ευρωπαϊκής Ιστορίας. "Hate Speech" Για φοιτητές Erasmus	Ζ'-Η'	6	Γ. Αντωνίου
ΙΣΕ 402	ΥΕ	Θέματα Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας: Ιστορία, Κινηματογράφος και Ντοκιμαντέρ	Δ'-Η'	6	Λ. Χασιώτης
IXA 302	ΥΕ	Ιστορία των Βαλκανικών Κρατών. Η Νοτιοανατολική Ευρώπη στην Εποχή του Ιμπεριαλισμού (1878-1918)	Δ'-Η'	6	Σπ. Σφέτας

IEA 301	ΥΕ	Εισαγωγή στην Ιστορία του Μικρασιατικού Ελληνισμού: Ο Ελληνισμός της Ανατολής κατά τους Νεότερους Χρόνους	Δ΄-Η΄	6	Κ. Χατζηκυριακίδης
IEA 302	ΥΕ	Κοινωνική και Πολιτική Οργάνωση του Μικρασιατικού Ελληνισμού: Ο Πόντος από την κατάλυση της Αυτοκρατορίας των Κομνηνών μέχρι τις αρχές του 19ου αιώνα	Δ΄-Η΄	6	Κ. Χατζηκυριακίδης
ΛΑΚ 201	ΥΕ	Θεωρία και Ιστορία της Λαογραφίας και της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας	Δ΄-Η΄	6	Γ. Αγγελόπουλος Διδακτική Υποστήριξη Αρετή Τζιντζιόβα (ΕΔΙΠ)
ΛΑΚ 322	ΥΕ	Κοινωνική Οργάνωση. Συστήματα Εξουσίας	Δ΄-Η΄	6	Γ. Αγγελόπουλος
ΛΑΚ 221	ΥΕ	Ιστορική Ανθρωπολογία	Δ΄-Η΄	6	Διδάσκων με πρόγραμμα ΕΛΚΕ
ΛΑΚ 402	ΥΕ	Θέματα Οικονομικής Οργάνωσης: Ανθρωπολογικές προσεγγίσεις Πραγμάτων και Υλικών	Δ΄-Η΄	6	Διδάσκων με πρόγραμμα ΕΛΚΕ

ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ΠΡΟΤΕΙΝ. ΕΞΑΜΗΝΟ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΒΥ 601	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Αρχιτεκτονική	Δ' - Η'	6	Ν. Πούλου
ΑΒΥ 606	ΥΕΙΔΦ	Φροντιστήριο Βυζαντινής Αρχαιολογίας	Ζ' - Η'	9	1. Π. Ανδρουδης Διδακτική υποστήριξη: Χρ. Παπακυριακού (ΕΔΙΠ) 2. Π. Παπαδοπούλου Διδακτική υποστήριξη: Αν. Πλιώτα (ΕΔΙΠ)
ΑΚΛ 601	ΥΕΙΔ	Αρχιτεκτονική της Αρχαϊκής και Κλασικής Εποχής	Δ' - Η'	6	Π. Τσέλεκας
ΑΚΛ 602	ΥΕΙΔ	Πλαστική της Αρχαϊκής και Κλασικής Εποχής	Δ' - Η'	6	Ελ. Παπαγιάννη
ΑΚΛ 607	ΥΕΙΔ	Ελληνιστική και Ρωμαϊκή Εποχή: Οι Ελληνικές Πόλεις κατά τη Διάρκεια της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορικής Περιόδου	Δ' - Η'	6	Ελ. Παπαγιάννη, Αθ. Κυριάκου (ΕΔΙΠ)
ΑΚΛ 606	ΥΕΙΔΦ	Φροντιστήριο Κλασικής Αρχαιολογίας	Ζ' - Η'	9	Π. Τσέλεκας, Χ. Καλλίνη
ΑΠΡ 602	ΥΕΙΔ	Προϊστορικές Κοινωνίες του Αιγαίου και της Βαλκανικής στη Νεολιθική Περίοδο	Δ' - Η'	6	Μ. Ντίνου
ΑΠΡ 603	ΥΕΙΔ	Προϊστορικές Κοινωνίες του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου της Εποχής του Χαλκού	Δ' - Η'	6	Σ. Τριανταφύλλου
ΑΠΡ 606	ΥΕΙΔΦ	Φροντιστήριο Προϊστορικής Αρχαιολογίας	Ζ' - Η'	9	Μ. Ντίνου Διδακτική υποστήριξη: Ι. Αναγνώστου
ΑΑΑ 314	ΥΕ	Μουσειολογία - Μουσειογραφία	Δ' - Η'	6	Α. Τάντσης Διδακτική υποστήριξη: Αν. Πλιώτα
ΑΒΥ 206	ΥΕ	Υστεροβυζαντινή ζωγραφική	Δ' - Η'	6	Αθ. Σέμογλου
ΑΒΥ 213	ΥΕ	Βυζαντινή Εικονογραφία	Δ' - Η'	6	Αθ. Σέμογλου
ΑΒΥ 218	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Βυζαντινής Θεσσαλονίκης	Δ' - Η'	6	Α. Τάντσης

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ΠΡΟΤΕΙΝ. ΕΞΑΜΗΝΟ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΒΥ 304	ΥΕ	Θέματα Ζωγραφικής: Φορητές εικόνες, εικονογραφημένα χειρόγραφα	Δ' - Η'	6	Μ. Παϊσίδου
ΑΒΥ 306	ΥΕ	Νομισματική- Σιγίλλογραφία	Δ' - Η'	6	Π. Παπαδοπούλου
ΑΒΥ 309	ΥΕ	Βυζαντινή Κεραμική	Δ' - Η'	6	Ν. Πούλου
ΑΒΥ 312	ΥΕ	Ασκήσεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία	Δ' - Η'	6	Χ. Παπακυριακού
ΑΚΛ 307	ΥΕ	Φροντιστήριο Μυθολογίας- Ερμηνευτικής	Δ' - Η'	6	Ε. Μανακίδου/ Κ. Τσονάκα
ΑΚΛ 312	ΥΕ	Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία	Δ' - Η'	6	Ι. Βασιλειάδου, Εμ. Γούναρη, Χ. Καλλίνη
ΑΠΡ 206	ΥΕ	Οικονομία της Εποχής του Χαλκού στην Ηπειρωτική Ελλάδα	Δ' - Η'	6	Σ. Τριανταφύλλου/ Διδάσκων με σύμβαση
ΑΠΡ 301	ΥΕ	Φροντιστήριο. Θέματα Θεωρίας και Μεθόδου. Οστεοαρχαιολογία	Δ' - Η'	6	Σ. Τριανταφύλλου
ΑΠΡ 303	ΥΕ	Φροντιστήριο. Τα αρχαιολογικά δεδομένα και η ερμηνεία τους. Μουσείο και Εκπαίδευση	Δ' - Η'	6	Κ. Κασβίκης <i>Διδακτική υποστήριξη:</i> Ι. Αναγνώστου
ΑΠΡ 308	ΥΕ	Βιοαρχαιολογία. Αρχαίο Περιβάλλον	Δ' - Η'	6	Σ. Μ. Βαλαμώτη, Ευαγ. Τσουκαλά, Γ. Συρίδης <i>Διδακτική υποστήριξη:</i> Α. Αλματζή
ΑΠΡ 312	ΥΕ	Ασκήσεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία	Δ' - Η'	6	Α. Αλματζή, Ι. Αναγνώστου, Ευ. Βούλγαρη

ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ΠΡΟΤΕΙΝ. ΕΞΑΜΗΝΟ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΙΤ 602	ΥΕΙΔ	Η Ευρωπαϊκή Τέχνη από το 1880 ως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο	Δ΄-Η΄	6	Ι. Ζάρρα
ΑΙΤ 603	ΥΕΙΔ	Η Ελληνική Τέχνη του 20ού Αιώνα	Δ΄-Η΄	6	Αν. Κωτίδης
ΑΙΤ 606	ΥΕΙΔΦ	Φροντιστήριο Ιστορίας της Τέχνης	Ζ΄- Η	9	Ι. Ζάρρα/ Διδακτική Υποστήριξη: Φ. Σιδερά.
ΑΙΤ 304	ΥΕ	Διδακτική Φιλολογικών Μαθημάτων μέσω της Ιστορίας της Τέχνης (Φροντιστήριο)	Δ΄- Η΄	6	Διδάσκων με σύμβαση

Τα προσφερόμενα από τα Τμήματα Φιλολογίας Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής μαθήματα θα ανακοινωθούν στην Ιστοσελίδα.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ, ΡΩΜΑΪΚΗΣ,
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ΠΡΟΤΕΙΝ. ΕΞΑΜΗΝΟ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΑΕ 601	ΥΕΙΔ	Αρχαία Ελληνική Ιστορία Ι. Αρχαϊκή και Κλασική Εποχή	Δ'-Η'	6	Ι. Ξυδόπουλος
ΙΑΕ 602	ΥΕΙΔ	Αρχαία Ελληνική Ιστορία ΙΙ. Ελληνιστική και Αυτοκρατορική Εποχή	Δ'-Η'	6	Β. Κάλφογλου-Καλοτεράκη
ΙΑΕ 603	ΥΕΙΔΦ	Φροντιστήριο Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας	Ζ'-Η'	8	1. Β. Κάλφογλου-Καλοτεράκη 2. Π. Νίγδελης Διδακτική Υποστήριξη: Αικ. Μανδαλάκη. 3. Ι. Ξυδόπουλος 4. Η. Σβέρκος
ΙΒΥ 601	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ιστορία Ι (324-1081)	Δ'-Η'	6	Γ. Λεβενιώτης
ΙΒΥ 602	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ιστορία ΙΙ (1081-1453)	Δ'-Η'	6	Ελ. Χατζηαντωνίου
ΙΒΥ 603	ΥΕΙΔΦ	Φροντιστήριο Βυζαντινής Ιστορίας	Ζ'-Η'	8	1. Αν. Γουτζιουκώστας 2. Γ. Λεβενιώτης 3. Ελ. Χατζηαντωνίου
ΙΜΕ 101	ΥΕ	Εισαγωγή στη Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσης	Δ'-Η'	6	Ελ. Τούντα
ΙΣΛ 601	ΥΕΙΔ	Ιστορία των Σλαβικών Λαών	Δ'-Η'	6	Αγγ. Δεληκάρη
ΙΑΕ 301	ΥΕ	Κοινωνική και Οικονομική Ιστορία της Ελληνικής Αρχαιότητας	Δ'-Η'	6	Διδάσκων με σύμβαση
ΙΡΩ 302	ΥΕ	Διοίκηση, Κοινωνία και Οικονομία της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας	Δ'-Η'	6	Ελ. Χατζηαντωνίου/ Διδάσκων με σύμβαση εφόσον διοριστεί
ΙΒΥ 405	ΥΕ	Βυζαντινή Σφραγιδολογία	Δ'-Η'	6	Αλ.-Κ. Βασιλείου-Seibt
ΙΒΥ 402	ΥΕ	Πολιτικές, Θρησκευτικές και Κοινωνικές Αντιθέσεις στο Βυζάντιο	Δ'-Η'	6	Νέος διδάκτορας εφόσον διοριστεί
ΙΜΕ 201	ΥΕ	Θεσμοί της Μεσαιωνικής Ευρώπης	Δ'-Η'	6	Ελ. Τούντα

ΤΟΜΕΑΣ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ΠΡΟΤΕΙΝ. ΕΞΑΜΗΝΟ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
INE 601	ΥΕΙΔ	Νεοελληνική Ιστορία Ι (15ος-18ος αι.)	Δ'-Η'	6	Δ. Παπασταματίου
INE 603	ΥΕΙΔΦ	Φροντιστήριο Νεοελληνικής Ιστορίας	Ζ'-Η'	8	1. Β. Γούναρης
					2. Β. Γούναρης (2 ^ο)
					3. Φ. Κοτζαγεώργης
					4. Λ. Χασιώτης
ΙΣΤ 601 (π.π.)	ΥΕΙΔ	Θεωρία και Μεθοδολογία της Ιστορίας	Δ'-Η'	6	Λ. Χασιώτης
ΙΧΑ 601	ΥΕΙΔ	Ιστορία των Χωρών της Χερσονήσου του Αίμου II: Η ΝΑ Ευρώπη στον 20ό αιώνα 1918-1989	Δ' - Η'	6	Σπ. Σφέτας
IEA 401	ΥΕ	Θέματα της Ιστορίας του Ελληνισμού της Ανατολής: η περίοδος των μεταρρυθμίσεων και της ευρωπαϊκής οικονομικής διείσδυσης στον Πόντο (19ος - αρχές 20ού αιώνα)	Δ'-Η'	6	Κ. Χατζηκυριακίδης
INE 402	ΥΕ	Ειδικά Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας. Διδακτική της Νεοελληνικής Ιστορίας	Δ'-Η'	6	Ελ. Μαντά
INE 302	ΥΕ	Ο Αλύτρωτος Ελληνισμός. Αρχεία και Συλλογές για τον Ελληνισμό της Ανατολής (Πόντος, Μ. Ασία) και της Τσαρικής Ρωσίας-πρώην ΕΣΣΔ	Δ'-Η'	6	Κ. Χατζηκυριακίδης
INX 301	ΥΕ	Ευρωπαϊκή Κοινωνική και Οικονομική Ιστορία. Το Ολοκαύτωμα στην Ελλάδα και την Ευρώπη	Δ'-Η'	6	Γ. Αντωνίου
ΙΤΛ 401	ΥΕ	Θέματα της Οθωμανικής Ιστορίας	Δ'-Η'	6	Φ. Κοτζαγεώργης
ΛΑΚ 221	ΥΕ	Ιστορική Ανθρωπολογία	Δ' - Η'	6	Διδάσκων με πρόγραμμα του ΕΛΚΕ
ΛΑΚ 304	ΥΕ	Ο χρόνος στις παραδοσιακές κοινωνίες: ανθρωπολογικές προσεγγίσεις	Δ'-Η'	6	Γ. Αγγελόπουλος
ΛΑΚ 412	ΥΕ	Θέματα Κοινωνικής Οργάνωσης: Ανθρωπολογικές προσεγγίσεις του χώρου	Δ' - Η'	6	Διδάσκων με πρόγραμμα του ΕΛΚΕ

ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ΠΡΟΤΕΙΝ. ΕΞΑΜΗΝΟ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΒΥ 602	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ζωγραφική	Δ' - Η'	6	Μ. Παϊσίδου
ΑΒΥ 603	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Γλυπτική- Μικροτεχνία	Δ' - Η'	6	Π. Παπαδοπούλου
ΑΒΥ 606	ΥΕΙΔΦ	Φροντιστήριο Βυζαντινής Αρχαιολογίας	Ζ' - Η'	9	Α. Σέμογλου Διδακτική υποστήριξη: Χ. Α. Τάντσης
ΑΚΛ 603	ΥΕΙΔ	Κλασική Αρχαιολογία: Κεραμική	Δ' - Η'	6	Ε. Μανακίδου
ΑΚΛ 604	ΥΕΙΔ	Τοπογραφία. Αττική, Ιερά Ολυμπίας και Δελφών, Δήλος	Δ' - Η'	6	Π. Τσέλεκας, Ι. Βασιλειάδου
ΑΚΛ 606	ΥΕΙΔΦ	Φροντιστήριο Κλασικής Αρχαιολογίας	Ζ' - Η'	9	Ε. Παπαγιάννη Διδακτική υποστήριξη: Κ. Βασίλειου
ΑΠΡ 601	ΥΕΙΔ	Θεωρία και Μέθοδος της Προϊστορικής Αρχαιολογίας	Δ' - Η'	6	Σ. Μ. Βαλαμώτη
ΑΠΡ 606	ΥΕΙΔΦ	Φροντιστήριο Προϊστορικής Αρχαιολογίας	Ζ' - Η'	9	Σ. Τριανταφύλλου Διδακτική υποστήριξη: Ευ. Βούλγαρη Μ. Ντίνου Διδακτική υποστήριξη: Α. Αλματζή
ΑΑΑ 313	ΥΕ	Ανασκαφή- Σχέδιο	Δ' - Η'	6	Α. Τάντσης Ε. Μανακίδου, Μ. Ντίνου, Π. Παϊσίδου, Ε. Παπαγιάννη, Ν. Πούλου, Σ. Τριανταφύλλου
ΑΒΥ 203	ΥΕ	Κοσμική Αρχιτεκτονική (3 ^{ος} -16 ^{ος} αι.)	Δ' - Η'	6	Π. Ανδρούδης
ΑΒΥ 209	ΥΕ	Τοπογραφία Μακεδονίας - Θράκης	Δ' - Η'	6	Μ. Παϊσίδου
ΑΒΥ 215	ΥΕ	Καθημερινός Βίος των Βυζαντινών	Δ' - Η'	6	Ν. Πούλου
ΑΒΥ 220	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Κωνσταντινουπόλεως	Δ' - Η'	6	Π. Παπαδοπούλου
ΑΒΥ 302	ΥΕ	Θέματα Αρχιτεκτονικής 10 ^{ος} -18 ^{ος} αι.	Δ' - Η'	6	Α. Τάντσης

ΑΒΥ 312	ΥΕ	Ασκήσεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία	Δ΄- Η΄	6	Α. Πλιώτα
ΑΚΛ 215	ΥΕ	Δημόσιος και ιδιωτικός βίος	Δ΄- Η΄	6	Ε. Μανακίδου
ΑΚΛ 307	ΥΕ	Φροντιστήριο Μυθολογίας-Ερμηνευτικής	Δ΄- Η΄	6	Π. Τσέλεκας, Εμ. Γούναρη
ΑΚΛ 312	ΥΕ	Ασκήσεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία	Δ΄- Η΄	6	Α. Κυριάκου, Κ. Τσονάκα
ΑΠΡ 203	ΥΕ	Οργάνωση και χρήση του χώρου στην εποχή του Χαλκού στην Ηπειρωτική Ελλάδα	Δ΄- Η΄	6	Σ. Τριανταφύλλου/ Α. Τσέλεκας
ΑΠΡ 208	ΥΕ	Οργάνωση και χρήση του χώρου στην εποχή του Χαλκού στο Αιγαίο	Δ΄- Η	6	Σ. Τριανταφύλλου/ Α. Τσέλεκας
ΑΠΡ 213	ΥΕ	Προϊστορία της Κύπρου	Δ΄-Η΄	6	Μ. Ντίνου
ΑΠΡ 312	ΥΕ	Ασκήσεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία	Δ΄- Η	6	Α. Αλματζή, Ι. Αναγνώστου, Ευ. Βούλγαρη

ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ΠΡΟΤΕΙΝ. ΕΞΑΜΗΝΟ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΙΤ 601	ΥΕΙΔ	Η Τέχνη της πρώιμης Αναγέννησης	Δ΄- Η΄	6	Ι. Ζάρρα
ΑΙΤ 205		Νεοκλασικισμός- Ρομαντισμός		6	Διδάσκων/ουσα με σύμβαση
ΑΙΤ 210	ΥΕ	Η Ελληνική Τέχνη στον 19 ^ο Αιώνα	Δ΄- Η΄	6	Διδάσκων/ουσα με σύμβαση
ΑΙΤ 304	ΥΕ	Διδακτική των φιλολογικών μαθημάτων μέσω της Ιστορίας της Τέχνης	Δ΄- Η΄	6	Αν. Κωτίδης

Τα προσφερόμενα από τα Τμήματα Φιλολογίας Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής μαθήματα θα ανακοινωθούν στην Ιστοσελίδα.

5.

**ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
ΠΑΛΑΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ****Γιώργος ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ****ΛΑΚ 201 Θεωρία και Ιστορία της λαογραφίας και της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας [χειμερινό εξ.]**

Ποιά είναι η σχέση της ανάπτυξης των ανθρωπιστικών επιστημών με το πολιτικό και κοινωνικό συγκείμενο εντός του οποίου αναπτύσσονται οι εν λόγω επιστήμες; Με ποιές διαδικασίες μεταβάλλονται τα επιστημολογικά παραδείγματα (οι «θεωρίες») των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών; Με ποιούς τρόπους αυτή η μεταβολή επηρεάζεται αλλά και επηρεάζει τον ακαδημαϊκό χώρο; Το μάθημα εστιάζει σε αυτά τα ερωτήματα χρησιμοποιώντας ως πεδίο την ανάπτυξη της λαογραφίας και της κοινωνικής ανθρωπολογίας στην Ελλάδα του 20ου αιώνα. Τα ίδια ερωτήματα θα μπορούσαν να τεθούν και για την ιστορία, την αρχαιολογία, τη γεωγραφία, τη φιλολογία.

Στόχος του μαθήματος είναι να αποκτήσουν οι νέοι επιστήμονες μια κριτική κατανόηση της επιστημολογίας των «εθνικών επιστημών» στην Ελλάδα και τη δυνατότητα να αναστοχάζονται επί της δυναμικής σχέσης κοινωνικο-πολιτικού γίνεσθαι, ερευνητικών επιστημονικών προτεραιοτήτων και πολιτικών αναγκών.

Το μάθημα αναπτύσσεται χρονολογικά καλύπτοντας με διαλέξεις όλο τον 20ο αιώνα. Οι συναντήσεις του μαθήματος περιλαμβάνουν (α) ξενάγηση στο Λαογραφικό Μουσείο του ΑΠΘ, (β) ξενάγηση στο Λαογραφικό και Εθνολογικό Μουσείο Μακεδονίας – Θράκης, (γ) σεμιναριακή συνάντηση στο Σπουδαστήριο Λαογραφίας.

ΛΑΚ 322 Κοινωνική οργάνωση: Συστήματα Εξουσίας [χειμερινό εξ.]

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση του φοιτητή με τα βασικά θεωρητικά και επιστημολογικά ζητήματα στο χώρο της πολιτικής ανθρωπολογίας καθώς και με την εθνογραφική πρακτική σε θέματα εξουσίας και πολιτικής. Βασικές επιδιώξεις του μαθήματος είναι: (α) η εμπέδωση της ανάλυσης του πολιτικού φαινομένου στην ανθρωπολογία, (β) η κατανόηση των διαφορών στην προσέγγιση του πολιτικού φαινομένου στην ανθρωπολογία και σε άλλες κοινωνικές επιστήμες, (γ) η επισκόπηση των εθνογραφικών μεθόδων έρευνας και ανάλυσης των σχέσεων εξουσίας. Οι

θεματικές που θα συζητηθούν αφενός αναφέρονται σε κλασσικά θέματα της πολιτικής ανθρωπολογίας και αφετέρου επιχειρούν να συνομιλούν με την τρέχουσα κοινωνικο-πολιτική συγκυρία

ΛΑΚ 304 Ο χρόνος στις παραδοσιακές κοινωνίες: ανθρωπολογικές προσεγγίσεις [εαρινό εξάμηνο]

Το μάθημα αναφέρεται στις ανθρωπολογικές προσεγγίσεις του χρόνου και της προσωρινότητας και στις σχετικές με αυτές εθνογραφικές μελέτες. Αποσκοπεί στην εξοικείωση και επίγνωση των φοιτητών/τριών με τις βασικές θεωρίες περί του χρόνου ως έννοιας και ως εμπειρίας. Οι εθνογραφικές μελέτες που θα συζητηθούν αφορούν τον χρόνο των γεωργικών και κτηνοτροφικών κοινωνιών, την επίδραση του εκσυγχρονισμού και του εθνικισμού στην οργάνωση του χρόνου, τις τεχνολογίες του χρόνου, τη σχέση του χρόνου με γηγενείς αναπαραστάσεις, τις πολιτικές του χρόνου και τη σχέση τους με την ελπίδα, τη βία και την κοινωνική μεταβολή, τις πρόσφατες αναλύσεις για τον χρόνο, το πρεκαριάτο και την αίσθηση της βαρεμάρας – κενού. Όλα αυτά τα θέματα αναδεικνύουν τις διαδικασίες μέσω των οποίων συγκροτούμε, βιώνουμε, χειραγωγούμε και αντιστεκόμαστε στον χρόνο καθώς αντιμετωπίζουμε την κοινωνικο-οικονομική ανασφάλεια, τις πολιτικές συγκρούσεις και την εμπρόθετη δράση.

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση του φοιτητή με τα βασικά θεωρητικά και επιστημολογικά ζητήματα στο χώρο της πολιτικής ανθρωπολογίας καθώς και με την εθνογραφική πρακτική σε θέματα εξουσίας και πολιτικής. Βασικές επιδιώξεις του μαθήματος είναι: (α) η εμπέδωση της ανάλυσης του πολιτικού φαινομένου στην ανθρωπολογία, (β) η κατανόηση των διαφορών στην προσέγγιση του πολιτικού φαινομένου στην ανθρωπολογία και σε άλλες κοινωνικές επιστήμες, (γ) η επισκόπηση των εθνογραφικών μεθόδων έρευνας και ανάλυσης των σχέσεων εξουσίας. Οι θεματικές που θα συζητηθούν αφενός αναφέρονται σε κλασσικά θέματα της πολιτικής ανθρωπολογίας και αφετέρου επιχειρούν να συνομιλούν με την τρέχουσα κοινωνικο-πολιτική συγκυρία.

ΛΑΚ221 Ιστορική Ανθρωπολογία [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα αναφέρεται στην ανθρωπολογική μελέτη του παρελθόντος και στις ποιοτικές μεθοδολογίες που είναι κοινές στην ανθρωπολογία και στην ιστορία. Κατά τη διάρκεια του μαθήματος θα συζητηθεί η εθνογραφική μελέτη των κοινωνικών μεταβολών (συνέχεια και ρήξη), οι ανθρωπολογικές προσεγγίσεις στη μνήμη και το τραύμα σε νεωτερικές και προ-νεωτερικές κοινωνίες, η σχέση της ανθρωπολογίας με την ιστορία και την αρχαιολογία, οι πηγές, η προφορικότητα και το αρχείο στην ιστορική ανθρωπολογία και την προφορική ιστορία.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ποιοτική έρευνα του παρελθόντος «από τα κάτω» και σε σχετικά παραδείγματα εθνογραφικών μελετών

ΛΑΚ 402 Θέματα οικονομικής οργάνωσης: Ανθρωπολογικές προσεγγίσεις Πραγμάτων και Υλικών [χειμερινό εξ.]

Στόχος του μαθήματος είναι η γνωριμία των φοιτητ(ρι)ών με θεωρίες οι οποίες ανάγονται στο έργο του Καρλ Μαρξ, του Εμίλ Ντιρκέμ και του Μαξ Βέμπερ και συγκλίνουν ως προς την αμφισβήτηση της οικουμενικότητας του προτύπου του Οικονομικού ανθρώπου καθώς και με ανθρωπολογικές προσεγγίσεις και εθνογραφικές περιγραφές μη καπιταλιστικών κοινωνιών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στα δεδομένα και τα επιχειρήματα ανθρωπολόγων οι οποίοι αμφισβητούν την οικεία αντίληψη σύμφωνα με την οποία η οικονομία συνιστά παντού και πάντοτε ένα ιδιαίτερο πεδίο δραστηριοτήτων και σχέσεων. Τα εθνογραφικά παραδείγματα που παρατίθενται στο μάθημα στοχεύουν στην ανάδειξη της ποικιλομορφίας που παρουσιάζει ο ορισμός της έννοιας του αγαθού σε διάφορες κοινωνίες καθώς και των ποικίλων ηθικών συνδηλώσεων και προεκτάσεων που αποδίδονται σε συγκεκριμένους τρόπους παραγωγής, ανταλλαγής και μοιράσματος καθώς και κατανάλωσης διαφόρων ειδών αγαθών.

ΛΑΚ 412 Θέματα κοινωνικής οργάνωσης: Ανθρωπολογικές προσεγγίσεις του χώρου [εαρινό εξ.]

Κεντρικά σημεία εστίασης του μαθήματος είναι οι πρακτικές και οι εννοιολογήσεις των κοινωνικών υποκειμένων αναφορικά με τον χώρο. Κατά τη διάρκεια του μαθήματος θα παρουσιαστούν οι βασικές ανθρωπολογικές προσεγγίσεις του χώρου όπως αυτές αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο συγκεκριμένων θεωρητικών ρευμάτων (λειτουργισμός, δομισμός, θεωρία της πρακτικής, θεωρία δομοποίησης, μεταδομισμός, φαινομενολογία). Μέσα από εθνογραφικά παραδείγματα θα εξετάσουμε τις συμβολικές, αφηγηματικές και ιδεολογικές διαστάσεις των αναπαραστάσεων και των χρήσεων του χώρου, τις πρακτικές που σχετίζονται με την πολιτική διεκδίκηση του από τα κοινωνικά υποκείμενα, τη σχέση του με τη μνήμη και τις διαδικασίες συγκρότησης εθνικών και άλλων ταυτοτήτων. Θα εξετάσουμε, ακόμη, μετασχηματισμούς που έχουν υποστεί η ανθρώπινη αντίληψη και οι ανθρώπινες αισθήσεις αναφορικά με τον χώρο από τη διάχυση των ψηφιακών τεχνολογιών, εστιάζοντας σε έννοιες και τεχνολογίες όπως το τεχνοποπίο, η χωροχρονική συμπίκνωση, το τέλος της γεωγραφίας, η πολυτοπικότητα, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και οι δυνητικές κοινότητες, οι τεχνολογίες αναγνώρισης θέσης του χρήστη κ.ά. Θα εξετάσουμε, τέλος, τη σχέση χώρου και ανθρωπολογικού πεδίου (field) με σημείο αναφοράς τη μεθοδολογία της επιτόπιας έρευνας με συμμετοχική παρατήρηση.

Συνδιδασκαλία Αθηνά ΑΛΜΑΤΖΗ, Ιωάννα ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ, Ευαγγελία ΒΟΥΛΓΑΡΗ**ΑΠΡ 312 Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία [χειμερινό εξ.]**

Το μάθημα οργανώνεται σε τέσσερις ενότητες. Η πρώτη αφορά τη γνωριμία με προϊστορικές συλλογές μουσείων. Η δεύτερη ενότητα αφορά τη γνωριμία με αρχαιολογικούς χώρους καθώς και με ανασκαφές προϊστορικών οικισμών που βρίσκονται σε εξέλιξη. Στην τρίτη ενότητα εξετάζονται ζητήματα παρουσίασης των αρχαιολογικών ευρημάτων στο ευρύ κοινό, και στην τέταρτη συζητούνται θέματα ερμηνείας των αρχαιολογικών δεδομένων με αναφορά στο ιστορικό πλαίσιο της αρχαιολογικής έρευνας. Το μάθημα προσφέρεται σε περιορισμένο αριθμό φοιτητών και η εξέταση γίνεται με γραπτή εργασία και προφορική παρουσίασή της.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι εξοικειωμένοι με διαφορετικές προσεγγίσεις ως προς την έκθεση πολιτισμικών καταλοίπων της προϊστορικής περιόδου, με διαφορετικές πρακτικές διαχείρισης προϊστορικών αρχαιολογικών δεδομένων, με ευρύτερα ζητήματα διαχείρισης της πολιτισμικής κληρονομιάς. Επιπλέον, θα είναι σε θέση, διδάσκοντας στη Μέση Εκπαίδευση, να υποστηρίξουν την οργάνωση επισκέψεων σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους και την παρουσίαση αρχαιολογικών ζητημάτων.

Πασχάλης ΑΝΔΡΟΥΔΗΣ**ΑΒΥ 606 Φροντιστήριο Βυζαντινής Αρχαιολογίας [χειμερινό εξ.]**

Στο μάθημα εξετάζονται ζητήματα της αρχιτεκτονικής και της τέχνης στο Σελτζουκικό σουλτανάτο του Ρουμ (τέλος 11ου-αρχές 13ου αιώνα), το οποίο αναπτύχθηκε στα κατεκτημένα από τους Τούρκους βυζαντινά εδάφη της Μικράς Ασίας μετά τη μάχη του Μαντζικέρτ (1071). Η τέχνη που άνθησε στα εδάφη του Ρουμ ήταν ιδιαίτερη, με ξεχωριστές στο είδος τους αρχιτεκτονικές δημιουργίες (παλάτια, караβάν-σεράγια, μεντρεσέδες, τζαμιά, μαουσουλεία), οι οποίες έφεραν πλούσιο γλυπτό διάκοσμο. Η Σελτζουκική τέχνη συνδυάζει πολιτισμικές καταβολές από τις κοιτίδες των Τούρκων στην Άπω Ανατολή, Περσικές επιδράσεις, όπως και στοιχεία από τους κατακτημένους λαούς. Παράλληλα, εξετάζεται η θέση των Ελλήνων στο σουλτανάτο και η συμμετοχή τους στην καλλιτεχνική παραγωγή. Το δεύτερο σκέλος του μαθήματος περιλαμβάνει τη μελέτη της ουσιαστικής συνέχειας της Σελτζουκικής, δηλαδή της Οθωμανικής τέχνης, στην πρώτη περίοδό της (14ος-16ος αιώνας). Εξετάζονται μνημεία και έργα της τέχνης στις Οθωμανικές πρωτεύουσες Προύσα, Αδριανούπολη και Κωνσταντινούπολη, όπως και σημαντικά οθωμανικά μνημεία της εποχής στον

ελλαδικό χώρο (ιδιαίτερα αυτά της Θράκης, της Μακεδονίας, με προεξάρχοντα αυτά της Θεσσαλονίκης, των Γιαννιτσών και των Σερρών).

Στόχος του φροντιστηρίου είναι η εξοικείωση των φοιτητών με την αρχιτεκτονική και την τέχνη των παραπάνω περιόδων, καθώς και τη βιβλιογραφία τους, αλλά και με τους προβληματισμούς της αρχαιολογικής έρευνας και της ιστορίας της τέχνης. Επιπλέον, οι φοιτητές εξασκούνται στην τεχνική της βιβλιογραφικής έρευνας αλλά και της σύνθεσης και παρουσίασης μιας επιστημονικής εργασίας, προφορικά και γραπτά, καθώς επίσης και στην ανάπτυξη κριτικής σκέψης μέσω του διαλόγου που διεξάγεται στο πλαίσιο του φροντιστηρίου

ABY 203 Κοσμική Αρχιτεκτονική (3ος-16ος αι.) [εαρινό εξάμηνο]

Στο μάθημα εξετάζονται δημιουργίες της κοσμικής αρχιτεκτονικής στο Βυζάντιο (4^{ος}-15^{ος} αιώνας), όπως και στον αιώνα που ακολούθησε (πρώιμη μεταβυζαντινή περίοδος). Θα παρουσιαστούν για πρώτη φορά μαζί παλάτια, αρχοντικές κατοικίες, έργα υποδομής, δημόσια κτίρια, κτίρια θεαμάτων, όπως και οχυρώσεις σε όλες τις ιστορικές περιόδους του Βυζαντίου, τόσο στην πρωτεύουσα Κωνσταντινούπολη, όσο και στις επαρχίες,. Στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιαστούν όλα αυτά τα ελάχιστα μελετημένα μνημεία της κοσμικής βυζαντινής αρχιτεκτονικής, τα οποία θα πρέπει να μελετώνται εξίσου με αυτά της θρησκευτικής αρχιτεκτονικής. Για την καλύτερη παρουσίαση του πλούσιου αυτού υλικού έχει γραφεί και ένα ειδικό βιβλίο από τον διδάσκοντα.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα έχουν αποκτήσει γνώσεις στη βυζαντινή κοσμική αρχιτεκτονική, κοσμική γλυπτική, στα παλάτια, στο διάκοσμό τους, στις οχυρώσεις και στις υποδομές και κτίρια θεαμάτων (π.χ. Ιππόδρομος)

Γεώργιος ΑΝΤΩΝΙΟΥ

INE 301 Νεοελληνική Κοινωνία και Οικονομία. Οι Εβραίοι της Θεσσαλονίκης και της Ελλάδας στη Νεότερη εποχή [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα εστιάζει στη νεότερη ιστορία του σεφαραδίτικου και ρωμανιώτικου Εβραϊσμού από την περίοδο της έξωσης από την ιβηρική χερσόνησο μέχρι το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Η ύλη καλύπτει θέματα κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ιστορίας των εβραϊκών κοινοτήτων, εστιάζει στη σημασία των σχέσεων μεταξύ χριστιανών, Οθωμανών και Εβραίων και συγκρίνει την ισραηλιτική κοινότητα της Θεσσαλονίκης με άλλες ελλαδικές κοινότητες.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι θα εξοικειωθούν με τη νεότερη ιστορία των εβραϊκών κοινοτήτων του ελλαδικού χώρου και της Ανατολικής Μεσογείου, θα μπορούν να αποτιμήσουν διαφορετικές επιστημονικές προσεγγίσεις και

ερμηνείες για την ιστορική εξέλιξη και συγκρότηση των εβραϊκών κοινοτήτων σε σχέση με τις υπόλοιπες κοινότητες, θα αναπτύξουν περαιτέρω τις κριτικές και συνθετικές τους ικανότητες στην παραγωγή γραπτού λόγου με τη χρήση πηγών και βιβλιογραφίας, θα βελτιώσουν τη δυνατότητά τους να αποτιμούν και να αξιολογούν ιστορικά ερωτήματα επιχειρηματολογώντας κατάλληλα, θα εξοικειωθούν με διεπιστημονικές προσεγγίσεις της θεματικής ενότητας.

INX 402 Θέματα της Νεότερης και Σύγχρονης Ευρωπαϊκής Ιστορίας. “Hate Speech” Για φοιτητές ERASMUS [χειμερινό εξ.]

This is a course addressed to Erasmus students from the Department of History and Archaeology and will be co-taught with the Media Studies Department. It examines the processes of construction of collective and individual hate narratives through media, history, religion and politics. The focus is on different types/case studies of hate speech, theoretical approaches and the study of applied, hands on, anti-hate tools and actions. During the course we will discuss the above issues with experts and practitioners, visit relevant sites of interest and project films and documentaries demonstrating the contemporary cultures of hate speech in the public sphere.

INX 301 Ευρωπαϊκή Κοινωνική και Οικονομική Ιστορία. Το Ολοκαύτωμα στην Ελλάδα και την Ευρώπη [εαρινό εξ.]

Το μάθημα εστιάζει στη σύγχρονη ιστορία του ελληνικού και ευρωπαϊκού εβραϊσμού από την περίοδο του μεσοπολέμου μέχρι περίπου το 1955. Η ύλη καλύπτει θέματα κοινωνικής και διπλωματικής ιστορίας του Ολοκαυτώματος, ερμηνεύει τις ρίζες και τη δημοτικότητα του Ναζισμού, εστιάζει στη σημασία των σχέσεων μεταξύ χριστιανών και εβραίων και συγκρίνει την ελληνική με την ευρωπαϊκή εμπειρία του Ολοκαυτώματος. Τέλος, εξετάζει την επίδραση και την κληρονομιά του Ολοκαυτώματος στις σύγχρονες κοινωνίες.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι θα εξοικειωθούν με τη σύγχρονη ιστορία των εβραϊκών κοινοτήτων του ελλαδικού χώρου και της Ευρώπης σε σχέση με το Ολοκαύτωμα, θα μπορούν να αποτιμήσουν διαφορετικές επιστημονικές προσεγγίσεις και ερμηνείες για την ιστορική εξέλιξη και συγκρότηση του Ναζισμού, θα εμβαθύνουν παράλληλα σε ένα ειδικό θέμα της περιόδου του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, με το Ολοκαύτωμα και την κληρονομιά του. Επιπλέον, θα αναπτύξουν περαιτέρω τις κριτικές και συνθετικές τους ικανότητες στην παραγωγή γραπτού λόγου με τη χρήση πηγών και βιβλιογραφίας, θα βελτιώσουν τη δυνατότητά τους να αποτιμούν και να αξιολογούν ιστορικά ερωτήματα επιχειρηματολογώντας κατάλληλα και θα εξοικειωθούν με διεπιστημονικές προσεγγίσεις της θεματικής ενότητας.

Σουλτάνα Μαρία ΒΑΛΑΜΩΤΗ**ΑΠΡ 601 Θεωρία και Μέθοδος της Προϊστορικής Αρχαιολογίας [εαρινό εξ.]**

Σκοπός του μαθήματος είναι να δοθεί μια σφαιρική εισαγωγή στις διαστάσεις της σύγχρονης αρχαιολογίας. Στο πρώτο μέρος του μαθήματος συζητούνται τα κύρια ρεύματα της θεωρητικής αρχαιολογικής σκέψης του 20ού αιώνα. Εξετάζεται η πολιτισμική ιστορία, η διαδικαστική αρχαιολογία, η μεταδιαδικαστική αρχαιολογία και η σύγχρονη σύνθεσή τους. Στο δεύτερο μέρος εξετάζονται οι μέθοδοι και οι τεχνικές που στηρίζουν τη σύγχρονη αρχαιολογία, την ανασκαφή και την αρχαιολογία πεδίου, την αρχαιολογία του τοπίου, την αρχαιομετρία και τη βιοαρχαιολογία. Τέλος, συζητείται η θέση της αρχαιολογίας στον σύγχρονο κόσμο και τίγονται θέματα μουσειολογίας και δημόσιας αρχαιολογίας.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να γνωρίζουν τις κύριες θέσεις κάθε αρχαιολογικής σχολής και

ρεύματος. Θα πρέπει, σε βασικό επίπεδο, να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν το θεωρητικό υπόβαθρο αρχαιολογικών επιχειρημάτων. Θα πρέπει επίσης να αναγνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά των αναλυτικών τεχνικών και να είναι σε θέση να επιλέγουν τις περισσότερο κατάλληλες για τη λύση αρχαιολογικών ερωτημάτων.

ΑΠΡ 308 Βιοαρχαιολογία. Αρχαίο Περιβάλλον (συνδιδασκαλία με Ευαγ. ΤΣΟΥΚΑΛΑ και Γ. ΣΥΡΙΔΗ) [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα αποτελεί μια προσέγγιση των καταλοίπων έμβιων οργανισμών που συνδέουν τις προϊστορικές κοινωνίες με το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον τους και αποκαλύπτουν πτυχές της ανθρώπινης δραστηριότητας κατά το παρελθόν. Τα βιοαρχαιολογικά αυτά κατάλοιπα κάποτε αποτέλεσαν ζωντανούς οργανισμούς οι οποίοι ενσωματώθηκαν κυρίως σε αρχαιολογικές αλλά και φυσικές αποθέσεις ως αποτέλεσμα της χρήσης ή διαχείρισης από τον άνθρωπο. Η εξέταση επιμέρους κατηγοριών «βιοαρχαιολογικών» καταλοίπων όπως είναι, για παράδειγμα, τα έντομα, τα μαλάκια, τα οστά των ζώων, η γύρη, τα φυτά κ.λπ., που ενσωματώθηκαν σε αρχαιολογικές αποθέσεις, αποκαλύπτει ποικίλες πτυχές της ζωής κατά το παρελθόν. Μέσα από το μάθημα γίνεται αντιληπτή η πολύτιμη συμβολή αυτών των κατά κανόνα παραγνωρισμένων αρχαιολογικών ευρημάτων στην αποκατάσταση των συνθηκών διαβίωσης και της καθημερινής ζωής των ανθρώπων που έζησαν κατά το παρελθόν.

Όπως προκύπτει μέσα από το μάθημα, τα βιοαρχαιολογικά κατάλοιπα είναι σε θέση να δώσουν πληροφορίες για την οικονομική και κοινωνική

οργάνωση των κοινωνιών του παρελθόντος, αρκεί να χρησιμοποιούνται με τον ανάλογο προβληματισμό. Τα δεδομένα αυτά παράλληλα παρέχουν τη δυνατότητα διερεύνησης των πολιτισμικών αλλαγών και διαφοροποιήσεων στο χώρο και το χρόνο. Θέματα όπως η αρχή της γεωργίας, η παραγωγή της τροφής, η επεξεργασία και κατανάλωση της τροφής, οι χρήσεις της γης και των φυσικών πόρων, η κινητικότητα των προϊστορικών γεωργοκτηνοτρόφων εξετάζονται μέσα από τα βιοαρχαιολογικά κατάλοιπα. Τα παραδείγματα που παρουσιάζονται αφορούν τον ελλαδικό κυρίως χώρο, αλλά γίνονται και αναφορές σε άλλα μέρη της Ευρώπης και της Ασίας. Στο πλαίσιο του μαθήματος, παράλληλα με τη διδασκαλία στην αίθουσα, περιλαμβάνεται και το πρακτικό μέρος της βιοαρχαιολογίας, μέσα από ασκήσεις σε εργαστηριακούς χώρους του ΕΔΑΕ (Τομέας Αρχαιολογίας) και του Τμήματος Γεωλογίας. Η αξιολόγηση των φοιτητών στο μάθημα γίνεται με σύντομη γραπτή εργασία και προφορική ή γραπτή εξέταση.

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τα βιοαρχαιολογικά κατάλοιπα, τις δυνατότητες και τους περιορισμούς της μελέτης τους στη διερεύνηση γενικότερων αρχαιολογικών ερωτημάτων. Επίσης, οι φοιτητές θα γνωρίσουν πρακτικά ζητήματα της μελέτης των

βιοαρχαιολογικών καταλοίπων, όπως συλλογή δειγμάτων στο πεδίο και μέθοδοι διαχωρισμού από τα αρχαιολογικά ιζήματα. Τέλος, θα εξοικειωθούν με τις βασικές αρχές προσδιορισμού των διαφόρων κατηγοριών βιοαρχαιολογικών καταλοίπων, τις τεχνικές που εφαρμόζονται και τον απαραίτητο κατά περίπτωση εξοπλισμό.

**Συνδιδασκαλία Ιωάννα ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ, Εμμανουέλα ΓΟΥΝΑΡΗ,
Χρυσάνθη ΚΑΛΛΙΝΗ [χειμερινό εξ.]**

ΑΚΛ 312 Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία

Η Θεσσαλονίκη ιδρύεται το 316/5 π.Χ. από τον Κάσσανδρο με συνοικισμό των υπαρχόντων οικισμών της περιοχής και αποτελεί ένα σημαντικό λιμάνι. Από το 148 π.Χ. γίνεται πρωτεύουσα της Επαρχίας της Μακεδονίας και ένα από τα σημαντικότερα κέντρα στο ανατολικό τμήμα της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Στόχος του φροντιστηρίου είναι να αναδειχτεί η μνημειακή εικόνα της πόλης μέσα από τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα, ιδιωτικά και δημόσια, αλλά και τα νεκροταφεία της.

Για τον σκοπό αυτό θα δοθούν στους φοιτητές στο πλαίσιο του μαθήματος εργασίες με επιτόπιες παρουσιάσεις για τα πλέον χαρακτηριστικά μνημεία της περιόδου, όπως η αρχαία Αγορά, τα τείχη, το ανακτορικό συγκρότημα του Γαλεριού, το στάδιο, ο ιππόδρομος, οι αρχαίες συνοικίες

της, οι δρόμοι της με τις περίφημες στοές της, όπως η στοά των ειδώλων (Incantadas), τα ταφικά μνημεία, τα ιερά, όπως ο αρχαϊκός ιωνικός ναός της, το Σερατείο κ.ά. ώστε να γίνει κατανοητός ο ρόλος που διαδραμάτισε η Θεσσαλονίκη ως μητρόπολη της αρχαίας Μακεδονίας. Έμφαση θα δοθεί και στην ιδιωτική ζωή και την καθημερινότητα των αρχαίων Θεσσαλονικέων, όπως αυτή τεκμηριώνεται μέσα από τα αρχαιολογικά ευρήματα του Αρχαιολογικού Μουσείου της Θεσσαλονίκης, του Μουσείου της Αγοράς αλλά και τα εκμαγεία του Μουσείου Εκμαγείων της ΦΣ. Αρωγός στην «αποκάλυψη» της αρχαίας Θεσσαλονίκης θα είναι και οι υπάρχουσες, ψηφιακές, διαδραστικές εφαρμογές, οι ψηφιακές αναπαραστάσεις και η εικονική πραγματικότητα.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του φροντιστηρίου οι φοιτητές θα έχουν ασκηθεί στη μνημειακή τοπογραφία της αρχαίας Θεσσαλονίκης και θα έχουν εμπλουτίσει τις γνώσεις τους για τη σημαντικότερη διαχρονικά πόλη στη Μακεδονία, θα έχουν ασκηθεί στην αναζήτηση βιβλιογραφίας για συγκεκριμένα μνημεία ή σύνολα και στην παρουσίαση αυτών και θα έχουν μάθει πώς συντάσσεται και παρουσιάζεται μία εργασία.

Αλεξάνδρα-Κυριακή ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ-SEIBT

IBY 603 Φροντιστήριο Βυζαντινής Ιστορίας. Βυζαντινή αριστοκρατία [χειμερινό εξ.]

Αντικείμενο του φροντιστηρίου αποτελεί η συγκρότηση, διάρθρωση, εξέλιξη και έκφραση της άρχουσας τάξης της κοινωνικής πυραμίδας της βυζαντινής αυτοκρατορίας. Ευγενής καταγωγή, οικονομική ευρωστία, γαιοκτησία και μόρφωση αποτελούν τα κύρια χαρακτηριστικά της βυζαντινής αριστοκρατίας (πολιτικής και στρατιωτικής, επαρχιακής και Κωνσταντινοπολίτικης), η οποία διέπεται διαχρονικά από οριζόντια και κάθετη κινητικότητα, αφήνοντας μάλιστα αρκετά περιθώρια ένταξης και σε „παρείσακτους“ (homines novi), εγχώριους και αλλοδαπούς, υπό την προϋπόθεση διάθεσης ιδιαίτερων προσόντων και ικανοτήτων, και την προώθησή τους από κάποιον ισχυρό πάτρωνα.

Ο αυτοκρατορικός θεσμός και ο κρατικός μηχανισμός καθορίζονται και κατευθύνονται σε μεγάλο βαθμό από την άρχουσα αυτή τάξη, η οποία μάλιστα εξέφρασε δυναμικά τη δυσαρέσκειά της έναντι πολλών αυτοκρατόρων, με στασιαστικά κινήματα και επαναστάσεις. Ωστόσο, η άμεση σύνδεση και σχέση συγκεκριμένων οικογενειών της αριστοκρατίας με τον εκάστοτε αυτοκράτορα και την δυναστεία του, αποτέλεσαν διαχρονικά τον κύριο παράγοντα για την οικειοποίηση των πιο υψηλόβαθμων τιμητικών

τίτλων και αξιωμάτων, που με τη σειρά τους εκφράζουν τη διαφοροποίηση εντός της αριστοκρατίας σε επιμέρους στρώματα (ανώτερη, μεσαία και κατώτερη). Καταλύτης στην εξέλιξη, ισχυροποίηση και διαμόρφωση της αριστοκρατίας αποτέλεσαν οι διάφορες μορφές επιγαμίας ανάμεσα στις ήδη κυρίαρχες οικογένειες, αλλά και επιγαμίες της μεσαίας αριστοκρατίας με την ανώτατη, την πολιτική και στρατιωτική.

Οι φοιτητές καλούνται να α) εξοικειωθούν με τα κύρια χαρακτηριστικά που σηματοδοτούν τη βυζαντινή αριστοκρατία, τις εκφάνσεις της, την διάρθρωσή της, τον ρόλο της στον πολιτικό μηχανισμό, τις σχέσεις της με τον αυτοκράτορα, β) γνωρίσουν τις κύριες πηγές από τις οποίες απορρέουν οι γνώσεις μας σχετικά με την εν λόγω θεματική, γ) ανευρίσκουν σχετική βιβλιογραφία και να εκτιμούν την επιστημονική της ποιότητα, δ) μνηθούν στην μεθοδολογία της έρευνας, ε) συνθέτουν και να παρουσιάζουν γραπτές εργασίες.

IBY 405 Βυζαντινή Σφραγιδολογία [εαρινό εξ.]

Στόχος του μαθήματος είναι να μνηθούν οι φοιτητές σε μία από τις βασικότερες βοηθητικές επιστήμες της βυζαντινής ιστορίας και να κατανοήσουν την επιτακτικότητά της για την εις βάθος και ενδελεχή ιστορική έρευνα, ιδιαιτέρως στον τομέα της προσωπογραφίας, των κοινωνικών και διοικητικών δομών, της διάρθρωσης της αριστοκρατίας, και της ιστορικής γεωγραφίας του Βυζαντίου. Οι φοιτητές θα διδαχτούν την ιστορία της Βυζαντινής Σφραγιστικής, θα εξοικειωθούν με τη στοιχειώδη και απαραίτητη βιβλιογραφία, θα κατατοπιστούν επί των μεγαλύτερων παγκόσμιων συλλογών βυζαντινών σφραγίδων, θα μάθουν να αναγιγνώσκουν επιγραφές επί βυζαντινών σφραγίδων, θα εξοικειωθούν με τις βασικότερες συντομογραφίες, τους διάφορους τρόπους διατύπωσης του αφηγηματικού των επιγραφών και τα ορθογραφικά σφάλματα, θα κατανοήσουν τα βασικά κριτήρια χρονολόγησης, θα λάβουν τις απαραίτητες βάσεις για την προσωπογραφία, τις κοινωνικές δομές, την διοίκηση, την εθιμοτυπία, τους τίτλους και τα αξιώματα των κρατικών και εκκλησιαστικών λειτουργών, θα μάθουν να ενσωματώνουν τις πληροφορίες των σφραγιστικών δεδομένων στην ιστορική έρευνα και να τις συνδυάζουν με τις υπόλοιπες πηγές. Επιπροσθέτως, θα μάθουν να χρησιμοποιούν δημοσιευμένες σφραγίδες με κριτική σκέψη προς αποφυγή ενδεχομένων παρανοήσεων και παρερμηνειών.

Ανδρέας ΓΚΟΥΤΖΙΟΥΚΩΣΤΑΣ**IBY 603 Φροντιστήριο Βυζαντινής Ιστορίας. Στάσεις και στασιαστικά κινήματα στο Βυζάντιο (324-1204) [χειμερινό εξ.]**

Στόχος του φροντιστηρίου είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις πηγές της Βυζαντινής Ιστορίας και τις μεθόδους της ιστορικής έρευνας. Το μάθημα θα επικεντρωθεί στην περιγραφή, την ερμηνεία και την εξέλιξη των στάσεων στρατιωτικών αξιωματούχων, που είχαν ως στόχο την ανατροπή του βυζαντινού αυτοκράτορα. Οι φοιτητές θα ασκηθούν στην ερμηνεία των συναφών πηγών και θα εκπονήσουν, αξιοποιώντας τα πορίσματα της σύγχρονης έρευνας, εργασίες που αφορούν στις προσπάθειες φιλόδοξων στρατηγών να ανέλθουν στον αυτοκρατορικό θρόνο, τις οποίες και θα παρουσιάσουν.

IBY 603 Φροντιστήριο Βυζαντινής Ιστορίας. Βυζαντινή Θεσσαλονίκη [εαρινό εξ.]

Στόχος του φροντιστηρίου είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις πηγές της Βυζαντινής Ιστορίας και τις μεθόδους της ιστορικής έρευνας. Το μάθημα θα επικεντρωθεί στην ιστορία της Θεσσαλονίκης κατά τη βυζαντινή περίοδο. Οι φοιτητές θα ασκηθούν στην ερμηνεία των συναφών πηγών και θα εκπονήσουν, αξιοποιώντας τα πορίσματα της σύγχρονης έρευνας, εργασίες που αφορούν σε σημαντικά ιστορικά γεγονότα, στους θεσμούς, στην προσωπογραφία και στη διοίκηση της πόλης, τις οποίες και θα παρουσιάσουν.

IBY 201 Θέματα πρώιμης Βυζαντινής Περιόδου: Η περιφερειακή οργάνωση του Βυζαντινού κράτους [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα θα εξετάσει την περιφερειακή οργάνωση του βυζαντινού κράτους κατά την περίοδο από τον 4ο έως τον 7ο αιώνα. Συγκεκριμένα, μετά την ανάλυση των μεταρρυθμίσεων του Διοκλητιανού και του Μεγάλου Κωνσταντίνου στην επαρχιακή διοίκηση, θα περιγραφεί το σύστημα της τριπλής διαβάθμισης της διοίκησης (επαρχίες, διοικήσεις, επαρχότητες) και η λειτουργία του. Θα μελετηθεί επίσης διεξοδικά, μέσα από την ανάλυση των νομικών και αφηγηματικών πηγών, η περιφερειακή αναδιοργάνωση της αυτοκρατορίας από τον Ιουστινιανό Α΄ (527-565). Ο αυτοκράτορας εισήγαγε νέες επαρχότητες, κατήργησε τις διοικήσεις και εφάρμοσε μεταρρυθμίσεις σε πολλές επαρχίες ορίζοντας νέους πολιτικούς διοικητές και παραχωρώντας σε αυτούς και στρατιωτική δικαιοδοσία. Τέλος, θα αναζητηθούν οι λόγοι και οι στόχοι των συγκεκριμένων αλλαγών και η διάρκειά τους.

Βασίλης Κ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ**INX 601 Ιστορία Νεοτέρων Χρόνων Ι (15ος – 18ος αι.)** [χειμερινό εξ.]

Παρουσιάζεται η διαμόρφωση των εθνικών κρατών από τα τέλη του Μεσαίωνα έως τη Γαλλική Επανάσταση, οι διακρατικές σχέσεις και η διπλωματία, καθώς και οι κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις ιδεολογικές εξελίξεις συμπεριλαμβανομένων των εκκλησιαστικών διαμαχών. Ειδικότερα, οι διδακτικές ενότητες αναφέρονται στην ευρωπαϊκή κοινωνία, την πολιτική και τον πολιτισμό στο τέλος του Μεσαίωνα, τις γεωγραφικές ανακαλύψεις, τον Ανθρωπισμό, τη Μεταρρύθμιση, την τεχνολογική επανάσταση, τις πολιτειακές εξελίξεις, τη γένεση του βιομηχανικού καπιταλισμού, καθώς και τη διπλωματία της περιόδου.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για τους διπλωματικούς σταθμούς της διαμόρφωσης των ευρωπαϊκών εθνικών κρατών κατά τους νεότερους χρόνους και θα μπορούν να τους παρουσιάσουν πάνω στον γεωγραφικό χάρτη, για την πορεία της διαμόρφωσης του εθνικού κράτους από απόψεως ιδεολογικής, πολιτικής και οικονομικής, για τα θρησκευτικά, ιδεολογικά, πολιτικά και οικονομικά φαινόμενα της ευρωπαϊκής ιστορίας. Θα μπορούν επίσης να αναλύσουν και να αξιολογήσουν συγκριτικά τα ιστορικά δεδομένα της νεότερης ευρωπαϊκής ιστορίας, να συσχετίσουν την ιστορική εξέλιξη με τη σύγχρονη πραγματικότητα, να αποτιμήσουν τη διαφορετική πορεία των ευρωπαϊκών κρατών και να απαντήσουν εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό παρατήρησης και γνώσεων.

INE 603 Φροντιστήριο Νεοελληνικής Ιστορίας [χειμερινό εξ.]

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση και ο προβληματισμός σχετικά με τους στόχους και τις μεθόδους της επιστήμης της Ιστορίας. Μεταξύ των ζητημάτων που εξετάζονται είναι η ιστορία της Ιστορίας, πηγές και τεκμήρια, τεχνική ανάλυσης των πηγών, ιστορική ερμηνεία, η φύση της ιστορικής γνώσης, αιτιότητα, η αντικειμενικότητα και τα όριά της. Επίσης, με αναφορά σε συγκεκριμένο ιστορικό θέμα, διδάσκονται και εφαρμόζονται στην πράξη οι αρχές και τεχνικές της έρευνας και της συγγραφής επιστημονικών ιστορικών εργασιών.

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές αναμένεται να γνωρίζουν τις βασικές αρχές της επιστήμης της Ιστορίας και της ιστορικής μεθοδολογίας καθώς και την τεχνική συγγραφής επιστημονικών εργασιών και οργάνωσης ατομικών ή ομαδικών εργασιών ως μέρους της διδασκαλίας της

Ιστορίας στην Εκπαίδευση. Επίσης, αναμένεται να αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις πηγές της Ιστορίας (γραπτές, εικονιστικό υλικό κ.λπ.) για τη συγγραφή εργασιών με ιστορικά θέματα και για τη διδασκαλία της Ιστορίας στη δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

INE 603 Φροντιστήριο Νεοελληνικής Ιστορίας [εαρινό εξ.]

Αγγελική ΔΕΛΗΚΑΡΗ

ΙΣΛ 601 Ιστορία των Σλαβικών λαών [χειμερινό & εαρινό εξ.]

Επιχειρείται μια επισκόπηση της ιστορίας των σλαβικών λαών (Βουλγάρων, Σέρβων, Κροατών, Σλοβένων, Μαυροβουνίων, Μοραβίων, Ρώσων) από την εποχή της εμφάνισής τους μέχρι και τον 15ο αιώνα. Εξετάζονται οι συνθήκες που οδήγησαν στη διαμόρφωση της εθνικής φυσιογνωμίας τους, η πορεία για τη δημιουργία των σλαβικών κρατών, καθώς και ο καταλυτικός ρόλος της βυζαντινής αυτοκρατορίας στην πολιτική και πολιτισμική εξέλιξη των λαών αυτών. Σε κάθε ενότητα θα παρουσιάζονται, παράλληλα με τα ιστορικά γεγονότα, οι προσωπικότητες και η δράση των εκάστοτε ηγεμόνων, καθώς και οι συνέπειες των πράξεών τους στην πολιτειακή, κοινωνική και πολιτισμική ζωή των υπηκόων τους.

Οι φοιτητές αναμένεται στο πλαίσιο του μαθήματος να γνωρίσουν την αρχική κοιτίδα των Σλάβων και τις περιοχές εγκατάστασής τους στη Νότια, Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη από τα τέλη του 6ου και τον 7ο αιώνα μ.Χ., να γνωρίσουν το ιεραποστολικό έργο των αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου στη Μεγάλη Μοραβία και τη διάδοση της κληρονομιάς τους αρχικά στη Βουλγαρία (συμπεριλαμβανομένης της περιοχής της Αχρίδας) και αργότερα σε ολόκληρο τον σλαβικό κόσμο, καθώς και τη μεσαιωνική ιστορία της Βουλγαρίας και της Σερβίας, να συγκρίνουν τα κοινωνικά και πολιτισμικά πρότυπα του Βυζαντίου με τα αντίστοιχα των σλαβικών κρατών, να ευαισθητοποιηθούν σε μεθοδολογικά και πρακτικά ζητήματα που μπορεί να προκύψουν από την εμπλοκή του ερευνητή στο πεδίο που μελετά, να κατανοούν τις βυζαντινές και λατινικές πηγές που αναφέρονται στις βυζαντινο-σλαβικές σχέσεις και, τέλος, να εξασκηθούν στην προφορική και γραπτή παρουσίαση των ιδεών/επιχειρημάτων τους

ΙΣΛ 402 Ρωσική Ιστορία (882-1613) [χειμερινό εξ.]

Παρουσιάζεται η ιστορική πορεία του ρωσικού κράτους από τον 9ο έως και τον 17ο αιώνα (δημιουργία του κράτους του Κιέβου, μογγολική κατάκτηση, διαμόρφωση της ηγεμονίας της Μόσχας). Παράλληλα με τη μελέτη της πολιτικής ιστορίας της χώρας,

εξετάζεται ο ρόλος του Βυζαντίου στον εκχριστιανισμό των Ρώσων, καθώς και στη διαμόρφωση του ρωσικού πολιτισμού.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι στο πλαίσιο του μαθήματος θα κατανοήσουν το ιστορικό πλαίσιο της πολιτικής και πολιτισμικής ιστορίας του μεσαιωνικού ρωσικού κράτους (κράτους Κιέβου), θα γνωρίσουν τα βασικά χαρακτηριστικά του πνευματικού πολιτισμού των Ρώσων (γραμματεία, κτλ.), θα εξοικειωθούν με τους μηχανισμούς ανάδειξης των πολιτικών ηγεμόνων και των εκκλησιαστικών ανδρών, θα κατανοήσουν τη διαδικασία και τη σημασία της διαμόρφωσης και διάδοσης στερεοτυπικών εικόνων στον ρωσικό κόσμο γενικότερα, θα ευαισθητοποιηθούν σε μεθοδολογικά και πρακτικά ζητήματα που μπορεί να προκύψουν από την εμπλοκή του ερευνητή στο πεδίο που μελετά, και θα εξασκηθούν στην προφορική και γραπτή παρουσίαση των ιδεών/επιχειρημάτων τους.

Ιλιάννα ΖΑΡΡΑ

ΑΙΤ 601 Πρώιμη Αναγέννηση [χειμερινό εξ.]

Εισαγωγικά παρουσιάζεται το έργο των καλλιτεχνών που προετοιμάζουν τις μεγάλες κατακτήσεις των πιο σημαντικών εκπροσώπων της Αναγέννησης. Γίνεται λόγος για τη διατύπωση της μαθηματικής προοπτικής, μέσω της οποίας επαναπροσδιορίζεται η αναπαράσταση του χώρου και του χρόνου της εποχής. Το μάθημα κλείνει με την ανάλυση του έργου του Λεονάρντο ντα Βίντσι και του Μιχαήλ Αγγέλου και του τρόπου με τον οποίο τα εικονογραφικά και στυλιστικά σχήματα που διατυπώνουν συνδέονται με τις πολιτιστικές και πολιτικές εξελίξεις της εποχής.

Σκοπός του μαθήματος είναι τα υπό εξέταση έργα να ενταχθούν στο ιστορικό, πολιτικό, κοινωνικό, οικονομικό και διανοητικό συγκείμενο αναφορά ώστε να αιτιολογηθούν οι συνθετικές λύσεις και τα τεχνομορφικά χαρακτηριστικά που αυτά παρουσιάζουν.

Πιο αναλυτικά το μάθημα διαρθρώνεται ως εξής: Εισαγωγή: Maniera byzantina (Cimabue): οι στενές σχέσεις της Ιταλίας με την Ανατολή εξηγούν την επικράτηση της maniera byzantina σ' όλη τη διάρκεια του Μεσαίωνα στην Ιταλία. Πρωτοαναγέννηση : 14ος αιώνας (Trecento). Giotto, Duccio και η Σχολή της Σιένας του 14ου αιώνα. Πρώιμη Αναγέννηση: 15ος αιώνας (Quattrocento). Η κατάκτηση της μαθηματικής προοπτικής για την απόδοση του χώρου και η γνώση της ανατομίας του ανθρώπινου επαναπροσδιορίζουν την εικαστική αναπαράσταση του χώρου και του χρόνου την εποχή αυτή. Φλωρεντία: η συγκέντρωση καλλιτεχνών στη Φλωρεντία γύρω στα 1420 οδήγησε στην παραγωγή έργων, των οποίων η επίδραση στην πορεία της νεότερης τέχνης υπήρξε καθοριστική. Τα έργα τέχνης (ζωγραφική, γλυπτική,

αρχιτεκτονική) εντάσσονται στο ιστορικό, πολιτικό, οικονομικό πλαίσιο της εποχής, παράγοντες που προσδιορίζουν το πεδίο και τον τρόπο λειτουργίας τους. Αναλύονται οι τεχνικές και οι στιλιστικές τους ποιότητες. Ωριμη ή Κλασική Αναγέννηση: 1500-1527 (Cinquecento). Ολοκλήρωση και απομάκρυνση από τις κατακτήσεις της πρώιμης φάσης: το ενδιαφέρον τώρα συγκεντρώνεται στην αναζήτηση της αρμονίας και της συμμετρίας των συνθέσεων, ενώ οι θεωρητικές αρχές που διατυπώνονται επιτρέπουν πολύ μεγαλύτερη ελευθερία στην προσωπική έκφραση.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα συνίστανται στην εισαγωγή του φοιτητή/της φοιτήτριας στην τέχνη της ιταλικής αναγέννησης μέσα από τη μελέτη των έργων και των καλλιτεχνών που διαμορφώνουν μια νέα καλλιτεχνική πραγματικότητα, η οποία αποτέλεσε το μεγαλύτερο γεγονός του σύγχρονου ευρωπαϊκού πολιτισμού. Στο πλαίσιο αυτό θα γίνει εκτενής αναφορά σε ποικίλες μορφές τέχνης, όπως η αρχιτεκτονική, η ζωγραφική και η γλυπτική.

ΑΙΤ 602 Η Ευρωπαϊκή Τέχνη από το 1880 ως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο [χειμερινό εξ.]

Οι αρχές της μιμητικής αναπαραγωγής του υλικού περιβάλλοντος που εφαρμόζονται στις συνθέσεις της ακαδημαϊκής τέχνης θα τεθούν υπό αμφισβήτηση με το έργο των καλλιτεχνών του Μοντερνισμού. Το κίνημα του Ιμπρεσιονισμού αποτελεί την αφετηρία του μαθήματος. Σκοπός του μαθήματος είναι να δειχτούν τα καλλιτεχνικά κινήματα και ρεύματα που αναδύονται μέσα από τις πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες καθώς και οι επιστημονικές προϋποθέσεις για την εξέλιξη της τέχνης, ειδικά κατά το τελευταίο τέταρτο του 19ου και των πρώτων δεκαετιών του 20ού αιώνα.

Πιο αναλυτικά οι εισηγήσεις οργανώνονται ως εξής: Εισαγωγή. Χαρακτηριστικά του Μοντερνισμού στις εικαστικές τέχνες. 1^η τομή: Ιμπρεσιονισμός. Μετά-Ιμπρεσιονισμός. Εξπρεσιονισμός: Γέφυρα. Φωβισμός Henri Matisse, Γαλάζιος Καβαλάρης. Κυβισμός: George Braque (1882-1963), Pablo Picasso (1881-1973). Αφαίρεση: Wassily Kandinsky (1866-1944). Kazimir Malevich (1878-1936): Σουπρεματισμός.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα συνίστανται στην εισαγωγή των φοιτητών/τριών στην τέχνη του μοντερνισμού μέσα από τη διδασκαλία του έργου των μεγάλων δασκάλων του 19ου αιώνα, οι οποίοι διαμόρφωσαν τις συνθήκες επικράτησης του μοντερνισμού, και στη γνωριμία με την τέχνη καλλιτεχνικών κινήματων από το τέλος του 19ου αιώνα μέχρι τις αρχές του 20ού.

ΑΙΤ 606 Φροντιστήριο Ιστορίας της Τέχνης. (διδ. υποστήριξη Φ. Σιδερά) [εαρινό εξ.]

Στο πλαίσιο του φροντιστηριακού μαθήματος ειδίκευσης της Ιστορίας της Τέχνης, ο φοιτητής/η φοιτήτρια θα εξοικειωθεί με την εξειδικευμένη βιβλιογραφία του γνωστικού πεδίου, την εφαρμογή των πιο έγκυρων μεθοδολογιών για την προσέγγιση εξειδικευμένων ζητημάτων ιστορίας και θεωρίας της τέχνης, την κριτική αξιοποίηση των βιβλιογραφικών πηγών, την άσκηση της συνθετικής σκέψης, καθώς και με τη διαδικασία εκπόνησης μιας εργασίας και την παρουσίασή της με τη μορφή διδασκαλίας.

Το φροντιστηριακό μάθημα απευθύνεται σε περιορισμένο αριθμό φοιτητών. Ο τρόπος αξιολόγησης περιλαμβάνει δύο υποχρεωτικά σκέλη: i) προφορική παρουσίαση μιας θεματικής του πεδίου, ελεύθερης επιλογής και ii) την γραπτή υποβολή εντός συγκεκριμένης ημερομηνίας του κειμένου αναφοράς (word) έκτασης 2.800 με υποσελίδες υποσημειώσεις (προτεινόμενο σύστημα υποσημειώσεων: Chicagostyle ή Harvardstyle).

Τα μαθησιακά αποτελέσματα συνίστανται στην απόκτηση δεξιοτήτων στην Ιστορία της Τέχνης με άσκηση στην παραγωγή μικρού επιστημονικού κειμένου ιστορίας και θεωρίας της τέχνης από το αρχικό στάδιο της επιλογής του θέματος ως το τελικό της συγγραφής του κειμένου. Κριτήριο είναι η προσβασιμότητα του αντικειμένου ώστε η επαφή με αυτό να είναι άμεση. Επίσης, στην εξοικείωση των συμμετεχόντων με τις σχέσεις διεθνούς και ελληνικής πρωτοπορίας, ώστε να ανιχνεύουν μέσα από τις μορφές τη φυσιογνωμία των συγκλίσεων και αποκλίσεων του τοπικού από το παγκόσμιο.

ΑΙΤ 304 Διδακτική των φιλολογικών μαθημάτων μέσω της Ιστορίας της Τέχνης [χειμερινό εξ.]

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η διδακτική των μαθημάτων του φιλόλογου στη Μέση Εκπαίδευση (ΜΕ) και ειδικότερα οι εφαρμογές του υλικού της Ιστορίας της Τέχνης στη διδασκαλία των μαθημάτων της ΜΕ. Αναφορικά με τη μεθοδολογία το μάθημα επιμερίστηκε σε συγκεκριμένα ζητήματα που έχουν να κάνουν με τη σχέση του μαθήματος της Ιστορίας της Τέχνης, με τη στενή και ευρεία έννοια και τις εφαρμογές τους στην Εκπαιδευτική Πρακτική. Θα αναλυθούν ζητήματα όπως η Ιστορία της Τέχνης ως γνωστικό αντικείμενο, η «εικόνα» ως φιλολογικό τεκμήριο, η σχέση των εικαστικών τεχνών με τη λογοτεχνία και τη φιλοσοφία, ζητήματα Οπτικής Επικοινωνίας της Τέχνης αλλά και ο ρόλος της μουσειοπαιδαγωγικής και της μουσειοδιδακτικής στη Μέση Εκπαίδευση. Η αξιολόγηση των φοιτητών θα πραγματοποιηθεί με εργασίες.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα μπορούν να αντιληφθούν την έννοια της διεπιστημονικότητας της Τέχνης και την έννοια της Ιστορίας της Τέχνης ως Επιστημονικού Γνωστικού Αντικειμένου. Επίσης, θα είναι σε θέση να προσδιορίσουν τον ρόλο της Ιστορίας της Τέχνης στη διδακτική των φιλολογικών μαθημάτων της ΜΕ και θα έχουν εξασκηθεί στην Οπτική Σκέψη και την Οπτική Επικοινωνία των έργων τέχνης.

ΑΙΤ 205 Νεοκλασικισμός-Ρομαντισμός [εαρινό εξ.]

Στόχος του μαθήματος είναι η επιστημονική εξοικείωση και γνώση του φοιτητή/της φοιτήτριας με τα καλλιτεχνικά ρεύματα του νεοκλασικισμού και του ρομαντισμού ενταγμένα στο πολιτικό, ιστορικό, επιστημονικό και διανοητικό συγκείμενο του όψιμου 18ου και 19ου αιώνα. Επίσης η απόκτηση γνώσης για την κρίσιμη περίοδο του ευρωπαϊκού πολιτισμού και η ανάπτυξη κριτικής διάθεσης συγκριτικά με τις αλληλοεπιδράσεις των εικαστικών τεχνών από χώρα σε χώρα.

Μετά τα μέσα περίπου του 18ου αιώνα ανοίγει μια νέα ιστορική περίοδος η οποία στο πεδίο της πνευματικής ζωής σηματοδοτείται από τον ευρωπαϊκό Διαφωτισμό. Ο γαλλικός Διαφωτισμός, ως κυρίαρχο πνευματικό φαινόμενο, αμφισβητεί κάθε είδους απολυταρχίας και διεκδικεί την κοινωνική δικαιοσύνη, την οικονομική ανεξαρτησία και τη διάθεση του ανθρώπου να καθορίζει ο ίδιος τη μοίρα του. Στο πεδίο των εικαστικών τεχνών η επιδιωκόμενη προσωπική ανάπτυξη και ατομική ελευθερία αποτυπώνεται με την πολλαπλότητα και την αντιφατικότητα της καλλιτεχνικής έκφρασης. Σε αυτό το πλαίσιο εξετάζονται τα κινήματα του νεοκλασικισμού που καλύπτει περίπου τη χρονική περίοδο 1784-1820 (ακμή 1810-20) και του ρομαντισμού που καλύπτει περίπου τη χρονική περίοδο 1810-1850, ενώ τα έργα των Francisco de Goya y Lucientes (1746 - 1828), Johan Heinrich Füssli (1741-1825), William Blake (1757-1827), Jacques Louis David (1748-1825) σηματοδοτούν τη νέα εποχή.

Στόχος του μαθήματος είναι η επιστημονική εξοικείωση και γνώση του φοιτητή με τα καλλιτεχνικά κινήματα του νεοκλασικισμού και του ρομαντισμού ενταγμένα στο πολιτικό, ιστορικό, επιστημονικό και διανοητικό συγκείμενο του όψιμου 18ου και 19ου αιώνα.

ΑΙΤ 210 Η ελληνική τέχνη του 19ου αιώνα [εαρινό εξ.]

Στόχος του μαθήματος είναι η παροχή γνώσης για την εξέλιξη των εικαστικών μορφών στην ελληνική τέχνη του 19ου αιώνα, όπως αυτές αναπτύχθηκαν στο συγκεκριμένο ιστορικό χρόνο επηρεασμένες βαθύτατα από τα ιστορικά και πολιτικά γεγονότα της περιόδου (Ελληνική Επανάσταση, Φιλελληνισμός). Εξετάζεται η ελληνική καλλιτεχνική παραγωγή του 19ου αιώνα, εποχή που η

ελληνική τέχνη αρχίζει να δέχεται τις επιδράσεις της δυτικής τεχνολογίας και των τεχνικών, έως τις αρχές του 20ου αιώνα. Εξετάζεται το πέρασμα από τη μεταβυζαντινή τέχνη στη σύγχρονη και η καλλιτεχνική δραστηριότητα στην προπολεμική Ελλάδα. Ξένοι καλλιτέχνες στην Ελλάδα. Η τέχνη στην οθωνική περίοδο. Η Σχολή του Μονάχου. Νέο στίλ και συμβολισμός. Ζωγραφική και γλυπτική.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα έχουν γνωρίσει και θα έχουν εξοικειωθεί επιστημονικά με την ελληνική τέχνη του 19ου αι., μιας κρίσιμης ιστορικής περιόδου και των σχέσεων που εγκαινιάζονται με την ευρωπαϊκή τέχνη. Σημείο αναφοράς είναι η Σχολή του Μονάχου.

Βασιλική ΚΑΛΦΟΓΛΟΥ- ΚΑΛΟΤΕΡΑΚΗ

IAE 602 Αρχαία Ελληνική Ιστορία II. Ελληνιστική και Αυτοκρατορική εποχή [χειμερινό και εαρινό εξ.]

Οι πολιτικές εξελίξεις στον ελληνικό κόσμο από τον θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου (323) ως τη ρωμαϊκή κατάκτηση (30). Στο πλαίσιο του μαθήματος θα εξεταστούν η διαμόρφωση και οργάνωση των Ελληνιστικών βασιλείων, η ιδεολογική θεμελίωση της μοναρχίας και η σημασία της λατρείας των ελληνιστικών ηγεμόνων, η δημιουργία και οργάνωση των συμπολιτειών, η θέση και ο ρόλος της «πόλης» στο πλαίσιο των ισχυρών μοναρχιών, οι σχέσεις των ελληνιστικών κρατών μεταξύ τους και η στάση τους απέναντι στη Ρωμαϊκή πολιτική, στη Ρωμαϊκή επέκταση και Ηγεμονία. Επίσης, θα γίνει ιστορικός σχολιασμός επιλεγμένων πηγών.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα έχουν κατανοήσει την ιστορική φυσιογνωμία (κύριες πολιτικές εξελίξεις, βασικά προβλήματα της έρευνας) της Ελληνιστικής περιόδου και της πρώιμης εποχής της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας και θα έχουν εξοικειωθεί με την κριτική εξέταση και αξιοποίηση πρωτογενών ιστορικών πηγών.

IAE 603 Φροντιστήριο Αρχαίας Ιστορίας. Θέματα από τον πολιτικό και κοινωνικό βίο των ελληνικών πόλεων της Ελληνιστικής εποχής [χειμερινό και εαρινό εξ.]

Με τη μελέτη αντιπροσωπευτικών πηγών θα επιχειρηθεί να καταδειχθεί η λειτουργία των θεσμών και των κοινωνικών δομών της ελληνιστικής πόλης εντός του περιβάλλοντος και υπό την επίδραση των ισχυρών μοναρχιών αρχικά αλλά και της Ρωμαϊκής επέκτασης αργότερα.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές αναμένεται να γνωρίζουν αναλυτικά τους γενικούς και ειδικούς στόχους της διδασκαλίας του μαθήματος στη Ιστορία στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σύμφωνα με τα σύγχρονα πρότυπα της διδακτικής του μαθήματος και να έχουν εξοικειωθεί με τη μεθοδολογία της διδασκαλίας της ιστορίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση αξιοποιώντας τις ΤΠΕ και εστιάζοντας στην προώθηση της βιωματικής μάθησης και να οργανώνουν ένα αναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας.

Επίσης, αναμένεται να γνωρίζουν την τεχνική οργάνωσης ατομικών ή ομαδικών εργασιών (projects) ως μέρους της διδασκαλίας της Ιστορίας, να αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις πηγές της Ιστορίας (γραφπές, εικονιστικό υλικό κ.λπ.) κατά τη διδασκαλία της Ιστορίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και να γνωρίζουν τα συστήματα και τους τρόπους αξιολόγησης του μαθήματος

Μαρία ΚΑΝΤΗΡΕΑ

ΙΡΩ 101/ ΙΡΩ 601 (π.π.) Εισαγωγή στην Ιστορία του Ρωμαϊκού Κράτους [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα οργανώνεται στη βάση δύο διαφορετικών ιστοριογραφικών μεθόδων, οι οποίες συνδυάζονται κατά περίπτωση σε κάθε παράδοση. Α. Αφήγηση των σημαντικότερων γεγονότων της ρωμαϊκής ιστορίας (Βασιλεία, Res publica, Ηγεμονία), ώστε οι φοιτητές να αποκτήσουν γενική εποπτεία της περιόδου 753 π.Χ. - 330 μ.Χ.

Β. Εμβάθυνση σε επιμέρους ζητήματα, μέσω παρουσίασης και συζήτησης γραπτών πηγών και εικονογραφικού υλικού, ώστε οι φοιτητές αφενός να εξασκηθούν στην ανάλυση και το συσχετισμό των δεδομένων, αφετέρου να εξοικειωθούν με την παρακολούθηση ιστορικών φαινομένων στη μέση και μεγάλη διάρκεια.

Οι φοιτητές αναμένεται να αποκτήσουν γενική εποπτεία της ιστορίας της Ρώμης και της αυτοκρατορίας της, να μπορούν να παρακολουθήσουν ιστορικά φαινόμενα στη μεγάλη διάρκεια, να γνωρίσουν μορφές κοινωνικής οργάνωσης και να αξιολογήσουν οικονομικά δεδομένα, να διακρίνουν τους πολιτικούς θεσμούς από τη Realpolitik και τη διπλωματία, να κατανοήσουν ζητήματα ιδεολογίας και το ρόλο της προσωπικότητας στην ιστορία, να αποτιμήσουν τη δυναμική των πολέμων και του στρατού, να διαβάσουν με κριτικό τρόπο τις γραπτές πηγές και να αντιληφθούν τη ρωμαϊκή παρακαταθήκη στη δημιουργία της Ευρώπης.

ΙΑΕ 603 Μέγας Αλέξανδρος και Ιούλιος Καίσαρ [χειμερινό εξ.]

Το φροντιστήριο βασίζεται στη μελέτη των παράλληλων βίων *Μέγας Αλέξανδρος* και *Ιούλιος Καίσαρ* του Πλουτάρχου. Οργανώνεται σε δύο αλληλένδετα επίπεδα: κειμενικό και ιστορικό. Στα πρώτα μαθήματα επιχειρείται η κριτική προσέγγιση της βιογραφίας ως λογοτεχνικό είδος και εξετάζονται οι ομοιότητες και κυρίως οι διαφορές της με την προσωπογραφία. Τα επόμενα εστιάζουν στη σύγκριση της προσωπικότητας και των πεπραγμένων των δύο ανδρών. Συνεξετάζονται άλλες γραπτές πηγές, ιστοριογραφικές, επιγραφικές και νομισματικές. Οι φοιτητές αναμένεται να εξοικειωθούν με την αρχαία βιογραφία ως ιστορικό τεκμήριο.

Κωνσταντίνος ΚΑΣΒΙΚΗΣ (με ανάθεση διδασκαλίας)**ΑΠΡ 303 Φροντιστήριο. Τα Αρχαιολογικά Δεδομένα και η Ερμηνεία τους. Μουσείο και Εκπαίδευση [χειμερινό εξ.]**

Το μάθημα περιλαμβάνει: α. διαλέξεις και παρουσιάσεις στην τάξη, β. στοχευμένες επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία και μικρές παρουσιάσεις συγκεκριμένων παραδειγμάτων μουσειοπαιδαγωγικών δραστηριοτήτων από ομάδες φοιτητών. Οι διαλέξεις περιλαμβάνουν τα εξής θέματα: Ο θεσμός του μουσείου διαχρονικά και η εξέλιξή του ως τις μέρες μας ορισμοί, λειτουργίες, συγκρότηση συλλογών, επιστημολογικό πλαίσιο, νέα μουσειολογία). Ιστορική επισκόπηση της εκπαιδευτικής λειτουργίας του μουσείου (19ος – 21ος αιώνας). Η εμφάνιση και η ανάπτυξη της μουσειοπαιδαγωγικής. Από το μουσείο-ναό στο μουσείο-χώρος μάθησης και ψυχαγωγίας. Η επικοινωνία στο μουσείο. Το μουσειακό κοινό και οι επικοινωνιακές στρατηγικές. Το πολιτιστικό μοντέλο επικοινωνίας (E. Hooper-Greenhil) και η μουσειακή εμπειρία (J. Falk & L. Dierking).

Η μάθηση στο μουσείο: φιλοσοφικές, ψυχολογικές, παιδαγωγικές προϋποθέσεις. Κονστрукτιβισμός (G. Hein, θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης (H. Gardner). Μάθηση μέσα από τα αντικείμενα. Η εκπαιδευτική πολιτική των μουσείων και προγράμματα προσέγγισης. Μορφές άμεσης και έμμεσης επικοινωνίας και εκπαίδευσης. Η μουσειοπαιδαγωγική στην Ελλάδα. Ιστορική αναδρομή και δράσεις (εκπαιδευτικά προγράμματα, μουσειοσκευές, εκπαιδευτικά έντυπα, φύλλα εργασίας). Η χρήση των ΤΠΕ στη Μουσειοπαιδαγωγική. Αρχαιολογία και Εκπαίδευση. Δημόσια αρχαιολογία. Ιστορική εκπαίδευση και μουσείο. Ζητήματα σχεδιασμού και υλοποίησης εκπαιδευτικών δράσεων σε μουσεία και χώρους πολιτιστικής αναφοράς.

Στόχος του μαθήματος είναι η ενημέρωση των φοιτητών και φοιτητριών για το θεωρητικό πλαίσιο της μουσειοπαιδαγωγικής και η εξοικείωσή τους με την εκπαιδευτική λειτουργία και διδακτική αξιοποίηση του μουσειακού θεσμού. Με την ολοκλήρωση των φοιτητές και οι φοιτήτριες θα είναι ικανοί και ικανές να αναγνωρίζουν τα βασικά ιστορικά στοιχεία της συγκρότησης των μουσείων στον κόσμο και να τα

συνδέουν με την αντίστοιχη εξέλιξη της εκπαιδευτικής τους διάστασης, να εκτιμούν τις δυνατότητες του μουσείου ως εναλλακτικού περιβάλλοντος εκπαίδευσης, να γνωρίζουν το βασικό επιστημολογικό πλαίσιο της μουσειοπαιδαγωγικής και να το συσχετίζουν με τις παιδαγωγικές θεωρίες και τις θεωρίες μάθησης που καθορίζουν την εκπαίδευση στο μουσείο.

Επίσης, να γνωρίζουν την εξέλιξη της εκπαίδευσης στα ελληνικά μουσεία και τις διαφορετικές μορφές εκπαιδευτικής - επικοινωνιακής προσέγγισης που έχουν αναπτύξει, να αξιολογούν τις μουσειακές συλλογές με κριτήριο τις εκπαιδευτικές δυνατότητας που παρέχουν για την υλοποίηση μουσειοπαιδαγωγικών δραστηριοτήτων, να μελετούν μουσειακά αντικείμενα και να αντλούν θεματικές μέσα από αυτά με στόχο την εκπαιδευτική τους χρήση. Επιπλέον, θα είναι σε θέση να σχεδιάζουν και να αξιολογούν εκπαιδευτικές δραστηριότητες και προγράμματα για διαφορετικές ομάδες κοινού στο περιβάλλον του μουσείου

Φωκίων ΚΟΤΖΑΓΕΩΡΓΗΣ

INE 603 Φροντιστήριο Νεότερης Ιστορίας [εαρινό εξ.]

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξοικειωθεί ο φοιτητής με τις διάφορες ιστοριογραφικές σχολές, να αφομοιώσει τις βασικές μεθοδολογικές αρχές της ιστορικής επιστήμης, να εφαρμόσει στην πράξη αυτές τις αρχές μέσω ασκήσεων και κυρίως της σύνταξης ενός ιστορικού επιστημονικού δοκιμίου πάνω σε ένα συγκεκριμένο θέμα της νεότερης ιστορίας.

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές αναμένεται να γνωρίζουν τις βασικές αρχές της επιστήμης της Ιστορίας και της ιστορικής μεθοδολογίας, την τεχνική συγγραφής επιστημονικών εργασιών και της οργάνωσης ατομικών ή ομαδικών εργασιών (projects) ως μέρους της διδασκαλίας της Ιστορίας στην Εκπαίδευση, να αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις πηγές της Ιστορίας (γραπτές, εικονιστικό υλικό κ.λπ.) για τη συγγραφή εργασιών με ιστορικά θέματα και για τη διδασκαλία της Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

ΙΤΑ 401 Θέματα της Οθωμανικής Ιστορίας: Οθωμανική πόλη [εαρινό εξ.]

Στο μάθημα θα αναλυθεί η επιστημονική θεωρητική συζήτηση περί ύπαρξης «οθωμανικής πόλης», θα συζητηθούν τα βασικά στοιχεία της πολιτικής των Οθωμανών έναντι των πόλεων, θα δοθεί ένα περίγραμμα των θεσμών που σχετίζονται με την πόλη και θα διαγραφεί η ιστορική εξέλιξη στην οθωμανική αστική ανάπτυξη.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές θα πρέπει να γνωρίσουν τον κόσμο του οθωμανικού αστικού πολιτισμού, να εξοικειωθούν με τις ιστοριογραφικές τάσεις περί των οθωμανικών πόλεων, να αντιληφθούν

τα βασικά χαρακτηριστικά της χωρικής και κοινωνικής οργάνωσης των οθωμανικών πόλεων, να γνωρίσουν βασικούς θεσμούς των οθωμανικών πόλεων, να μπορούν να συνθέσουν έρευνα σχετική

Συνδιδασκαλία Αθανασία ΚΥΡΙΑΚΟΥ, Κωνσταντίνα ΤΣΟΝΑΚΑ

ΑΚΛ 312 Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς χώρους και Μουσεία [εαρινό εξ.]

Το φροντιστηριακό αυτό μάθημα εργαστηριακού χαρακτήρα έχει ως αντικείμενο τη μεθοδολογία προσέγγισης και τεκμηρίωσης των αρχαιολογικών αντικειμένων. Το αρχικό στάδιο περιλαμβάνει την περιγραφή, καταγραφή, αναγνώριση – ταύτιση, καθώς και τη φωτογράφιση και σχεδίαση των αντικειμένων. Η περαιτέρω επεξεργασία και κατανόησή τους αφορά τόσο σε θέματα τεχνολογικής φύσης που θέτει το ίδιο το υλικό και η διαδικασία παραγωγής, όσο και στην προσπάθεια ένταξής τους σε συγκεκριμένα αρχαιολογικά συμφραζόμενα και στην «εποχή» (με την έννοια της περιόδου με διακριτά χαρακτηριστικά ως προς το κοινωνικοϊστορικό πλαίσιο, την καλλιτεχνική παραγωγή και τα οικονομικά δεδομένα).

Προκειμένου να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι έχουν επιλεγεί δύο κατηγορίες αντικειμένων, προϊόντα κεραμικής και γλυπτικής. Συγκεκριμένα, πρόκειται για πρωτότυπα αγγεία της γεωμετρικής και αρχαϊκής περιόδου και αντίγραφα γλυπτών των κλασικών και ελληνοιστικών χρόνων που ανήκουν στην πλούσια συλλογή του Μουσείου Εκμαγείων του Α.Π.Θ. Επιπλέον, αντικείμενο μελέτης θα αποτελέσουν και εκθέματα του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα κατέχουν τις τεχνικές περιγραφής και αναγνώρισης των αρχαιολογικών αντικειμένων καθώς και τα εργαλεία βιβλιογραφικής αναζήτησης με στόχο μία όσο το δυνατόν περισσότερο σφαιρική προσέγγιση.

Αντώνιος ΚΩΤΙΔΗΣ

ΑΙΤ 603 Η Ελληνική Τέχνη του 20ού Αιώνα [χειμερινό εξ.]

Περιφερειακή και μητροπολιτική πρόσληψη του μοντερνισμού. Η ελληνική εκδοχή στη ζωγραφική, γλυπτική και στην αρχιτεκτονική των δημοσίων παραγγελιών και της ελεύθερης καλλιτεχνικής δημιουργίας. Το κοσμοείδωλο της ελληνικότητας και ο ορίζοντας υποδοχής που διαμορφώνουν οι συγκρούσεις και αντιπαραθέσεις στον θεωρητικό λόγο για την τέχνη και τη

λογοτεχνία. Οι μεταπολεμικές εξελίξεις και οι σύγχρονες τάσεις.

Παρουσιάζεται η πρόσληψη της ευρωπαϊκής τέχνης από την ελληνική και οι δύο κυρίαρχες τάσεις, του Μοντερνισμού και της «Παράδοσης» στην εξέλιξη της αντιπαράθεσης αλλά και της αλληλεπίδρασής τους. Εξετάζεται η σχέση της ελληνικής τέχνης με τις προτεραιότητες της ελληνικής κοινωνίας (παιδευσιακές, κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές) μέσα στον ιστορικό ορίζοντα των αντιλήψεων που καθορίζουν την πολιτισμική ταυτότητα διαχρονικά. Στόχος του μαθήματος είναι να διερευνηθεί η σχέση της ελληνικής ζωγραφικής, γλυπτικής, αρχιτεκτονικής και εικαστικών δράσεων με τις προτεραιότητες της ελληνικής κοινωνίας (παιδευτικές, κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές) μέσα στον ιστορικό ορίζοντα των κοσμοειδώλων που καθορίζουν την πολιτισμική ταυτότητα διαχρονικά.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές θα έχουν τη δυνατότητα να αναγνωρίζουν μέσα από τα έργα της ζωγραφικής, γλυπτικής, αρχιτεκτονικής την ταυτότητα της αισθητικής και ιδεολογίας στη νεοελληνική κοινωνία καθώς και τη σχέση τους με τις αντίστοιχες του διεθνούς παραδείγματος.

ΑΙΤ 304 Διδακτική των φιλολογικών μαθημάτων μέσω της Ιστορίας της Τέχνης [εαρινό εξ.]

Σχεδιασμός και εφαρμογή του στην προετοιμασία μαθημάτων του φιλόλογου στη Μέση Εκπαίδευση. Τα μαθησιακά αποτελέσματα συνίστανται στη γνώση της οργάνωσης και εφαρμογής μαθημάτων του φιλόλογου και η πρακτική άσκηση στη δημιουργία και παρουσίαση μαθημάτων ή ενοτήτων από τρέχοντα σχολικά εγχειρίδια.

Γεώργιος ΛΕΒΕΝΙΩΤΗΣ

IBY 601 Βυζαντινή Ιστορία Ι (324-1081) [χειμερινό & εαρινό εξ.]

Στο συγκεκριμένο μάθημα ιστορικής ειδίκευσης εξετάζεται αναλυτικά ο σταδιακός μετασχηματισμός του Ρωμαϊκού κράτους της ύστερης αρχαιότητας (αρχές 4^{ου} - αρχές 7^{ου} αι.) στη χριστιανική Ανατολική / Βυζαντινή αυτοκρατορία των μεσαιωνικών χρόνων («Ρωμανία» ή «Ρωμαίων πολιτεία») με τη νέα θεσμική οργάνωση και τα καινούρια επιμέρους οργανωτικά, κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά (μέσα 7^{ου} - τέλη 11^{ου} αι.). Επίσης, αναλύονται οι βασικές πολιτικές και στρατιωτικές εξελίξεις αλλά και οι σημαντικές πολιτισμικές και οικονομικές μεταβολές που σημειώθηκαν στο εσωτερικό (Χερσόνησος του Αίμου, Μικρά Ασία) και στις γεωγραφικές

παρυφές (Μέση Ανατολή, Ιταλία) του Βυζαντίου κατά τους 4^ο - 11^ο αι., δηλαδή κατά –τις προσδιορισθείσες από τη σύγχρονη έρευνα– «Πρώιμη» (324-641) και «Μέση» (641-1081) βυζαντινές περιόδους. Τέλος, πραγματοποιείται μεθοδολογική προσέγγιση και ανάλυση βασικών πηγών της εποχής.

Βασικοί μαθησιακοί στόχοι του μαθήματος είναι καταρχάς οι φοιτητές/-ήτριες να κατανοήσουν τις αιτίες και την πορεία της μετάβασης από την ενιαία ύστερη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία στη μεσαιωνική Ρωμανία της Ανατολής, δηλαδή στη Βυζαντινή αυτοκρατορία (τέλη 3^{ου} - 7^{ου} αι.) καθώς και τις ποικίλες (οικιστικές, οικονομικές, πολιτικές, θρησκευτικές κ.ά.) διαφορές των ανωτέρω κρατών (ή ακριβέστερα του ίδιου κράτους) και των κοινωνιών του(ς) ανάμεσα στους ύστερους αρχαίους και τους πρώιμους μεσαιωνικούς χρόνους.

Επιπρόσθετα, οι συμμετέχοντες θα αφομοιώσουν τις μεταγενέστερες μεταβολές που σημειώθηκαν στα Βαλκάνια, την Ιταλία, την Εγγύς και Μέση Ανατολή και την Αίγυπτο κατά τους 7^ο - 11^ο αι., καθώς αυτές μετέβαλλαν δραστικά και μόνιμα το διεθνές περιβάλλον και τις ευρύτερες συνθήκες στην ευρύτερη περιοχή της κεντρικής και ανατολικής Μεσογείου· τέλος, οι φοιτητές/-τριες θα εξοικειωθούν κατά την πορεία των παραδόσεων του μαθήματος με τις βασικές πηγές και τα ερευνητικά εργαλεία της πρώιμης και της μέσης βυζαντινής περιόδου.

IBY 603 Φροντιστήριο Βυζαντινής Ιστορίας - Από τη Ρώμη στο Βυζάντιο: Κράτος και κοινωνία κατά τον 4^ο αι. [χειμερινό εξ.]

Στο πλαίσιο του φροντιστηρίου θα μελετηθούν οι ποικίλες εξωτερικές εξελίξεις και κυρίως οι πολιτικές και κοινωνικές μεταβολές που σημειώθηκαν από τα τέλη του 3^{ου} έως τις αρχές του 5^{ου} αι. στην περιφέρεια και στο εσωτερικό του (ανατολικού κυρίως) ρωμαϊκού κόσμου. Οι εξελίξεις αυτές μετασχημάτισαν ριζικά τους θεσμούς, την οργανωτική δομή καθώς και τα εσωτερικά κοινωνικά χαρακτηριστικά του του ενιαίου ακόμη Ρωμαϊκού κράτους και μετατόπισαν το πολιτικό κέντρο βάρους του στην κυρίως ελληνόφωνη και προοδευτικά όλο και πιο χριστιανική Ανατολή. Έτσι, διαφοροποίησαν βαθμιαία αλλά εις βάθος την έως τότε πολιτειακή οργάνωση αλλά ακόμη και την κοινωνική και εν τέλει πολιτισμική φυσιογνωμία της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας της ύστερης αρχαιότητας οδηγώντας σταδιακά στη λεγόμενη «Ρωμανία», δηλαδή στην Ανατολική ή Βυζαντινή αυτοκρατορία των μεσαιωνικών χρόνων.

Βασικοί μαθησιακοί στόχοι του φροντιστηρίου είναι η άσκηση των φοιτητών/-τριών στην προσέγγιση, χρήση και ερμηνεία των συναφών μεσαιωνικών πηγών και της σύγχρονης βιβλιογραφίας, η εκπόνηση ειδικών ατομικών εργασιών από τους συμμετέχοντες /-ουσες (με ερευνητικά θέματα που θα αφορούν στις παραπάνω ιστορικές εξελίξεις) και η βέλτιστη προφορική παρουσίαση των τελευταίων κατά τη διάρκεια των μαθημάτων σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Οι φοιτητές /-ήτριες αναμένεται ότι θα κατανοήσουν, θα αφομοιώσουν και θα εφαρμόσουν στην πράξη τις βασικές τεχνικές της ιστορικής μελέτης και συγγραφής, τα υφιστάμενα ερευνητικά εργαλεία και τους βέλτιστους τρόπους παρουσίασης σε ευρύ κοινό ιστορικών δεδομένων που αφορούν ειδικά στη μελέτη της Βυζαντινής αυτοκρατορίας ως κράτους και κοινωνίας.

IBY 603 Φροντιστήριο Βυζαντινής Ιστορίας - Η πολιτική κατάρρευση του Βυζαντίου στην Ανατολή κατά το β΄ μισό του 11^{ου} αι. [εαρινό εξ.]

Στο πλαίσιο του φροντιστηρίου θα εξεταστούν οι αιτίες που οδήγησαν στην προοδευτική κατάρρευση της πολιτικής (διοικητικής, στρατιωτικής κλπ.) κυριαρχίας της Βυζαντινής αυτοκρατορίας στις ανατολικές περιφέρειές της (Αρμενία, βόρεια Μεσοποταμία, βόρεια Συρία, Μικρά Ασία) κατά το β΄ μισό του 11^{ου} αι. Θα επισημανθούν κυρίως η εσωτερική πολιτική του κράτους, η τότε υπερέκταση του ανατολικού του συνόρου σε αχανείς περιοχές που χαρακτηρίζονταν από πληθυσμιακή (εθνική, γλωσσική και θρησκευτική) ανομοιογένεια, η επιφυλακτική ή και εχθρική στάση μέρους του τοπικού πληθυσμού έναντι της Κωνσταντινούπολης και των τοπικών της αρχών, η στρατιωτική πίεση του εξωτερικού (τουρκικού) παράγοντα η δυσχέρεια αποτελεσματικής αντιμετώπισής του και, το νεότευκτο τότε οργανωτικό (διοικητικό και στρατιωτικό) πλαίσιο της αυτοκρατορίας στις ανωτέρω περιοχές (*δουκάτα, κατεπανάτα, στρατηγίδες* κ.ά.), η ανεπάρκεια των κεντρικών και περιφερειακών της ηγεσιών, η γενική στρατιωτική εξασθένησή της και οι συνέπειες της απώλειας του ελέγχου της στη μικρασιατική ενδοχώρα και το ανατολικό της σύνορο

Βασικοί μαθησιακοί στόχοι του φροντιστηρίου είναι η άσκηση των φοιτητών /-τριών στην προσέγγιση, χρήση και ερμηνεία των συναφών μεσαιωνικών πηγών και της σύγχρονης βιβλιογραφίας, η εκπόνηση ειδικών ατομικών εργασιών από τους συμμετέχοντες /-ουσες (με ερευνητικά θέματα που θα αφορούν στις παραπάνω ιστορικές εξελίξεις) και η βέλτιστη προφορική παρουσίαση των τελευταίων κατά τη διάρκεια των μαθημάτων σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Οι φοιτητές /-ήτριες αναμένεται ότι θα κατανοήσουν, θα αφομοιώσουν και θα εφαρμόσουν στην πράξη τις βασικές τεχνικές της ιστορικής μελέτης και συγγραφής, τα υφιστάμενα ερευνητικά

εργαλεία και τους βέλτιστους τρόπους παρουσίασης σε ευρύ κοινό ιστορικών δεδομένων που αφορούν ειδικά στη μελέτη της Βυζαντινής αυτοκρατορίας ως κράτους και κοινωνίας

Ελένη ΜΑΝΑΚΙΔΟΥ

ΑΚΛ603 Κεραμική της Αρχαϊκής και Κλασικής Εποχής [εαρινό εξ.]

Το μάθημα επικεντρώνεται στην εξέταση των ποικίλων κατηγοριών της αρχαίας ελληνικής γραπτής κεραμικής. Εισαγωγικά, θα εξεταστούν διάφορα θέματα που σχετίζονται με την οργάνωση και τις συνθήκες παραγωγής στα αρχαία κεραμικά εργαστήρια, με βάση τα σωζόμενα υλικά κατάλοιπα, τις μαρτυρίες των αρχαίων πηγών και των ίδιων των αγγείων. Στη συνέχεια, θα παρουσιαστούν οι τεχνικές διακόσμησης και τα πιο χαρακτηριστικά σχήματα των αγγείων κατά την αρχαϊκή και την κλασική περίοδο, με έμφαση στα προϊόντα του κορινθιακού και του αττικού Κεραμικού (πρωτογεωμετρικά και γεωμετρικά, πρωτοκορινθιακά και πρωτοαττικά, μελανόμορφα και ερυθρόμορφα, μελαμβαφή αγγεία). Θα γίνει ξεχωριστή αναφορά στους σημαντικότερους εκπροσώπους των εργαστηρίων αυτών (κεραμείς και αγγειογράφους), στη διάδοση των αγγείων τους και στην επίδραση που άσκησαν σε άλλα σύγχρονα κεραμικά κέντρα. Θα εξεταστούν, επίσης, ορισμένα εικονογραφικά θέματα, καθώς και ζητήματα χρονολόγησης, τόπων εύρεσης, διακίνησης και αξιολόγησης της αρχαίας κεραμικής

Σκοπός του μαθήματος είναι να δώσει μια σφαιρική και τεκμηριωμένη γνώση για την κεραμική παραγωγή από την πρώιμη Εποχή του Σιδήρου μέχρι και τα κλασικά χρόνια με έμφαση σε ορισμένα από τα πιο σημαντικά κεραμικά εργαστήρια του ελ-λαδικού χώρου και να αναδείξει τη μεγάλη συμβολή τους στην εξέλιξη της κεραμικής τεχνολογίας και εικονογραφίας. Επίσης, να καταδείξει τη σπουδαιότητα των κεραμικών ευρημάτων σε πολλούς τομείς της αρχαιολογικής έρευνας (χρονολόγηση, εμπόριο-οικονομία, λατρεία, ταφικά έθιμα κ.ά.).

Παράλληλα, επιδίωξη είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τις πολυάριθμες κατηγορίες κεραμικής των διαφόρων εργαστηρίων, πολλές από τις οποίες συναντούν στις ανασκαφές και στις συλλογές των μουσείων κατά την πρακτική τους άσκηση.

ΑΚΑ 307 Φροντιστήριο Μυθολογίας – Ερμηνευτικής (συνδιδασκαλία με Κωνσταντίνα ΤΣΟΝΑΚΑ) [χειμερινό εξ.]

Σκοπός του φροντιστηριακού αυτού μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις απεικονίσεις μυθολογικών θεμάτων στην αρχαία ελληνική τέχνη. Το μάθημα θα χωριστεί σε δύο αυτόνομα, αλλά αλληλένδετα μέρη. Στο πρώτο θα γίνει μια γενική ανασκόπηση των τρόπων με τους οποίους η αρχαία ελληνική τέχνη εικονίζει τους θεούς και τους ήρωες της μυθολογίας και των μέσων με τα οποία αποδίδει σκηνές από συγκεκριμένους μύθους. Στο δεύτερο μέρος οι φοιτητές θα παρουσιάσουν εργασίες σχετικές με συγκεκριμένα μνημεία με απεικονίσεις μυθολογικών σκηνών (αγγειογραφίες και ανάγλυφα), στις οποίες θα εξετάσουν τα στοιχεία που οδηγούν στη σωστή ερμηνεία των μορφών και της δράσης.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα έχουν μνηθεί στον επιστημονικό τρόπο προσέγγισης και ερμηνείας της εικονογραφίας μυθολογικών παραστάσεων και των μορφών που συμμετέχουν σε αυτές, και θα έχουν ασκηθεί στη συγγραφή αντίστοιχης επιστημονικής εργασίας

Ελευθερία ΜΑΝΤΑ**ΙΝΕ 602 Νεοελληνική Ιστορία ΙΙ (19ος-20ός αι.) [χειμερινό εξ.]**

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές και ιδεολογικές παραμέτρους της νεότερης ελληνικής ιστορίας. Οι θεματικές ενότητες αναφέρονται στους θεσμούς του ελληνικού κράτους (βασιλεία, πολίτευμα, στρατός), την εδαφική ολοκλήρωση, τις οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις, καθώς και σε περαιτέρω ανάλυση σημαντικών φαινομένων ή γεγονότων, όπως η μετανάστευση, το εργατικό κίνημα, το αγροτικό ζήτημα κ.λπ.

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων, οι φοιτητές/τριες αναμένεται να κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για τη Νεότερη Ιστορία του ελληνικού κράτους, να μπορούν να αναλύσουν και να αξιολογήσουν τους σημαντικότερους παράγοντες διαμόρφωσης της νεοελληνικής ιστορίας, να μπορούν να συσχετίσουν τη νεοελληνική ιστορία με την ευρωπαϊκή και την παγκόσμια κατά την ίδια περίοδο, να μπορούν να απαντήσουν εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που απαιτούν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων.

INE 603 Φροντιστήριο Νεοελληνικής Ιστορίας [χειμερινό εξ.]**INE 402 Ειδικά Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας: Διδακτική της Νεοελληνικής Ιστορίας [εαρινό εξ.]**

Στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να γνωρίσουν αναλυτικά τους γενικούς και ειδικούς στόχους της διδασκαλίας του μαθήματος της Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, σύμφωνα με τα σύγχρονα πρότυπα της διδακτικής του μαθήματος. Επίσης, αξιοποιώντας τις ΤΠΕ και εστιάζοντας στην προώθηση της βιωματικής μάθησης, να οργανώνουν ένα αναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας, να γνωρίζουν την τεχνική οργάνωσης ατομικών ή ομαδικών εργασιών (projects) ως μέρους της διδασκαλίας της Ιστορίας, να αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις πηγές της Ιστορίας (γραπτές, εικονιστικό υλικό κ.λπ.) κατά τη διδασκαλία της Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και να γνωρίζουν τα συστήματα και τους τρόπους αξιολόγησης του μαθήματος.

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων, οι φοιτητές/τριες αναμένεται να γνωρίζουν αναλυτικά τους γενικούς και ειδικούς στόχους της διδασκαλίας του μαθήματος της Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, σύμφωνα με τα σύγχρονα πρότυπα της διδακτικής του μαθήματος, να έχουν εξοικειωθεί με τη μεθοδολογία της διδασκαλίας της ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση αξιοποιώντας τις ΤΠΕ και εστιάζοντας στην προώθηση της βιωματικής μάθησης και να οργανώνουν ένα αναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας, να γνωρίζουν την τεχνική οργάνωσης ατομικών ή ομαδικών εργασιών (projects) ως μέρους της διδασκαλίας της Ιστορίας, να αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις πηγές της Ιστορίας (γραπτές, εικονιστικό υλικό κ.λπ.) κατά τη διδασκαλία της Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, να γνωρίζουν τα συστήματα και τους τρόπους αξιολόγησης του μαθήματος.

Ιάκωβος ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ**INX 602 Ιστορία Νεοτέρων Χρόνων II (19ος αι.) [χειμερινό εξ.]**

Το μάθημα εστιάζει στον μακρύ 19ο αιώνα, από το κίνημα του Διαφωτισμού έως την έκρηξη του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου. Η περίοδος χαρακτηρίζεται από τις με-γάλες εθνικές επαναστάσεις, την οικοδόμηση των εθνικών κρατών, τα ιδεολογικά ρεύματα και τη διαχείριση κρίσιμων ζητημάτων όπως το Γερμανικό και το Εβραϊκό. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να σκέφτονται συνθετικά, συνδυάζοντας τις επιμέρους πολιτικές, ιδεολογικές, κοινωνικές, οικονομικές παραμέτρους της περιόδου.

Επιπλέον θα έχουν μελετήσει διαφορετικά είδη ιστορικών πηγών για τον 19ο αιώνα.

INE 603 Φροντιστήριο Νεοελληνικής Ιστορίας [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα καταρχήν παρουσιάζει την εξέλιξη της επιστήμης της ιστορίας, τις ιστοριογραφικές σχολές και τάσεις από τον 19ο αιώνα μέχρι τις μέρες μας, των ιστοριογραφικών σχολών και των τάσεων κατά τους δύο τελευταίους αιώνες. Επιπλέον, εξετάζονται τα είδη των ιστορικών πηγών και οι τρόποι προσέγγισης και αξιοποίησής τους. Οι φοιτητές καλούνται να μελετήσουν και να σχολιάσουν πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές, όπως επίσης και αποσπάσματα ή αυτούσια ιστορικά έργα. Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται με βάση την κριτική παρουσίαση πρωτογενών και δευτερογενών πηγών και την προφορική εξέταση.

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές αναμένεται να γνωρίζουν τις βασικές αρχές της επιστήμης της Ιστορίας και της ιστορικής μεθοδολογίας, την τεχνική συγγραφής επιστημονικών εργασιών και της οργάνωσης ατομικών ή ομαδικών εργασιών (projects) ως μέρους της διδασκαλίας της Ιστορίας στην Εκπαίδευση, να αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις πηγές της Ιστορίας (γραπτές, εικονιστικό υλικό κ.λπ.) για τη συγγραφή εργασιών με ιστορικά θέματα και για τη διδασκαλία της Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

ΙΣΤ 601 Θεωρία και Μεθοδολογία της Ιστορίας [εαρινό εξ.]

Παντελής Νίγδελης

ΙΑΕ 603 Φροντιστήριο Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας: Η κρητική πολιτεία: Θεσμοί, Κοινωνία, Οικονομία [χειμερινό και εαρινό εξ.]

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η μελέτη σημαντικών πτυχών της πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής οργάνωσης των πόλεων της αρχαίας Κρήτης κατά την Αρχαϊκή, την Κλασική και την Ελληνιστική εποχή. Χαρακτηριστικές επιμέρους θεματικές ενότητες του μαθήματος συνιστούν οι πολιτειακοί θεσμοί των πόλεων της αρχαίας Κρήτης, η κοινωνική διαστρωμάτωση των κρητικών πόλεων, οι κοινωνικοί θεσμοί (ειδικότερα, ο *οἶκος* στη μεγάλη επιγραφή της Γόρτυνος), η αγωγή των νέων στην αρχαία Κρήτη, όψεις της οικονομικής ζωής, τα *Συσσίτια*. Στην πορεία του μαθήματος, οι φοιτητές/φοιτήτριες –μέσω των εργασιών που αναλαμβάνουν να εκπονήσουν– θα ασκηθούν στην κατανόηση, τον κριτικό σχολιασμό και την αξιοποίηση επιγραφικών πηγών, φιλολογικών μαρτυριών και αρχαιολογικών

τεκμηρίων ως πηγών ιστορικής έρευνας και μελέτης και θα εξοικειωθούν με τη συγγραφή και παρουσίαση επιστημονικών εργασιών.

Μαρία ΝΤΙΝΟΥ

ΑΠΡ 602 Προϊστορικές κοινωνίες του Αιγαίου και της Βαλκανικής στη Νεολιθική Περίοδο [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα αυτό περιλαμβάνει μια γενική αλλά ολοκληρωμένη παρουσίαση της προϊστορικής εξέλιξης του χώρου της νοτιοανατολικής Ευρώπης (Βαλκάνια και Ελλάδα) μέχρι και το τέλος της Νεολιθικής (4η χιλιετία π.Χ.). Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση των πολιτισμικών διαδικασιών που οδήγησαν από το τροφοσυλλεκτικό στάδιο στην παραγωγή της τροφής και στην εμφάνιση μόνιμων οικισμών. Εξετάζεται ο υλικός πολιτισμός στη συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή κατά τις ακόλουθες περιόδους: Παλαιολιθική, Μεσολιθική και Νεολιθική. Γίνεται μια ενδεικτική αναφορά σε γεωγραφικούς χώρους, πολιτισμικούς κύκλους, αλλά και σε σημαντικές αρχαιολογικές θέσεις και ανασκαφές. Σημαντικό μέρος καταλαμβάνει η παρουσίαση του ελλαδικού χώρου και των ερευνητικών προβλημάτων που τον χαρακτηρίζουν.

Στόχος των μαθημάτων είναι η σύνθεση των αρχαιολογικών δεδομένων από τον ευρύτερο χώρο της Βαλκανικής και του Αιγαίου και η περιγραφή των θεωρητικών και μεθοδολογικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει η αρχαιολογική έρευνα στην προσπάθεια αυτή. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι εξοικειωμένοι με: την χρονοπολιτισμική ακολουθία στη νοτιοανατολική Ευρώπη από την Παλαιολιθική ως και τη Νεολιθική περίοδο, τα ιδιαίτερα πολιτισμικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά της κάθε περιόδου, ερευνητικά θέματα και προβλήματα που σχετίζονται με τις διαδικασίες μετάβασης από το τροφοσυλλεκτικό στάδιο στην παραγωγή τροφής και στην εμφάνιση μόνιμων οικισμών, σημαντικές παλαιολιθικές, μεσολιθικές και νεολιθικές θέσεις του ελλαδικού χώρου.

ΑΠΡ 606 Φροντιστήριο Προϊστορικής Αρχαιολογίας: Αρχαίο Περιβάλλον και Παλαιολιθική αρχαιολογία (διδασκτική υποστήριξη

Ιωάννα ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ) [χειμερινό εξ.]

Η μελέτη της Παλαιολιθικής περιόδου συνδέεται στενά με τη διεπιστημονική έρευνα των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών του Πλειστόκαινου. Το περιβάλλον του παρεθόντος ως μη σταθερή και

ανομοιογενής μεταβλητή στο χρόνο και το χώρο προϋποθέτει για την ανασύστασή του, τη διερεύνηση ερωτημάτων σχετικά με το κλίμα και τη χρονολόγηση.

Στο πλαίσιο του φροντιστηρίου αρχικά θα εξεταστούν παγκόσμια φαινόμενα του Πλειστόκαινου με έμφαση στην ανασύσταση του κλίματος, τις διακυμάνσεις της θαλάσσιας στάθμης και της βλάστησης, τα οποία θα συσχετιστούν με τη χρονοπολιτισμική ακολουθία της Παλαιολιθικής ώστε να καταστεί σαφές το ευρύτερο περιβαλλοντικό πλαίσιο δράσης των κυνηγών-συλλεκτών. Στη συνέχεια, το περιβαλλοντικό και χρονο-πολιτισμικό πλαίσιο της Παλαιολιθικής θα αποτελέσει τη βάση για συζήτηση θεμάτων της έρευνας που αφορούν στην εξάπλωση και τις μετακινήσεις των *Homo*, τις μορφές εγκατάστασης, την επιλογή και διαχείριση ποικίλων περιβαλλόντων, ζωικών και φυτικών πόρων και πρώτων υλών καθώς και συνέχειες/ασυνέχειες που παρατηρούνται στη διάρκεια της Παλαιολιθικής. Οι φοιτήτριες/τες θα εξετάσουν επιλεγμένα παραδείγματα παλαιολιθικών θέσεων με στόχο να συνδέσουν ερωτήματα της παλαιολιθικής έρευνας με την εφαρμογή και τα αποτελέσματα μεθόδων απόλυτης χρονολόγησης, Περιβαλλοντικής Αρχαιολογίας και κλιματο-χρονο-στρωματογραφίας του Πλειστόκαινου.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι εξοικειωμένοι με: τη συσχέτιση του ευρύτερου πλειστοκαινικού περιβαλλοντικού πλαισίου με τη χρονοπολιτισμική ακολουθία της Παλαιολιθικής περιόδου και την εφαρμογή μεθόδων των φυσικών επιστημών, των επιστημών της Γης και της Περιβαλλοντικής Αρχαιολογίας σε παλαιολιθικές θέσεις και οι οποίες συμβάλλουν στην διερεύνηση των δραστηριοτήτων των κυνηγών-συλλεκτών του Πλειστόκαινου σε σχέση με τα τοπικά περιβάλλοντα στα οποία μετακινούνταν και χρησιμοποιούσαν.

Το φροντιστήριο περιλαμβάνει παρακολούθηση παραδόσεων και μελέτη επιλεγμένης βιβλιογραφίας. Το μάθημα προσφέρεται σε περιορισμένο αριθμό φοιτητών. Η εξέταση γίνεται με γραπτή εργασία και προφορική παρουσίασή της.

ΑΠΡ 606 Φροντιστήριο Προϊστορικής Αρχαιολογίας: Προϊστορικές κοινωνίες και ανθρωπογενές περιβάλλον (10000 - 3000 π.Χ.) διδακτική υποστήριξη Αθηνά ΑΛΜΑΤΖΗ) [εαρινό εξ.]

Το φροντιστήριο εξετάζει τις πολιτισμικές διαδικασίες από το τροφосуλλεκτικό στάδιο στην παραγωγή της τροφής και την εμφάνιση μόνιμων οικισμών σε σχέση με τα ευρύτερα κλιματικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά κατά το διάστημα 10.000 – 3000 π.Χ.

Εξετάζονται τα δεδομένα για τις κλιματικές μεταβολές και την διαμόρφωση των παράκτιων περιβαλλόντων και ακτογραμμών κατά τη μετάβαση από το Πλειστόκαινο στο Ολόκαινο και κατά τη διάρκεια του δεύτερου. Τα ευρύτερα περιβαλλοντικά δεδομένα θα συσχετιστούν με τις πολιτισμικές διαδικασίες που έλαβαν χώρα στο διάστημα αυτό και θα συζητηθούν θέματα που αφορούν στη σχέση των Μεσολιθικών και Νεολιθικών κοινωνιών με τα εκάστοτε τοπικά περιβάλλοντα και στη διαμόρφωση του ανθρωπογενών χαρακτηριστικών των τελευταίων. Οι σχέσεις Αυτές θα εξεταστούν μέσα από τις πληροφορίες που προσφέρει η γεωαρχαιολογία, η αρχαιοβοτανική, η ζωοαρχαιολογία και οι σύγχρονες μελέτες ισότοπων σε κατάλοιπα φυτών και ζώων από αρχαιολογικές θέσεις. Θα συζητηθούν διεπιστημονικές προσεγγίσεις που συνδυάζουν χρονολογικά μοντέλα, δεδομένα αρχαιολογικών επιφανειακών ερευνών και ανασκαφών και ανασύσταση της παλαιοβλάστησης με στόχο της διαχρονική μελέτη του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι εξοικειωμένοι με τα κλιματικά και περιβαλλοντικά φαινόμενα που έλαβαν χώρα 10.000-3000 π.Χ., την κατανόηση και κριτική αξιολόγηση της συσχέτισης των φαινομένων αυτών με τις πολιτισμικές διαδικασίες της περιόδου, την επιλογή και εφαρμογή διεπιστημονικών μεθόδων που διερευνούν τη σύνθετη σχέση μεταξύ των γεωργοκτηνοτροφικών κοινοτήτων και των τοπικών περιβαλλόντων που διαχειρίζονταν αυτές.

Το φροντιστήριο περιλαμβάνει παρακολούθηση παραδόσεων και μελέτη επιλεγμένης βιβλιογραφίας. Το μάθημα προσφέρεται σε περιορισμένο αριθμό φοιτητών. Η εξέταση γίνεται με γραπτή εργασία και προφορική παρουσίασή της.

ΑΠΡ 213 Προϊστορία της Κύπρου [εαρινό εξ.]

Στη σειρά των μαθημάτων αυτών θα παρουσιαστεί η πρώιμη προϊστορία της Κύπρου από το τέλος του Πλειστόκαινου και μέχρι το τέλος της Χαλκολιθικής περιόδου, μια εκτεταμένη χρονικά περίοδος που καλύπτει το διάστημα από την 11η χιλ. π.Χ. και μέχρι τις αρχές της 3ης χιλ. π.Χ. Τα μαθήματα θα περιλαμβάνουν την έκθεση των αρχαιολογικών δεδομένων, τα ερμηνευτικά προβλήματα που συνδέονται με αυτά και τις υποθέσεις οι οποίες έχουν κατά καιρούς διατυπωθεί για την προϊστορική εξέλιξη στη Μεγαλόνησο. Θα σχολιαστούν ζητήματα πρώιμου αποικισμού και σχέσεων της Κύπρου με την ηπειρωτική μεσανατολίτικη χώρα.

Οι φοιτητές/τριες θα εξοικειωθούν με τα αρχαιολογικά δεδομένα της πρώιμης προϊστορίας της Κύπρου από το τέλος της Παλαιολιθικής εποχής και την αρχή του Ολόκαινου (10η χιλ. π.Χ.), μέχρι το τέλος της λεγόμενης Χαλκολιθικής εποχής (4η χιλ. π.Χ.).

Μέσα από την ολοκληρωμένη παρουσίαση των νησιωτικών πολιτισμικών εξελίξεων θα μπορούν να διαχειριστούν ζητήματα που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με την παρουσία των τελευταίων κυνηγο-τροφοσυλλεκτικών ομάδων στο νησί και στη συνέχεια με την εγκατάσταση των πρώτων γεωργικών κοινοτήτων, με έμφαση στη γεωμορφολογία, το περιβάλλον, την οργάνωση του χώρου, την οικονομία, τη λιθοτεχνία, την αρχιτεκτονική, την κοινωνική οργάνωση, τις μετακινήσεις, τις ανταλλαγές.

Ιδιαίτερα χρήσιμη θεωρείται η αναφορά στον ρόλο της πρώιμης ναυσιπλοΐας στην Αν. Μεσόγειο και στον πρώιμο αποικισμό της Κύπρου και στην άφιξη των πρώτων γεωργικών κοινοτήτων στο νησί στο πλαίσιο των πρώιμων νεολιθικών εξελίξεων στον ευρύτερο χώρο της Μέσης Ανατολής

Ιωάννης ΞΥΔΟΠΟΥΛΟΣ

IAE 601 Αρχαία Ελληνική Ιστορία I: Αρχαϊκή και Κλασική Εποχή [χειμερινό & εαρινό εξ.]

Γενική επισκόπηση της της ελληνικής ιστορίας από τον 8ο-4ο αι. π.Χ. Κύριο αντικείμενο του μαθήματος θα αποτελέσει η εξέλιξη της πόλεως-κράτους. Επίσης, θα μελετηθούν φαινόμενα όπως ο αποικισμός, η κρίση της αριστοκρατικής ελληνικής κοινωνίας, η τυραννίδα, η ύπαρξη νομοθετών, οι Περσικοί πόλεμοι και ο Πελοποννησιακός Πόλεμος μέσα από τις γραμματειακές μαρτυρίες των υπό εξέταση περιόδων.

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους φοιτητές/τριες με τα χαρακτηριστικά φαινόμενα, τα οποία συνιστούν τον μετασχηματισμό του Αρχαϊκού Κόσμου και τη μετάβαση στην Κλασική περίοδο, να τους οδηγήσει στην κατανόηση της δημιουργίας της πόλεως και της πολιτικής σκέψης, στην κατανόηση της εξέλιξης των θεσμών και της διαμόρφωσης συνείδησης και ταυτότητας του πολίτου. Επιπλέον, να κατανοήσουν το ιστορικό προφίλ των δύο Περιόδων και μπορούν να επεξεργασθούν κριτικά ιστορικές πηγές.

IAE 603 Φροντιστήριο Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας: Το Μακεδονικό βασίλειο από τον 7^ο αι. έως τα τέλη του 5^{ου} αι. π.Χ. [εαρινό εξ.]

Μελίνα ΠΑΪΣΙΔΟΥ**ABY 602 Βυζαντινή Ζωγραφική [εαρινό εξ.]**

Το μάθημα αποτελεί ένα σχεδιάσμα της εξέλιξης της μνημειακής ζωγραφικής από τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες έως και το τέλος της υστεροβυζαντινής περιόδου (αρχές 3ου αι. – 1453). Εξετάζεται η διαμόρφωση της εικονογραφίας και των καλλιτεχνικών ρευμάτων κυρίως μέσα από τα εντοίχια σύνολα (ζωγραφική και ψηφιδωτά) και δευτερευόντως μέσα από τις φορητές εικόνες και τις μικρογραφίες των χειρογράφων. Επιχειρείται η προσέγγιση των καλλιτεχνικών φαινομένων σε συνάρτηση με τις ιστορικές, κοινωνικές, θεολογικές και πολιτικές συνθήκες της εκάστοτε εποχής.

Το μάθημα αποσκοπεί να δώσει μία ευρεία γνώση του αντικειμένου της διδασκαλίας και να βοηθήσει την ανάπτυξη της ικανότητας αναγνώρισης και χρονολόγησης των έργων της βυζαντινής ζωγραφικής, μέσω της παρατήρησης και της κριτικής σκέψης.

ABY 209 Τοπογραφία Μακεδονίας- Θράκης [εαρινό εξ.]**Ελένη ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ****ΑΚΛ 602 Πλαστική της Αρχαϊκής και Κλασικής Εποχής [χειμερινό εξάμηνο]**

Στόχος του μαθήματος αυτού είναι η εξέταση της γένεσης και εξέλιξης της μνημειακής πλαστικής από τα γεωμετρικά χρόνια μέχρι το τέλος του 5ου αι. π.Χ. Για τον σκοπό αυτό θα παρουσιασθούν αναλυτικά οι κυριότερες κατηγορίες έργων, κυρίως ολόγλυφα, αλλά και αρχιτεκτονικά γλυπτά, καθώς και ανάγλυφα με γνώμονα της εξελικτικής τους πορεία αλλά και την τεχνοτροπική τους ένταξη.

Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές αναμένεται να αποκτήσουν εξειδικευμένες γνώσεις για την πλαστική της αρχαϊκής και κλασικής εποχής και να μπορούν να αναλύσουν και να αξιολογήσουν συγκριτικά τα γλυπτά των περιόδων αυτών.

ΑΚΛ 607 Ελληνιστική και Ρωμαϊκή Εποχή. Οι ελληνικές πόλεις κατά τη διάρκεια της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορικής περιόδου (συνδιδασκαλία με Αθανασία ΚΥΡΙΑΚΟΥ) [χειμερινό εξάμηνο]

Οι ελληνικές πόλεις στη ρωμαϊκή αυτοκρατορική περίοδο διατηρούν τους θεσμούς και τη διοικητική τους αυτονομία, αν και υπάγονται στον επαρχιακό διοικητή. Τοπολιτικό τους κέντρο, η Αγορά, όχι μόνο δεν εγκαταλείπεται, αλλά αποκτά συν τα χρόνια μνημειακά χαρακτηριστικά με την ανοικοδόμηση δημοσίων κτηρίων που χρηματοδοτούνται από πλούσιους ιδιώτες και σε ορισμένες περιπτώσεις από τον ίδιο τον αυτοκράτορα. Εδώ φιλοξενείται τώρα η λατρεία των αυτοκρατόρων, που έχει πολιτική σημασία, ενώ σταδιακά οι πόλεις αποκτούν υπό την επίδραση της Ρώμης και άλλα νέα χαρακτηριστικά, προκειμένου να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της εποχής. Εκτός από τις ήδη υπάρχουσες παλιές πόλεις ιδρύονται στον ελληνικό χώρο κατά την εποχή του Ιουλίου Καίσαρα και του Αυγούστου νέες πόλεις, συνήθως ρωμαϊκές αποικίες, κατά κανόνα πάνω σε παλιότερες ελληνικές πόλεις (Κόρινθος, Φίλιπποι, Δίον κ.λπ.). Οι αποικίες, όπου εγκαθίστανται Ρωμαίοι άποικοι, οργανώνονται με βάση ορισμένες αρχές κατά το πρότυπο των ρωμαϊκών πόλεων της Ιταλίας, ωστόσο επιβιώνουν σε μεγάλο βαθμό παλιότερα χαρακτηριστικά της τοπικής παράδοσης.

Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές αναμένεται να αποκτήσουν εξειδικευμένες γνώσεις για την αρχαιολογία του ελλαδικού χώρου κατά τη ρωμαϊκή εποχή με έμφαση στη μνημειακή τοπογραφία και την αρχιτεκτονική των ελληνικών πόλεων και των αποικιών.

ΑΚΛ 606 Φροντιστήριο Κλασικής Αρχαιολογίας. Πόλεις της Ρωμαϊκής Μακεδονίας (διδασκική υποστήριξη Κυριακή ΒΑΣΤΕΛΗ) [εαρινό εξ.]

Αντικείμενο του φροντιστηρίου είναι η μελέτη των αρχαιολογικών δεδομένων σημαντικών πόλεων της Μακεδονίας από την εποχή της κατάκτησής της από τους Ρωμαίους και την μετατροπή της σε ρωμαϊκή επαρχία και έπειτα. Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές αναμένεται να αποκτήσουν εξειδικευμένες γνώσεις για την αρχαιολογία της Ρωμαϊκής Μακεδονίας και να εξοικειωθούν με τη συγγραφή σχετικών εργασιών.

Παγώνα ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ABY 606 Φροντιστήριο Βυζαντινής Αρχαιολογίας (διδασκτική υποστήριξη Αναστασία Πλιώτα) [χειμερινό εξ.]

Μικρασιατική καταστροφή και βυζαντινός πολιτισμός: εκατό χρόνια μετά (1922-2022)

Η θεματική του φροντιστηρίου είναι επετειακή και σχετίζεται με τη συμπλήρωση ενός αιώνα από τη μικρασιατική καταστροφή. Η μικρασιατική εκστρατεία, η καταστροφή, αλλά και η υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών με το προσφυγικό ρεύμα που ακολούθησε είχαν σημαντικές επιπτώσεις και στον τομέα της βυζαντινής και μεταβυζαντινής αρχαιολογίας. Το φροντιστήριο θα εστιάσει σε διαφορετικές πτυχές του φαινομένου αυτού, όπως η τύχη των βυζαντινών μνημείων στη Μικρά Ασία, η οργάνωση και δράση της αρχαιολογικής υπηρεσίας στην Ελληνική Διοίκηση της Μικράς Ασίας κατά την περίοδο 1919-1922, η μεταφορά κειμηλίων (κατά κύριο λόγο εκκλησιαστικών αντικειμένων της μεταβυζαντινής περιόδου) από τους πρόσφυγες της Μικράς Ασίας, του Πόντου και της Ανατολικής Θράκης και οι τύχες τους στο ελληνικό κράτος. Πέρα από ζητήματα που αφορούν στα ίδια τα αντικείμενα (προέλευση, πρώτες ύλες, χρονολόγηση, τεχνικές, εργαστήρια, επιγραφές κ.τ.λ.), ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στις επιλογές που έγιναν από τους πρόσφυγες και τους λόγους που τις υπαγόρευαν, στη σημασία που αποδόθηκε από τους προσφυγικούς πληθυσμούς στα αντικείμενα αυτά και στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίστηκαν κάποια εξ αυτών από το ελληνικό κράτος, το οποίο τα διαμοίρασε μεταξύ του Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου, του Μουσείου Μπενάκη και το Μουσείο Λαϊκής Τέχνης. Στο πλαίσιο αυτό, επιπλέον των ίδιων των κειμηλίων, θα αξιοποιηθούν σχετικές γραπτές αναφορές, αλλά και προφορικές μαρτυρίες των προσφύγων, ενώ, εφόσον οι συνθήκες το επιτρέψουν, θα πραγματοποιηθούν επισκέψεις σε μουσεία και ναούς στα κειμήλια, αλλά και στο Ιστορικό Αρχείο Προσφυγικού Ελληνισμού. Οι φοιτητές θα κληθούν να επιλέξουν ένα σχετικό θέμα, το οποίο θα παρουσιάσουν προφορικά και θα αναπτύξουν σε γραπτή εργασία.

Οι μαθησιακοί στόχοι του μαθήματος συνίστανται στη γνωριμία των φοιτητών/τριών με μια σχετικά άγνωστη, αλλά σημαντική πτυχή της μικρασιατικής καταστροφής και της ανταλλαγής πληθυσμών, στην εξοικείωσή τους με βυζαντινά και μεταβυζαντινά τέχνηρα και φορητές εικόνες που αποτελούσαν την (ιερή) περιουσία των ελληνορθόδοξων κοινοτήτων της Μικράς Ασίας, του Πόντου και Ανατολικής Θράκης, στον προβληματισμό σε σχέση με ζητήματα διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς και δη θρησκευτικού χαρακτήρα εν καιρώ πολέμου και προσφυγιάς και στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με την προφορική παρουσίαση της εργασίας τους εν είδει διδασκαλίας.

ABY 603 Βυζαντινή Γλυπτική - Μικροτεχνία [εαρινό εξάμηνο]

Το μάθημα εστιάζει σε δύο διαφορετικές εκφάνσεις του βυζαντινού υλικού πολιτισμού, τη γλυπτική και τη μικροτεχνία. Στον τομέα της γλυπτικής, θα εξεταστούν κυρίως η συνεχώς φθίνουσα παραγωγή κοσμικών γλυπτών – κατά κύριο λόγο ανδριάντων αυτοκρατόρων και κρατικών αξιωματούχων – και η παραγωγή θρησκευτικού χαρακτήρα αναγλύφων (μαρμάρινες εικόνες). Ιδιαίτερα θα συζητηθούν οι λόγοι απομάκρυνσης της βυζαντινής κοινωνίας από την παράδοση της εικονιστικής γλυπτικής, τα κέντρα παραγωγής, οι πληροφορίες που παρέχουν οι γραπτές πηγές για χαμένα σήμερα έργα, αλλά και μεμονωμένες περιπτώσεις αναβίωσης της τέχνης των ολογλύφων κατά τη μέση και ύστερη βυζαντινή περίοδο.

Ο τομέας της μικροτεχνίας, στον οποίο οι Βυζαντινοί διακρίθηκαν, θα εξεταστεί μέσα από ενδεικτικά παραδείγματα προερχόμενα από όλες τις χρονικές περιόδους και περιοχές του Βυζαντίου και της σφαίρας επιρροής του. Θα συζητηθούν έργα σε διαφορετικά υλικά – μεταλλοτεχνίας (χρυσοχοΐας, αργυροχοΐας κ.ά.), χυμευτικής (σμάλτα), ελεφαντοστέινα αντικείμενα, έργα μικρογλυπτικής από στεατίτη και ημιπολύτιμους λίθους, ξυλογλυπτικής, κεντητικής –, διαφορετικών χρήσεων: αυτοκρατορικά διάσημα, φυλακτά, κοσμήματα, λειτουργικά αντικείμενα, οικιακός εξοπλισμός, σύνεργα καλλωπισμού κ.ά. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στα υλικά και τις τεχνικές κατασκευής, στο πρόβλημα του/των κέντρου/ων παραγωγής τους, στην έκφραση της έμφυλης ταυτότητας μέσω αυτών, στις επιγραφές και τις πληροφορίες που αυτές μας παρέχουν για τα τέχνηρα και τη σημασία τους στη βυζαντινή κοινωνία, ενώ θα εξεταστούν ενδεικτικά και κάποιες περιπτώσεις σχετικών έργων γνωστών μόνο μέσα από τις γραπτές πηγές.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος συνίστανται στην εξοικείωση με τις μεθόδους μελέτης και χρονολόγησης έργων βυζαντινής γλυπτικής και μικροτεχνίας, στην αναγνώριση των έργων αυτών ως πηγών πληροφόρησης για τη βυζαντινή κοινωνία, και στην εμπέδωση της συνεισφοράς των γραπτών πηγών στην αρχαιολογική έρευνα.

ABY 220 Μνημειακή Τοπογραφία Κωνσταντινουπόλεως [εαρινό εξάμηνο]

Το μάθημα εστιάζει στην Κωνσταντινούπολη, πρωτεύουσα της βυζαντινής αυτοκρατορίας, κατά τους πρώτους αιώνες μετά την ίδρυσή της (4^{ος} – αρχές του 7^{ου} αι.). Θα εξεταστεί ο πολεοδομικός ιστός της πόλης, τα κοσμικά και εκκλησιαστικά της μνημεία, καθώς και οι υποδομές της (λιμένες, αγορές, δημόσιοι χώροι κτλ.) μέσα από τα σωζόμενα κτιριακά κατάλοιπα, τα ανασκαφικά δεδομένα και τις γραπτές πηγές.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ιδεολογική διάσταση των οικοδομικών προγραμμάτων των αυτοκρατόρων της πρώιμης βυζαντινής περιόδου. Οι μαθησιακοί στόχοι του μαθήματος περιλαμβάνουν την γνωριμία με τις απαρχές της βυζαντινής πρωτεύουσας, την εξοικείωση με την ιδεολογική διάσταση των αυτοκρατορικών οικοδομικής δραστηριότητας και με την εμπέδωση της αναγκαιότητας συνδυασμού γραπτών πηγών και αρχαιολογικών δεδομένων για την καλύτερη κατανόηση του παρελθόντος

ABY 306 Νομισματική – Σιγιλλογραφία [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα αποτελεί μια γενική εισαγωγή στις συγγενικές επιστήμες της νομισματικής και της σιγιλλογραφίας. Στον τομέα της νομισματικής, πέρα από μια εισαγωγή στις μεθόδους της επιστήμης και μια γενική επισκόπηση της βυζαντινής νομισματοκοπίας, θα γίνει αναφορά και σε ειδικά θέματα, όπως το νόμισμα ως αρχαιολογικό τεκμήριο, η νομισματική εικονογραφία ως έκφραση της αυτοκρατορικής ιδεολογίας κ.ά. Στον τομέα της σιγιλλογραφίας ή σφραγιστικής, της μελέτης δηλαδή των βυζαντινών σφραγίδων, οι φοιτητές θα έχουν την ευκαιρία εξοικειωθούν με τις μεθόδους μελέτης των σφραγίδων (ανάγνωση και χρονολόγηση) και να γνωρίσουν τις δυνατότητες που αυτές προσφέρουν στην ανασύσταση του διοικητικού ιστού της βυζαντινής αυτοκρατορίας, στην οικονομία και στην προσωπογραφία της βυζαντινής περιόδου, αλλά και στην ιστορία της τέχνης. Οι μαθησιακοί στόχοι του μαθήματος συνίστανται στη γνωριμία με τις δυνατότητες χρονολόγησης που προσφέρουν τα νομίσματα και οι σφραγίδες ως αρχαιολογικά ευρήματα, στην εξοικείωση με τις μεθόδους άντλησης πληροφοριών για την οικονομία και τις ανταλλαγές μέσω των αντικειμένων αυτών και στην κατανόηση της ευρύτερης συμβολής τους στη μελέτη της βυζαντινής κοινωνίας.

Χριστίνα ΠΑΠΑΚΥΡΙΑΚΟΥ

ABY 312 Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών με τους επισκέψιμους αρχαιολογικούς χώρους και τα μνημεία της Θεσσαλονίκης, καθώς και με ευρήματα που συνδέονται με τους χώρους αυτούς και εκτίθενται στα αρχαιολογικά μουσεία της πόλης. Οι φοιτητές θα ασκηθούν στην επιστημονική περιγραφή χώρων και μνημείων ακολουθώντας την κατάλληλη ορολογία. Επίσης θα κληθούν να συγγράψουν σύντομα κείμενα με τη μορφή λημμάτων καταλόγου για επιλεγμένα εκθέματα από τα αρχαιολογικά μουσεία της πόλης.

Το μάθημα περιλαμβάνει: α. Διαλέξεις στην αίθουσα β. Επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία της πόλης για επιτόπια άσκηση γ. Παρουσιάσεις των φοιτητικών εργασιών είτε στον χώρο είτε (εάν δεν είναι εφικτό) στην αίθουσα. Στο πλαίσιο των μαθημάτων οι φοιτητές θα έχουν την ευκαιρία να ακούσουν ειδικούς επιστήμονες που έχουν εργαστεί ή εργάζονται στους χώρους, τα μνημεία και τα μουσεία της πόλης και να συνομιλήσουν μαζί τους. Επίσης θα ενημερωθούν με τη βοήθεια των αρμόδιων επιστημόνων για την εκπαιδευτική πολιτική των μουσείων της πόλης.

Στόχος του μαθήματος, που έχει τον χαρακτήρα του φροντιστηρίου, είναι να μάθουν οι συμμετέχοντες φοιτητές να περιγράφουν με ορθούς επιστημονικούς όρους και τη σωστή μέθοδο έναν χώρο ή ένα μνημείο και να δημιουργούν συνοπτικές αλλά κατατοπιστικές καταγραφές χώρων και μνημείων συνοδευόμενες από τη σχετική βιβλιογραφία. Στο κομμάτι της άσκησης στο μουσείο το μάθημα στοχεύει στο να μάθουν οι φοιτητές να συντάσσουν κείμενα με τη μορφή λημμάτων καταλόγων για κινητά ευρήματα και να τα συνδέουν, με τη βοήθεια της σχετικής βιβλιογραφίας με τα μνημεία της πόλης από τα οποία προέρχονται. Η εξέταση του μαθήματος γίνεται με γραπτή εργασία και παρουσίασή της.

Δημήτριος ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ

INE 601 Νεοελληνική Ιστορία Ι (15ος - 18ος αι.) [εαρινό εξ.]

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ιστορία του Νέου Ελληνισμού ανάμεσα στα μέσα του 15ου αιώνα και τις αρχές του 19ου αιώνα. Οι παραδόσεις θα κινηθούν κατά μήκος τριών αξόνων. Αρχικά, θα συζητηθούν η φύση και οι ειδικοί χαρακτήρες των τεκμηρίων της εποχής και τα μεθοδολογικά προβλήματα που προκύπτουν από τη μελέτη τους. Στη συνέχεια, θα αναπτυχθεί το χρονολογικό-γεγονοτολογικό πλαίσιο αναφοράς όπως το όρισαν κυρίως οι σχέσεις των Ελλήνων με τους Οθωμανούς και Βενετούς πολιτικούς επικυρίαρχους τους και οι συγκρούσεις των τελευταίων μεταξύ τους. Τέλος, θα εξεταστούν οι δημογραφικές, οικονομικές, κοινωνικές και ιδεολογικές πραγματικότητες του Νέου Ελληνισμού και η θεσμική θέση του στο πλαίσιο της οθωμανικής και βενετικής πολιτικής τάξης.

Στόχοι του μαθήματος είναι η κατανόηση των βασικών χαρακτηριστικών της νεοελληνικής ιστορίας κατά την περίοδο 1453-1821, η γνώση των κρατικών θεσμών στους οποίους αναγκάστηκαν οι Έλληνες να προσαρμοστούν, η κριτική εξέταση των θεσμικών μορφωμάτων τα οποία ανέπτυξαν οι Έλληνες στο πλαίσιο του οθωμανικού και βενετικού κρατικού σχήματος και η συζήτηση βασικών κοινωνικών, οικονομικών και ιδεολογικών γνωρισμάτων της εποχής.

INE 603 Φροντιστήριο Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας: Απομνημονεύματα και άλλες Πηγές της Επανάστασης του 1821 [χειμερινό εξ.]

Στο φροντιστήριο α εξετασθούν συνοπτικά οι αρχές των σύγχρονων ρευμάτων της ιστορικής επιστήμης με στόχο την κατανόηση της μέχρι σήμερα πορείας της ιστοριογραφίας και των προοπτικών εξέλιξής της. Ακόμη, θα συζητηθούν βασικές κατηγορίες της ιστορικής ανάλυσης (αιτιότητα, νομοτέλεια, χρόνος, αντικειμενικότητα, αλήθεια) και ζητήματα νοηματοδότησης της ιστορικής εξέλιξης. Επιπλέον, θα παρουσιασθούν βασικά προβλήματα της αρχαιακής έρευνας και τεχνικές συγγραφής επιστημονικής ιστορικής εργασίας. Τέλος, οι φοιτητές θα κληθούν να συνθέσουν μικρές εργασίες στο πλαίσιο της ειδικής θεματικής του φροντιστηρίου στη νεότερη ελληνική ιστορία.

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές αναμένεται να γνωρίζουν τις βασικές αρχές της επιστήμης της Ιστορίας και της ιστορικής μεθοδολογίας, την τεχνική συγγραφής επιστημονικών εργασιών και της οργάνωσης ατομικών ή ομαδικών εργασιών (projects) ως μέρους της διδασκαλίας της Ιστορίας στην Εκπαίδευση, να αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις πηγές της Ιστορίας (γραπτές, εικονιστικό υλικό κ.λπ.) για τη συγγραφή εργασιών με ιστορικά θέματα και για τη διδασκαλία της Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

INE 203 Η Ελληνική Επανάσταση (1821-1829) [εαρινό εξ.]

Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών με τα σημαντικότερα ιστοριογραφικά ζητήματα που θέτει η μελέτη του Αγώνα. Αρχικά, θα γίνει συνοπτική παρουσίαση της περιοδολόγησης και των κομβικών γεγονότων της επαναστατικής συγκυρίας. Σε αυτό το πλαίσιο, θα παρουσιαστούν η στρατιωτική οργάνωση των Ελλήνων, οι πολιτικοί και δημοσιονομικοί θεσμοί του σταδιακά συγκροτούμενου εθνικού κράτους, η διεθνής διάσταση του Ελληνικού Ζητήματος και οι στρατηγικές της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Θα εξεταστούν οι πηγές της Επανάστασης (Απομνημονεύματα των αγωνιστών, Τύπος, αρχεία της ελληνικής διοίκησης, ιδιωτικές και κοινοτικές αρχαιακές σειρές, οθωμανικά και ευρωπαϊκά αρχεία κ.λπ.) και τα προβλήματα που σχετίζονται με αυτές. Τέλος, θα συζητηθούν οι σημαντικότερες ερμηνευτικές προσεγγίσεις και προσλήψεις του Αγώνα, όπως αναπτύχθηκαν από τα μέσα του 19ου αιώνα έως σήμερα.

Αναστασία ΠΛΙΩΤΑ**ABY 312 Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία [εαρινό εξ.]**

Αφετηριακό υλικό του μαθήματος θα αποτελέσουν ο αρχαιολογικός χώρος του γαλεριανού συγκροτήματος, επιλεγμένα βυζαντινά μνημεία της Θεσσαλονίκης και εκθέματα από το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού της πόλης. Στόχοι του μαθήματος είναι αφενός η εκ του σύνεγγυς επαφή των φοιτητών με αντιπροσωπευτικά, από χρονολογική και ειδολογική άποψη, μνημειακά και υλικά κατάλοιπα του παρελθόντος της Θεσσαλονίκης από τον 4^ο έως τον 15^ο αιώνα μ.Χ., κυρίως όμως η συστηματική εξοικείωσή τους με την ορθή χρήση της αντίστοιχης ορολογίας και τις βασικές αρχές της επιστημονικής πραγμάτευσης – στον προφορικό και τον γραπτό λόγο– του αρχαιολογικού μνημείου και αντικειμένου. Παράλληλο μαθησιακό στόχο αποτελεί, επιπλέον, η κατανόηση από τους συμμετέχοντες της ανάγκης διαχείρισης και διαβάθμισης της μεταδιδόμενης αρχαιολογικής πληροφορίας ώστε αυτή να προσαρμόζεται στους εκάστοτε αποδέκτες της (μαθητές, ευρύ κοινό, ειδικούς).

Το μάθημα περιλαμβάνει διαλέξεις και ασκήσεις στην αίθουσα, καθώς και επισκέψεις στα επιλεγμένα μνημεία και στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού. Στη διάρκεια των δευτέρων οι φοιτητές θα κληθούν να κάνουν μια ευσύνοπτη αλλά περιεκτική προφορική παρουσίαση του μνημείου ή του εκθέματος που έχουν αναλάβει, ενώ στο τέλος του εξαμήνου θα πρέπει να παραδώσουν αντίστοιχη γραπτή εργασία, βασικό κριτήριο για την αξιολόγηση της οποίας θα αποτελέσει ο βαθμός τήρησης των αρχών της επιστημονικής τεχνογραφίας.

Ναταλία ΠΟΥΛΟΥ**ABY 601 Βυζαντινή Αρχιτεκτονική [χειμερινό εξ.]**

Στο μάθημα παρουσιάζεται μια εισαγωγή στην αρχιτεκτονική δημιουργία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Οι διαλέξεις οργανώνονται ακολουθώντας χρονολογική εξέλιξη και παρουσιάζουν την πολεοδομική ανάπτυξη των οικισμών και τη δημιουργία θρησκευτικών και κοσμικών κτηρίων και συγκροτημάτων. Δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα σε ζητήματα μεθοδολογικής προσέγγισης της ιστορικής ερμηνείας της αρχιτεκτονικής παραγωγής, καθώς και στα αντίστοιχα προβλήματα που εντοπίζονται στην πρόσφατη βιβλιογραφία. Η ανάλυση επικεντρώνεται σε κτήρια και συγκροτήματα ως αφετηρία για τη συζήτηση περί αρχιτεκτονικής δημιουργίας και την ιστορική ερμηνεία των κοινωνικών δυνάμεων που την επηρεάζουν.

Το μάθημα εμπλουτίζεται με αποσπάσματα από κείμενα της περιόδου τα οποία αποτελούν ενδείξεις για την πρόσληψη της αρχιτεκτονικής παραγωγής στην εποχή της. Επιπλέον πραγματοποιούνται επισκέψεις στα Βυζαντινά μνημεία της Θεσσαλονίκης. Αν οι συνθήκες το επιτρέπουν πραγματοποιείται εκπαιδευτική εκδρομή σε μοναστηριακά συγκροτήματα στην Στερεά Ελλάδα (Παναγία Σκριπού, Μονή Οσίου Λουκά, Μονή Οσίου Μελετίου κ.λπ.).

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με την ορολογία και τη μεθοδολογία μελέτης της αρχιτεκτονικής παραγωγής της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Οι φοιτητές καλούνται να κατανοήσουν ζητήματα πολεοδομικού σχεδιασμού και οργάνωσης του χώρου πόλεων και οικισμών, καθώς και θέματα αρχιτεκτονικής σύνθεσης μεμονωμένων κτηρίων, χρηστικών (π.χ. τείχη) ή υψηλών αρχιτεκτονικών προθέσεων (π.χ. ναοί). Με την ολοκλήρωση του μαθήματος θα πρέπει να κατέχουν τα εφόδια για τη βιβλιογραφική αλλά και εκ του φυσικού μελέτη κτηρίων και κτηριακών καταλοίπων, αφού αντιληφθούν τα βασικά στοιχεία πραγμάτευσης όπως αυτά αναπτύσσονται στη σύγχρονη βιβλιογραφία.

ABY 309 Βυζαντινή Κεραμική [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα έχει ως αντικείμενο την αναλυτική προσέγγιση των κύριων ομάδων κεραμικής της περιόδου από τον 4ο μέχρι και τον 15ο αι. μ.Χ. Παρουσιάζεται μία εισαγωγή για τη μελέτη της κεραμικής γενικά και της κεραμικής παραγωγής κατά την βυζαντινή περίοδο ειδικότερα. Οι διαλέξεις οργανώνονται ακολουθώντας χρονολογική εξέλιξη και παρουσιάζονται όλοι οι βασικοί τύποι κεραμικών κάθε περιόδου. Εξετάζονται τα κεραμικά της περιόδου από τον 4ο έως και τον 6ο αιώνα. Ιδιαίτερη σημασία δίδεται στις σημαντικές αλλαγές που παρατηρούνται κατά τη διάρκεια του 7ου και του 8ου αιώνα και τη συμβολή τους στη διαμόρφωση του ιδιαίτερου χαρακτήρα της μεσοβυζαντινής κεραμικής. Στη συνέχεια εξετάζονται αναλυτικά τα κεραμικά (εφυσालωμένα αγγεία, αγγεία κοινής χρήσης) της μεσοβυζαντινής (μέσα 9ου – αρχές 13ου αι.) και υστεροβυζαντινής περιόδου (13ος-15ος αι.). Δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα σε ζητήματα μεθοδολογίας στη μελέτη της βυζαντινής κεραμικής και αναδεικνύονται προβλήματα που εντοπίζονται στην πρόσφατη βιβλιογραφία. Εξετάζονται λεπτομερώς οι τρόποι παραγωγής και διακίνησης των κεραμικών, η τοπική παραγωγή και τα εισηγμένα αγγεία και συνεκδοχικά οι δρόμοι του εμπορίου, που ήταν κυρίως θαλάσσιοι. Οι φοιτητές εκπαιδεύονται στην μελέτη οστράκων κεραμικής.

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με την ορολογία και τη μεθοδολογία μελέτης της κεραμικής παραγωγής του Βυζαντίου. Οι φοιτητές καλούνται να κατανοήσουν ζητήματα κεραμικής τυπολογίας, χρονο-

λόγησης, οργάνωσης της παραγωγής και διακίνησης των προϊόντων, καθώς και θέματα που σχετίζονται με την οργάνωση του εμπορίου και των ανταλλαγών. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος θα πρέπει να κατέχουν τα εφόδια για τη βιβλιογραφική αλλά και εκ του φυσικού μελέτη των βασικών τύπων της βυζαντινής κεραμικής. Οι φοιτητές θα συγγράψουν εργασίες βάσει των οποίων θα βαθμολογηθούν στο τέλος του εξαμήνου. Το μάθημα είναι φροντιστηριακό και προσφέρεται σε περιορισμένο αριθμό φοιτητών.

ABY 215 Καθημερινός Βίος των Βυζαντινών

Ηλίας ΣΒΕΡΚΟΣ

IAE 603 Φροντιστήριο Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας: Όψεις του θεσμού της δουλείας στον αρχαίο κόσμο [χειμερινό εξ.]

Ένα από τα βασικά στοιχεία που διακρίνει τον αρχαίο από το σύγχρονο κόσμο είναι η νομικά θεσμοθετημένη ύπαρξη του θεσμού της δουλείας τόσο στην αρχαία Ελλάδα όσο και στη Ρώμη. Στόχος του μαθήματος είναι -μέσω της χρήσης επιλεγμένων κειμένων- η κατανόηση του θεσμού στο πλαίσιο της κοινωνικής και οικονομικής ζωής των αρχαίων Ελλήνων και Ρωμαίων.

Σε ειδικές ενότητες εξετάζονται οι όροι που χρησιμοποιούνται για να δηλώνουν τα μέλη της κοινωνικής αυτής ομάδας και οι οποίοι συνδέονται τόσο με την προέλευση των σχετικών προσώπων όσο και με την εργασία στην οποία απασχολούνται, οι πηγές προμήθειας δούλων και ο ρόλος τους στην παραγωγική διαδικασία, η θέση τους στην κοινωνική δομή (οικογενειακές σχέσεις, γάμοι, τεκνοποίηση κλπ.), τα περιθώρια κοινωνικής ανόδου και η χειραφέτηση των δούλων (απελευθερώσεις). Ως ειδική κατηγορία μελετώνται οι δούλοι και απελεύθεροι που ανήκουν στον αυτοκρατορικό οίκο. Παράλληλα επισημαίνονται ομοιότητες και διαφορές που εντοπίζονται στο θεσμό κατά τους νεότερους χρόνους.

IAE 603 Φροντιστήριο Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας: Ο Μέγας Αλέξανδρος και η επέκταση στην Ανατολή [εαρινό εξ.]

Ο Αλέξανδρος Γ΄ μετά την εδραίωση της εξουσίας του στην Ελλάδα κατάφερε μέσα σε διάστημα δέκα περίπου ετών (334-325 π.Χ.) μέσω μιας σειράς κατακτητικών πολέμων να δημιουργήσει μία αυτοκρατορία η οποία εκτεινόταν ως την Ινδία και την Νότια Αίγυπτο.

Στόχος του μαθήματος είναι -μέσω της χρήσης επιλεγμένων κειμένων- η κατανόηση της πολιτικής που ακολούθησε ο Μακεδόνας βασιλιάς μέχρι το θάνατό του τον Ιούνιο του 323 π.Χ. Εκτός από τους βασικούς σταθμούς της εκστρατείας του, σε ειδικές ενότητες εξετάζονται: οι στρατηγικές νομιμοποίησης της εξουσίας του, η διοικητική, οικονομική και θρησκευτική του πολιτική, ο ρόλος του μακεδονικού στοιχείου στην εδραίωση της αυτοκρατορίας του και οι σχέσεις με τους τοπικούς πληθυσμούς, η πολιτική του απέναντι στις ελληνικές πόλεις της ηπειρωτικής Ελλάδος. Έμφαση δίνεται στην κληρονομία του Αλεξάνδρου και στην επίδρασή του σε μεταγενέστερες περιόδους.

Αθανάσιος ΣΕΜΟΓΛΟΥ

ABY 606 Φροντιστήριο Βυζαντινής Αρχαιολογίας (διδασκική υποστήριξη Χ. Παπακυριακού) [εαρινό εξ.]

Το Φροντιστήριο στοχεύει στην εκπαίδευση στην ορθή χρήση των όρων κατά την περιγραφή της αρχιτεκτονικής και του διακόσμου των Βυζαντινών μνημείων. Το μάθημα περιλαμβάνει ασκήσεις ενώ οι φοιτητές θα εξασκηθούν στην κατάρτιση αρχαιολογικών δελτίων τεκμηρίωσης.

ABY 206 Υστεροβυζαντινή Ζωγραφική [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα φιλοδοξεί να δώσει ένα σχεδίασμα της εξέλιξης της υστεροβυζαντινής τέχνης από το 1204 έως το 1453, μνημειακής αλλά και ζωγραφικής φορητών εικόνων και χειρογράφων, να αναδείξει τον ρόλο της Κωνσταντινούπολης και της σχέσης της με την περιφέρεια, να εστιάσει στον αναβαθμισμένο ρόλο του καλλιτέχνη την περίοδο αυτή και να συζητήσει θέματα χορηγίας και τις επιδράσεις της στο καλλιτεχνικό ιδίωμα. Θα αναλυθούν εικονογραφικά προγράμματα, καινοτομίες αλλά θα εξετασθούν παράλληλα και τεχνοτροπικοί χειρισμοί σε σχέση με την πολιτική ιδεολογία, εκκλησιαστικά ζητήματα καθώς και τις επιρροές από τη Δύση.

ABY 213 Βυζαντινή εικονογραφία [χειμερινό εξάμηνο]

Στο μάθημα αυτό θα εξετασθούν ζητήματα της βυζαντινής εικονογραφίας μέσω ασκήσεων. Θα επιχειρηθεί η ανάλυση βασικών στη Βυζαντινή τέχνη εικονογραφικών θεμάτων, η θέση τους μέσα στο ναό, η λειτουργία και η αλληλεπίδρασή τους. Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση της/του φοιτήτριας/φοιτητή με τα χαρακτηριστικά της θεματικής του Βυζαντινού διακόσμου ανά περιόδους.

Σπυρίδων ΣΦΕΤΑΣ**ΙΧΑ 602 / ΙΧΑ 101 (π.π.) Ιστορία των Χωρών της Χερσονήσου του Αίμου I: Η ΝΑ Ευρώπη από την Οθωμανική Κατάκτηση έως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο [χειμερινό & εαρινό εξ.]**

Η τουρκική κατάκτηση. Η ίδρυση του Οθωμανικού κράτους. Η περίοδος της τουρκικής κυριαρχίας. Αφύπνιση της εθνικής συνείδησης στους βαλκανικούς λαούς. Διαφωτισμός. Εθνικοί αγώνες και ίδρυση εθνικών κρατών στη Βαλκανική. Από το συνέδριο του Βερολίνου στον Πρώτο Παγκόσμιο πόλεμο.

Στόχος του μαθήματος είναι να μάθουν οι φοιτητές/τριες να προσεγγίζουν κριτικά και να αναλύουν τη σύγχρονη ιστορία των Βαλκανίων, να εντοπίζουν τις ομοιότητες και τις διαφορές στην ιδεολογική τους συγκρότηση, την πολιτική και την κοινωνική ζωή, να ερμηνεύουν τις διαφορετικές προσλήψεις του ιστορικού παρελθόντος από τους βαλκανικούς λαούς.

ΙΧΑ 601 Ιστορία των Χωρών της Χερσονήσου του Αίμου II: Η Νοτιοανατολική Ευρώπη στον 20ό αι. (1918-1989) [εαρινό εξ.]

Θα δοθεί μια επισκόπηση της ιστορίας της Γιουγκοσλαβίας, Αλβανίας, Βουλγαρίας και Ρουμανίας από το τέλος του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου μέχρι την πτώση του κομμουνισμού. Ταυτόχρονα, θα εξεταστούν ορισμένα ζητήματα που επηρέασαν τις διμερείς σχέσεις των κρατών λαμβάνοντας υπόψη και την πολιτική των Μεγάλων Δυνάμεων.

Στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να μάθουν να προσεγγίζουν κριτικά και να αναλύουν τη σύγχρονη ιστορία των Βαλκανίων, να εντοπίζουν τις ομοιότητες και τις διαφορές στην ιδεολογική τους συγκρότηση, την πολιτική και την κοινωνική ζωή, να ερμηνεύουν τις διαφορετικές προσλήψεις του ιστορικού παρελθόντος από τους βαλκανικούς λαούς.

Αθανάσιος ΣΦΗΚΑΣ**ΙΣΕ 601 Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία, 1924-1967: πολιτικές ιδεολογίες, κόμματα και εκλογικές αναμετρήσεις [εαρινό εξ.]**

Το μάθημα εξετάζει την εξέλιξη της πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής ιστορία της Ελλάδας στην περίοδο 1924-1967 με άξονες αναφοράς τη διαμόρφωση πολιτικών ιδεολογιών, τους όρους συγκρότησης των πολιτικών κομμάτων και τις εκλογικές αναμετρήσεις της περιόδου. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/φοιτήτριες θα είναι σε θέση να κατανοούν τους βασικούς σταθμούς στην πολιτική, οικονομική και κοινωνική εξέλιξη της Ελλάδας στην περίοδο 1923-1974, να σκέφτονται συνθετικά, συνδυάζοντας τις επιμέρους πολιτικές, ιδεολογικές, κοινωνικές, οικονομικές και πολιτισμικές παραμέτρους της ιστορικής εξέλιξης της Ελλάδας στην περίοδο 1923-1974,

να εμβαθύνουν σε έννοιες και φαινόμενα όπως τα πολιτικά κόμματα και η λειτουργία τους, η ιδεολογική συγκρότηση πολιτικών και κοινωνικών χώρων, και οι πολλαπλές λειτουργίες των εκλογικών αναμετρήσεων, να αντιλαμβάνονται συνέχειες και ασυνέχειες στην ιστορική εξέλιξη της σύγχρονης Ελλάδας, να εκτιμούν την υπεροχή της “επιστημονικής” έναντι άλλων “ποικιλιών” ιστορίας – όπως, π.χ. η “δημόσια”.

Αναστάσιος ΤΑΝΤΣΗΣ

ABY606 Φροντιστήριο Βυζαντινής Αρχαιολογίας – Η Πελοπόννησος την εποχή των Παλαιολόγων [εαρινό εξ.]

Στο φροντιστήριο θα εξεταστούν ζητήματα μνημειακής τοπογραφίας της Πελοποννήσου την περίοδο των Παλαιολόγων. Με αφετηρία το Μυστρά και τα μνημεία του θα εξεταστούν σημαντικές θέσεις από την Παλαιολογία Πελοπόννησο, που περιλαμβάνουν τους οικισμούς της Μονεμβασίας, του Λεονταρίου, του Γερακίου και του Λογκανίκου. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα κληθούν να συντάξουν εργασία βασισμένη στη βιβλιογραφία. Τα θέματα των εργασιών θα τους δοθούν από νωρίς και θα πρέπει να τα παρουσιάσουν εντός του μαθήματος. Στο πλαίσιο του φροντιστηρίου θα πραγματοποιηθεί εκπαιδευτική εκδρομή στην Πελοπόννησο, όπου οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα έχουν την ευκαιρία να μελετήσουν τα μνημεία από κοντά και να συζητήσουμε μαζί τα θέματα που σχετίζονται με τη μελέτη και την ερμηνεία τους.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα έχουν εξοικειωθεί με τη μελέτη της Βυζαντινής Πελοποννήσου και των μνημείων της καθώς και με τη σχετική βιβλιογραφία. Θα είναι σε θέση να παρουσιάσουν τα βασικά ζητήματα επί του θέματος και να εντοπίζουν και να σχολιάσουν τη σχετική βιβλιογραφία. Η ολοκλήρωση της γραπτής εργασίας πέρα από τις εξειδικευμένες γνώσεις, θα τους δώσει την ευκαιρία να εξασκηθούν στη συγγραφή επιστημονικής εργασίας με βιβλιογραφικές παραπομπές και η παρουσίαση της θα τους προσφέρει εξάσκηση στη δημόσια ανάπτυξη επιστημονικού θέματος.

ABY 218 Μνημειακή Τοπογραφία Βυζαντινής Θεσσαλονίκης [χειμερινό εξ.]

Πρόκειται για μάθημα επιλογής. Στόχος του είναι η γνωριμία των φοιτητριών και φοιτητών με τα μνημεία και την αρχαιολογική έρευνα για τη Θεσσαλονίκη της Βυζαντινής περιόδου (περ. 4^{ος} – 15^{ος} αιών.).

Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα ενημερωθούν για τη βιβλιογραφία για την ιστορία και το χώρο της πόλης. Το μάθημα θα πραγματοποιηθεί με επισκέψεις σε μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους, εντός και στην περιφέρεια της πόλης. Οι συμμετέχουσες και οι συμμετέχοντες θα προετοιμάζονται για τις επισκέψεις με την ανάγνωση σχετικών επιστημονικών άρθρων και δημοσιευμάτων, τα οποία θα σχολιάζονται επί τόπου. Η εξέταση στο τέλος του εξαμήνου θα γίνει με τη μορφή γραπτής δοκιμασίας.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα είναι σε θέση να παρουσιάσουν, να συζητήσουν, να εντοπίσουν τη βιβλιογραφία και να διατυπώσουν τα βασικά ερωτήματα, τα οποία σχετίζονται με τη μελέτη των μνημείων και των αρχαιολογικών χώρων της Βυζαντινής Θεσσαλονίκης. Η συνεχώς επαναπροσδιοριζόμενη ταυτότητα της πόλης και του χώρου της έχει προκαλέσει πλήθος μελετητών, οι οποίες και οι οποίοι ασχολήθηκαν με διάφορες πτυχές της Βυζαντινής ιστορίας της, στην προσπάθεια να την αφηγηθούν καλύτερα. Στόχος του μαθήματος είναι η συμμετοχή των φοιτητών και των φοιτητριών σε αυτό το διαρκή διάλογο.

AAA 314 Μουσειολογία - Μουσειογραφία [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα είναι φροντιστηριακό και προσφέρεται σε περιορισμένο αριθμό φοιτητών. Στο πλαίσιο του πραγματοποιείται μια σύντομη εισαγωγή στη Μουσειολογία ως θεωρία και πρακτική. Στις εισαγωγικές διαλέξεις παρουσιάζεται μία σύντομη αναδρομή στην ιστορία και την εξέλιξη του Μουσείου ως φορέα, καθώς και της Μουσειολογίας ως ερευνητικού και πρακτικού πεδίου διεπιστημονικών προσεγγίσεων για την ταυτότητα και τη λειτουργία των Μουσείων. Στη συνέχεια το μάθημα επικεντρώνεται στη λεπτομερή παρουσίαση των αρχών και της μεθόδου οργάνωσης και παρουσίασης των μόνιμων συλλογών και των θεματικών ενοτήτων του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού της Θεσσαλονίκης.

Οι φοιτητές καλούνται να εκπονήσουν γραπτή εργασία με στόχο την αναδιάρθρωση και τον εμπλουτισμό μιας εκ των επιμέρους εκθεσιακών ενοτήτων της μόνιμης έκθεσης του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού. Στόχος της εργασίας, η οποία θα παρουσιαστεί στην τάξη, είναι η εξοικείωση των φοιτητών με θέματα οργάνωσης και σχεδιασμού των μουσειακών εκθέσεων σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο.

Στόχος του μαθήματος είναι η γνωριμία των φοιτητών με το σύνολο των επιστημονικών κλάδων που εμπλέκονται στη δημιουργία και λειτουργία των μουσείων και των εκθεσιακών χώρων τέχνης. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να κατανοούν τον ρόλο των μουσείων/εκθεσιακών χώρων ως τόπου εκπαίδευσης και ψυχαγωγίας και τους τρόπους με τους οποίους αυτό καθίσταται εφικτό έχοντας ως στόχο την ικανοποίηση του επισκέπτη. Καλούνται να διαχειριστούν τον τρόπο που πραγματοποιείται η μετάβαση από τη μελέτη του εκθεσιακού αντικειμένου (αρχαιολογικό/ αρχειακό/ ιστορικό/ λαογραφικό υλικό ή έργο τέχνης κλπ) και την παραγωγή γνώσης γύρω από αυτό, στον τρόπο παρουσίασης και μετάδοσης της γνώσης αυτής μέσα σε ένα πλαίσιο που κεντρίζει το ενδιαφέρον και παραμένει προσιτό σε πολυσυλλεκτικό κοινό με διαφορετικό υπόβαθρο, απαιτήσεις και επιδιώξεις.

ABY 302 Θέματα Αρχιτεκτονικής 10ου – 18ου αι. [εαρινό εξ.]

Το μάθημα έχει φροντιστηριακό χαρακτήρα. Στόχος του είναι η εξέταση ζητημάτων της αρχιτεκτονικής παραγωγής της επικράτειας του Βυζαντίου κατά το Μεσαίωνα και την Οθωμανική περίοδο (10^{ος}-18^{ος} αιώνας). Η επιλογή των θεμάτων βασίζεται σε δύο σημεία: κατά πρώτον αυτά δεν εξετάζονται αναλυτικά στο μάθημα της Βυζαντινής Αρχιτεκτονικής (ABY601) και κατά δεύτερον σχετίζονται με αρχιτεκτονικά ρεύματα στη Δυτική Ευρώπη τα οποία όμως επηρεάζουν την αρχιτεκτονική παραγωγή στο Βυζάντιο και την ευρύτερη περιοχή του αρχικά και στη συνέχεια την ίδια περιοχή είτε υπό Οθωμανική είτε υπό Λατινική κυριαρχία.

Θα εξεταστούν στοιχεία επίδρασης της Δυτικής αρχιτεκτονικής στην αρχιτεκτονική παραγωγή της Ανατολής από το μεσαίωνα μέχρι τις απαρχές της σύγχρονης εποχής. Τα παραδείγματα που θα επιλεγούν προέρχονται από τη ναοδομία της Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής περιόδου στα οποία εντοπίζονται αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά Δυτικής προέλευσης. Θα εστιάσουμε στην παράλληλη εξέταση των ρευμάτων ώστε να γίνει αντιληπτό το φαινόμενο και το εύρος του. Τα ρεύματα της αρχιτεκτονικής παραγωγής της Δυτικής Ευρώπης που θα εξεταστούν περιλαμβάνουν τη Ρωμανική και Γοτθική αρχιτεκτονική και την επίδρασή τους στη Βυζαντινή ναοδομία καθώς και την αρχιτεκτονική της Αναγέννησης, του Μπαρόκ και του Νεοκλασικισμού όπως επηρέασαν τη μεταβυζαντινή ναοδομία από τον 15^ο έως τον 18^ο αιώνα. Μετά από μια σειρά θεωρητικών διαλέξεων για βασικά ζητήματα του φαινομένου, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα κληθούν να συγγράψουν σύντομη θεωρητική εργασία για συγκεκριμένο μνημείο το οποίο θα προέρχεται από κατάλογο προτεινόμενων θεμάτων.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα μπορούν να διακρίνουν στοιχεία Δυτικών επιδράσεων στη ναοδομία της Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής περιόδου, θέμα το οποίο αναπτύσσεται όλο και περισσότερο στην τρέχουσα βιβλιογραφία. Θα αποκτήσουν επιπλέον τη δυνατότητα να κατανοήσουν τη σχέση των χαρακτηριστικών αυτών σε αντιπαραβολή με την αρχιτεκτονική παραγωγή από την οποία έχουν προέλθει καθώς και τη σημασία του φαινομένου αλλά και το εύρος του.

AAA 313 Ανασκαφή – Σχέδιο [εαρινό εξ.]

Το μάθημα οργανώνεται σε δύο κύκλους, έναν θεωρητικών μαθημάτων στην αίθουσα και έναν πρακτικής άσκησης στις πανεπιστημιακές ανασκαφές. Ο πρώτος κύκλος θεωρητικών μαθημάτων διαιρείται σε δύο ενότητες, εκ των οποίων η πρώτη διαρκεί 6 εβδομάδες και αποτελεί εισαγωγή στο αρχαιολογικό σχέδιο.

Στόχο έχει την εξοικείωση των φοιτητών με τις τεχνικές σχεδιαστικής τεκμηρίωσης των κινητών και ακίνητων ευρημάτων στην αρχαιολογική έρευνα, καθώς και τη χρήση μεθόδων και τεχνικών τοπογραφικής και αρχιτεκτονικής αποτύπωσης και σχεδιασμού στρωματογραφίας και αντικειμένων. Οι ασκήσεις που πραγματοποιούνται στο μάθημα παραδίδονται στο τέλος του εξαμήνου.

Ελένη ΤΟΥΝΤΑ

IME 101 Εισαγωγή στη Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσης [χειμερινό & εαρινό εξ.]

Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στη μεσαιωνική ιστορία της Δυτικής Ευρώπης από τον 5ο έως και τον 15ο αιώνα. Λόγω της ευρείας, χρονικής όσο και γεωγραφικής, έκτασης του αντικειμένου, η μελέτη επικεντρώνεται στη διαμόρφωση και εξέλιξη των βασικών πολιτικών συστημάτων (στα βασίλεια και στις αυτόνομες πόλεις) και των κοινωνικών και οικονομικών σχέσεων από την κατάλυση του δυτικού τμήματος της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας έως και τα τέλη του 15ου αιώνα. Έμφαση, επίσης, δίνεται σε πολιτισμικά ζητήματα, όπως τη διαμόρφωση νοητικών οριζόντων, τη συγκρότηση ταυτοτήτων και ετεροτήτων, τη θρησκευτική κουλτούρα και τη νηταλική Αναγέννηση.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές αναμένεται ότι θα κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για τη συγκρότηση και εξέλιξη των μεσαιωνικών πολιτικών οντοτήτων, για την κοινωνική και οικονομική οργάνωση των μεσαιωνικών κοινωνιών και για τους μεσαιωνικούς νοητικούς ορίζοντες και τη θρησκευτική κουλτούρα. Επίσης, θα μπορούν να αναλύσουν και να αξιολογήσουν συγκριτικά τις μορφές που μεσαιωνικοί θεσμοί έλαβαν σε διαφορετικά πολιτισμικά συμφραζόμενα, να συσχε-

τίσουν τη γένεση του πρώιμου καπιταλισμού, την άνοδο της απόλυτης μοναρχίας και τη διαμόρφωση της νεότερης ιστορικής συνείδησης με το πολιτισμικό πλαίσιο του ύστερου Μεσαίωνα και να απαντήσουν εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων.

ΙΜΕ 201 Θεσμοί της Μεσαιωνικής Ευρώπης: Ιστορία της μεσαιωνικής πολιτικής σκέψης (4^{ος}-15^{ος} αι.) [εαρινό εξ.]

Το μάθημα εξετάζει τους σημαντικότερους πολιτικούς, «συναγματούχους» και διοικητικούς θεσμούς της μεσαιωνικής Δυτικής Ευρώπης. Στο επίκεντρο της μελέτης βρίσκεται ο θεσμός της βασιλείας και η οργάνωση των βασιλείων από την ίδρυση των πρώτων γερμανικών βασιλείων στον ευρωπαϊκό χώρο μετά την πτώση του δυτικού τμήματος της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας (5^{ος} αι.) έως και τα τέλη των μεσαιωνικών χρόνων (15^{ος} αι.). Αναλύεται επίσης η πολιτική ιδεολογία της Ρωμαϊκής Εκκλησίας η οποία επιδιώκει την άσκηση κοσμικής εξουσίας. Ιδιαίτερο αντικείμενο μελέτης αποτελεί η πολιτική σκέψη των αστικών κοινοτήτων και οι θεσμοί που αυτές διαμόρφωσαν για την αυτοδιοίκηση των πόλεων (12^{ος} αι.). Εξετάζονται επιπλέον οι πολιτικές ιδέες των ύστερων μεσαιωνικών χρόνων που οδήγησαν στη διαμόρφωση της απόλυτης μοναρχίας, αλλά και έθεσαν τις βάσεις των αντιπροσωπευτικών θεσμών. Έμφαση δίνεται στον πολιτικό ουμανισμό. Στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση της μεσαιωνικής πολιτικής-κοινωνικής πραγματικότητας μέσα από την πολιτική σκέψη που τη διαμόρφωσε.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτήτριες/ές αναμένεται ότι θα α. κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για την πολιτική σκέψη των μεσαιωνικών βασιλείων, β. κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για τις πολιτικές ιδέες της Ρωμαϊκής Εκκλησίας, γ. κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για την πολιτική σκέψη και την πολιτική κουλτούρα των αστικών κοινοτήτων δ. μπορούν να αναλύσουν και να αξιολογήσουν συγκριτικά την πολιτική κουλτούρα σε διαφορετικά μεσαιωνικά πολιτικά μορφώματα, ε. μπορούν να συσχετίσουν την ανάδυση του ουμανισμού με την ανάπτυξη ενός νέου πολιτικού στοχασμού, στ. μπορούν να απαντήσουν εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων.

IME 401 Μεσαιωνικά Κράτη της Ευρώπης: Το Βασίλειο της Σικελίας (12ος-13ος αι.) [χειμερινό εξ]

Το μάθημα μελετά το Νορμανδικό βασίλειο της Σικελίας κατά τον 12ο και 13ο αιώνα. Εξετάζει τις νορμανδικές κατακτήσεις στη Νότια Ιταλία και στη Σικελία, τις σχέσεις των Λατίνων κατακτητών με τις άλλες πολιτισμικές ομάδες του Βασιλείου, ελληνόφωνους, μουσουλμάνους και Λομβαρδούς, καθώς και τη θεσμική συγκρότηση του Βασιλείου (διοίκηση, νομοθεσία, αυλή). Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αρχική ειρηνική συμβίωση των διαφόρων πολιτισμικών ομάδων και στον προοδευτικό εκλατινισμό του Βασιλείου μέσα από διαδικασίες αφομοίωσης αλλά και διωγμούς. Αντικείμενο μελέτης αποτελεί, επίσης, η πολιτική κουλτούρα των Νορμανδών βασιλέων, όπως αποτυπώνεται στους πολιτικούς λόγους, την τελετουργία και την τέχνη.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτήτριες/ές αναμένεται ότι θα κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για τη συγκρότηση, την εξέλιξη και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του Βασιλείου της Σικελίας, για τη διαμόρφωση ταυτοτήτων και ετεροτήτων, καθώς και για τα αντίστοιχα αναλυτικά εργαλεία, και για την πολιτική κουλτούρα του Βασιλείου της Σικελίας. Επιπλέον, θα μπορούν να αναλύσουν και να αξιολογήσουν συγκριτικά την πολιτική κουλτούρα σε διαφορετικά μεσαιωνικά βασίλεια, να συσχετίσουν βίαιες και διωκτικές συμπεριφορές με το πολιτισμικό πλαίσιο μιας εποχής και να απαντήσουν εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων.

Σεβαστή ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

ΑΠΡ 603 Προϊστορικές Κοινωνίες του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου της Εποχής του Χαλκού [χειμερινό εξ.]

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η εξέταση των αρχαιολογικά δεδομένων κατά τη 3η και 2η χιλιετία π.Χ. στο προϊστορικό Αιγαίο (ΒΑ Αιγαίο, Κυκλάδες, Κρήτη και ηπειρ. Ελλάδα) αλλά και οι αλληλεπιδράσεις των πολιτισμών στην ευρύτερη λεκάνη της Ανατ. Μεσογείου. Το μάθημα αναφέρεται ειδικότερα σε ζητήματα που αφορούν στην κατοίκηση και το περιβάλλον, στη χρήση γης και τις στρατηγικές επιβίωσης, στα δεδομένα των οικισμών και του υλικού πολιτισμού, στην οικονομία και στο εμπόριο, στην ιδεολογία και στις ταφικές πρακτικές, στη διοίκηση και στην κοινωνική οργάνωση. Τα παραπάνω ζητήματα προσεγγίζονται κυρίως μέσα από τα αρχαιολογικά δεδομένα και τα πρόσφατα ανασκαφικά ευρήματα σε σχέση με το ιστορικό και κοινωνικό υπόβαθρο της εποχής του Χαλκού σε κάθε γεωγραφική ενότητα.

Το μάθημα προσπαθεί να καλύψει αρκετά αναλυτικά ένα μεγάλο εύρος των πολιτισμών του Αιγαίου σε θεματικές ενότητες όπως είναι τα χαρακτηριστικά της Τελικής Νεολιθικής, η οργάνωση του χώρου στους πρωτοελλαδικούς οικισμούς της ηπειρ. Ελλάδας και το «διεθνές πνεύμα» του

κυκλαδικού αρχιπελάγους, οι αλληλεπιδράσεις του πολιτιστικού κύκλου της περιοχής της Τρωάδας, των παραλίων της Μ. Ασίας με τα νησιά και την ηπειρ. Ελλάδα στην Πρώιμη εποχή του Χαλκού, η έμφαση στη διαχείριση του θανάτου στην προ-ανακτορική Κρήτη, η εμφάνιση των παλαιών και νέων ανακτόρων στην Μέση και Ύστερη εποχή του Χαλκού στην Κρήτη καθώς και η συζήτηση σχετικά με την έννοια του ανακτορικού συστήματος, της παρουσίας οργανωμένης διοίκησης και συμβολικών και οργανωμένων τελετουργικών συστημάτων στην Κρήτη, ο ρόλος των εμπορικών δικτύων και ανταλλαγών στην Ανατ. Μεσόγειο και η ερμηνεία της λεγόμενης μινωϊκής θαλασσοκρατίας, η εμφάνιση και κοινωνική οργάνωση των Μεσοελλαδικών κοινοτήτων της ηπειρ. Ελλάδας και ο ρόλος τους στο φαινόμενο των κάθετων λακκοειδών των Μυκηνών, η εμφάνιση και εξέλιξη των μυκηναϊκών «αριστοκρατιών» σε οργανωμένα ανακτορικά κέντρα στο τέλος της Υστεροελλαδικής περιόδου, η επικράτεια του Μυκηναϊκού πολιτισμού στην Κρήτη και στην ευρύτερη λεκάνη της Μεσογείου, η παρουσία των πολιτιστικών μυκηναϊκών χαρακτηριστικών στη λεγόμενη περιφέρεια της ηπειρ. Ελλάδας και το τέλος του ανακτορικού συστήματος στο Αιγαίο.

Με την παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες αναμένεται να αποκτήσουν μία ευρεία γνώση των αρχαιολογικών δεδομένων για την κατανόηση των κοινωνικοπολιτικών φαινομένων και των αντιλήψεων των ανθρώπων σε διάφορες περιοχές του Αιγαίου κατά την 3η και 2η χιλιετία π.Χ. Επιπλέον, θα είναι σε θέση να προσεγγίσουν με κριτικό τρόπο ειδικά ζητήματα που αφορούν τη διαμόρφωση του κοινωνικού τοπίου και ειδικών όψεων της υλικής ζωής των πολιτισμών που αναπτύχθηκαν στο Αιγαίο στην 3η και 2η χιλιετία π.Χ. και σχετίζονται με την τεχνολογία, την αρχιτεκτονική και την οργάνωση του χώρου, τις ανταλλαγές και τα δίκτυα, τα συστήματα γραφής και διοίκησης, τη διαχείριση των νεκρών, την τελετουργική κατανάλωση ποτού και τροφής, την εικονογραφία κλπ.

ΑΠΡ 606 Φροντιστήριο Προϊστορικής Αρχαιολογίας. ΜΕΧ-Πρώιμη ΥΕΧ στην ηπειρωτική Ελλάδα: Η ανάδυση των μυκηναϊκών κοινωνιών στη 2^η χιλ. π.Χ. (διδ. υποστήριξη Ευαγγελία ΒΟΥΛΓΑΡΗ) [εαρινό εξ.]

Στο φροντιστήριο αυτό θα εξεταστούν θέματα που αφορούν στην οικιστική αρχιτεκτονική και την οργάνωση των οικισμών, τη μεταχείριση των νεκρών, τις τεχνολογικές καινοτομίες και παραδόσεις αλλά και τις επαφές και αλληλεπιδράσεις των κοινοτήτων κατά τη διάρκεια της Μέσης και την αρχή της Ύστερης Εποχής του Χαλκού στην ηπειρωτική Ελλάδα.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στον τρόπο οργάνωσης των Μεσοελλαδικών κοινωνιών διαχρονικά, στη μετάβαση στην περίοδο των 'κάθετων λακκοειδών' τάφων και στις μεταβολές που συμβαίνουν στο οικιστικό και στο ταφικό τοπίο καθώς και στην ανάδυση των αρχηγών και των ομάδων ελίτ που θα παίξουν σημαντικό ρόλο στην εμφάνιση μετέπειτα των ανακτορικών κέντρων της ηπειρωτικής Ελλάδας. Η αξιολόγηση των φοιτητών θα βασιστεί στη συμμετοχή τους στη γενική συζήτηση, στην προφορική παρουσίαση άρθρων και εργασιών και σε γραπτή εργασία.

Το σεμινάριο στοχεύει στην εξειδίκευση των γνώσεων των φοιτητών/τριών της αρχαιολογίας σε θέματα τεκμηρίωσης, ανάλυσης και ερμηνείας του αρχαιολογικού υλικού μέσα από τη συστηματική χρήση της ελληνικής και διεθνούς βιβλιογραφίας και στα πλαίσια μιας ατομικής ή ομαδικής συγγραφής επιστημονικής εργασίας η οποία παρουσιάζεται προφορικά, στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών, μέσω της ενασχόλησής τους με τη γραπτή και προφορική αυτή διαδικασία, με τους τρόπους διαχείρισης και αξιοποίησης της αρχαιολογικής πληροφορίας, στην εξοικείωση με την αναγνώριση των ορίων του αρχαιολογικού υλικού και στη διατύπωση των ερευνητικών ζητημάτων που οδηγούν στην κατανόηση πολιτισμικών διεργασιών του παρελθόντος αλλά κυρίως με την παρουσίαση όλων αυτών σ' ένα ακροατήριο.

ΑΠΡ 301 Φροντιστήριο. Θέματα Θεωρίας και Μεθόδου. Οστεοαρχαιολογία [χειμερινό εξ.]

Το φροντιστήριο αυτό θα προσπαθήσει να καλύψει καταρχήν θέματα που αφορούν στη μεταχείριση των νεκρών (π.χ. ενταφιασμός, καύση). Ζητήματα που θα συζητηθούν αναλυτικά περιλαμβάνουν τη δημογραφία αρχαιολογικών πληθυσμών, την επίδραση των ασθενειών, καθώς και τις διατροφικές συνθήκες στη μελέτη των προϊστορικών κοινοτήτων. Παράλληλα, θα γίνει παρουσίαση των μακροσκοπικών τεχνικών αλλά και των αναλυτικών μεθόδων που χρησιμοποιούνται για τη μελέτη των σκελετικών πληθυσμών όπως είναι η αναγνώριση και ο προσδιορισμός του φύλου και της ηλι- κιακής κατηγορίας σε ανήλικα και ενήλικα άτομα, η καταγραφή μετρικών και μη με- τρικών χαρακτηριστικών, καθώς και παθολογικές αλλοιώσεις, όπως αυτές επιδρούν στο σκελετό. Όλα τα μεθοδολογικά ζητήματα θα παρουσιάζονται μέσα από αρχαιολογικά παραδείγματα που αφορούν προϊστορικούς πληθυσμούς του Αιγαίου με σκοπό την καλύτερη κατανόηση τους σε επίπεδο εφαρμογής στα ερμηνευτικά αρχαιολογικά μοντέλα.

Το φροντιστήριο θα περιλαμβάνει υποχρεωτική παρακολούθηση εργαστηριακών μαθημάτων με σκοπό την απόκτηση στοιχειωδών γνώσεων της ανατομίας του ανθρώπινου σκελετού και την εφαρμογή των μακροσκοπικών τεχνικών στην καταγραφή των σκελετικών πληθυσμών. Απευθύνεται σε περιορισμένο αριθμό

φοιτητών και η αξιολόγηση θα γίνει με τη συγγραφή και την προφορική παρουσίαση εργασίας σε σχετικά ζητήματα, την ενεργή συμμετοχή και επιτυχή εξέταση των συμμετεχόντων με γραπτό τεστ στις εργαστηριακές ασκήσεις.

Με την παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση του μαθήματος, οι φοιτητές αναμένεται να αποκτήσουν μία καλή γνώση ειδικών θεμάτων οστεοαρχαιολογίας και μεθόδων για τη μελέτη των ανθρώπινων σκελετικών καταλοίπων και να είναι σε θέση να ανασκάψουν, συλλέξουν και επεξεργαστούν με μεθοδικό και συστηματικό τρόπο ανθρώπινα σκελετικά κατάλοιπα

ΑΠΡ 206 Οικονομία της Εποχής του Χαλκού στην Ηπειρωτική Ελλάδα [χειμερινό εξ.]

Στο παρόν μάθημα θα συζητηθούν ζητήματα που ασχολούνται με διαφορετικές όψεις οικονομικών δραστηριοτήτων στις κοινότητες της ηπειρωτικής Ελλάδας στην εποχή του Χαλκού. Θέματα που θα απασχολήσουν το σεμινάριο είναι οι στρατηγικές επιβίωσης και η προσαρμογή των ανθρώπων στο περιβάλλον, τρόποι καλλιέργειας και διαχείρισης των φυσικών πόρων, επαφές και συστήματα ανταλλαγών, εμπορικές επαφές και δίκτυα αλλά και τα αντικείμενα, η τεχνολογία και οι τρόποι που οι οικονομικές δραστηριότητες καταγράφονται στην αρχαιολογική μαρτυρία διαχρονικά. Με την παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες αναμένεται να αποκτήσουν μία ευρεία γνώση των ζητημάτων που αφορούν τις στρατηγικές επιβίωσης, τους τρόπους καλλιέργειας και προσαρμογής στο περιβάλλον, τις ανταλλαγές και τις επαφές, τις εμπορικές σχέσεις καθώς και τα αντικείμενα, τις τεχνολογίες και τους τρόπους και τα μέσα ανάπτυξης συναλλαγών στις διάφορες περιοχές του Αιγαίου κατά την 3η και 2η χιλιετία π.Χ. Παράλληλα, θα είναι σε θέση να προσεγγίσουν με κριτικό τρόπο ειδικά ζητήματα που αφορούν στα παραπάνω θέματα.

ΑΠΡ 203 Οργάνωση και Χρήση του Χώρου στην Εποχή του Χαλκού στην Ηπειρωτική Ελλάδα [εαρινό εξ.]

Το μάθημα εξετάζει τη χωροταξία και την αρχιτεκτονική των οικισμών κατά την 3η και 2η χιλιετία στις περιοχές της ηπειρωτικής Ελλάδας μέσα από τις πληροφορίες των ερευνών επιφανείας και των ανασκαφών. Μετά από μια σύντομη συζήτηση κάποιων βασικών εννοιών όπως του νοικοκυριού και της κοινότητας και των μεθοδολογικών διαστάσεων του θέματος η εξέταση θα επικεντρωθεί στην ανάλυση των οικισμών από διάφορες φάσεις της εποχής του χαλκού σε διάφορες περιοχές της ηπειρωτικής Ελλάδας, με στόχο να παρουσιαστούν και να συγκριθούν οι κοινωνικές, πολιτικές, οικονομικές και συμβολικές όψεις της κατοίκησης. Τα παραδείγματα θα προσπαθήσουν να

καλύψουν τις ποικίλες μορφές κατοίκησης από τις τούμπες της Μακεδονίας, και τους οικισμούς με τις οικίες με διαδρόμους της Πρωτοελλαδικής περιόδου μέχρι τις ακροπόλεις και τις ανακτορικές θέσεις της μυκηναϊκής περιόδου.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να έχουν αποκτήσει μία εικόνα των δεδομένων και να έχουν κατανοήσει τα κύρια θέματα των συζητήσεων που αφορούν στη χωροταξία και την αρχιτεκτονική των οικισμών κατά τη 3η και 2η χιλιετία στις περιοχές της ηπειρωτικής Ελλάδας μέσα από τις πληροφορίες των ερευνών επιφανείας και των ανασκαφών. Ειδικά ζητήματα που θα διερευνηθούν διεξοδικά ποικίλλουν και περιλαμβάνουν βασικές έννοιες του νοικοκυριού και της κοινότητας από τις τούμπες της Μακεδονίας, και τους οικισμούς με τις οικίες με διαδρόμους της Πρωτοελλαδικής περιόδου μέχρι τις ακροπόλεις και τις ανακτορικές θέσεις της μυκηναϊκής περιόδου.

ΑΠΡ 208 **Ιδεολογία στην Εποχή του Χαλκού στο Αιγαίο** [εαρινό εξ.]

Στο παρόν μάθημα θα συζητηθούν ζητήματα που ασχολούνται με τα τελετουργικά δρώμενα και τους μηχανισμούς διαμόρφωσης της ιδεολογίας και των αντιλήψεων των προϊστορικών κοινοτήτων του Αιγαίου. Διαφορετικές πτυχές του υλικού πολιτισμού, της οργάνωσης του ιδιωτικού και του δημόσιου χώρου αλλά και του τοπίου φανερώνουν τη σημαντική σχέση των ανθρώπων με σύμβολα, αντικείμενα και ιδεολογίες που παραπέμπουν σταδιακά στην προσπάθεια διαμόρφωσης λατρείας, ιδεών, συμβολικών συστημάτων, μύθων και κοσμολογικών αντιλήψεων. Συλλογική κατανάλωση φαγητού και ποτού, εορταστικές εκδηλώσεις, τελετουργικά δρώμενα, περιστατικά βιωματικών εμπειριών και συμμετοχής των αισθήσεων και του σώματος αλλά και εικονογραφικές αναπαραστάσεις τόπων και ανθρώπων (ειδώλια, σφραγιστικά δαχτυλίδια, τοιχογραφίες κλπ) συμβάλλουν σε μια ρευστή εικόνα συνεχών διαπραγματεύσεων ταυτοτήτων, ρόλων και ιδεών στις προϊστορικές κοινότητες του Αιγαίου.

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η αποτύπωση των κοινωνικών και τελετουργικών πρακτικών, ο χαρακτήρας και η ένταση τους, αλλά και ο βαθμός επίδρασής τους στη διαμόρφωση των κοινωνικής οργάνωσης και πολυπλοκότητας. Με την παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες αναμένεται να αποκτήσουν μία ευρεία γνώση των ζητημάτων ιδεολογίας και των αντιλήψεων των ανθρώπων σε διάφορες περιοχές του

Αιγαίου κατά την 3η και 2η χιλιετία π.Χ. Επίσης, θα είναι σε θέση να προσεγγίσουν με κριτικό τρόπο ειδικά ζητήματα που αφορούν σε θέματα ιδεολογίας, ταφικών πρακτικών και τελετουργιών σχετικών με το θάνατο, λατρευτικών και θρησκευτικών επιτελέσεων, συμβόλων και εικονογραφικών αναπαραστάσεων κατά τη 3η και 2η χιλιετία π.Χ. στα νησιά του Αιγαίου και την Κρήτη.

Παναγιώτης ΤΣΕΛΕΚΑΣ

ΑΚΛ 601 Αρχιτεκτονική της Αρχαϊκής και Κλασικής Εποχής [χειμερινό εξ.]

Τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα είναι από τις πλέον εντυπωσιακές κατηγορίες αρχαιολογικού υλικού και αντανακλούν το φάσμα των δραστηριοτήτων στις κοινωνίες του παρελθόντος για τη δόμηση του περιβάλλοντος. Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση με βασικούς όρους και έννοιες της αρχαίας ελληνικής αρχιτεκτονικής, και η παρουσίαση της αρχιτεκτονικής δημιουργίας και της λειτουργίας των διαφόρων τύπων οικοδομημάτων κατά την αρχαϊκή και κλασική εποχή. Με αναφορές σε αντιπροσωπευτικά μνημεία, εξετάζονται η οργάνωση του χώρου στην αρχαία ελληνική πόλη, η σχεδίαση και η υλοποίηση οικοδομικών έργων, τα υλικά δομής, τα συστήματα τοιχοποιίας, η διακόσμηση των κτηρίων, η διαμόρφωση των αρχιτεκτονικών ρυθμών, οι διάφοροι τύποι κτισμάτων (ναοί, βωμοί, πρόπυλα, στοές, θέατρα, βουλευτήρια, στάδια, γυμνάσια, οχυρώσεις, κατοικίες, ταφικές κατασκευές, κ.λπ.) και η λειτουργία τους στον δημόσιο και ιδιωτικό βίο των αρχαίων Ελλήνων.

Στόχος του μαθήματος είναι φοιτητές και οι φοιτήτριες να εξοικειωθούν με τα κύρια χαρακτηριστικά της αρχαίας ελληνικής αρχιτεκτονικής, να αποκτήσουν εξειδικευμένες γνώσεις για τα σπουδαιότερα οικοδομήματα της αρχαϊκής και κλασικής εποχής, να μπορούν να χρησιμοποιήσουν και να αξιολογήσουν τη σχετική βιβλιογραφία, να μπορούν να απαντήσουν εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό γνώσεων και κριτικής σκέψης

ΑΚΛ 604 Τοπογραφία. Αττική, Ιερά Ολυμπίας και Δελφών, Δήλος Συνδιδασκαλία με Ιωάννα ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ [εαρινό εξ.]

Τα πανελλήνια ιερά της Ολυμπίας και των Δελφών, η Δήλος, η Αθήνα και διάφορα ιερά στην επικράτειά της, την Αττική, είναι από τους σημαντικότερους χώρους της Ελλάδας για τους οποίους υπάρχει πληθώρα αρχαιολογικών δεδομένων και γραπτών μαρτυριών. Το μάθημα εξετάζει την τοπογραφική διαμόρφωση και εξέλιξη των παραπάνω χώρων από τους γεωμετρικούς έως

τους ρωμαϊκούς αυτοκρατορικούς χρόνους. Οι θεματικές που διερευνώνται αφορούν τη γεωγραφία, την οργάνωση των ιερών, ζητήματα θρησκείας και λατρευτικών πρακτικών, τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα, τον πολεοδομικό σχεδιασμό των οικισμών, το οδικό δίκτυο, τις οχυρωματικές εγκαταστάσεις, την εξέταση του εκάστοτε πολιτικού, κοινωνικού και οικονομικού πλαισίου, κλπ.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα έχουν εξοικειωθεί με χώρους και μνημεία της Αρχαίας Ελλάδας με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το επιστημονικό και το ευρύτερο κοινό, θα κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για την ανάπτυξη και εξέλιξη σημαντικών οικιστικών και θρησκευτικών κέντρων της αρχαιότητας, θα μπορούν να χρησιμοποιήσουν και να αξιολογήσουν τη σχετική βιβλιογραφία, και θα είναι σε θέση να απαντήσουν εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό γνώσεων και κριτικής σκέψης

ΑΚΛ 606 Φροντιστήριο Κλασικής Αρχαιολογίας: Η Χαλκιδική από τους Γεωμετρικούς έως τους Ύστερους Ελληνιστικούς και Ρεπουμπλικανικούς Χρόνους (8ος-1ος αι. π.Χ.) Συνδιδασκαλία με Χρυσάνθη ΚΑΛΛΙΝΗ [χειμερινό εξ.]

Η χερσόνησος της Χαλκιδικής στο Βόρειο Αιγαίο είναι μια περιοχή ιδιαίτερης στρατηγικής και οικονομικής σημασίας. Πλούσια σε φυσικούς πόρους με γόνιμα εδάφη, άφθονη ξυλεία και κοιτάσματα μεταλλευμάτων εντάχθηκε από νωρίς στους ναυτικούς δρόμους και αναδείχθηκε σε σταθμό διακίνησης υλικών αγαθών και ιδεών, αλλά και μετακίνησης και εγκατάστασης πληθυσμών στο πλαίσιο διαφόρων πολιτισμικών διεργασιών. Το μάθημα εξετάζει ζητήματα που αφορούν την ιστορία της Χαλκιδικής από τους γεωμετρικούς έως τους ύστερους ελληνιστικούς και ρεπουμπλικανικούς χρόνους χρησιμοποιώντας συνδυαστικά τις μαρτυρίες της αρχαίας γραμματείας, των νομισμάτων, των επιγραφών και των αρχαιολογικών ερευνών. Οι θεματικές που διερευνώνται αφορούν στο φυσικό τοπίο, την ίδρυση των αποικιών, την ανάπτυξη των πόλεων-κρατών, τη χρήση γης, τις σχέσεις των αποικιών με τις μητροπόλεις τους, τα ιερά, την παρουσία των ισχυρών δυνάμεων (Αυτοκρατορία των Αχαιμενιδών, Αθήνα, βασίλειο της Μακεδονίας, Ρώμη) που κατά καιρούς ήλεγχαν την περιοχή, τη νομισματική παραγωγή και κυκλοφορία, το εμπόριο, κλπ.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα έχουν εξοικειωθεί με την τοπογραφία της Χαλκιδικής, θα γνωρίζουν την ιστορική διαδρομή της περιοχής από τον 8ο έως και τον 1ο αι. π.Χ., θα μπορούν να χρησιμοποιούν συνδυαστικά τις μαρτυρίες της αρχαίας γραμματείας, των νομισμάτων, των επιγραφών και των ανασκαφικών ερευνών για τη μελέτη θεμάτων που αφορούν την οικονομία, την κοινωνία, τη θρησκεία και την τέχνη, θα έχουν μάθει να συνθέτουν και να τεκμηριώνουν γραπτές εργασίες, και θα έχουν ασκηθεί στην προφορική παρουσίαση των ιδεών και επιχειρημάτων τους.

ΑΚΛ 307 Φροντιστήριο Μυθολογίας-Ερμηνευτικής: Χρήσεις του Μύθου. Συνδιδασκαλία με Εμμανουέλα ΓΟΥΝΑΡΗ [εαρινό εξ.]

Ο μύθος, η αφήγηση των ιστοριών που αφορούν στους θεούς, τους ήρωες και τις λατρευτικές πρακτικές τους αποτέλεσε κεντρικό στοιχείο του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού και από νωρίς συνδέθηκε με τη διαμόρφωση της δημόσιας ταυτότητας και την προβολή της επίσημης ιδεολογίας των πόλεων-κρατών και των ηγεμόνων. Το μάθημα προσεγγίζει τη χρήση του μύθου ως συμβόλου της δημόσιας ταυτότητας και έκφρασης της επίσημης ιδεολογίας μέσα από την απεικόνισή του στα έργα των παραστατικών τεχνών –πλαστική, αγγειογραφία, μεγάλη ζωγραφική, μικροτεχνία, ψηφιδωτά– και τα νομίσματα. Επιπλέον, εξετάζει την επιλογή και προβολή συγκεκριμένων μυθολογικών θεμάτων στον αρχαίο ελληνικό και ρωμαϊκό κόσμο, και διερευνά τη διαιώνιση των αρχαιοελληνικών μύθων και την πρόσληψή τους σε μεταγενέστερες εποχές.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα γνωρίζουν χαρακτηριστικούς αρχαίους ελληνικούς μύθους, θα έχουν εξοικειωθεί με τη χρήση του μύθου ως συμβόλου της δημόσιας ταυτότητας και έκφρασης της επίσημης ιδεολογίας, θα έχουν κατανοήσει τους λόγους επιλογής και προβολής συγκεκριμένων μυθολογικών θεμάτων στον αρχαίο ελληνικό και ρωμαϊκό κόσμο καθώς και της πρόσληψής τους σε μεταγενέστερες εποχές, θα έχουν μάθει να συνθέτουν και να τεκμηριώνουν γραπτές εργασίες, και θα έχουν ασκηθεί στην προφορική παρουσίαση των ιδεών και επιχειρημάτων τους.

Λουκιανός ΧΑΣΙΩΤΗΣ

INX603 Ευρωπαϊκή Ιστορία ΙΙΙ, 20ός αι.: Ηεποχή των ολοκληρωτικών πολέμων [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα αποτελεί μία ιστορική προσέγγιση του 20ού αιώνα από την πλευρά των ολοκληρωτικών πολέμων. Εξετάζονται τα αίτια, τα βασικά χαρακτηριστικά και οι συνέπειες του Πρώτου και του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, της Ρωσικής Επανάστασης και άλλων συγκρούσεων της περιόδου 1914-1945 στις διεθνείς σχέσεις, την πολιτική ζωή, την κοινωνία, την οικονομία και τις ιδεολογικές αντιλήψεις στην Ευρώπη και στον υπόλοιπο κόσμο.

Μετά το τέλος του μαθήματος οι φοιτητές/φοιτήτριες θα είναι σε θέση: 1. να σκέφτονται συνθετικά, συνδυάζοντας τις επιμέρους πολιτικές, ιδεολογικές, κοινωνικές και οικονομικές παραμέτρους της διεθνούς ιστορίας του 20ου αιώνα. 2. να αντιλαμβάνονται τη σημασία των ιδεολογικών συγκρούσεων και τη συμβολή τους στη διαμόρφωση της διεθνούς ιστορίας του 20ου αιώνα. 3. να αντιλαμβάνονται συνέχειες και ασυνέχειες σε διαφορετικά σχήματα και περιόδους της ιστορικής εξέλιξης. 4. να αντιλαμβάνονται τη σημασία της ανάδυσης του 'Τρίτου Κόσμου' για τη σύγχρονη ιστορία.

INE 603 Φροντιστήριο Νεότερης Ιστορίας [εαρινό εξ.]

Το μάθημα καταρχήν παρουσιάζει την εξέλιξη της επιστήμης της ιστορίας, τις ιστοριογραφικές σχολές και τάσεις από τον 19ο αιώνα μέχρι τις μέρες μας, των ιστοριογραφικών σχολών και των τάσεων κατά τους δύο τελευταίους αιώνες. Επιπλέον, εξετάζονται τα είδη των ιστορικών πηγών και οι τρόποι προσέγγισης και αξιοποίησής τους. Οι φοιτητές καλούνται να μελετήσουν και να σχολιάσουν πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές, όπως επίσης και αποσπάσματα ή αυτούσια ιστορικά έργα. Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται με βάση την κριτική παρουσίαση πρωτογενών και δευτερογενών πηγών και την προφορική εξέταση.

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές αναμένεται να γνωρίζουν τις βασικές αρχές της επιστήμης της Ιστορίας και της ιστορικής μεθοδολογίας, να κατανοούν τις διαφορετικές τάσεις της ιστοριογραφίας και την ιστορικότητά τους, να είναι σε θέση να εξετάζουν κριτικά πρωτογενείς και δευτερογενείς ιστορικές πηγές, να γνωρίζουν την τεχνική της συγγραφής επιστημονικών εργασιών και της οργάνωσης ατομικών ή ομαδικών εργασιών (projects), και να εξοικειωθούν με χώρους ιστορικής έρευνας (αρχεία, βιβλιοθήκες, μουσεία κ.ο.κ.).

ΙΣΕ 402 Θέματα Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας: Ιστορία και Ντοκιμαντέρ
[χειμερινό εξ.]

Το εργαστηριακό αυτό μάθημα γίνεται σε συνεργασία με το Τμήμα Κινηματογράφου του ΑΠΘ (κωδικός 51NT: Εργαστήριο Ιστορικού Ντοκιμαντέρ) και συμμετέχουν σε αυτό φοιτητές/τριες και από τα δύο τμήματα. Για να μπορούν να συμμετάσχουν στο μάθημα οι φοιτητές/τριες του Τμήματος Ιστορίας & Αρχαιολογίας θα πρέπει να έχουν παρακολουθήσει τον κύκλο σεμιναρίων εισαγωγής στο Ιστορικό Ντοκιμαντέρ που οργάνωσε το Εργαστήριο Βοηθητικών Επιστημών της Ιστορίας (χειμ. εξάμηνο 2019-20). Σε περίπτωση που υπάρχουν περισσότεροι από δέκα (10) ενδιαφερόμενοι/ες θα τηρηθεί σειρά προτεραιότητας μέχρι την πλήρωση των κενών θέσεων. Στόχος του εργαστηρίου είναι να αποτελέσει μια πρακτική εισαγωγή σε διαφορετικές προσεγγίσεις αναπαράστασης της Ιστορίας στο ντοκιμαντέρ, καθώς μικτές ομάδες φοιτητών/τριων των δύο τμημάτων θα δημιουργήσουν μια σειρά από ιστορικά ντοκιμαντέρ μικρού μήκους. Το μάθημα καταρχήν θα εξετάσει γενικά ζητήματα ιστορικών πηγών, ιστοριογραφίας και δημόσιας ιστορίας. Στη συνέχεια οι φοιτητές/τριες θα αναπτύξουν συνεργατικά και με τη συνδρομή των διδασκόντων τις σεναριακές συνόψεις (treatments) των υπό κατασκευή ταινιών, τη μεθοδολογία έρευνας πηγών και αρχειακού υλικού, τη σεναριακή προσέγγιση αλλά και την δημιουργική χρήση τεχνικών του εκθεσιακού τρόπου αναπαράστασης (expository mode), π.χ. συνεντεύξεων, δραματοποιήσεων, αρχειακού υλικού κ.λπ.

Οι μαθησιακοί στόχοι είναι οι φοιτητές να παράγουν ένα ιστορικό ντοκιμαντέρ μικρού μήκους, να κατανοήσουν βασικούς θεωρητικούς προβληματισμούς γύρω από θέματα δημόσιας ιστορίας, να εξασκηθούν στις τεχνικές του εκθεσιακού τρόπου αναπαράστασης (expository mode), να μάθουν διάφορους τρόπους έρευνας και δημιουργικής χρήσης υλικών αρχείου, να εξασκηθούν στην κινηματογράφηση συνεντεύξεων, να εξασκηθούν στη δραματοποίηση (reenactment) και να μάθουν να συνεργάζονται με επιστημονικούς σύμβουλους σε ειδικότερα πεδία.

Ελισάβετ ΧΑΤΖΗΑΝΤΩΝΙΟΥ**IBY 602 Βυζαντινή Ιστορία II (1081-1453)** [χειμερινό & εαρινό εξ.]

Εξετάζεται η πολιτική ιστορία της ύστερης βυζαντινής περιόδου, οι διοικητικοί θεσμοί και οι οικονομικο-κοινωνικές δομές και αντιλήψεις. Το μάθημα περιλαμβάνει επίσης παρουσίαση βασικών πηγών και βοηθημάτων, μεθοδολογική προσέγγιση και ανάλυση σχετικών αποσπασμάτων από τις πηγές. Στόχος του είναι η γνώση, η κατανόηση, η ανάλυση και η αποτίμηση

της πολιτικο-στρατιωτικής κατάστασης της ύστερης βυζαντινής περιόδου, των κοινωνικο-πολιτικών φαινομένων και των παραγόντων που οδήγησαν σταδιακά στην αποδυνάμωση της αυτοκρατορίας και στην οριστική κατάλυσή της.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής αναμένεται να κατέχει εξειδικευμένες γνώσεις και να κατανοεί την πολιτική, στρατιωτική, εκκλησιαστική, οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα κατά τη μεταβατική περίοδο του 11ου- 12ου αιώνα και κατά την ύστερη βυζαντινή περίοδο (1081-1453), να μπορεί να αναλύει και να αποτιμά κριτικά τα ιστορικά φαινόμενα, να συσχετίζει τα ιστορικά γεγονότα και να τα εντάσσει στο ιστορικό τους πλαίσιο, να έχει μια πρώτη εξοικείωση με τη διαδικασία συλλογής ιστορικών μαρτυριών από πηγές, ένταξής τους στο ιστορικό πλαίσιο και αξιολόγησης της σημασίας τους για την ιστορική γνώση και έρευνα, να μπορεί να απαντήσει σε εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων.

IBY 603 Φροντιστήριο. Προσωπογραφία Υστεροβυζαντινής περιόδου [εαρινό εξ.]

Στόχος του φροντιστηρίου είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τη μελέτη της Βυζαντινής Ιστορίας μέσα από τις πρωτογενείς πηγές και τη σύγχρονη βιβλιογραφία, να γνωρίσουν τις μεθόδους της ιστορικής έρευνας και να εξασκηθούν στη συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας. Το μάθημα θα επικεντρωθεί στη μελέτη του Βυζαντίου κατά τον 12ο αιώνα.

Με την ολοκλήρωση του φροντιστηρίου οι φοιτητές θα έχουν κατανοήσει τις βασικές αρχές της ιστορικής επιστήμης και θα έχουν έλθει σε επαφή με τις σύγχρονες ιστοριογραφικές τάσεις, θα μπορούν να προσεγγίζουν κριτικά και μεθοδολογικά τις πηγές, θα είναι σε θέση να εκπονούν μια επιστημονική εργασία, θα έχουν εξοικειωθεί με τη βασική πρωτεύουσα και δευτερεύουσα βιβλιογραφία για το Βυζάντιο κατά τη συγκεκριμένη περίοδο. Παράλληλα, θα μπορούν να αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις ιστορικές πηγές για τη διδασκαλία στη Μέση Εκπαίδευση και να οργανώνουν ατομικές ή ομαδικές εργασίες ως μέρος της διδασκαλίας.

IBY 305 Οικονομία και εμπόριο Μέσης Βυζαντινής Περιόδου [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα εστιάζει σε θέματα που αφορούν στις στην οικονομική ιστορία του Βυζαντίου. Θα παρουσιαστούν τα γενικά χαρακτηριστικά και οι διακρινόμενες φάσεις ανάπτυξης και κάμψης της βυζαντινής οικονομίας. Επίσης, θα εξεταστούν ειδικότερα ζητήματα που αφορούν στην αγροτική οικονομία, στη βιοτεχνία, στο εμπόριο και στον ρόλο του κράτους στην οικονομία. Θα επισημανθεί η συνάρτηση των οικονομικών και κοινωνικών δομών και οι δια-

φορετικές οικονομικές δυνατότητες και συμπεριφορές των κοινωνικο-οικονομικών τάξεων και υπο-ομάδων. Έμφαση θα δοθεί στην εξοικείωση του φοιτητή με τους προβληματισμούς της σύγχρονης ιστοριογραφίας σχετικά με τα παραπάνω θέματα, στην καλλιέργεια κριτικής στάσης και αντιμετώπισης των διαφόρων ερμηνειών, στην προσέγγιση των ποικίλων ζητημάτων μέσα από τη μελέτη και ανάλυση των σχετικών πηγών.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές αναμένεται ότι θα κατανοήσουν το ιστορικό πλαίσιο της βυζαντινής περιόδου, με έμφαση στους 9ο-12ο αι., τον θεωρητικό προβληματισμό που αφορά τον χαρακτήρα και τους μηχανισμούς της βυζαντινής οικονομίας και θα αντιληφθούν τα μεθοδολογικά και πρακτικά ζητήματα που μπορεί να προκύψουν κατά τη μελέτη των συγκεκριμένων ζητημάτων. Επίσης, θα γνωρίσουν τα βασικά χαρακτηριστικά και τις εξελικτικές φάσεις της αγροτικής και αστικής οικονομίας του Βυζαντίου, τις οικονομικές δομές και σχετικούς θεσμούς και μηχανισμούς, το φορολογικό και νομικό πλαίσιο, τις νομισματικές εξελίξεις, θα αντιληφθούν τον ρόλο του βυζαντινού κράτους στη λειτουργία και εξέλιξη της οικονομίας, θα εξοικειωθούν με τη βυζαντινή οικονομική ορολογία, θα κατανοήσουν την αλληλεξάρτηση των οικονομικών και κοινωνικών δομών και την αλληλεπίδραση της εξωτερικής πολιτικής με τις διεθνείς οικονομικές εξελίξεις.

ΙΡΩ 302 Διοίκηση, Κοινωνία και Οικονομία της ρωμαϊκής περιόδου. Η εκπαίδευση από τη Ρώμη στο Βυζάντιο. Συνδιδασκαλία Νέος Διδάκτορας [χειμερινό & εαρινό εξ.]

Το μάθημα θα επικεντρωθεί στην παιδεία και την εκπαίδευση στο Βυζάντιο. Αρχικά, θα παρουσιαστούν εισαγωγικές πληροφορίες για την κοσμική και εκκλησιαστική εκπαίδευση, οι συναφείς πρωτογενείς πηγές καθώς και οι τάσεις και τα πορίσματα της σύγχρονης έρευνας για το θέμα. Θα εξεταστεί το ιστορικό πλαίσιο κάθε εποχής και θα γίνει λόγος για τις διαφορετικές βαθμίδες της εκπαίδευσης, την εκπαιδευτική πολιτική των αυτοκρατόρων και τα σημαντικότερα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στους επιφανέστερους λογίους που άφησαν το «αποτύπωμά» τους στην παιδεία και την κοινωνία.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι στο πλαίσιο του μαθήματος θα κατανοήσουν το ιστορικό πλαίσιο της πρώιμης, μέσης και ύστερης βυζαντινής περιόδου, αποκτήσουν γνώσεις ειδικά για την εκπαίδευση στο Βυζάντιο, θα κατανοήσουν τη σύγκρουση και το συμβιβασμό ελληνισμού και χριστιανισμού, θα αντιληφθούν τους δεσμούς της βυζαντινής γραμματείας με την αντίστοιχη αρχαία ελληνική και θα κατανοήσουν τον πρακτικό και ηθικοπλαστικό σκοπό της βυζαντινής εκπαίδευσης σε όλες της βαθμίδες της. Επίσης, θα αντιληφθούν τη θέση και τον αντίκτυπο της βυζαντινής

παιδείας και εκπαίδευσης στη βυζαντινή κοινωνία, θα κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο η εκπαίδευση συνέβαλλε στη καλλιέργεια των αυτοκρατόρων και των μελών της στρατιωτικής και πολιτικής αριστοκρατίας και θα αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν να προσφέρουν υπηρεσίες στους τομείς της Εκπαίδευσης (Διδασκαλία της Ιστορίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση).

Κυριάκος ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

IEA 301 Εισαγωγή στην Ιστορία του Μικρασιατικού Ελληνισμού:

Ο Ελληνισμός της Ανατολής κατά τους Νεότερους Χρόνους [χειμερινό εξ.]

Η ιστορία των Ελλήνων της Ανατολής από την άλωση της Πόλης μέχρι και τις αρχές του 20ού αιώνα θα αποτελέσει αντικείμενο του μαθήματος. Θα εξετασθούν θέματα όπως: η οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη και ανάπτυξη των Ελλήνων της Μ. Ασίας, οι ιστορικές ομοιότητες και διαφορές μεταξύ Ιωνίας, Πόντου και Καππαδοκίας, το «μιλλέτ» των Ρωμιών και η περίοδος του Τανζιμάτ, η διείσδυση των ευρωπαϊκών δυνάμεων στη Μ. Ασία, το Κίνημα των Νεοτούρκων και η τύχη των μειονοτήτων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, οι σχέσεις των Ελλήνων με άλλους σύνοικους λαούς.

Στόχος του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτητές τη νεότερη ιστορία του Ελληνισμού της καθ' ημάς Ανατολής, να εξοικειωθούν με τη σχετική βιβλιογραφία και τους χάρτες της περιόδου.

IEA 302 Κοινωνική και Πολιτική Οργάνωση του Μικρασιατικού Ελληνισμού: Ο Πόντος από την κατάλυση της Αυτοκρατορίας των Κομνηνών μέχρι τις αρχές του 19ου αιώνα [χειρινό εξ.]

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ιστορία των Ελλήνων που έζησαν στον ιστορικό Πόντο (από την Κολχίδα και τη Μικρά Αρμενία βορειοανατολικά έως την Παφλαγονία δυτικά και την Καππαδοκία νότια) από την πτώση της Τραπεζούντας το 1461 μέχρι και τις αρχές του 19ου αι. Ειδικά η περίοδος 1461-1774 χαρακτηρίζεται ως περίοδος εσωστρέφειας, κυρίως μετά την επικράτηση των Οθωμανών και των συμμάχων τους στη Μαύρη Θάλασσα. Στα τέλη όμως του 18ου – αρχές 19ου αι. οι Ευρωπαίοι άρχισαν να διεισδύουν με γοργούς ρυθμούς στην Οθωμανική Αυτοκρατορία για την εξυπηρέτηση των γεωπολιτικών, στρατηγικών και οικονομικών συμφερόντων τους. Στο πλαίσιο αυτής της μακράς περιόδου θα εξετασθεί η κοινωνικοοικονομική εξέλιξη των Ελλήνων του Πόντου, η διαμόρφωση των θεσμών τους στο πλαίσιο του «μιλλέτ» των Ρωμιών και η σταδιακή μετάβασή τους από τη θρησκευτική στην εθνική ταυτότητά τους.

Στόχος του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτητές τη νεότερη ιστορία του Ελληνισμού του Πόντου, να εξοικειωθούν με τη σχετική βιβλιογραφία και τους χάρτες της περιόδου.

ΙΕΑ 401 Θέματα της Ιστορίας του Ελληνισμού της Ανατολής: Η περίοδος των μεταρρυθμίσεων και της ευρωπαϊκής οικονομικής διείσδυσης στον Πόντο (19ος – αρχές 20ού αι.) [εαρινό εξ.]

Το μέλλον και η τύχη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ουσιαστικά καθορίστηκαν στον 19ο αιώνα, όταν οι Μ. Δυνάμεις επέβαλαν στον σουλτάνο την εφαρμογή ενός φιλόδοξου προγράμματος διοικητικών μεταρρυθμίσεων και ρηξικέλευθων αλλαγών (Τανζιμάτ). Οι μεταρρυθμίσεις αυτές ήταν ευνοϊκές για το χριστιανικό στοιχείο της Αυτοκρατορίας, επειδή, παρά τις αντιδράσεις της μουσουλμανικής ελίτ, δημιουργήθηκαν συνθήκες για οικονομική και κοινωνική άνοδο. Στόχος του μαθήματος είναι να εξετάσει τη ζωή του Ελληνισμού του Πόντου κατά την περίοδο εκείνη στις ποικίλες εκφάνσεις του

ΙΝΕ 302 Ο Αλύτρωτος Ελληνισμός. Αρχεία και Συλλογές για τον Ελληνισμό της Ανατολής και της Τσαρικής Ρωσίας – πρώην ΕΣΣΔ [εαρινό εξ.]

Το μάθημα έχει ως στόχο τη γνωριμία με τα αρχεία και τις συλλογές που αφορούν στον Ελληνισμό της Ανατολής και της τσαρικής Ρωσίας – πρώην ΕΣΣΔ. Επισκέψεις σε αρχειακές μονάδες και ασκήσεις χρήσης και αξιοποίησης των πηγών αποσκοπούν στη μύηση των φοιτητών στην έρευνα του αναφερόμενου πεδίου. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα γίνει ειδική αναφορά στον Ελληνισμό της Ρωσίας και της πρώην Σοβιετικής Ένωσης στη νεότερη και σύγχρονη ιστορία.

Στόχος του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτητές τη νεότερη ιστορία του Ελληνισμού της τσαρικής Ρωσίας-πρώην ΕΣΣΔ, να εξοικειωθούν με τη σχετική βιβλιογραφία και τους χάρτες της περιόδου.

6.

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ, ΚΩΔΙΚΟΙ ΚΑΙ ΤΙΤΛΟΙ
ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ
ΠΑΛΑΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

A. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (Υ)

ΙΑΕ	101	Εισαγωγή στην Αρχαία Ελληνική Ιστορία
ΙΡΩ	101	Εισαγωγή στην Ιστορία του Ρωμαϊκού Κράτους
ΙΒΥ	101	Εισαγωγή στη Βυζαντινή Ιστορία
ΙΝΕ	101	Εισαγωγή στη Νεοελληνική Ιστορία
ΙΝΧ	101	Εισαγωγή στην Ιστορία των Νεοτέρων Χρόνων
ΑΚΛ	101	Εισαγωγή στην Ελληνική Κλασική Αρχαιολογία
ΑΚΛ	102	Εισαγωγή στη Ρωμαϊκή Αρχαιολογία
ΑΒΥ	101	Εισαγωγή στη Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία
ΑΠΡ	101	Εισαγωγή στον Προϊστορικό Πολιτισμό
ΑΙΤ	101	Ιστορία της Τέχνης: Θεωρία και Μέθοδοι
ΛΑΚ	101	Εισαγωγή στη Λαογραφία και Κοινωνική Ανθρωπολογία
ΑΕΦ		Αρχαία Ελληνική Φιλολογία [τρία (3) μαθήματα]
ΛΦΙ		Λατινική Φιλολογία [ένα (1) μάθημα]
ΜΕΦ		Μεσαιωνική Ελληνική Φιλολογία [ένα (1) μάθημα]
ΝΕΦ		Νεότερη Ελληνική Φιλολογία [τρία (3) μαθήματα] Δύο (2) μαθήματα Παιδαγωγικών

B. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (ΥΕΙΔ)**Ειδίκευση στην ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ**

ΑΠΡ	601	Θεωρία και Μέθοδος της Προϊστορικής Αρχαιολογίας
ΑΠΡ	602	Προϊστορικές Κοινωνίες του Αιγαίου και της Βαλκανικής
ΑΠΡ	603	Προϊστορικές Κοινωνίες του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου της Εποχής του Χαλκού
ΑΚΛ	601	Αρχιτεκτονική της Αρχαϊκής και Κλασικής Εποχής
ΑΚΛ	602	Πλαστική της Αρχαϊκής και Κλασικής Εποχής
ΑΚΛ	603	Κεραμική της Αρχαϊκής και Κλασικής Εποχής
ΑΚΛ	604	Τοπογραφία. Αττική, Ιερά Ολυμπίας και Δελφών, Δήλος
ΑΚΛ	607	Ελληνιστική και Ρωμαϊκή Εποχή. Οι Ελληνικές Πόλεις κατά τη Διάρκεια της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορικής Περιόδου
ΑΒΥ	601	Βυζαντινή Αρχιτεκτονική
ΑΒΥ	602	Βυζαντινή Ζωγραφική
ΑΒΥ	603	Βυζαντινή Γλυπτική–Μικροτεχνία
ΑΙΤ	601	Η Τέχνη της Πρώιμης Αναγέννησης

ΑΙΤ 602 Η Ευρωπαϊκή Τέχνη από το 1880 ως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο

ΑΙΤ 603 Η Ελληνική Τέχνη του 20ού Αιώνα

Ειδίκευση στην ΙΣΤΟΡΙΑ

ΙΑΕ 601 Αρχαϊκή και Κλασική Εποχή

ΙΑΕ 602 Ελληνιστική και Αυτοκρατορική Εποχή

ΙΒΥ 601 Βυζαντινή Ιστορία Ι (324-1081)

ΙΒΥ 602 Βυζαντινή Ιστορία ΙΙ (1081-1453)

ΙΝΕ 601 Νεοελληνική Ιστορία Ι (15ος-18ος αι.)

ΙΝΕ 602 Νεοελληνική Ιστορία ΙΙ (19ος-20ός αι.)

ΙΝΧ 601 Ιστορία Νεοτέρων Χρόνων Ι (15ος-18ος αι.)

ΙΝΧ 602 Ιστορία Νεοτέρων Χρόνων ΙΙ (19ος αι.)

ΙΝΧ 603 Ιστορία Νεοτέρων χρόνων ΙΙΙ (20ός αι.)

ΙΣΕ 601 Σύγχρονη Ιστορία

ΙΣΛ 601 Ιστορία των Σλαβικών Λαών

ΙΧΑ 602 Ιστορία των Χωρών της Χερσονήσου του Αίμου Ι: Η ΝΑ Ευρώπη από την Οθωμανική Κατάκτηση έως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο

ΙΧΑ 601 Ιστορία των Χωρών της Χερσονήσου του Αίμου ΙΙ: Η ΝΑ Ευρώπη στον 20ό αι. (1918-1989)

Γ. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ (ΥΕΙΔΦ)

Ειδίκευση στην ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΑΠΡ 606 Φροντιστήριο Προϊστορικής Αρχαιολογίας

ΑΚΛ 606 Φροντιστήριο Κλασικής Αρχαιολογίας

ΑΒΥ 606 Φροντιστήριο Βυζαντινής Αρχαιολογίας

ΑΙΤ 606 Φροντιστήριο Ιστορίας της Τέχνης

Από τα τέσσερα φροντιστηριακά μαθήματα Ειδίκευσης (ΑΠΡ606, ΑΚΛ606, ΑΒΥ606, ΑΙΤ606) οι φοιτητές οφείλουν να επιλέξουν δύο (2) διαφορετικής ειδικότητας.

Ειδίκευση στην ΙΣΤΟΡΙΑ

ΙΑΕ 603 Φροντιστήριο Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας

ΙΒΥ 603 Φροντιστήριο Βυζαντινής Ιστορίας

ΙΝΕ 603 Φροντιστήριο Νεοελληνικής Ιστορίας

Και τα τρία φροντιστηριακά μαθήματα Ειδίκευσης (ΙΑΕ 603, ΙΒΥ 603, ΙΝΕ 603) είναι υποχρεωτικά.

Δ. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΥΕ)

Προϊστορική Αρχαιολογία (ΑΠΡ)

ΑΠΡ 201 Οργάνωση και Χρήση του Χώρου στη Νεολιθική Περίοδο στο Αιγαίο

- ΑΠΡ 202 Οργάνωση και Χρήση του Χώρου στην Εποχή του Χαλκού στο Αιγαίο
- ΑΠΡ 203 Οργάνωση και Χρήση του Χώρου στην Εποχή του Χαλκού στην Ηπειρωτική Ελλάδα
- ΑΠΡ 204 Οικονομία της Νεολιθικής Περιόδου στο Αιγαίο
- ΑΠΡ 205 Οικονομία της Εποχής του Χαλκού στο Αιγαίο
- ΑΠΡ 206 Οικονομία της Εποχής του Χαλκού στην Ηπειρωτική Ελλάδα
- ΑΠΡ 207 Θέματα Ιδεολογίας στη Νεολιθική Περίοδο στο Αιγαίο
- ΑΠΡ 208 Θέματα Ιδεολογίας στην Εποχή του Χαλκού στο Αιγαίο
- ΑΠΡ 209 Θέματα Ιδεολογίας στην Εποχή του Χαλκού στην Ηπειρωτική Ελλάδα
- ΑΠΡ 210 Η Αρχή του Παραγωγικού Σταδίου στη Μέση Ανατολή και τα Βαλκάνια
- ΑΠΡ 211 Παλαιολιθική Περίοδος
- ΑΠΡ 212 Προϊστορία της Ευρώπης
- ΑΠΡ 213 Προϊστορία της Κύπρου
- ΑΠΡ 214 Η Νεολιθική Ευρώπη
- ΑΠΡ 215 Πολιτισμοί της Ανατολικής Μεσογείου της 3ης και 2ης χιλιετίας π.Χ.
- ΑΠΡ 301 Φροντιστήριο. Θέματα Θεωρίας και Μεθόδου
- ΑΠΡ 302 Φροντιστήριο. Ερμηνεία της Πολιτιστικής Αλλαγής
- ΑΠΡ 303 Φροντιστήριο. Τα Αρχαιολογικά Δεδομένα και η Ερμηνεία τους
- ΑΠΡ 304 Φροντιστήριο. Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις
- ΑΠΡ 305 Πειραματική Αρχαιολογία
- ΑΠΡ 306 Αναλυτικές Μέθοδοι
- ΑΠΡ 307 Αρχαιομετρία – Προβλήματα Χρονολόγησης και Προέλευσης
- ΑΠΡ 308 Βιοαρχαιολογία – Αρχαίο Περιβάλλον
- ΑΠΡ 309 Εθνοαρχαιολογία – Αρχαιοδημογραφία
- ΑΠΡ 312 Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία. Φροντιστήριο
- ΑΑΑ 314 Μουσειολογία – Μουσειογραφία]
- ΑΑΑ 315 Μέθοδοι Ανασκαφής

Κλασική Αρχαιολογία (ΑΚΛ)

- ΑΚΛ 201 Τοπογραφία
- ΑΚΛ 202 Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία της Γεωμετρικής και Αρχαϊκής Εποχής
- ΑΚΛ 203 Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία των Κλασικών Χρόνων
- ΑΚΛ 204 Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία των Ελληνιστικών Χρόνων
- ΑΚΛ 205 Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία των Ρωμαϊκών Χρόνων
- ΑΚΛ 206 Πλαστική της Γεωμετρικής και Αρχαϊκής Εποχής
- ΑΚΛ 207 Πλαστική Κλασικών Χρόνων
- ΑΚΛ 208 Πλαστική Ελληνιστικών Χρόνων
- ΑΚΛ 209 Πλαστική Ρωμαϊκών Χρόνων
- ΑΚΛ 210 Κεραμική: Γεωμετρική – Αττική Μελανόμορφη
- ΑΚΛ 211 Κεραμική: Αττική Ερυθρόμορφη

ΑΚΛ	212	Κεραμική εκτός Αττικής
ΑΚΛ	213	Κεραμική – Ζωγραφική – Ψηφιδωτά
ΑΚΛ	214	Οικονομία – Νομισματική: Το Νόμισμα στον Αρχαίο Ελληνικό Κόσμο
ΑΚΛ	215	Δημόσιος και Ιδιωτικός Βίος
ΑΚΛ	216	Θρησκεία
ΑΚΛ	217	Επιγραφική Ελληνική
ΑΚΛ	218	Επιγραφική Λατινική
ΑΚΛ	219	Μυθολογία – Ερμηνευτική
ΑΚΛ	301	Φροντιστήριο Τοπογραφίας
ΑΚΛ	302	Φροντιστήριο Αρχιτεκτονικής – Πολεοδομίας
ΑΚΛ	304	Φροντιστήριο Κεραμικής – Ζωγραφικής
ΑΚΛ	305	Φροντιστήριο Νομισματικής
ΑΚΛ	306	Φροντιστήριο Επιγραφικής
ΑΚΛ	307	Φροντιστήριο Μυθολογίας – Ερμηνευτικής
ΑΚΛ	308	Αρχαιομετρία
ΑΚΛ	309	Πλαστική (διαχρονικά)
ΑΚΛ	310	Αγγειογραφία – Ζωγραφική (διαχρονικά)
ΑΚΛ	311	Αρχιτεκτονική (διαχρονικά)
ΑΚΛ	312	Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία. Φροντιστήριο
ΑΚΛ	313	Φροντιστήριο Πλαστικής
ΑΚΛ	314	Φροντιστήριο Τοπογραφίας
ΑΑΑ	313	Ανασκαφή – Σχέδιο
ΑΑΑ	314	Μουσειολογία – Μουσειογραφία
ΑΑΑ	315	Μέθοδοι Ανασκαφής

Βυζαντινή Αρχαιολογία (ΑΒΥ)

ΑΒΥ	201	Παλαιοχριστιανική Εκκλησιαστική Αρχιτεκτονική
ΑΒΥ	202	Βυζαντινή Εκκλησιαστική Αρχιτεκτονική
ΑΒΥ	203	Κοσμική Αρχιτεκτονική (3ος-16ος αι.)
ΑΒΥ	204	Παλαιοχριστιανική Ζωγραφική
ΑΒΥ	205	Μεσοβυζαντινή Ζωγραφική
ΑΒΥ	206	Υστεροβυζαντινή Ζωγραφική
ΑΒΥ	207	Μεταβυζαντινή Ζωγραφική (15ος-17ος αι.)
ΑΒΥ	208	Παλαιοχριστιανική Γλυπτική – Μικροτεχνία
ΑΒΥ	209	Τοπογραφία Μακεδονίας – Θράκης
ΑΒΥ	210	Τοπογραφία Νότιας Ελλάδας και Νησιών
ΑΒΥ	211	Τοπογραφία Κύπρου [εαρινό εξ.]
ΑΒΥ	212	Τοπογραφία Γιουγκοσλαβίας, Βουλγαρίας, Αλβανίας, Ρωσίας, Ιταλίας, Τυνησίας, Αλγερίας
ΑΒΥ	213	Βυζαντινή Εικονογραφία
ΑΒΥ	214	Τοπογραφία Μ. Ασίας, Παλαιστίνης, Αιγύπτου

ABY	215	Καθημερινός Βίος των Βυζαντινών
ABY	217	Γλυπτική – Μικροτεχνία της Μέσης και Ύστερης Βυζαντινής Περιόδου
ABY	218	Μνημειακή Τοπογραφία Θεσσαλονίκης
ABY	219	Μνημειακή Ζωγραφική – Ψηφιδωτά Δάπεδα
ABY	220	Μνημειακή Τοπογραφία Κωνσταντινουπόλεως
ABY	221	Μνημειακή Τοπογραφία Θεσσαλίας – Ηπείρου
ABY	301	Θέματα Αρχιτεκτονικής 8ου-9ου αι.
ABY	302	Θέματα Αρχιτεκτονικής 10ου-18ου αι.
ABY	303	Θέματα Ζωγραφικής, Τοιχογραφίες – Ψηφιδωτά
ABY	304	Θέματα Ζωγραφικής, Φορητές Εικόνες, Χειρόγραφα
ABY	305	Θέματα Γλυπτικής – Μικροτεχνίας
ABY	306	Νομισματική – Σιγιλλογραφία
ABY	307	Επιγραφική
ABY	308	Παλαιογραφία – Κωδικολογία
ABY	309	Βυζαντινή Κεραμική
AAA	312	Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία. Φροντιστήριο
AAA	313	Ανασκαφή – Σχέδιο
AAA	314	Μουσειολογία–Μουσειογραφία
AAA	315	Μέθοδοι Ανασκαφής

Ιστορία Νεότερης Τέχνης (ΑΙΤ)

ΑΙΤ	201	Μεσαιωνική Τέχνη (Πρώιμη Μεσαιωνική – Ρομανική – Γοτθική)
ΑΙΤ	203	Ώριμη Αναγέννηση – Μανιερισμός
ΑΙΤ	204	Μπαρόκ – Ροκοκό
ΑΙΤ	205	Νεοκλασικισμός – Ρομαντισμός
ΑΙΤ	206	Ρεαλισμός, Εμπρεσιονισμός, Μετεμπρεσιονιστικά Ρεύματα
ΑΙΤ	208	Η Τέχνη από τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι Σήμερα
ΑΙΤ	210	Η Ελληνική Τέχνη στον 19ο αι.
ΑΙΤ	211	Τέχνη Εξωευρωπαϊκών Πολιτισμών
ΑΙΤ	301	Ορολογία στην Ιστορία της Τέχνης
ΑΙΤ	302	Διαγνωστική των Έργων Τέχνης με βάση Επιστημονικές Μεθόδους
ΑΙΤ	303	Θεωρία και Μέθοδοι Συντήρησης Έργων Τέχνης
ΑΙΤ	304	Διδακτική Φιλολογικών Μαθημάτων μέσω της Ιστορίας της Τέχνης. Φροντιστήριο
ΑΙΤ	305	Εφαρμοσμένες Τέχνες – Χαρακτική
ΑΙΤ	306	Φωτογραφία
ΑΙΤ	307	Κριτική της Τέχνης
ΑΙΤ	308	Ασκήσεις σε Μουσεία, Πινακοθήκες, Συλλογές, Αίθουσες Εκθέσεων και Εργαστήρια Καλλιτεχνών
ΑΙΤ	312	Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία
ΑΙΤ	314	Μουσειολογία–Μουσειογραφία

Αρχαία Ελληνική (ΙΑΕ) και Ρωμαϊκή (ΙΡΩ) Ιστορία

ΙΑΕ	201	Μυκηναϊκή και Ομηρική Εποχή
ΙΑΕ	202	Θέματα Αρχαϊκής Εποχής
ΙΑΕ	203	Θέματα Κλασικής Εποχής
ΙΑΕ	204	Θέματα Ελληνιστικής Εποχής
ΙΑΕ	205	Θέματα Αυτοκρατορικής Εποχής
ΙΑΕ	301	Κοινωνική και Οικονομική Ιστορία της Ελληνικής Αρχαιότητας
ΙΑΕ	302	Αρχαίοι Ελληνικοί Θεσμοί
ΙΑΕ	303	Αρχαία Ελληνική Ιστοριογραφία
ΙΑΕ	304	Ελληνική Επιγραφική
ΙΡΩ	201	Η Ρεπουμπλικανική Περίοδος της Ρωμαϊκής Ιστορίας
ΙΡΩ	202	Η Πρώιμη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορική Περίοδος
ΙΡΩ	203	Η Ύστερη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορική Περίοδος
ΙΡΩ	301	Θεσμοί της Ρεπουμπλικανικής και Αυτοκρατορικής Περιόδου
ΙΡΩ	302	Διοίκηση, Κοινωνία και Οικονομία της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας
ΙΡΩ	303	Λατινική Ιστοριογραφία
ΙΡΩ	304	Λατινική Επιγραφική

Μεσαιωνική Ιστορία του Αραβικού Κόσμου (ΙΑΡ)

ΙΑΡ	201	Η Αραβοϊσλαμική Ιστοριογραφία και οι Βυζαντινές Επιρροές
ΙΑΡ	202	Αραβική Γλώσσα II και Αραβοϊσλαμικός Πολιτισμός
ΙΑΡ	301	Μεσαιωνική Ιστορία του Αραβοϊσλαμικού Κόσμου (6ος-13ος αι.)
ΙΑΡ	302	Το Αραβοϊσλαμικό Κράτος. Διοίκηση, Δίκαιο και Οικονομία
ΙΑΡ	303	Οι Ομαυάδες και οι Βυζαντινές Επιρροές. Κοινωνία και Πολιτισμός της Εποχής

Βυζαντινή Ιστορία (ΙΒΥ)

ΙΒΥ	201	Θέματα Πρώιμης Βυζαντινής Περιόδου
ΙΒΥ	202	Θέματα Μέσης Βυζαντινής Περιόδου
ΙΒΥ	203	Θέματα Ύστερης Βυζαντινής Περιόδου
ΙΒΥ	301	Κοινωνία της Πρώιμης Βυζαντινής Περιόδου
ΙΒΥ	302	Κοινωνία της Μέσης Βυζαντινής Περιόδου
ΙΒΥ	303	Κοινωνία της Ύστερης Βυζαντινής Περιόδου
ΙΒΥ	304	Οικονομία και Εμπόριο στην Πρωτοβυζαντινή Περίοδο
ΙΒΥ	305	Οικονομία και Εμπόριο Μέσης Βυζαντινής Περιόδου
ΙΒΥ	306	Οικονομία και Εμπόριο Ύστερης Βυζαντινής Περιόδου
ΙΒΥ	307	Διοικητικοί Θεσμοί της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας
ΙΒΥ	308	Θεσμοί της Ύστερης Βυζαντινής Περιόδου
ΙΒΥ	309	Στρατός και Στρατιωτική Οργάνωση του Βυζαντίου
ΙΒΥ	310	Εκκλησία και Εκκλησιαστική Διοίκηση στο Βυζάντιο
ΙΒΥ	311	Ιδιωτικός Βίος των Βυζαντινών

IBY	312	Ιστορική Γεωγραφία του Βυζαντίου
IBY	313	Τοπική Ιστορία – Ιστορία Βυζαντινών Επαρχιών
IBY	314	Η Θέση της Γυναίκας στο Βυζάντιο
IBY	401	Πολιτική Θεωρία και Ιδεολογία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας
IBY	402	Πολιτικές, Θρησκευτικές και Κοινωνικές Αντιθέσεις στο Βυζάντιο
IBY	403	Βυζαντινή Διπλωματική
IBY	404	Βυζαντινή Νομισματική
IBY	405	Βυζαντινή Σφραγιδολογία

Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσης (IME)

IME	101	Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσης
IME	201	Θεσμοί της Μεσαιωνικής Ευρώπης
IME	301	Κοινωνία και Οικονομία της Μεσαιωνικής Ευρώπης
IME	401	Μεσαιωνικά Κράτη της Ευρώπης

Ιστορία της Νεότερης Ελλάδας (INE)

INE	201	Η Πρώιμη Τουρκοκρατία
INE	202	Ο Ελληνισμός κατά την Προεπαναστατική Περίοδο
INE	203	Η Ελληνική Επανάσταση
INE	204	Ιστορία του Ελληνικού Κράτους
INE	301	Νεοελληνική Κοινωνία και Οικονομία
INE	302	Ο Αλύτρωτος Ελληνισμός
INE	303	Ο Παροικιακός Ελληνισμός
INE	401	Νεοελληνική Πολιτική Ιδεολογία
INE	402	Ειδικά Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας

Ιστορία Νεότερων Χρόνων (INX)

INX	201	Η Πρώιμη Νεότερη Ευρώπη
INX	202	Η Εποχή του Διαφωτισμού και της Γαλλικής Επανάστασης
INX	203	Η Ευρώπη του 19ου αι.
INX	204	Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία
INX	301	Ευρωπαϊκή Κοινωνική και Οικονομική Ιστορία
INX	302	Έθνος και Κράτος στη Νεότερη Ευρώπη
INX	303	Ιδεολογικά Ρεύματα στη Νεότερη Ευρώπη
INX	401	Το Ανατολικό Ζήτημα
INX	402	Θέματα Νεότερης και Σύγχρονης Ευρωπαϊκής Ιστορίας

Ιστορία της Χερσονήσου του Αίμου (IXA)

IXA	301	Πολιτική και Κοινωνική Οργάνωση στη Χερσόνησο του Αίμου
IXA	302	Ιστορία των Βαλκανικών Κρατών
IXA	303	Ιδεολογικά Ρεύματα στη Χερσόνησο του Αίμου
IXA	401	Θέματα της Ιστορίας της Χερσονήσου του Αίμου

Ιστορία Σλαβικών λαών (ΙΣΛ)

- ΙΣΛ 301 Θέματα Πολιτικής, Κοινωνικής και Οικονομικής Ιστορίας των Σλαβικών Λαών
- ΙΣΛ 401 Οι Σλάβοι και ο Ελληνικός Κόσμος
- ΙΣΛ 402 Ρωσική Ιστορία (882-1613)
- ΙΣΛ 403 Ρωσική Ιστορία (1613-1861)

Ιστορία Τουρκικών λαών (ΙΤΛ)

- ΙΤΛ 201 Εισαγωγή στην Ιστορία των Αλταϊκών Λαών
- ΙΤΛ 202 Θεσμοί και Κοινωνία του Οθωμανικού Κράτους
- ΙΤΛ 301 Ιστορία του Οθωμανικού και του Τουρκικού Κράτους
- ΙΤΛ 401 Θέματα της Οθωμανικής Ιστορίας

Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (ΙΣΕ)

- ΙΣΕ 201 Εισαγωγή στην Ιστορία της Σύγχρονης Ελλάδας
- ΙΣΕ 301 Κοινωνία και Οικονομία της Σύγχρονης Ελλάδας
- ΙΣΕ 401 Οι Διεθνείς Σχέσεις της Σύγχρονης Ελλάδας
- ΙΣΕ 402 Θέματα της Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας

Ιστορία του Ελληνισμού της Ανατολής (ΙΕΑ)

- ΙΕΑ 301 Εισαγωγή στην Ιστορία του Μικρασιατικού Ελληνισμού
- ΙΕΑ 302 Κοινωνική και Πολιτική Οργάνωση του Μικρασιατικού Ελληνισμού
- ΙΕΑ 401 Θέματα της Ιστορίας του Ελληνισμού της Ανατολής

Λαογραφία και Κοινωνική Ανθρωπολογία (ΛΑΚ)

- ΛΑΚ 201 Θεωρία και Ιστορία της Λαογραφίας και της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας
- ΛΑΚ 211 Επιτόπια Έρευνα και Εθνογραφία
- ΛΑΚ 221 Ιστορική Ανθρωπολογία και Προφορική Ιστορία
- ΛΑΚ 231 Οπτική Ανθρωπολογία και Εθνογραφικός Κινηματογράφος
- ΛΑΚ 301 Υλικός Βίος και Οικονομική Ανθρωπολογία
- ΛΑΚ 302 Κοινωνική Οργάνωση: Περιβάλλον και Πολιτισμός
- ΛΑΚ 303 Προφορική Λογοτεχνία
- ΛΑΚ 304 Λαϊκή Λατρεία – Συστήματα Κοσμοθεωρίας
- ΛΑΚ 311 Παραδοσιακή Δημιουργία, Τέχνη και Τεχνολογία
- ΛΑΚ 312 Κοινωνική Οργάνωση: Φύλο και Συγγένεια
- ΛΑΚ 313 Λαϊκός Αφηγηματικός Λόγος
- ΛΑΚ 314 Συμβολική Σκέψη και Ιδεολογία
- ΛΑΚ 321 Ανθρωπολογία της Τέχνης. Οι Άνθρωποι και τα Πράγματα
- ΛΑΚ 322 Κοινωνική Οργάνωση: Συστήματα Εξουσίας
- ΛΑΚ 323 Δημοτική Ποίηση

ΛΑΚ 324	Ανθρωπολογία της Θρησκείας
ΛΑΚ 401	Θέματα Ιστορίας της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Λαογραφίας
ΛΑΚ 402	Θέματα Οικονομικής Οργάνωσης
ΛΑΚ 403	Θέματα Προφορικής Λογοτεχνίας
ΛΑΚ 404	Θέματα Ιδεολογίας
ΛΑΚ 411	Θέματα Θεωρίας και Μεθόδου της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Λαογραφίας
ΛΑΚ 412	Θέματα Κοινωνικής Οργάνωσης
ΛΑΚ 413	Θέματα Προφορικής Δημιουργίας
ΛΑΚ 414	Θέματα Συμβολικής Σκέψης
ΛΑΚ 501	Θέματα Ελληνικής Παραδοσιακής Μουσικής
ΛΑΚ 502	Ελληνικά Λαϊκά Μουσικά Όργανα

Από την κατηγορία των μαθημάτων (ΥΕ) οι φοιτητές δεν μπορούν να επιλέξουν περισσότερα από δύο (2) μαθήματα του ίδιου γνωστικού αντικειμένου.

Ε. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΕ)

Δύο (2) μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής (6 ΔΜ) από το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος [εκτός των Υποχρεωτικών (Υ) και των Υποχρεωτικών Ειδίκευσης (ΥΕΙΔ)], το ΛΑΜ 301 Ευρωπαϊκή και Ελληνική Μουσική, Ξένες Γλώσσες* (Αγγλικά, Γαλλικά, Ιταλικά, Γερμανικά) και από τα Προγράμματα Σπουδών άλλων Τμημάτων του ΑΠΘ με την προϋπόθεση ότι οι φοιτητές/τριες θα επιλέγουν μαθήματα των οποίων τα γνωστικά πεδία δεν θα εμπίπτουν στα γνωστικά πεδία του Τμήματος.

* Όσοι φοιτητές από τους εισαχθέντες τα παν/κά έτη 2006-2007 και 2007-2008 είχαν ήδη εξεταστεί με επιτυχία στο μάθημα της Ξένης Γλώσσας έχουν το δικαίωμα να το κατοχυρώσουν ως υποχρεωτικό και εξετάζονται σε δύο (2) μαθήματα ΑΕΦ και δύο (2) μαθήματα ΝΕΦ αντί τριών (3) που προβλέπονται από το ισχύον Πρόγραμμα Σπουδών.

7. ΜΟΝΑΔΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Η Ιστοσελίδα της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας περιλαμβάνει τον e-Οδηγό σπουδών με χρήσιμες πληροφορίες για κάθε προσφερόμενο μάθημα του ΑΠΘ, ενώ μέσω αυτής πραγματοποιείται ηλεκτρονικά από τους φοιτητές η ανώνυμη αξιολόγηση των μαθημάτων και των διδασκόντων του ΑΠΘ.

<https://qa.auth.gr/el>

Γ' ΜΕΡΟΣ

Γενικές πληροφορίες για τους φοιτητές

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2021-2022

1.

ΚΟΣΤΟΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας βρίσκεται εντός της Πανεπιστημιούπολης του ΑΠΘ, στην καρδιά της πόλης. Το κόστος διαβίωσης για έναν φοιτητή ποικίλλει. Στο κέντρο της πόλης οι τιμές ενοικίασης διαμερισμάτων είναι γενικά πιο υψηλές. Σε γενικές γραμμές προτείνονται οι περιοχές γύρω από την Πανεπιστημιούπολη (Οδός Μελενίκου, Ευαγγελίστρια κ.ά.), αλλά και οι περιοχές της ανατολικής Θεσσαλονίκης (κυρίως περιοχές Τριανδρίας, Τούμπας, Λεωφόρου Στρατού, Δελφών) για την πρόσβαση στις οποίες υπάρχει τακτική συγκοινωνία. Μία ενδεικτική τιμή για στούντιο στο κέντρο της πόλης φθάνει τα 200-250 Ευρώ μηνιαίως.

2.

ΣΤΕΓΑΣΗ. ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ

Για τους φοιτητές του ΑΠΘ. λειτουργούν τρεις φοιτητικές εστίες στην περιοχή των 40 Εκκλησιών και ένα παράρτημα στο πρώην ξενοδοχείο «Εγνατία» (Λέοντος Σοφού 11). Δικαίωμα στέγασης έχουν οι φοιτητές προπτυχιακών ή μεταπτυχιακών σπουδών, καθώς και οι υποψήφιοι διδάκτορες από πολυμελείς οικογένειες ή οικογένειες με χαμηλό εισόδημα.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθύνεστε στα γραφεία της κάθε φοιτητικής εστίας, βλ. σχετικά: <http://dps.auth.gr/el/housing>

Αναλυτικές οδηγίες για τα φοιτητικά στεγαστικά επιδόματα βρίσκονται στην εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων μαζί με το ΦΕΚ 1688/Β'/15.5.2019 τροποποίησης της Κοινής Υπουργικής Απόφασης καθορισμού διαδικασίας και δικαιολογητικών για τη χορήγηση στεγαστικού επιδόματος, βλ. <http://dps.auth.gr/el/housing>

3.

ΣΙΤΙΣΗ

Οι φοιτητές του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας, όπως όλοι οι φοιτητές του ΑΠΘ δικαιούνται δωρεάν σίτιση στην Πανεπιστημιακή Φοιτητική Λέσχη του ΑΠΘ. Η Πανεπιστημιακή Φοιτητική Λέσχη αποτελεί νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου άμεσα συνδεδεμένο με το ΑΠΘ και τη λειτουργία του. Οι εγκαταστάσεις της βρίσκονται στα ανατολικά της πανεπιστημιούπολης, με εισόδους στην 3ης Σεπτεμβρίου και στην Εγνατία. Διαθέτει από τους μεγαλύτερους και πληρέστερους χώρους παραγωγής και διανομής συσσίτιου στη Β. Ελλάδα και υγειονομική υπηρεσία. Κύριος σκοπός της λειτουργίας της είναι η σίτιση και η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των φοιτητών του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου.

Τηλ. 231099.2612

e-mail: pfl@auth.gr

Μενού της εβδομάδας: <https://www.auth.gr/units/596/weekly-menu>

Για περισσότερες πληροφορίες βλ.: <https://www.auth.gr/units/596>

Σύμφωνα με τις διατάξεις του νέου νόμου 4452/15-02-2017 (Α' 17), άρθρο 31, παρ. 3 «οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές και οι υποψήφιοι διδάκτορες, που δεν έχουν άλλη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη, δικαιούνται πλήρη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη στο Εθνικό Σύστημα Υγείας (Ε.Σ.Υ.) με κάλυψη των σχετικών δαπανών από τον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.), κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 33 του ν. 4368/2016 (Α' 83)» μόνο με την χρήση του Α.Μ.Κ.Α. τους.

4.

ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ

Η Επιτροπή κοινωνικής πολιτικής και υγείας είναι μία υπηρεσία του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης που ως στόχο έχει, μεταξύ άλλων, τη διευκόλυνση των σπουδών των φοιτητών σε κάθε επίπεδο. Γι' αυτόν τον λόγο έχει αναπτύξει συγκεκριμένες δράσεις που αφορούν στην πληροφόρηση, τη συμβουλευτική και τον εθελοντισμό:

- ΚΕ.ΣΥ.Ψ.Υ. (Κέντρο συμβουλευτικής και ψυχολογικής υποστήριξης): μπορούν να απευθυνθούν όλα τα μέλη της Πανεπιστημιακής Κοινότητας προκειμένου να αντιμετωπίσουν προβλήματα που αφορούν σε σπουδές, άγχος, σεξουαλικά ζητήματα, οικογενειακά ζητήματα και εν γένει θέματα που αφορούν την ψυχολογία τους. Ιστοσελίδα: <http://kesypsy.web.auth.gr/>
Τηλ: 231099.2643 και 99.2621
- Δίκτυο εθελοντών που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε άτομα με αναπηρίες, σε αλλοδαπούς φοιτητές και σε φοιτητές με προβλήματα υγείας. Επίσης, σε συνεργασία με ευαγή ιδρύματα οι εθελοντές προσφέρουν υπηρεσίες σε ορφανά αγόρια και κορίτσια και σε άτομα με αναπηρίες.
- Εθελοντική αιμοδοσία, που πραγματοποιείται δύο φορές το χρόνο. Ιστοσελίδα: <https://www.auth.gr/14> και <http://dps.auth.gr/el/social-affairs>
Τηλ.: 231099.5360 και 99.5386

5. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ/ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Ειδική υπηρεσία για φοιτητές/σπουδαστές με ειδικές ανάγκες είναι το «Παρατηρητήριο της Ακαδημαϊκής Πορείας των Φοιτητών που ανήκουν σε Ευαίσθητες Κοινωνικές Ομάδες», το οποίο έχει ως κύριο στόχο του να συνδράμει στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Για σχετικές πληροφορίες βλ.: <http://acobservatory.web.auth.gr>

6 . ΑΣΦΑΛΙΣΗ/ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

Σύμφωνα με τις διατάξεις του νέου νόμου 4452/15-02-2017 (Α' 17), άρθρο 31, παρ. 3 «οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές και οι υποψήφιοι διδάκτορες, που δεν έχουν άλλη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη, δικαιούνται πλήρη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη στο Εθνικό Σύστημα Υγείας (Ε.Σ.Υ.) με κάλυψη των σχετικών δαπανών από τον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.), κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 33 του ν. 4368/2016 (Α' 83)» μόνο με την χρήση του Α.Μ.Κ.Α. τους.

Ευρωπαϊκή Κάρτα Ασφάλισης Ασθενείας (Ε.Κ.Α.Α.)

Από την Υγειονομική Υπηρεσία της Π.Φ. Λέσχης μπορούν να προμηθευτούν την σχετική Κάρτα οι ανασφάλιστοι φοιτητές που πρόκειται να μεταβούν σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προσκομίζοντας τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

Πληροφορίες

Υγειονομική Υπηρεσία Πανεπιστημιακής Φοιτητικής Λέσχης του Α.Π.Θ.

Εγνατία και Γ' Σεπτεμβρίου (Κάτω Λέσχη, είσοδος από Εγνατία)

Τηλ. Γραμματεία: +30 231099.2642

Ιατρός παθολόγος: +30 231099.2653

Συμβουλευτικός σταθμός: +30 231099.2643 – 99.2621

7.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ

Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης χορηγεί μέσω του Τμήματος Σπουδών, υποτροφίες σε: προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές του ΑΠΘ (Ανταποδοτικές Υποτροφίες), αλλοδαπούς-αλλογενείς προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές του ΑΠΘ (Β΄ και Γ΄ κύκλου), αλλοδαπούς, αλλογενείς και ομογενείς, προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές πανεπιστημίων του εξωτερικού για την παρακολούθηση του Θερινού Εντατικού Προγράμματος του Σχολείου Νέας Ελληνικής Γλώσσας (Υποτροφία θερινού ΣΝΕΓ).

Επίσης το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης χορηγεί υποτροφίες μέσω:

Επιτροπή Ερευνών ΑΠΘ

Τηλ.: +30 231099.5140

e-mail: research@rc.auth.gr

URL: <http://rc.auth.gr>

Τμήμα Διεθνών Σχέσεων ΑΠΘ

Τηλ.: +30 231099.6742, 231099.5307

e-mail: internat-rel@auth.gr

URL: <http://international-relations.auth.gr/>

Τμήμα Κληροδοτημάτων ΑΠΘ

Τηλ.: +30 231099.5213, 231099.5214

e-mail: admin-tkl@ad.auth.gr

URL: <http://www.klirodotimata.web.auth.gr>

8.

**ΓΡΑΦΕΙΟ ΦΟΙΤΗΤΙΚΩΝ/ ΣΠΟΥΔΑΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ –
ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ**

Ακαδημαϊκός σύμβουλος σπουδών Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας: Ελισάβετ Χατζηαντωνίου, γρ. 408, τηλ. 231099.7333, e-mail: ehatzian@hist.auth.gr

Δομή απασχόλησης και σταδιοδρομίας. Οι ακαδημαϊκοί σύμβουλοι είναι μέλη του διδακτικού προσωπικού του πανεπιστημίου (ΔΕΠ) που προσφέρουν εθελοντικά την εμπειρία που έχουν αποκομίσει πάνω σε θέματα εκπαίδευσης και σταδιοδρομίας. Οι σύμβουλοι παρέχουν καθοδήγηση για την ανάπτυξη και την επίτευξη ουσιαστικών εκπαιδευτικών, επαγγελματικών και προσωπικών στόχων.

Η Δομή απασχόλησης και σταδιοδρομίας απευθύνεται τόσο σε φοιτητές, όσο και σε αποφοίτους του ΑΠΘ. Στόχος της είναι να κατευθύνει τους φοιτητές στη διάρκεια της προπτυχιακής τους φοίτησης, ενώ μετά την απόκτηση του πτυχίου παρέχει συμβουλές σχετικά με τη συνέχιση των σπουδών τους ή την εύρεση εργασίας.

<https://dasta.auth.gr/>

Υπηρεσίες της ΔΑΣΤΑ

Φοιτητές	Απόφοιτοι
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ακαδημαϊκοί σύμβουλοι ▪ Πληροφορίες για υποτροφίες ▪ Πληροφορίες για μεταπτυχιακά προγράμματα ▪ Πληροφορίες για την πρακτική άσκηση ▪ Συμβουλές σταδιοδρομίας 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ακαδημαϊκοί σύμβουλοι και μέντορες ▪ Πληροφορίες για υποτροφίες ▪ Πληροφορίες για μεταπτυχιακά προγράμματα ▪ Προκηρύξεις θέσεων εργασίας ▪ Συμβουλές για την αναζήτηση εργασίας ▪ Συμβουλές σταδιοδρομίας ▪ Πληροφορίες για την επιχειρηματικότητα

Για περισσότερες πληροφορίες για τον θεσμό των ακαδημαϊκών συμβούλων μπορείτε να απευθύνεστε στο Γραφείο Διασύνδεσης ΑΠΘ.

9.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ – ΜΟΥΣΕΙΑ – ΑΡΧΕΙΑ – ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ – ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ**9.1 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ**

Για όλες τις βιβλιοθήκες και τα σπουδαστήρια του ΑΠΘ
βλ. <http://www.lib.auth.gr/el/βιβλιοθήκες>

Για τις βιβλιοθήκες του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας βλ.
www.hist.auth.gr/el/βιβλιοθήκες

Βιβλιοθήκη Τομέων Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης

Αίθουσα 301 (NK)

Ιστοσελίδα: <http://www.lib.auth.gr/el/b213/>
www.hist.auth.gr/el/content/αρχαιολογίας-και-ιστορίας-της-τέχνης

Περιεχόμενο: 33.000 τόμοι, 300 περίπου σειρές ελληνικών και ξενόγλωσσων περιοδικών

Δανειστική: ΝΑΙ υπό όρους / Φωτοτύπηση: ΝΑΙ υπό όρους

Ώρες λειτουργίας: βλ. www.hist.auth.gr/el/content/αρχαιολογίας-και-ιστορίας-της-τέχνης

Τηλ.: 231099.7280

Πληροφορίες: archaeologylib@hist.auth.gr

Βιβλιοθήκη Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας

Αίθουσα 406-407 (NK)

Ιστοσελίδα: <http://www.lib.auth.gr/el/b212>
www.hist.auth.gr/el/content/βυζαντινής-και-μεσαιωνικής-ιστορίας

Περιεχόμενο: 8.000 τόμοι, 95 σειρές ελληνικών και ξενόγλωσσων περιοδικών

Δανειστική: ΝΑΙ υπό όρους / Φωτοτύπηση: ΝΑΙ υπό όρους

Ώρες λειτουργίας: www.hist.auth.gr/el/content/βυζαντινής-και-μεσαιωνικής-ιστορίας

Τηλ.: 231099.7440

Βιβλιοθήκη Κλασικής Φιλολογίας και Αρχαίας Ιστορίας του Τομέα Κλασικών Σπουδών

Αίθουσα 201 (NK)

Ιστοσελίδα: <http://www.lib.auth.gr/el/b203> www.hist.auth.gr/el/content/κλασικής-φιλολογίας-και-αρχαίας-ιστορίας

Περιεχόμενο: 35.000 τόμοι, ελληνικά και ξενόγλωσσα περιοδικά, σπάνιες εκδόσεις
Δανειστική: ΝΑΙ υπό όρους / **Φωτοτύπηση:** ΝΑΙ υπό όρους
Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα-Παρασκευή 09.00-19.00.
Τηλ.: 231099.7049
Πληροφορίες: Classicslibrary@lit.auth.gr

Βιβλιοθήκη Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

Αίθουσα 104-105 (ΠΚ)

Ιστοσελίδα: <http://www.lib.auth.gr/el/b214>

www.hist.auth.gr/el/content/λαογραφιας-και-κοινωνικης-ανθρωπολογιας

Περιεχόμενο: βιβλιοθήκη Ν. Πολίτη και Σ. Κυριακίδη – σειρά φυλλαδίων

λαογραφικού περιεχομένου – τόμοι και σειρές περιοδικών

Δανειστική: ΝΑΙ υπό όρους / **Φωτοτύπηση:** ΝΑΙ υπό όρους

Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα - Παρασκευή 09.00 - 14.30

Τηλ.: 231099.7288 fax: 99.7287

Πληροφορίες: areti@hist.auth.gr

Βιβλιοθήκη Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας

Αίθουσα 401 (ΝΚ)

Ιστοσελίδα: <http://www.lib.auth.gr/el/b211>

www.hist.auth.gr/el/content/νεοτερης-και-συγχρονης-ιστοριας

Περιεχόμενο: 18.500 τόμοι, 200 περίπου σειρές ελληνικών και ξενόγλωσσων περιοδικών

Δανειστική: ΝΑΙ υπό όρους / **Φωτοτύπηση:** ΝΑΙ υπό όρους

Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα - Πέμπτη 09:00 - 19:00, Παρασκευή 09:00 - 14:00

Τηλ.: 231099.7183

Πληροφορίες: tzatzima@hist.auth.gr

Βιβλιοθήκη Κέντρου Βυζαντινών Ερευνών

Κτήριο Μέλισσα, Βασιλίσσης Όλγας 36

Ιστοσελίδα: <http://www.lib.auth.gr/el/b051> και <http://www.kbe.auth.gr/fviviiothiki.html>

Περιεχόμενο: 40.000 τόμοι, 300 περίπου σειρές ελληνικών και ξενόγλωσσων περιοδικών

Δανειστική: ΝΑΙ υπό όρους / Φωτοτύπηση: ΝΑΙ υπό όρους

Ώρες λειτουργίας: κατόπιν επικοινωνίας

Τηλ.: 231099.2005 fax: 99.2004

Πληροφορίες: lib@kbe.auth.gr

Θεματική Βιβλιοθήκη Φιλοσοφικής Σχολής

Υπόγειο Νέας Πτέρυγας Φιλοσοφικής Σχολής

Ιστοσελίδα: <http://www.lib.auth.gr/el/b200> και <http://www.phil.auth.gr/lib/>

Δανειστική: ΝΑΙ υπό όρους / Φωτοτύπηση: ΝΑΙ υπό όρους

Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα - Παρασκευή 07:30 - 15:00

Τηλ.: 231099.7306 και 231099.7307

Πληροφορίες: themlibrary@phil.auth.gr

9.2 ΜΟΥΣΕΙΑ, ΑΡΧΕΙΑ, ΣΥΛΛΟΓΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΤΟΥ

ΤΜΗΜΑΤΟΣ Μουσείο Εκμαγείων

Υπόγειο (ΝΚ)

Ιστοσελίδα: <http://castmuseum.web.auth.gr> και https://www.auth.gr/museums_archives/ekmageia

Διευθύντρια: Ελένη Μανακίδου, Καθηγήτρια Κλασικής Αρχαιολογίας
Περιεχόμενο: Τα 700 περίπου εκμαγεία αρχαίων έργων τέχνης προσφέρουν στους φοιτητές του Τμήματος την ευκαιρία να προσεγγίσουν ορισμένα από τα πιο αντιπροσωπευτικά μνημεία κυρίως της αρχαίας γλυπτικής. Τα πρωτότυπά τους χρονολογούνται από τη μινωική έως τη βυζαντινή εποχή και φυλάσσονται σήμερα σε πολλά ελληνικά και ευρωπαϊκά μουσεία. Ανάμεσά τους ξεχωριστή θέση κατέχουν ορισμένα μεγάλης σημασίας εκμαγεία, όπως αυτά του κολοσσιαίου κούρου του Σουνίου, των εναέτιων συνθέσεων του ναού του Διός στην Ολυμπία, των ανάγλυφων πλακών από τη ζωφόρο του Παρθενώνα και το τόξο του Γαλέριου στη Θεσσαλονίκη, αλλά και τα γαλβανο-πλαστικά αντίγραφα μινωικών και μυκηναϊκών έργων τέχνης.

Το Μουσείο διαθέτει επίσης μία αξιόλογη συλλογή πρωτότυπων έργων της αρχαιότητας, η οποία αριθμεί πάνω από 2.000 πήλινα αγγεία, έργα μικροτεχνίας και νομίσματα από τη γεωμετρική έως και τη βυζαντινή περίοδο, ορισμένα από τα οποία είναι ενδεικτικά για το χώρο της Μακεδονίας, όπως τα ευρήματα από τις ανασκαφές του καθηγητή Κ. Ρωμαίου στο Καραμπουρνάκι και τη Σίνδο και από την επιφανειακή έρευνα του D. H. French.

Το εργαστήριο, όπως και τα φωτογραφικά αρχεία του Μουσείου με πάνω από

Μουσείο Εκμαγείων. Άποψη της αίθουσας Κ. Ρωμαίου

7.000 φωτογραφίες, εξυπηρετούν τομείς της έρευνας μεταπτυχιακών φοιτητών, υποψήφιων διδασκτόρων και ερευνητών, αλλά και δράσεις των φοιτητών του Τμήματος στο πλαίσιο της πρακτικής τους άσκησης. Η λειτουργία και οι δραστηριότητες του Μουσείου στους εκθεσιακούς χώρους και το μικρό του αμφιθέατρο έχουν σκοπό κυρίως ερευνητικό και εκπαιδευτικό με την οργάνωση ξεναγήσεων για φοιτητές. Ταυτόχρονα, όμως, απευθύνονται και στο ευρύτερο κοινό με την πραγματοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για μαθητές της πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, αλλά και ξεναγήσεων για το ενήλικο κοινό.

Ώρες λειτουργίας: Τρίτη, Τετάρτη, Παρασκευή 09.00-14.30 (Αίθουσα Α)

Δευτέρα, Πέμπτη 09.00-14.30 (Αίθουσα Β)

Τηλ.: 231099.7351 και 99.7301

Πληροφορίες: Α. Κυριάκου, akyriak@hist.auth.gr

Λαογραφικό Μουσείο και Αρχείο

Αίθουσα 8 (ΠΚ)

Ιστοσελίδα: https://www.auth.gr/museums_archives/laografiko

Διευθυντής: Γεώργιος Αγγελόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

Περιεχόμενο: Μόνιμη έκθεση των συλλογών του Λαογραφικού Μουσείου και του Αρχείου «Τα πολύτιμα της παράδοσης, μια πολύτιμη παράδοση». Η έκθεση, που εγκαινιάστηκε τον Ιούνιο του 2010 στον ειδικά ανακαινισμένο χώρο, περιλαμβάνει το σύνολο των συλλογών του Μουσείου: κεραμική, ξυλόγλυπτα, μεταλλοτεχνία, τοπικές φορεσιές, κεντήματα, υφαντά, εργαλεία, σκεύη, σπάνια αντικείμενα μικροτεχνίας και χειροτεχνίας. Στο Μουσείο, στο οποίο έχει διαμορφωθεί και ειδικά εξοπλισμένος χώρος για τη διενέργεια σεμιναρίων και φροντιστηριακών μαθημάτων, στεγάζεται και εκτίθεται σπάνιο αρχαιολογικό υλικό (φωτογραφίες, έγγραφα, χειρόγραφα, έργα ζωγραφ-

Παραδοσιακά σκεύη από τις συλλογές του Λαογραφικού Μουσείου

φικής και γλυπτικής, φιγούρες του θεάτρου σκιών), αλλά και αντικείμενα και έπιπλα που σχετίζονται με την ιστορία του συγκεκριμένου Μουσείου και με την ιστορία του ΑΠΘ, ενώ στο Σπουδαστήριο Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας εκτίθεται και μια μικρή συλλογή μουσικών οργάνων. Το Μουσείο είναι ανοικτό στο κοινό, τους σπουδαστές και τους ερευνητές.

Ώρες λειτουργίας: Πληροφορίες για την οργάνωση ξεναγήσεων για ομάδες επισκεπτών, καθώς και για το ωράριο λειτουργίας της περιόδου 2021- 2022 στο Σπουδαστήριο Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας (βλ. παραπάνω).

Τηλ.: 231099.7899 και 99.7288

Πληροφορίες: Χ. Καλλίνη, kallini@hist.auth.gr

Ιστορικό Αρχείο

Αίθουσα 401 (ΝΚ)

Ιστοσελίδα: <http://www.hist.auth.gr/el/ιστορικό-αρχείο> και https://www.auth.gr/museums_archives/istoriko

Περιεχόμενο: Η συλλογή του Αρχείου περιλαμβάνει πρωτότυπα έγγραφα, φωτοαντίγραφα εγγράφων ή χειρογράφων, εφημερίδες, ιστορικούς χάρτες, μικροφίλμ, σπάνια έντυπα διαφόρων αρχείων και βιβλιοθηκών σχετικά με τη Νεότερη και τη Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία. Το υλικό της συλλογής αξιοποιείται από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές και τους υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος για την εκπόνηση εργασιών.

Ώρες λειτουργίας: κατόπιν συνεννόησης.

Τηλ.: 231099.7500

Πληροφορίες: istoriko.arheio@hist.auth.gr

Αρχαιοβοτανική συλλογή

Αίθουσα 301Δ (ΝΚ)

Ιστοσελίδα: <http://www.hist.auth.gr/el/αρχαιοβοτανική-συλλογή>

Περιεχόμενο: Η μοναδική στη Βόρεια Ελλάδα συγκριτική συλλογή περιλαμβάνει περισσότερα από 6.000 είδη σπόρων εξημερωμένων και άγριων φυτών από την Ελλάδα, τα Βαλκάνια και την Ανατολία, καταλογωγραφημένων κατά Flora Europaea και Flora of Turkey. Η συλλογή είναι απαραίτητη για την ανάλυση αρχαιοβοτανικών καταλοίπων από ανασκαφές και είναι ανοιχτή σε ερευνητές και μεταπτυχιακούς φοιτητές.

Ώρες λειτουργίας: κατόπιν συνεννόησης.

Τηλ.: 231099.7179

Πληροφορίες: Σ. Μ. Βαλαμώτη, sval@hist.auth.gr

Αρχαιοζωολογική συλλογή

Αίθουσα 12 (ΠΚ)

Ιστοσελίδα: <http://www.hist.auth.gr/el/συγκριτικές-συλλογές-οστών>

Περιεχόμενο: Συγκριτική συλλογή οστών ζώων. Περιλαμβάνει σκελετούς των βασικών εξημερωμένων και άγριων ειδών με αρχαιολογικό ενδιαφέρον. Η συλλογή είναι ανοιχτή σε ερευνητές και μεταπτυχιακούς φοιτητές.

Τηλ.: 231095.0395

Πληροφορίες: Σ. Τριανταφύλλου, strianta@hist.auth.gr

Εργαστήρια Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Εργαστήριο Βοηθητικών Επιστημών της Ιστορίας

Διευθυντής: Βασίλης Κ. Γούναρης, Καθηγητής Ιστορίας Νεοτέρων Χρόνων

Η βασική αποστολή του «Εργαστηρίου Βοηθητικών Επιστημών της Ιστορίας» είναι να υποστηρίξει την εκπαιδευτική διαδικασία του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Εστιάζει σε επιστημονικούς τομείς, μεθόδους, γλώσσες και προσεγγίσεις, που δεν διδάσκονται συστηματικά σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, αλλά είναι σημαντικοί για την ανάπτυξη ερευνητικών δεξιοτήτων. Στο πλαίσιο αυτό διοργανώνονται διαλέξεις με προσκεκλημένους ομιλητές για θέματα που αφορούν τις σχέσεις της ιστορίας με άλλες κοινωνικές επιστήμες, μαθήματα ελληνικής και οθωμανικής παλαιολογίας, τουρκικής και ισπανο-εβραϊκής, καθώς και ποικίλες δράσεις για την εξοικείωση των φοιτητών στην Προφορική, την Ψηφιακή, τη Δημόσια Ιστορία και άλλες σύγχρονες ιστοριογραφικές τάσεις.

Εργαστήριο Διεπιστημονικής Αρχαιολογικής Έρευνας (ΕΔΑΕ)

Διευθύντρια: Σ. Μ. Βαλαμώτη, Καθηγήτρια Προϊστορικής Αρχαιολογίας

Ηλεκτρονική διεύθυνση: liralab@hist.auth.gr

Ιστοσελίδα: <http://edae.hist.auth.gr/>

<http://lab.web.auth.gr/auth-labs/>

Στο ΕΔΑΕ πραγματοποιούνται τα εργαστήρια των εξής προπτυχιακών μαθημάτων: ΑΠΡ 601, ΑΠΡ 308. Επίσης, πραγματοποιούνται εργαστηριακά μαθήματα αρχαιοβοτανικής σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Στο ΕΔΑΕ υλοποιούνται μεταπτυχιακές εργασίες και διδακτορικές διατριβές που κάνουν χρήση του εξοπλισμού του. Το ΕΔΑΕ συμμετέχει σε εθνικά και ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα (ΕΛΙΔΕΚ, ERC,

Ερευνώ-Καινοτομώ). Συνεργάζεται με αρχαιολογικές ανασκαφές (Ανάκτορο Νέστορος-Πύλος, Π.Ο.Τ.Α. Ρωμανού, Τούμπα Θεσσαλονίκης, Ντικιλί Τας, Κλείτος, Κυπαρίσσι, Σκάλα Σωτήρος κ.ά.) και εκπαιδεύει μικρό αριθμό φοιτητών στο πεδίο σε πρακτικές συλλογής βιοαρχαιολογικών καταλοίπων. Επίσης, συμμετέχει σε ποικίλες δράσεις εξωστρέφειας.

9.3 ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ ΠΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

Ο Τομέας Αρχαιολογίας του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας έχει πολυετή παράδοση διενέργειας ανασκαφικών ερευνών και αρχαιολογικής έρευνας πεδίου σε όλη την επικράτεια και πέρα από αυτή. Στις πανεπιστημιακές ανασκαφές συμμετέχουν προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας με κατεύθυνση στην Αρχαιολογία με στόχο την άσκηση στην αρχαιολογική έρευνα πεδίου.

Ειδικά για τους προπτυχιακούς φοιτητές, η συμμετοχή στις πανεπιστημιακές ανασκαφές μπορεί να καλύψει τις απαιτήσεις του μαθήματος AAA 313 Ανασκαφή-Σχέδιο, η διδασκαλία του οποίου αποτελείται από δύο σκέλη: το μάθημα σχεδίου και θεωρητικά μαθήματα στην αίθουσα στο εαρινό εξάμηνο και την πρακτική άσκηση στις παρακάτω πανεπιστημιακές ανασκαφές:

- Αμύνταιο, Φλώρινα, θέση «Κάλε», βυζαντινό κάστρο (Διεύθυνση: Μ. Παϊσίδου)
- Δίον (Διεύθυνση: Ελ. Παπαγιάννη)
- Καραμπουρνάκι Θεσσαλονίκης (Διεύθυνση: Ελ. Μανακίδου)
- Κρήτη, Περιοχή Μόχλου (Διεύθυνση: Ν. Πούλου)
- Ούριακος, Λήμνος (Διεύθυνση: Ν. Ευστρατίου)
- Ρουδιάς, Κύπρος (Διεύθυνση: Ν. Ευστρατίου)
- Τούμπα Θεσσαλονίκης (Διεύθυνση: Σ. Τριανταφύλλου)
- Φίλιπποι (Διεύθυνση: Ν. Πούλου)

Για τον τρόπο βαθμολόγησης και τις προϋποθέσεις συμμετοχής στο πλαίσιο του μαθήματος AAA 313 βλέπε στη σελ. 46 του Οδηγού Σπουδών.

Υπό την αιγίδα του Τομέα Αρχαιολογίας πραγματοποιούνται επίσης και οι παρακάτω ανασκαφές και αρχαιολογικές έρευνες πεδίου:

- Αρχοντικό Γιαννιτσών (Α. Παπαευθυμίου-Παπανθίμου)
- ΒΔ περιοχή Γρεβενών - επιφανειακή έρευνα (Ν. Ευστρατίου)
- Βεργίνα (Σ. Δρούγου, Χ. Σαατσόγλου-Παλιαδέλη, Π. Φάκλαρης, Χ. Καλλίνη, Α. Κυριάκου)
- Δισπηλιό, Λιμναίος Οικισμός (Κ. Κωτσάκης)
- Καστρί Γρεβενών (Σ. Δρούγου)
- Λέχαιο, Πελοπόννησος (Ν. Πούλου)
- Ναυπακτία, Ιερό Ποσειδώνος (;) αρχαίο «Μολύκρειο» (Α. Μουστάκα)
- Ντικιλί Τας, Καβάλα (Σ. Μ. Βαλαμώτη)

- Ολυμπία, Ιερό χθονίας θεότητας (;) βορείως του Κρονίου (Α. Μουστάκα)

Η ανασκαφή της Παλαιολιθικής εγκατάστασης του 'Ούριακου' στη Λήμνο (11η χιλ. π.Χ.)

- Παλιάμπελα Κολινδρού (Κ. Κωτσάκης)
- Πέλλα (Ι. Ακαμάτης)

Οι φοιτητές (προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί) οι οποίοι επιθυμούν να συμμετάσχουν σε αυτές (χωρίς βαθμολογία) θα πρέπει να έρθουν σε συνεννόηση με τους υπευθύνους καθηγητές.

9.4 COLLOQUIA, ΚΥΚΛΟΙ ΟΜΙΛΙΩΝ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ

Colloquium Υποψηφίων Διδασκτόρων και Μεταπτυχιακών Φοιτητών του Τομέα Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής, Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας

Διαλέξεις των υποψηφίων διδασκτόρων και των μεταπτυχιακών σχετικές με τις ερευνητικές τους εργασίες. Πραγματοποιείται στο Σπουδαστήριο Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας, συνήθως το δεύτερο με τρίτο δεκαήμερο του Ιανουαρίου.

Πληροφορίες: <http://www.hist.auth.gr/el/εκδηλώσεις-σεμινάρια>

Colloquium του Τομέα Αρχαιολογίας

Διαλέξεις που αφορούν σε διάφορους τομείς και περιόδους της Αρχαιολογίας. Πραγματοποιούνται στο Μουσείο Εκμαγείων (Υπόγειο, ΝΚ), συνήθως ημέρα Πέμπτη στις 19.00.

Πληροφορίες: <http://www.hist.auth.gr/el/εκδηλώσεις-σεμινάρια>

Σεμινάρια του Τομέα Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας, Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

Σεμινάρια που αφορούν στη Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία, στη Λαογραφία και στην Κοινωνική Ανθρωπολογία. Πραγματοποιούνται στο Ιστορικό Αρχείο (αίθ. 401, ΝΚ), συνήθως ημέρα Πέμπτη στις 19.15.

Πληροφορίες: <http://www.hist.auth.gr/el/εκδηλώσεις-σεμινάρια>

Κύκλος ανθρωπολογικών και λαογραφικών ομιλιών ΑΠΘ/ΠΑΜΑΚ

Ετήσιος κύκλος ανθρωπολογικών και λαογραφικών ομιλιών γύρω από μια θεματική. Οι ομιλίες πραγματοποιούνται στο σπουδαστήριο Λαογραφίας (αιθ. 104-105, ΠΚ), συνήθως ημέρα Παρασκευή στις 18.30.

Πληροφορίες και πρόγραμμα: <https://seminarialak.wordpress.com/>
<http://www.hist.auth.gr/el/εκδηλώσεις-σεμινάρια>

Το Αρχαιολογικό Έργο στη Μακεδονία και στη Θράκη (ΑΕΜΘ)

Επιστημονική συνάντηση στην οποία παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των αρχαιολογικών ερευνών που διεξήχθησαν στη Μακεδονία και τη Θράκη κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος. Πραγματοποιείται στην Αίθουσα Τελετών της Φιλοσοφικής Σχολής (ΠΚ) τον Μάρτιο κάθε έτους.

Πληροφορίες και πρόγραμμα: <http://www.aemth.gr/el/>
<http://www.hist.auth.gr/el/εκδηλώσεις-σεμινάρια>

Noctua

Η Noctua HistAuth, είναι μια ομάδα συζήτησης, η οποία συστάθηκε τον Σεπτέμβριο του 2018, αρχικά από έναν μικρό αριθμό φοιτητών με έναν κοινό στόχο, τη δημιουργία μιας κοινότητας ερευνητικού προβληματισμού πάνω σε θέματα ιστορικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, αποτελούμενη από προπτυχιακούς φοιτητές.

Πληροφορίες και πρόγραμμα: <https://www.facebook.com/noctua.histauth.3>

10. ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Βλ. Τμήμα Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων
Κτήριο Διοίκησης, 1ος Όροφος
Πανεπιστημιούπολη
Τηλ.: 231099.6727
Fax: 231099.5292
E-mail: eurep-dept@auth.gr
<https://eurep.auth.gr/el/deep/staff>

11. ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΔΙΑΚΙΝΟΥΜΕΝΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ/ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ

Για σχετικές πληροφορίες βλ. Γραφείο Κίνησης
Κτήριο Διοίκησης, 1ος όροφος
Πανεπιστημιούπολη
54124 Θεσσαλονίκη
Τηλ.: +30 231099.6832
Φαξ: +30 231099.7238

12. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΛΩΣΣΑΣ

Το Κέντρο Διδασκαλίας Ξένων Γλωσσών (Κ.Δ.Ξ.Γ.) αποτελεί αυτοδύναμη ακαδημαϊκή μονάδα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.). Προσφέρει μαθήματα αγγλικής, γερμανικής, γαλλικής και ιταλικής γλώσσας και ειδικότητας στους φοιτητές και φοιτήτριες του Α.Π.Θ. Στο πλαίσιο της διαβίου εκμάθησης των γλωσσών και αναβαθμίζοντας παράλληλα τον ρόλο του σε επίπεδο προσφοράς γλωσσικών υπηρεσιών, το Κ.Δ.Ξ.Γ. –μετά από σύμφωνη απόφαση της Συγκλήτου– διέυρυνε τη διδασκαλία των γλωσσών που μπορούν να επιλέξουν οι φοιτητές και φοιτήτριες με τη διδασκαλία της τουρκικής (διαπανεπιστημιακή συμφωνία με το Πανεπιστήμιο του Canakkale της Τουρκίας) και ρωσικής γλώσσας.

(Πρόγραμμα ΙΑΣΩΝ: Ελληνικές σπουδές στις Παρευξείνιες χώρες)

<https://www.auth.gr/units/59>

Διεύθυνση:

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Κέντρο Διδασκαλίας Ξένων Γλωσσών

Κτήριο Διοίκησης “Κ. Καραθεοδωρή”

Πανεπιστημιούπολη

54124 Θεσσαλονίκη

Τηλ0: +30 231099.5165

Fax: +30 231099.5165

e-mail: info@lance.auth.gr, elen@auth.gr

13.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ 2014 – 2020

Η Πρακτική Άσκηση για το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης της περιόδου 2014-2020 είναι ενταγμένη στο ως άνω ευρωπαϊκό επιχειρησιακό πρόγραμμα και είναι συνδεδεμένη διαδικτυακά με το πληροφοριακό σύστημα ΑΤΛΑΣ και την ηλεκτρονική πλατφόρμα της μονάδας ΔΑΣΤΑ (Δομή Απασχόλησης και Σταδιοδρομίας), με στόχο την ολοκληρωμένη και ανοιχτή ηλεκτρονική πληροφόρηση όλων των φοιτητών/τριών του Τμήματος. Οι φοιτητές/τριες του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας έχουν το δικαίωμα συμμετοχής, με δική τους επιλογή, σε μεγάλο αριθμό συνεργαζόμενων φορέων υποδοχής ανά την Ελλάδα ανάλογα με την κατεύθυνση που έχουν επιλέξει, δηλαδή της Ιστορίας ή της Αρχαιολογίας. Οι φορείς υποδοχής είναι κυρίως Δημόσιες Υπηρεσίες, όπως Εφορείες Αρχαιοτήτων, Μουσεία που ανήκουν ή εποπτεύονται από το Υπουργείο Πολιτισμού ή αποτελούν Ν.Π.Ι.Δ., είτε συνιστούν ιδιωτικές συλλογές έργων τέχνης ή λαογραφικού υλικού, ξένες Αρχαιολογικές Σχολές και Ινστιτούτα που εδρεύουν στην Αθήνα, ερευνητικά κέντρα, ιστορικά, μορφωτικά, πολιτιστικά ιδρύματα και σύλλογοι, βιβλιοθήκες που επιτελούν ερευνητικά προγράμματα, ιστορικά αρχεία, αρχεία του Κράτους, πρότυπα και πειραματικά σχολεία. Η Πρακτική Άσκηση δίνει τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες να ενταχθούν σε ένα πραγματικό εργασιακό περιβάλλον, απόλυτα συμβατό με το αντικείμενο των σπουδών τους, και να εξοικειωθούν με την πρακτική εφαρμογή των γνώσεών τους.

Η διάρκεια της Πρακτικής για κάθε φοιτητή/τρια είναι δύο πλήρεις και συνεχόμενοι μήνες. Η εργασία στο φορέα υποδοχής είναι πλήρους απασχόλησης, αμειβόμενη και ασφαλισμένη από το Πρόγραμμα μέσω του ΕΛΚΕ. Η Πρακτική Άσκηση του Τμήματος είναι συνδεδεμένη με το μάθημα ελεύθερης επιλογής ΑΑΑ 312 του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος, αντιστοιχεί σε 6 ECTS και βαθμολογείται. Προκειμένου να γίνεται σωστή αντιστοίχιση με τα ECTS αλλά και με τις ακαδημαϊκές υποχρεώσεις των φοιτητών/τριών, ορίζεται εβδομαδιαία υποχρεωτική απασχόληση 30 ωρών το λιγότερο και 40 ωρών το ανώτερο. Τα κριτήρια επιλογής των φοιτητών/τριών έχουν επικυρωθεί από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας και έχουν αναρτηθεί σε αρχείο στην ιστοσελίδα του Τμήματος και είναι τα εξής:

1ο κριτήριο: Τηρώντας την αρχή της συνεπούς παρακολούθησης και επιτυχούς εξέτασης των μαθημάτων του Τμήματός μας, η Πρακτική Άσκηση απευθύνεται σε

φοιτητές/τριες των Ζ' και Η' εξαμήνων (4ου έτους φοίτησης), καθώς επίσης και των Θ' και Ι' εξαμήνων (επί πτυχίω) αποκλείοντας οποιαδήποτε άλλη επιλογή.

2ο κριτήριο: Για την αντικειμενική επιλογή των ως άνω φοιτητών/τριών και σε συνδυασμό με τις απαιτούμενες θεωρητικές γνώσεις που πρέπει να έχουν στους φορείς εργασίας τους, υπολογίζεται το άθροισμα του αριθμού των μαθημάτων που έχουν εξεταστεί επιτυχώς, ως βασική προϋπόθεση. Σε περίπτωση που το άθροισμα συμπίπτει σε ορισμένους φοιτητές/τριες, τότε υποχρεούται ο επιστημονικά υπεύθυνος της Πρακτικής Άσκησης του Τμήματος να κάνει την επιλογή με βάση ποιοτικά χαρακτηριστικά που συνθέτουν το προφίλ του/της φοιτητή/τριας (βαθμοί, εργασίες, φροντιστήρια ειδίκευσης, στοιχεία τα οποία αποδεικνύονται με την προσκόμιση των απαιτούμενων αποδεικτικών). Οι ισοβαθμούντες και οι αμέσως επόμενοι εντάσσονται σε κατάλογο επιλαχόντων με αυστηρή σειρά προτεραιότητας

Για περαιτέρω πληροφόρηση οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στην επιστημονικά υπεύθυνη του Προγράμματος για το Τμήμα, αναπληρώτρια καθηγήτρια Μελίνα Παϊσίδου (γρ. 311), καθώς και στην κυρία Έφη Γαβριηλίδου που παρέχει γραμματειακή υποστήριξη (Γραφείο Πρακτικής Άσκησης Α.Π.Θ.). Τακτική ενημέρωση γίνεται μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος και μία φορά το χρόνο πραγματοποιείται ανοιχτή ενημερωτική συνάντηση στο Μουσείο Εκμαγείων της Φιλοσοφικής Σχολής.

Στοιχεία επικοινωνίας:

Μελίνα Παϊσίδου τηλ. 231099.7127 e-mail: mpaisidou@hist.auth.gr

Έφη Γαβριηλίδου τηλ. 231099.7067 e-mail: gavriilidou@auth.gr

14. ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Για τις αθλητικές εγκαταστάσεις και τις γυμναστικές ακαδημίες του Α.Π.Θ. βλ.:
<https://www.gym.auth.gr/el/taxonomy/term/2>

15. ΕΞΩΣΠΟΥΔΑΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ποικίλες εξωσπουδαστικές και ελεύθερες δραστηριότητες, αλλά και εκδηλώσεις του Πανεπιστημίου για το ευρύτερο κοινό, ανακοινώνονται στο Δελτίο Τύπου του Α.Π.Θ. στην ιστοσελίδα: <https://www.auth.gr/news/press>

16. ΦΟΙΤΗΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΑΠΘ

Οι φοιτητές όλων των Σχολών/Τμημάτων δικαιούνται να εγγράφονται μέλη του Φοιτητικού Συλλόγου της Σχολής/του Τμήματός τους, που λειτουργεί σύμφωνα με το νόμο και πρέπει να είναι αναγνωρισμένος από το Πρωτοδικείο. Εκπρόσωποι των φοιτητών μετέχουν σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του Νόμου στα Συλλογικά Όργανα της Σχολής/του Τμήματός τους και του Πανεπιστημίου.

Οι Φοιτητικές Εκλογές διεξάγονται κάθε χρόνο τον Μάιο.

Για σχετικές πληροφορίες: <http://www.dps.auth.gr/el/info/studentboard>

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2021-2022

1.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Ο δεύτερος κύκλος σπουδών συνίσταται στην παρακολούθηση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) και ολοκληρώνεται με την απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.).

Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών οργανώνονται και λειτουργούν:

- σε αυτοδύναμα Τμήματα που παρέχουν σπουδές πρώτου κύκλου,
- από περισσότερα Τμήματα του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι. και τα Ερευνητικά Κέντρα και Ινστιτούτα που αναφέρονται στο άρθρο 13 Α του Ν. 4310/2014, συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι ένα τουλάχιστον από τα συνεργαζόμενα Τμήματα να είναι αυτοδύναμο και
- από αυτοδύναμα Τμήματα Α.Ε.Ι. της ημεδαπής σε συνεργασία με Τμήματα αναγνωρισμένων ως ομοταγών ιδρυμάτων ή Ερευνητικά Κέντρα και Ινστιτούτα της αλλοδαπής. Στην περίπτωση διατμηματικού ή διιδρυματικού Π.Μ.Σ. καταρτίζεται Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας (Ε.Π.Σ.) το οποίο εγκρίνεται από τις οικείες Συγκλήτους και τα συλλογικά όργανα διοίκησης των Ερευνητικών Κέντρων.

Ο παρών Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Ιστορική Έρευνα συμπληρώνει τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΣΤ' [Δεύτερος και Τρίτος Κύκλος Σπουδών] του Ν. 4485/4-8-2017 (ΦΕΚ 2109/τ. Β' /5-6-2019 και ΦΕΚ 2125/τ. Β' /3-6-2020).

Άρθρο 1. Σκοπός του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Άρθρο 2. Όργανα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Άρθρο 3. Κατηγορίες υποψηφίων για φοίτηση στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Άρθρο 4. Αριθμός Εισακτέων, Κριτήρια και Διαδικασία Επιλογής Εισακτέων

Άρθρο 5. Διάρκεια και Όροι Φοίτησης

Άρθρο 6. Πρόγραμμα Σπουδών – Έλεγχος Γνώσεων

Άρθρο 7. Διδακτικό Προσωπικό

Άρθρο 8. Έσοδα Προγράμματος – Διαδικασία Οικονομικής Διαχείρισης

Άρθρο 9. Διοικητική Υποστήριξη – Υλικοτεχνική Υποδομή

Άρθρο 10. Τελετουργικό Αποφοίτησης

Άρθρο 11. Τύπος Απονεμόμενου Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.)

Άρθρο 12. Λογοκλοπή

Άρθρο 13. Μεταβατικές Ρυθμίσεις

Άρθρο 1**Σκοπός του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών
για την Ιστορική Έρευνα του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας
της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ**

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών για την Ιστορική Έρευνα του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ προσφέρει στους φοιτητές του εξειδικευμένη επαγγελματική ερευνητική κατάρτιση σε επιμέρους γνωστικά αντικείμενα του κλάδου της Ιστορίας, (β) τους εξοικειώνει με νέες θεωρητικές προσεγγίσεις και τα σύγχρονα εργαλεία που εφαρμόζονται στην ιστορική έρευνα και (γ) τους διδάσκει τη μέθοδο της διεπιστημονικής προσέγγισης των ιστορικών προβλημάτων.

Άρθρο 2**Όργανα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών**

Αρμόδια Όργανα για τη διοίκηση, οργάνωση και λειτουργία του Π.Μ.Σ. είναι:

1. **Η Σύγκλητος του Ιδρύματος**, είναι το αρμόδιο όργανο για τα θέματα ακαδημαϊκού, διοικητικού, οργανωτικού και οικονομικού χαρακτήρα των Π.Μ.Σ., και ασκεί όλες αρμοδιότητες σχετικά με τα Π.Μ.Σ. δεν ανατίθενται από το νόμο ειδικώς σε άλλα όργανα.
2. **Η Συνέλευση του οικείου Τμήματος**, ή η επταμελής **Ειδική Διατμηματική Επιτροπή** σε περίπτωση διατμηματικού Π.Μ.Σ. ή η εννεαμελής **Ειδική Διιδρυματική Επιτροπή** σε περίπτωση Διιδρυματικού Π.Μ.Σ. και έχει τις αρμοδιότητες που ορίζονται στο άρθρο 31 παρ. 3 του Ν. 4485/2017.
3. **Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.)** του Π.Μ.Σ., απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, οι οποίοι έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και εκλέγονται από τη Συνέλευση του οικείου Τμήματος για διετή θητεία και είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας των Π.Μ.Σ.
4. **Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών** που αποτελείται από τον/την Αντιπρύτανη/νη/νι Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικών Θεμάτων, ο/η οποίος/α εκτελεί χρέη Προέδρου και τους Κοσμήτορες του Ιδρύματος ως μέλη και έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 32 στην παράγραφο 5 του Ν. 4485/2017.
5. **Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ.**, είναι μέλος της Σ.Ε. και ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διετή θητεία και πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 31 της παρ. 8 Ν. 4485/2017. Δεν μπορεί να έχει περισσότερες από δύο (2) συνεχόμενες θητείες και δεν δικαιούται επιπλέον αμοιβή για το διοικητικό του έργο. **Ο Διευθυντής** έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 31 παρ. 8 του Ν. 4485/2017 και όποιες άλλες ορίζονται από

τη Συνέλευση του οικείου Τμήματος (άρθρο 45, παρ. 1γ). Με ευθύνη του **απερχόμενου Διευθυντή**, συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του Π.Μ.Σ., καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του Π.Μ.Σ.

6. **Η εξαμελής Επιστημονική Συμβουλευτική Επιτροπή (Ε.Σ.Ε.)**, αρμόδια για την εξωτερική ακαδημαϊκή αξιολόγηση των Π.Μ.Σ. (άρθρο 44 παρ. 3 του Ν. 4485/2017).

Άρθρο 3

Κατηγορίες υποψηφίων για φοίτηση στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Κατηγορίες υποψηφίων που μπορούν να γίνουν δεκτοί για την παρακολούθηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Ιστορική Έρευνα είναι:

1. Κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. της ημεδαπής και
2. Κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών δεν απονέμεται σε φοιτητή του οποίου ο τίτλος σπουδών πρώτου κύκλου από ίδρυμα της αλλοδαπής δεν έχει αναγνωρισθεί από το Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), σύμφωνα με το Ν. 3328/2005 (Α' 80).
3. Από τα μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. ως υπεράριθμος/ημόνον ένας/μία κατ' έτος, εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 34 του νόμου 4485/2018 και ο τίτλος σπουδών του/της και το έργο που επιτελεί στο Ίδρυμα είναι συναφή με το αντικείμενο και τους σκοπούς του Προγράμματος.

Άρθρο 4

Αριθμός Εισακτέων, Κριτήρια και Διαδικασία Επιλογής Εισακτέων

1. Αριθμός εισακτέων και διαδικασία αίτησης. Ο αριθμός εισακτέων στο Πρόγραμμα κατ' έτος ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε τριάντα (30) μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/ριες, δέκα (10) ανά ειδίκευση σπουδών, και κατά κατώτατο όριο σε εννέα (9), τουλάχιστον τρεις (3) ανά ειδίκευση σπουδών. Σε περίπτωση που αυτός δεν συγκεντρωθεί, δεν θα λειτουργήσει εν λόγω ειδίκευση.

Η προκήρυξη των θέσεων γίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος το μήνα Μάιο εκάστου έτους και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Στην προκήρυξη αναφέρονται οι προϋποθέσεις εισαγωγής, οι κατηγορίες πτυχιούχων, ο μέγιστος και κατώτατος αριθμός των εισακτέων, ο τρόπος εισαγωγής, τα κριτήρια επιλογής, η ύλη

και η ενδεικτική βιβλιογραφία των εξεταστέων μαθημάτων στις ειδικεύσεις του ΠΜΣ, όπου προβλέπονται εξετάσεις, οι ημερομηνίες εξέτασης καθώς και ο τρόπος βαθμολόγησης. Ως απαραίτητη προϋπόθεση γλωσσομάθειας, σύμφωνα με το άρθρο 34 παρ. 2 του ν. 4485/2017, ορίζεται η πιστοποιημένη γνώση επιπέδου C1 μιας ξένης γλώσσας (Αγγλική, Γαλλική, Γερμανική, Ιταλική, Ισπανική).

Οι αιτήσεις και ο συνοδευτικός φάκελος προσόντων των υποψηφίων κατατίθενται σε έντυπη μορφή στη Γραμματεία του Τμήματος στο διάστημα 1-15 Σεπτεμβρίου εκάστου έτους. Στην αίτηση αναφέρεται η Ειδίκευση του ΠΜΣ την οποία ο/η υποψήφιος/α επιθυμεί να παρακολουθήσει, και τα ειδικότερα αντικείμενα εξέτασης, εφόσον υπάρχει η δυνατότητα επιλογής. Στον φάκελο προσόντων περιλαμβάνονται, πλέον του βιογραφικού, αναλυτική βαθμολογία, πιστοποίηση του βαθμού γνώσης ξένων γλωσσών, τεκμήρια παρακολούθησης επιστημονικών συνεδρίων και ερευνητικής προϋπηρεσίας καθώς και δημοσιεύσεις, αν υπάρχουν.

2. Κριτήρια επιλογής. Τα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων περιλαμβάνουν: (α) Βαθμό Πτυχίου/Διπλώματος, όπως προκύπτει από έγγραφο της Γραμματείας (40%).

(β) Στοιχεία φακέλου: Αναλυτική βαθμολογία σε προπτυχιακά μαθήματα μεγάλης βαρύτητας σε ECTS και συνάφειας με το γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ και της επιλεγείσας ειδίκευσης (10%), επιπλέον γλώσσες (5%), δημοσιεύσεις/ερευνητική προϋπηρεσία (5%).

(γ) Συνέντευξη και επιτυχή προφορική εξέταση ($\geq 6/10$) από τριμελή Επιτροπή, την οποία ορίζει η Συνέλευση του Τμήματος. Ο βαθμός της συνέντευξης-εξέτασης προσμετράται κατά 15% για τις ειδικεύσεις της Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Ιστορίας και της Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας και κατά 40% για την ειδίκευση της Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας. Η βαθμολογία της προφορικής εξέτασης εξάγεται σε ακέραιους αριθμούς.

(δ) Επιτυχή γραπτή εξέταση ($\geq 6/10$) στη μετάφραση και τον ιστορικό σχολιασμό γραπτών πηγών, συναφών με τις ειδικεύσεις της Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Ιστορίας, καθώς και της Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας από τριμελή Επιτροπή, την οποία ορίζει η Συνέλευση του Τμήματος (25%). Η βαθμολογία της γραπτής εξέτασης εξάγεται σε ακέραιους αριθμούς. Αναβαθμολόγηση των γραπτών γίνεται, εφόσον προκύψει διαφορά τριών και άνω βαθμών μεταξύ των δύο βαθμολογητών.

3. Διαδικασία επιλογής. Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, γίνεται από τη Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ.

Η Επιτροπή καταρτίζει πλήρη κατάλογο με όλους/ες τους/τις υποψηφίους/ες και, ύστερα από σχετικό έλεγχο, απορρίπτει όσους/ες δεν πληρούν τα ελάχιστα τυπικά κριτήρια που έχουν καθοριστεί από το Τμήμα. Εν συνεχεία καλεί σε γραπτή εξέταση ή/και σε συνέντευξη και προφορική εξέταση, ανάλογα με την ειδίκευση, τους/τις προκρινόμενους/ες υποψηφίους/ες που έχουν συγκεντρώσει τα προαπαιτούμενα. Αν η εξέταση είναι προφορική, τηρείται ατομικό φύλλο πρακτικών, όπου καταγράφεται αναλυτικά η επίδοση του υποψηφίου.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας καταρτίζεται ο τελικός πίνακας των επιτυχόντων/ουσών. Αν υπάρχουν περισσότεροι/ες υποψήφιοι/ες με τον ίδιο συνολικό αριθμό μορίων, τότε για την τελική τους κατάταξη λαμβάνονται υπόψη ο βαθμός του πτυχίου και η επίδοση στα προπτυχιακά μαθήματα ειδικότητας.

Ο τελικός πίνακας επιτυχόντων/ουσών και τυχόν επιλαχόντων/ουσών, αφού επικυρωθεί από τη Συνέλευση του Τμήματος, αναρτάται στον Πίνακα Ανακοινώσεων της Γραμματείας και στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Η συνολική βαθμολογία κατάταξης των υποψηφίων δεν υπόκειται σε αναβαθμολόγηση.

Άρθρο 5

Διάρκεια και Όροι Φοίτησης

1. Χρονική διάρκεια. Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ που οδηγεί στη λήψη του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) ορίζεται σε τέσσερα (4) εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης και κρίσης της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (ΜΔΕ).

Στους μεταπτυχιακούς/κές φοιτητές/ριες μπορεί να χορηγηθεί άπαξ, κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης, προσωρινή αναστολή σπουδών μόνο για δύο συνεχόμενα εξάμηνα. Κατά τη διάρκεια της αναστολής ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/ρια χάνει την ιδιότητα του φοιτητή. Ο χρόνος της αναστολής δεν προσμετράται στην ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

Ο/Η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/ρια δύναται να αιτηθεί αναστολής σπουδών για σοβαρούς λόγους υγείας και ανωτέρας βίας, συμπεριλαμβανομένης της στράτευσης λόγω λήξης της αναβολής, με την προσκόμιση των απαραίτητων δικαιολογητικών.

2. Όροι φοίτησης. Οι εγγραφές των εισαγόμενων μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών αρχίζουν μετά από ανακοίνωση της Γραμματείας, στην οποία ορίζονται η χρονική διάρκεια των εγγραφών και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την εγγραφή (άρθρο 4 παρ. 1 του παρόντος Κανονισμού).

Η τακτική παρακολούθηση όλων των μαθημάτων ασκήσεων και η συμμετοχή στο σύνολο των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων είναι υποχρεωτικές. Η παρουσία ελέγχεται από τον/ην διδάσκοντα/ουσα και η επίδοση αξιολογείται διαρκώς.

Η δήλωση των μαθημάτων επιλογής γίνεται στην αρχή κάθε εξαμήνου (εντός των δύο πρώτων εβδομάδων).

Η δημόσια προφορική υποστήριξη των ΜΔΕ και οι προφορικές παρουσιάσεις εργασιών, οι οποίες προβλέπονται από τα δελτία περιγραφής των μαθημάτων, είναι υποχρεωτικές.

Διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών γίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος με αίτηση του/ης ιδίου/ίας ή με εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ, εφόσον τεκμηριώνεται (α) η μη συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία, (β)

η αποτυχία και στην επαναληπτική εξέταση μαθήματος (άρθρο 6, παρ. 2 του παρόντος Κανονισμού), (γ) συμπεριφορά που προσβάλλει την ακαδημαϊκή δεοντολογία, όπως λογοκλοπή ή ανάθεση των καθηκόντων σε τρίτους, (δ) η μη υποβολή αίτησης ανάληψης θέματος διπλωματικής εργασίας κατά τη λήξη του α΄ έτους σπουδών και (ε) η μη ολοκλήρωση της διαδικασίας εντός των προβλεπόμενων από τον παρόντα Κανονισμό προθεσμιών.

3. Δικαιώματα και υποχρεώσεις. Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες έχουν όλα τα δικαιώματα, τις παροχές και τις διευκολύνσεις που προβλέπονται και για τους/ις φοιτητές/τριες του πρώτου κύκλου σπουδών, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας εξασφαλίζει διευκολύνσεις σε μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, εφόσον αυτές δεν περιστέλλονται από εξωγενείς παράγοντες, όπως η ίδια η φύση των ιστορικών τεκμηρίων, όπως και όπου αυτά απέκινται.

Το ΠΜΣ προβλέπει, σε περίπτωση που υπάρχουν διαθέσιμοι πόροι, τη χορηγία υποτροφιών ή βραβείων αριστείας σε μεταπτυχιακούς/κές φοιτητές/τριες, σύμφωνα με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, με βάση ακαδημαϊκά και αντικειμενικά κριτήρια, συμπεριλαμβανομένης της σειράς εισαγωγής τους, και σύμφωνα με την κατανομή των πόρων που προβλέπεται στο άρθρο 11 της ιδρυτικής πράξης (Β΄ 3650).

Οι όροι χορήγησης, οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των υποτρόφων καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Επίσης, εφόσον υπάρχουν οι διαθέσιμοι πόροι, μπορεί να καλύψει τα έξοδα μετακίνησης και διαμονής των φοιτητών σε εκπαιδευτική εκδρομή ή τις εκτυπωτικές δαπάνες των διπλωματικών εργασιών τους.

Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες οφείλουν (α) να επικουρούν τις ερευνητικές -συνεδριακές, εκπαιδευτικές και εξεταστικές διαδικασίες του Τμήματος μόνο μετά από σχετική απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος και κατόπιν σχετικής εισήγησης, (β) να παρακολουθούν τα σεμινάρια και τις διαλέξεις που οργανώνουν οι συμμετέχοντες στο ΠΜΣ Τομείς και (γ) να παρευρίσκονται στις προφορικές δοκιμασίες διπλωματικών εργασιών, με σκοπό την απόκτηση εμπειρίας.

Άρθρο 6

Πρόγραμμα Σπουδών - Έλεγχος Γνώσεων

1. Πρόγραμμα Σπουδών

Το Πρόγραμμα Σπουδών του ΠΜΣ για την Ιστορική Έρευνα περιλαμβάνει επιγραμματικά τα εξής μαθήματα που κατανέμονται σε τρεις (3) ειδικεύσεις.

1. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ και ΡΩΜΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ**1ο Εξάμηνο**

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
APX 701	Πηγές της Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Ιστορίας	3	Υ	15
	Επιλεγόμενο μάθημα (από τον κατάλογο επιλεγόμενων μαθημάτων ΙΑΕ)	3	Ε	15
	Σύνολο			30

2ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
APX 702	Μεθοδολογία Έρευνας και Ασκήσεις	3	Υ	15
	Επιλεγόμενο μάθημα (από τον κατάλογο επιλεγόμενων μαθημάτων ΙΡΩ)	3	Ε	15
	Σύνολο			30

3ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
APX 801	Εξειδικευμένη και Εξατομικευμένη Διδασκαλία	3	Υ	15
APX 802	Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας Ι		Υ	15
	Σύνολο			30

4ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
APX 803	Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας ΙΙ		Υ	30
	Σύνολο			30

Κατάλογος Επιλεγόμενων Μαθημάτων για ΙΑΕ και ΙΡΩ

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΙΑΕ 701	Ελληνική Επιγραφική	3	Ε	15
ΙΑΕ 702	Αρχαία Ελληνική Ιστοριογραφία	3	Ε	15
ΙΑΕ 703	Νομισματική	3	Ε	15
ΙΑΕ 704	Αρχαϊκή Εποχή	3	Ε	15
ΙΑΕ 705	Κλασική Εποχή	3	Ε	15
ΙΑΕ 706	Ελληνιστική Εποχή	3	Ε	15
ΙΑΕ 707	Μορφές και θεσμοί κοινωνικής, πολιτικής και θρησκευτικής οργάνωσης	3	Ε	15

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΕ 708	Διακρατικές και διπλωματικές Σχέσεις	3	Ε	15
ΙΡΩ 701	Λατινική Επιγραφική	3	Ε	15
ΙΡΩ 702	Λατινική Ιστοριογραφία	3	Ε	15
ΙΡΩ 703	Ρεπουμπλικανική Περίοδος	3	Ε	15
ΙΡΩ 704	Αυτοκρατορική Περίοδος	3	Ε	15
ΙΡΩ 705	Οι επαρχίες του Ρωμαϊκού Κράτους	3	Ε	15

2. ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ και ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

1ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΙΒΜ 701	Γραπτές Πηγές της Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας	3	Υ	15
	Επιλεγόμενο μάθημα (από τον κατάλογο επιλεγόμενων μαθημάτων ΙΒΥ)	3	Ε	15
	Σύνολο			30

2ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΙΒΜ 702	Μεθοδολογία Έρευνας και Ασκήσεις	3	Υ	15
	Επιλεγόμενο μάθημα (από τον κατάλογο επιλεγόμενων μαθημάτων ΙΒΥ ή ΙΣΛ ή ΙΜΕ)	3	Ε	15
	Σύνολο			30

3ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΙΒΜ 801	Εξειδικευμένη και Εξατομικευμένη Διδασκαλία	3	Υ	15
ΙΒΜ 802	Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας Ι		Υ	15
	Σύνολο			30

4ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΙΒΜ 803	Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας ΙΙ		Υ	30
	Σύνολο			30

Κατάλογος Επιλεγόμενων Μαθημάτων για IBY, ΙΣΛ και ΙΜΕ

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
IBY 701	Διοίκηση και θεσμοί του Βυζαντίου	3	Ε	15
IBY 702	Οικονομία και Κοινωνία του Βυζαντίου	3	Ε	15
IBY 703	Προσωπογραφία και κοινωνικά δίκτυα στο Βυζάντιο	3	Ε	15
IBY 704	Απνομή δικαιοσύνης στο Βυζάντιο	3	Ε	15
IBY 705	Ιστορική Γεωγραφία του Βυζαντινού Κόσμου	3	Ε	15
IBY 706	Ειδικά θέματα Πολιτικής και Εκκλησιαστικής Ιστορίας του Βυζαντίου	3	Ε	15
ΙΣΛ 701	Βυζάντιο και Σλάβοι	3	Ε	15
ΙΣΛ 702	Ιστορία και πολιτισμός των Νοτιοσλαβικών Λαών	3	Ε	15
ΙΜΕ 701	Βυζάντιο και Δύση (9ος-15ος αι.)	3	Ε	15
ΙΜΕ 702	Ταυτότητες και ετερότητες στη Δυτική Μεσαιωνική Ευρώπη (10ος-13ος αι.)	3	Ε	15

3. ΝΕΟΤΕΡΗ και ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ**1ο Εξάμηνο**

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΙΣΤ 701	Αρχεία και Πηγές της Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας	3	Υ	15
	Επιλεγόμενο μάθημα (από τον κατάλογο επιλεγόμενων μαθημάτων ΙΝΣ, ΙΑΤ, ΙΑΛ)	3	Ε	15
	Σύνολο			30

2ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΙΣΤ 702	Μεθοδολογία έρευνας και ασκήσεις	3	Υ	15
	Επιλεγόμενο μάθημα (από τον κατάλογο επιλεγόμενων μαθημάτων ΙΝΣ, ΙΑΤ, ΙΑΛ)	3	Ε	15
	Σύνολο			30

3ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΙΣΤ 801	Εξειδικευμένη και Εξατομικευμένη Διδασκαλία	3	Υ	15
ΙΣΤ 802	Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας Ι		Υ	15
	Σύνολο			30

4ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΙΣΤ 803	Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας ΙΙ		Υ	30
	Σύνολο			30

Κατάλογος Επιλεγόμενων Μαθημάτων για ΙΝΣ, ΙΑΤ και ΙΑΛ

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΙΝΣ 701	Το όραμα της ελευθερίας στον Νεοελληνικό Διαφωτισμό	3	E	15
ΙΝΣ 702	Κλέφτες, παλικάρια και αντάρτες: Έλληνες παράνομοι και ήρωες	3	E	15
ΙΝΣ 703	Πρόσφυγες στα Βαλκάνια (19ος-20ός αι.)	3	E	15
ΙΝΣ 704	Επαναστάσεις στη Νεότερη και Σύγχρονη Εποχή	3	E	15
ΙΑΤ 701	Διαβαλκανικές σχέσεις στον 19ο-20ό αιώνα	3	E	15
ΙΑΤ 702	Θεσμοί και ιδεολογία στην Οθωμανική Αυτοκρατορία (15ος-18ος αι.)	3	E	15
ΙΑΤ 703	Οικονομική και Κοινωνική Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας	3	E	15
ΙΑΛ 701	Η εθνογραφική προοπτική της Κοινωνικής/Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας	3	E	15
ΙΑΛ 702	Εθνογραφία της Ελλάδας: Ιστορία, θεματικές και γεωγραφικές εξειδικεύσεις, μεθοδολογικές τάσεις	3	E	15

Το σύνολο των ECTS του ΠΜΣ είναι 120. Από αυτά τριάντα (30) αντιστοιχούν σε δύο υποχρεωτικά μαθήματα υποδομής, τριάντα (30) σε δύο επιλεγόμενα μαθήματα, αποκλειστικά της ειδίκευσής του, δεκαπέντε (15) σε φροντιστήριο με τη μορφή εξειδικευμένης και εξατομικευμένης διδασκαλίας και σαράντα πέντε (45) στην εκπόνηση της ΜΔΕ.

Τα επιλεγόμενα μαθήματα προσφέρονται ανά εξάμηνο σύμφωνα με τη διαθεσιμότητα των Καθηγητών/τριών.

Τα μαθήματα κάθε εξαμήνου διαρκούν 13 εβδομάδες. Η ακριβής ημερομηνία έναρξης και λήξης των μαθημάτων προσδιορίζεται από τη Σ.Ε. και ανακοινώνεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Γλώσσα διδασκαλίας του ΠΜΣ είναι η ελληνική.

2. Έλεγχος γνώσεων

Ο συγκεκριμένος τρόπος αξιολόγησης κάθε μαθήματος ορίζεται στον ηλεκτρονικό Οδηγό Σπουδών του ΠΜΣ και είναι υποχρεωτικός για όλους τους/τις συμμετέχοντες/ουσες. Η βαθμολογία σε κάθε μάθημα περιλαμβάνει τη δυνατότητα διαβάθμισης μισού (0,50) βαθμού και αποστέλλεται στη Γραμματεία του Τμήματος εντός μιας εβδομάδας από τη λήξη του εξαμήνου.

Αν ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/ρια αποτύχει για οποιονδήποτε λόγο στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων, εξετάζεται τον επόμενο Σεπτέμβριο (άρθρο 34 παρ. 6 του ν. 4485/2017), ύστερα από αίτησή του, από τριμελή επιτροπή Καθηγητών/τριών, οι οποίοι/ες έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Από την επιτροπή εξαιρείται ο/η υπεύθυνος/η της εξέτασης διδασκων/ουσα. Αν ο μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/ρια αποτύχει λόγω μη υποβολής των απαραίτητων εργασιών, μπορεί να τις υποβάλει τον επόμενο Σεπτέμβριο με ποινή μείωσης του βαθμού κατά 30%. Αν αποτύχει εκ νέου, διαγράφεται.

3. Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (ΜΔΕ)

3.1. Ορισμός θέματος και Επιτροπή Μ.Δ.Ε. Για την εκπόνηση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας υποβάλλεται από τον/ην υποψήφιο/α αίτηση μετά την ολοκλήρωση του α΄ έτους σπουδών (στο διάστημα 20-31 Μαΐου), η οποία περιλαμβάνει τον προτεινόμενο τίτλο, τον/ην προτεινόμενο/η επιβλέποντα/ουσα και περίληψη της προτεινόμενης εργασίας (όχι μικρότερη των 300 λέξεων) με τη σύμφωνη γνώμη του προτεινόμενου/ης επιβλέποντος/ουσας. Διευκρινιστική μεταβολή του τίτλου μπορεί να γίνει μόνον κατά τον μήνα Νοέμβριο του Γ΄ εξαμήνου. Η Συνέλευση του Τμήματος εντός μηνός ορίζει τον/την επιβλέποντα/ουσα αυτής και συγκροτεί Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα μέλος της οποίας είναι ο/η επιβλέπων/ουσα. Τα άλλα δύο μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής μπορεί να ανήκουν και σε άλλο τμήμα του Α.Π.Θ. και άλλων ΑΕΙ του εσωτερικού ή του εξωτερικού. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το θέμα της προτεινόμενης εργασίας, όπως αυτή προκύπτει από το ΦΕΚ διορισμού τους και από το ερευνητικό/συγγραφικό τους έργο. Γλώσσα εκπόνησης της Μ.Δ.Ε. είναι η ελληνική ή η αγγλική.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, αν υφίσταται αντικειμενική αδυναμία ή σπουδαίος λόγος (παραίτηση, θάνατος ή μακρόχρονη άδεια υγείας) είναι δυνατή η αντικατάσταση του/ης επιβλέποντα/ουσας ή μέλους της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής μετά από απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Κάθε Καθηγητής/τρια αναλαμβάνει ετησίως την εποπτεία τριών (3) κατ' ανώτατο όριο εργασιών.

Η Συντονιστική Επιτροπή τηρεί ηλεκτρονικό μητρώο των θεμάτων των διπλωματικών εργασιών, ώστε να αποφεύγονται στην πορεία του χρόνου οι επικαλύψεις. Το μητρώο αυτό αναρτάται και στην ιστοσελίδα του Τμήματος με ευθύνη της Γραμματείας και του/ης εκάστοτε Διευθυντή/ριας του ΠΜΣ.

3.2. Στόχοι. Η ΜΔΕ αποδεικνύει τη δυνατότητα των υποψηφίων για αυτόνομη επιστημονική εργασία, την αναλυτική και συνθετική τους ικανότητα, τη θεωρητική και μεθοδολογική τους επάρκεια. Η ΜΔΕ δεν αποσκοπεί απαραίτητα στην παραγωγή πρωτότυπης επιστημονικής γνώσης.

3.3. Μέγεθος. Η ΜΔΕ δεν θα πρέπει συνολικά να ξεπερνά τις 30.000 λέξεις (κείμενο και υποσημειώσεις χωρίς τη βιβλιογραφία και τα παραρτήματα). Η ελάχιστη έκταση είναι 20.000 λέξεις. Ο ακριβής αριθμός των λέξεων δηλώνεται από τον/ην ε-

πρόπτη/ρια κατά την υποβολή της ΜΔΕ και επαληθεύεται από το ψηφιακό αντίγραφο. Αν αποκλίνει σημαντικά, η ΜΔΕ δεν γίνεται αποδεκτή για εξέταση.

3.4. Μορφή. Η ΜΔΕ στην έντυπή της μορφή υποβάλλεται γραμμένη σε ηλεκτρονικό υπολογιστή, με εξώφυλλο και χαρτοβιβλιοδετημένη. Αν περιέχει εικόνες και σχέδια, αυτά πρέπει να είναι ευδιάκριτα και να δηλώνεται η προέλευσή τους. Στο εξώφυλλο αναγράφεται το Πανεπιστήμιο, η Σχολή, το Τμήμα και ο Τομέας, ο τίτλος της ΜΔΕ, το ονοματεπώνυμο του/ης μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/ριας, η ημερομηνία κατάθεσης και ο/η επιβλέπων/ουσα καθηγητής/ρια.

3.5 Υποβολή. Μετά την ολοκλήρωση και κατάθεση της ΜΔΕ, όχι αργότερα από τη 15η Μαΐου, ο/η επιβλέπων/ουσα καταθέτει εντός δεκαπέντε ημερών Εισήγηση και Βεβαίωση Ελέγχου Λογοκλοπής από όποιο σύστημα ελέγχου διαθέτει το ΑΠΘ. Ταυτόχρονα ο/η φοιτητής/ρια καταθέτει στη Γραμματεία του Τμήματος την εργασία του σε τρία (3) αντίτυπα και βεβαίωση ότι δεν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων συγγραφέων πέραν των παραπεμπόμενων ούτε κατά λέξη παραθέματα πέραν των αναλόγως σημασμένων.

3.6. Υποστήριξη. Η ΜΔΕ υποστηρίζεται ενώπιον της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής και ακροατηρίου αποκλειστικά και μόνον στο διάστημα 15-30 Ιουνίου στους χώρους των αρμόδιων Τομέων, ακόμη και αν η Εισήγηση είναι αρνητική. Η ακριβής ημερομηνία και ο τόπος γνωστοποιούνται στον/ην υποψήφιο/α και στη Γραμματεία του Τμήματος πέντε (5) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δημόσια προφορική παρουσίαση. Η παρουσίαση δεν μπορεί να διαρκέσει περισσότερο από μισή ώρα και η συζήτηση των μελών της Επιτροπής και του/ης εξεταζομένου/ης πάνω από 45 λεπτά. Τη διαδικασία συντονίζει το κατά την βαθμίδα ανώτερο και αρχαιότερο μέλος της Επιτροπής εξαιρουμένου/ης του/ης επιβλέποντος/ουσας. Αν ο/η φοιτητής/ρια δεν προσέλθει στην τελική εξέταση, διαγράφεται από το ΠΜΣ.

3.7. Βαθμολογία. Η βαθμολογική κλίμακα για την αξιολόγηση της επίδοσης των ΜΔΕ ορίζεται από μηδέν (0) έως δέκα (10), ως εξής: «Άριστα» (8,6 έως 10), «Λίαν Καλώς» (6,6 έως 8,5 μη συμπεριλαμβανομένου), «Καλώς» (6 έως 6,5 μη συμπεριλαμβανομένου). Προβιβασίμος βαθμός είναι το έξι (6) και οι μεγαλύτεροί του. Σε περίπτωση αποτυχίας, ο/η φοιτητής/ρια μπορεί να υποβάλει για δεύτερη φορά την εργασία του προς κρίση, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές παρατηρήσεις της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής, χωρίς νέα Εισήγηση έως τη 15η του επομένου Σεπτεμβρίου, προκειμένου να επαναληφθεί η διαδικασία υποστήριξης έως την 30η του ιδίου. Στην περίπτωση αυτή η εργασία δεν μπορεί να βαθμολογηθεί με «Άριστα».

3.8. Ολοκλήρωση διαδικασίας. Μετά την προφορική παρουσίαση, η Επιτροπή καταθέτει στη Γραμματεία του Τμήματος Πρακτικό της δοκιμασίας του/ης υποψηφίου/ας, στο οποίο αναφέρεται και ο βαθμός. Κατόπιν της έγκρισης της εργασίας από την Επιτροπή και αφού ο/η υποψήφιος/α ενσωματώσει τις παρατηρήσεις της σε χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο του ενός μηνός, η εργασία εγκρίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Εφόσον η δοκιμασία ήταν επιτυχής, ο/η φοιτητής/ρια καταθέτει ένα (1) αντίτυπο της εργασίας σε γραπτή και ηλεκτρονική μορφή (PDF) στη Γραμματεία

του Τμήματος. Στο εσώφυλλο θα αναφέρεται η ημερομηνία έγκρισης και στο κάτω μέρος του θα αναγράφεται η φράση «Η έγκριση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας από το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης δεν υποδηλώνει αναγκαστικά ότι αποδέχεται το Τμήμα τις γνώμες του/της συγγραφέα». Ταυτόχρονα με την κατάθεση ο/η φοιτητής/ρια υποχρεούται να καταθέσει περίληψη έκτασης 100-120 λέξεων (στην ελληνική και αγγλική) στη Γραμματεία, προς ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

4. Βαθμός διπλώματος

Ο βαθμός του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) προκύπτει από τον σταθμικό μέσο όρο των μαθημάτων του ΠΜΣ και της ΜΔΕ. Η στάθμιση γίνεται από τις πιστωτικές μονάδες των μαθημάτων και της ΜΔΕ και υπολογίζεται με ακρίβεια δεύτερου δεκαδικού ψηφίου, με τον ακόλουθο τρόπο: Ο βαθμός κάθε μαθήματος και της ΜΔΕ, όπου προβλέπεται, πολλαπλασιάζεται με τον αντίστοιχο αριθμό Πιστωτικών Μονάδων (ECTS) και το άθροισμα των γινομένων διαιρείται με τον ελάχιστο αριθμό Πιστωτικών Μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του ΔΜΣ: Βαθμός ΜΔΕ = άθροισμα γινομένων (βαθμού κάθε μαθήματος × αντίστοιχα ECTS κάθε μαθήματος) + (βαθμός ΜΔΕ × ECTS) / σύνολο ECTS.

Άρθρο 7

Διδακτικό Προσωπικό

Τη διδασκαλία των μαθημάτων στο Π.Μ.Σ. μπορούν να αναλαμβάνουν:

- I. Μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος.
- II. Μέλη της κατηγορίας Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. του Τμήματος, κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, εκτός αν το αντικείμενο είναι εξαιρετικής και αδιαμφισβήτητης ιδιαιτερότητας για το οποίο δεν είναι δυνατή ή συνήθης η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.
- III. Διδάσκοντες σύμφωνα με το Π.Δ. 407/80 του Τμήματος.
- IV. Ομότιμα και αφυπηρητήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος με απόφαση της Συνέλευσης για την ανάθεση διδασκαλίας που θα πρέπει να περιέχει τεκμηριωμένη αιτιολόγηση των διδακτικών αναγκών, αφού συνυπολογιστούν οι εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας των εν ενεργεία μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος.

Με αιτιολογημένη απόφασή της η Συνέλευση, σε περίπτωση που δεν επαρκεί το διδακτικό προσωπικό των κατηγοριών που αναφέρονται παραπάνω, μπορεί να αναθέσει διδακτικό έργο σε μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων του ίδιου Α.Ε.Ι. ή να προσκαλέσει μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Α.Ε.Ι. ή ερευνητών από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13Α του Ν. 4310/2014 (Α' 258), συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών.

Επιπλέον η Συνέλευση, με απόφασή της, έχοντας υπόψη την εισήγηση του Δι-

ευθυντή του Π.Μ.Σ. μπορεί να καλέσει ως επισκέπτες καταξιωμένους επιστήμονες που έχουν θέση ή προσόντα καθηγητή ή ερευνητή σε Ερευνητικό Κέντρο, καλλιτέχνες ή επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους με εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 36.

Σε κάθε περίπτωση η ανάθεση διδασκαλίας των μαθημάτων, σεμιναρίων και ασκήσεων του Π.Μ.Σ. αποφασίζεται από τη Συνέλευση, ύστερα από εισήγηση της Σ.Ε.

Στις υποχρεώσεις των διδασκόντων περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων η περιγραφή του μαθήματος ή των διαλέξεων, η παράθεση σχετικής βιβλιογραφίας, ο τρόπος εξέτασης του μαθήματος, η επικοινωνία με τους/τις μεταπτυχιακούς/κες φοιτητές/τριες.

Άρθρο 8

Έσοδα Προγραμμάτων - Διαδικασία Οικονομικής Διαχείρισης

Οι πηγές εσόδων του Π.Μ.Σ. ορίζονται στο σχετικό ΦΕΚ.

Το Π.Μ.Σ. δημοσιεύει ετησίως, με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Τμήματος, απολογισμό εσόδων-εξόδων, με αναγραφή της κατανομής των δαπανών ανά κατηγορία.

Άρθρο 9

Διοικητική Υποστήριξη - Υλικοτεχνική Υποδομή

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας παρέχει στο Π.Μ.Σ. δια της Γραμματείας του και μελών Ε.ΤΕ.Π. που υπηρετούν σε αυτό την απαραίτητη για τη λειτουργία του διοικητική και τεχνική υποστήριξη. Οι χώροι διεξαγωγής της διδασκαλίας του Π.Μ.Σ., ο αναγκαίος υλικοτεχνικός εξοπλισμός (επάρκεια και ποιότητα) για τη λειτουργία του προγράμματος και η δυνατότητα κάλυψης αυτών περιγράφονται στην έκθεση που συνυποβλήθηκε μαζί με τον παρόντα κανονισμό

Άρθρο 10

Τελετουργικό Αποφοίτησης

Το τελετουργικό αποφοίτησης ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος

Άρθρο 11

Τύπος Απονεμόμενου Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.)

Το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Ιστορική Έρευνα εκδίδεται από τη Γραμματεία του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Στο Δίπλωμα αναγράφεται ως απονέμουσα αρχή το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, η χρονολογία περάτωσης των σπουδών, η χρονολογία έκδοσης του

Δ.Μ.Σ., ο αριθμός πρωτοκόλλου αποφοίτησης, ο τίτλος του Π.Μ.Σ., η ειδικευση, τα στοιχεία του μεταπτυχιακού/κης φοιτητή/τριας και ο χαρακτηρισμός αξιολόγησης (Καλώς, Λίαν Καλώς, Άριστα). Επίσης παρατίθεται και το έμβλημα του Ιδρύματος. Το Δίπλωμα υπογράφεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος και από τον Διευθυντή του Π.Μ.Σ.

Στον/στην απόφοιτο του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών μπορεί να χορηγείται, πριν από την απονομή, βεβαίωση επιτυχούς παρακολούθησης και περάτωσης του Προγράμματος.

Επιπλέον του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών χορηγείται Παράρτημα Διπλώματος [άρθρο 15 του Ν. 3374/2005 και της Υ.Α. Φ5/89656/ΒΕ/13-8-2007 (ΦΕΚ 1466 τ.Β΄)], το οποίο είναι ένα επεξηγηματικό έγγραφο που παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη φύση, το επίπεδο, το γενικότερο πλαίσιο εκπαίδευσης, το επιστημονικό πεδίο (π.χ. Μεσαιωνική Ιστορία, Ιστορία των Σλαβικών Λαών ή Τουρκολογία), το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών, οι οποίες ολοκληρώθηκαν με επιτυχία και δεν υποκαθιστά τον επίσημο τίτλο σπουδών ή την αναλυτική βαθμολογία μαθημάτων που χορηγούν τα Ιδρύματα.

Άρθρο 12 Λογοκλοπή

Καταθέτοντας οποιαδήποτε μεταπτυχιακή εργασία, ο μεταπτυχιακός/κη φοιτητής/τρια υποχρεούται να αναφέρει αν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων.

Η αντιγραφή θεωρείται σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Λογοκλοπή θεωρείται η αντιγραφή εργασίας κάποιου/ας άλλου/ης, καθώς και η χρησιμοποίηση εργασίας άλλου/ης—δημοσιευμένης ή μη—χωρίς τη δέουσα αναφορά. Η παράθεση οποιουδήποτε υλικού τεκμηρίωσης, ακόμη και από μελέτες του/της ιδίου/ας του/της υποψηφίου/ας, χωρίς σχετική αναφορά, μπορεί να στοιχειοθετήσει απόφαση της Συνέλευσης για διαγραφή του/της.

Στις παραπάνω περιπτώσεις—και μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του/της επιβλέποντος/σας καθηγητή/τριας— η Συνέλευση μπορεί να αποφασίσει τη διαγραφή του/της.

Οποιοδήποτε παράπτωμα ή παράβαση ακαδημαϊκής δεοντολογίας παραπέμπεται στη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. για κρίση και εισήγηση για αντιμετώπιση του προβλήματος στη Συνέλευση του Τμήματος. Ως παραβάσεις θεωρούνται και τα παραπτώματα της αντιγραφής ή της λογοκλοπής και γενικότερα κάθε παράβαση των διατάξεων περί πνευματικής ιδιοκτησίας από μεταπτυχιακό/κη φοιτητή/τρια κατά τη συγγραφή εργασιών στο πλαίσιο των μαθημάτων ή την εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Στις παραπάνω περιπτώσεις—και μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του/της επιβλέποντος/σας καθηγητή/τριας— η Συνέλευση του οικείου Τμήματος μπορεί να αποφασίσει τη διαγραφή του/της ή αφαίρεση του τίτλου εκ των υστέρων.

Άρθρο 13 Μεταβατικές ρυθμίσεις

Οι φοιτητές/τριες που έχουν ήδη εγγραφεί σε Π.Μ.Σ. κατά την έναρξη ισχύος του Ν.4485/2017, καθώς και όσοι/όσες εγγράφονται και αρχίζουν τη φοίτηση το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 σε Π.Μ.Σ. ιδρυθέν έως τη δημοσίευση του Ν.4485/2017, συνεχίζουν και ολοκληρώνουν το πρόγραμμα, σύμφωνα με τις ισχύουσες, έως την έναρξη ισχύος του Ν.4485/2017, διατάξεις (άρθρο 85 παρ.2 του Ν. 4485/2017).

Οποιοδήποτε θέμα προκύψει στο μέλλον που δεν καλύπτεται από την σχετική νομοθεσία ή τον οικείο Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών, θα αντιμετωπιστεί με αποφάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος και της Συγκλήτου του Ιδρύματος με τροποποίηση του Κανονισμού και δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

α) Ειδίκευση στην Αρχαία Ελληνική και Ρωμαϊκή Ιστορία

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Παντελής ΝΙΓΔΕΛΗΣ

ΑΡΧ 701 Πηγές της αρχαίας ελληνικής και ρωμαϊκής Ιστορίας

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των μεταπτυχιακών φοιτητών με τα εργαλεία και τη μεθοδολογία έρευνας και μελέτης της αρχαίας ιστορίας (ελληνικής και ρωμαϊκής). Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάζονται όλες τις κατηγορίες πηγών της αρχαίας ελληνικής και ρωμαϊκής ιστορίας και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο ιστορικός της αρχαιότητας ως προς την ιστορική τους αξιοποίησή τους. Σε ειδικές ενότητες εξετάζονται η ιστοριογραφική παράδοση των αρχαίων Ελλήνων και Ρωμαίων, οι λοιπές κατηγορίες των φιλολογικών πηγών, η συμβολή των επιγραφών και των παπύρων στη μελέτη της αρχαίας ιστορίας, τα νομίσματα ως στοιχεία της ταυτότητας των εκδοτικών αρχών και ο προπαγανδιστικός τους χαρακτήρας, τα λοιπά αρχαιολογικά ευρήματα και η σημασία τους για την κατανόηση της πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής ιστορίας. Παράλληλα συζητώνται οι τάσεις και οι προοπτικές της έρευνας στα ανωτέρω πεδία καθώς και η συμβολή των άλλων επιστημονών στη μελέτη του αρχαίου κόσμου.

Ιωάννης ΞΥΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΑΕ 702 Αρχαία Ελληνική Ιστοριογραφία

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Παντελής ΝΙΓΔΕΛΗΣ

ΑΡΧ 702 Μεθοδολογία Έρευνας και Ασκήσεις

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τα εργαλεία της αρχαιο-ιστορικής έρευνας, ιδιαίτερα με τις εκδόσεις της ελληνο-ρωμαϊκής γραμματείας, τα συντάγματα επιγραφών και παπύρων, συμπεριλαμβανομένης της ανάγνωσης εκτύπων, τις συλλογές νομισμάτων, τις δημοσιεύσεις των αποτελεσμάτων αρχαιολογικών ανασκαφών. Μεθοδολογία της κριτικής προσέγγισής τους στην πράξη μέσω συγγραφής μικρών ατομικών ή συλλογικών εργασιών.

Ηλίας ΣΒΕΡΚΟΣ

ΙΡΩ 705 Οι επαρχίες του ρωμαϊκού κράτους

Με αφετηρία την επεκτατική πολιτική των Ρωμαίων ήδη από το β' μισό του 3ου αι. π.Χ. και τον καθορισμό των κύριων στόχων της ρωμαϊκής διοίκησης (τήρηση του νόμου και της τάξης και συλλογή των φόρων) εξετάζεται το σύστημα διοίκησης των επαρχιών του ρωμαϊκού κράτους. Εκτός από το ιστορικό πλαίσιο μέσω του οποίου εξηγείται η ενσωμάτωση των επιμέρους περιοχών ως διοικητικών μονάδων της αυτοκρατορίας (provinciae), μελετώνται μέσω επιλεγμένων κειμένων (φιλολογικές μαρτυρίες, επιγραφές, πάπυροι) οι διοικητικές μεταρρυθμίσεις του Αυγούστου, η διάκριση των επαρχιών σε συγκλητικές και αυτοκρατορικές, το προσωπικό της επαρχιακής διοίκησης και οι αρμοδιότητές του, η σχέση των προσώπων αυτών με τον αυτοκράτορα, ο ρόλος των πόλεων στη διοίκηση της αυτοκρατορίας ως ενδιάμεσου θεσμικού μηχανισμού ή ακόμα η εμπλοκή του στρατού στη διοίκηση της αυτοκρατορίας. Παράλληλα περιγράφονται το σύστημα φορολογίας καθώς και η δικαστική εξουσία των ρωμαϊκών επαρχιακών αρχών.

β) Ειδίκευση στη Βυζαντινή και Μεσαιωνική Ιστορία

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Αλεξάνδρα ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ-ΣΕΙΒΤ, Ανδρέας Γκουτζιουκώστας, Αγγελική Δεληκάρη, Γιώργος Λεβενιώτης, Παγώνα Παπαδοπούλου, Ελένη Τούντα, Ελισάβετ ΧΑΤΖΗΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΙΒΜ 701 Γραπτές πηγές του Βυζαντινού, Μεσαιωνικού Δυτικού και Σλαβικού κόσμου

Το μάθημα αφορά στη γνωριμία με τα είδη των γραπτών πηγών του μεσαιωνικού κό-

σμου, την ταξινόμηση και τον τρόπο μελέτης τους. Εστιάζει στις γραπτές πηγές, στην παρουσίαση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών κάθε κατηγορίας [Αφηγηματικές πηγές (ιστορικές, φιλολογικές), έγγραφα, κείμενα πρακτικής σημασίας, νομικά κείμενα, στρατηγικά] και στην πολυεπίπεδη ανάγνωσή τους για την άντληση ιστορικών πληροφοριών.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος στόχος είναι οι φοιτητές να είναι σε θέση να αναλύουν της δομή των γραπτών πηγών, να συγκρίνουν και να συσχετίζουν δεδομένα, να κατανοούν το νόημα του κειμένου και των συμφραζόμενων, να κάνουν μετάφραση και ιστορικό σχολιασμό του κειμένου, να αποτιμούν την αξία των μαρτυριών των πηγών, να εφαρμόζουν τις γνώσεις τους χρησιμοποιώντας τις πληροφορίες των πηγών στη συγγραφή ιστορικού δοκίμιου, να συμμετέχουν ενεργά με συζήτηση των προβλημάτων με τον διδάσκοντα.

α'-β' εβδομάδα: Γιώργος Λεβενιώτης, Αφηγηματικές πηγές Βυζαντινής Ιστορίας
γ'-δ' εβδομάδα: Ανδρέας Γκουτζικώστας, Βυζαντινές Νομικές πηγές και Τακτικά

ε'-στ' εβδομάδα: Ελισάβετ Χατζηαντωνίου, Διπλωματικές πηγές Βυζαντινής Ιστορίας
ζ'-η' εβδομάδα: Αλεξάνδρα Βασιλείου, Βυζαντινή Σφραγιστική

θ' εβδομάδα: Παγώνα Παπαδοπούλου, Βυζαντινή Νομισματική

ί'-ια' εβδομάδα: Ελένη Τούντα, Γραπτές πηγές για την Ιστορία της Μεσαιωνικής Δύσης
ιβ'-ιγ' εβδομάδα: Αγγελική Δεληκάρη, Γραπτές πηγές για την Ιστορία του Σλαβικού κόσμου

Αλεξάνδρα ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ SEIBT

IBY 701 Διοίκηση και Θεσμοί του Βυζαντίου Κεντρική και επαρχιακή διοίκηση του Βυζαντίου.

Οι διοικητικές δομές της βυζαντινής αυτοκρατορίας αποτελούν συνέχεια και εξέλιξη των δομών του *imperium romanum*, όπως διαφαίνεται και από την ονοματοδοσία των διάφορων αξιωμάτων και υπηρεσιών του κρατικού μηχανισμού. Οι διαχρονικές μεταλλαγές και τροποποιήσεις υπαγορεύτηκαν από την εκάστοτε συγκυρία και οφείλονται σε εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες. Οι φοιτητές αναμένεται ότι θα εξοικειωθούν α) με την πρώιμη, μέση και ύστερη διοικητική Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους, β) με την εξέλιξη της βασικής ορολογίας, γ) με την ανάπτυξη των σημαντικότερων κεντρικών υπηρεσιών (π. Χ. *Λογοθέσια*), στρατιωτικών οντοτήτων και αξιωμάτων, δ) ότι θα μπορέσουν να αποτιμήσουν τις βασικές πηγές και την σχετική βιβλιογραφία (*Notitia Dignitatum*, Ιωάννης Λυδός, Τακτικά, Ψευδο-Κωδινός), ε) ότι θα μάθουν να χρησιμοποιούν σφραγίδες και έγγραφα, διότι πρόκειται για πρωτογενείς πηγές της Βυζαντινής διοίκησης, στ) ότι θα αναπτύξουν

περαιτέρω τις κριτικές και συνθετικές τους ικανότητες στην παραγωγή γραπτού λόγου με τη χρήση πηγών και βιβλιογραφίας, ζ) ότι θα βελτιώσουν τη δυνατότητά τους να αποτιμούν και να αξιολογούν ιστορικά ερωτήματα επιχειρηματολογώντας κατάλληλα, η) ότι θα εξοικειωθούν με διεπιστημονικές προσεγγίσεις της θεματικής ενότητας.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Ελένη ΤΟΥΝΤΑ (συντονιστής)

IBM 702 Μεθοδολογία Έρευνας και Ασκήσεις

Το μάθημα αφορά στη μελέτη ποικίλων διαφορετικών πηγών του μεσαιωνικού κόσμου. Περιλαμβάνει την κατανόηση του ιστορικού κειμένου, την εκτίμηση της αξιοπιστίας του ιστορικού συγγραφέα, την ερμηνεία των τεχνικών όρων, τον εντοπισμό τόπων και ταυτοποίηση προσώπων, κ.ά. Επιδίωξη του μαθήματος είναι οι φοιτητές να συνειδητοποιήσουν τα προβλήματα που αναφύονται κατά την ερμηνεία των πηγών και να εξοικειωθούν με τη βιβλιογραφία του κλάδου τους. Στο μάθημα περιλαμβάνονται: η κριτική ανάγνωση και απόδοση κεφαλαίων και άρθρων (στα ελληνικά ή στα αγγλικά) και η προφορική ή γραπτή παρουσίασή τους, και η μελέτη και πολυεπίπεδη ανάλυση τους με τη χρήση ποικίλων μεθοδολογικών εργαλείων.

Αλεξάνδρα ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ-SEIBT

IBY 704 Πολίτευμα. Αυλική ιεραρχία. Εκκλησία. Δικαιοσύνη

Η κυριότητα του αυτοκράτορα ως εκλεκτός του Θεού και αποκλειστικού μονάρχη του Βυζαντίου δεν αμφισβητήθηκε θεωρητικά ποτέ, έστω κι αν εκδηλώθηκαν διαχρονικά πάμπολλα στασιαστικά και επαναστατικά κινήματα, ως έκφραση δυσαρέσκειας της πολιτικής του. Κατ'αναλογία με την επουράνια ιεραρχία ο επίγειος βασιλεύς διέθετε μία αυστηρά εγκόσμια ιεραρχία με λαϊκούς και εκκλησιαστικούς αξιωματούχους. Οι ανώτατοι αυλικοί, στρατιωτικοί και πολιτικοί αξιωματούχοι κατείχαν και τους πιο υψηλόβαθμους τίτλους που τους διαφοροποιούσαν ιεραρχικά και οικονομικά από όλους τους υπόλοιπους συναδέλφους τους. Ωστόσο, δεν είναι λίγα τα παραδείγματα του ανταγωνισμού ανάμεσα στα ανώτατα υψηλόβαθμα αξιώματα με αποτέλεσμα την επικράτηση των ισχυρότερων ή την εξάλειψη ασθενέστερων (ενδεικτική για την πρωτοβυζαντινή περίοδο είναι η αντιπαράθεση ανάμεσα στον έπαρχο του πραιτωρίου (της Ανατολής) και τον μάγιστρο των οφφικίων) ή της σχεδόν αποκλειστικής κυριότητας συγκεκριμένων αυλικών αξιωματούχων με *de facto* απόλυτη δικαιοδοσία και ισχύ (ενδεικτικές είναι οι περιπτώσεις των ευνούχων,

Βασίλειου παρακοιμώμενου και Ιωάννη Ορφανοτρόφου για την μεσοβυζαντινή περίοδο). Η απονομή τίτλων και αξιωμάτων σε αλλοδαπούς, η κοινωνική τους ανέλιξη και η εισδοχή τους στην ανώτατη βυζαντινή αριστοκρατία αποτελεί επίσης συχνό φαινόμενο του κρατικού μηχανισμού της αυτοκρατορίας. Επιπρόσθετα, στις κρατικές υποθέσεις και τη λήψη πολιτικών αποφάσεων διαδραμάτισε σε εξαιρετες περιστάσεις και η Εκκλησία χάριν δυναμικών προσωπικοτήτων που κατείχαν είτε τον πατριαρχικό θώκο (π.χ. οι πατριάρχες Φώτιος, Νικόλαος Μυστικός, Μιχαήλ Κηρουλλάριος και Ιωάννης Ξιφιλίνος), είτε κάποια σημαντική έδρα (π. χ. ο μητροπολίτης Σίδης Ιωάννης, ο αρχιεπίσκοπος Βουλγαρίας Θεοφύλακτος).

Το βυζαντινό δίκαιο εδράζεται στο ρωμαϊκό δίκαιο, αποτελώντας ωστόσο διαχρονική εξέλιξη του τελευταίου, την οποία υπαγόρευαν οι εκάστοτε συγκυρίες και κοινωνικές ανάγκες της εποχής. Ήδη το *Corpus iuris civilis* αποτελεί προϊόν των τελευταίων. Η απονομή δικαιοσύνης εκπορεύονταν επίσης από τον αυτοκράτορα (νόμος έμψυχος) μέσω δικαστικών αξιωματούχων, δικαστηρίων και δικαιοδοτικών οργάνων. Επιπρόσθετα λειτουργούσε πατριαρχικό δικαστήριο (εκκλησιέκδικοι), για τις αρμοδιότητες του οποίου κατέχουμε περισσότερες πληροφορίες για την υστεροβυζαντινή περίοδο.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καλούνται να α) εξοικειωθούν με τις βασικές δομές του κρατικού και εκκλησιαστικού μηχανισμού, β) κατανοήσουν τις αλλαγές και διαχρονικές μεταβολές στην αυλική ιεραρχία, το σύστημα τίτλων και αξιωμάτων, γ) εκτιμήσουν την ιστορικότητα των διάφορων πηγών, δ) κρίνουν την αξιοπιστία και ποιότητα της δευτερεύουσας βιβλιογραφίας.

Αγγελική ΔΕΛΗΚΑΡΗ

ΙΣΛ 702 Ιστορία και Πολιτισμός των Νοτιοσλαβικών Λαών

Το μάθημα εστιάζει στην έρευνα ειδικών θεμάτων από την ιστορία και τον πολιτισμό κατά κύριο λόγο των Βουλγάρων, των Σέρβων και τα δίκτυα επικοινωνίας στα Βαλκάνια. Αναλυτικότερα, θα μελετηθεί η πολιτική, πολιτισμική, κοινωνική και εκκλησιαστική εξέλιξη των σλαβικών αυτών κρατών από τον 7^ο έως και τον 15^ο αιώνα. Ιδιαίτερος λόγος θα γίνει για τις σχέσεις των Βουλγάρων και των Σέρβων με τις Μονές του Αγίου Όρους και γενικότερα της Μακεδονίας, για τον Ησυχασμό κατά τον 14^ο αιώνα και την αίρεση του Βογομιλισμού.

γ) Ειδίκευση στη Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία**ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ****Γεώργιος ΑΝΤΩΝΙΟΥ****ΙΣΤ 701 (Υ) Αρχεία και πηγές της Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας**

Μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και φοιτήτριες θα είναι ικανοί: α) Να διακρίνουν, να σχολιάσουν και να επιλέξουν διαφορετικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις της ιστορικής έρευνας και ειδικότερα να εκτιμήσουν διεπιστημονικές προσεγγίσεις. β) Να κατανοούν σε βάθος τον μεθοδολογικό προβληματισμό που αφορά διαφορετικές κατηγορίες ιστορικών πηγών, αρχειακών, εκδομένων, εικαστικών και προφορικών. γ) Να γνωρίζουν καλά τις βασικές ελληνικές αρχειακές μονάδες και αυτές της αλλοδαπής, τις σχετικές με την νεότερη και σύγχρονη ελληνική ιστορία. δ) Να είναι ικανοί να επιλέξουν τις κατάλληλες πηγές για την έρευνά τους. ε) Να είναι ικανοί να προγραμματίσουν και να διεκπεραιώσουν αρχειακή ή άλλη ιστορική έρευνα.

**Θανάσης ΣΦΗΚΑΣ - Λουκιανός
ΧΑΣΙΩΤΗΣ****ΙΝΣ 704 (Ε) Επαναστάσεις στη Νεότερη και Σύγχρονη εποχή**

Το σεμινάριο προσεγγίζει συγκριτικά το φαινόμενο της επανάστασης στη νεότερη και σύγχρονη εποχή. Αφετηρία είναι η εννοιολογική αποσαφήνιση του όρου «επανάσταση», η συνάφειά του με έννοιες όπως η «εξέγερση» ή ο «εμφύλιος πόλεμος» και η προσπάθεια θεωρητικοποίησής του από κοινωνιολόγους και πολιτικούς επιστήμονες. Αυτά τα ενοποιητικά σχήματα αντιπαραβάλλονται με αναλυτικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται από ιστορικούς για την ανάδειξη συναφειών και κυρίως ιδιαιτεροτήτων μεταξύ διαφορετικών ιστορικών φαινομένων που αποκαλούνται «επαναστάσεις». Η σχετική και συγκριτική ερμηνευτική εμβέλεια των θεωρητικών σχημάτων και των αναλυτικών εργαλείων θα δοκιμαστούν στη μέλετη διαφορετικών επαναστάσεων, οι οποίες, χρονολογικά και γεωγραφικά, εκτείνονται από την Αγγλική και την Αμερικανική Επανάσταση ως την Κινεζική, με ιδιαίτερη αναφορά, ωστόσο, στη Γαλλική και τη Ρωσική Επανάσταση.

Φωκίων ΚΟΤΖΑΓΕΩΡΓΗΣ**ΙΑΤ 702 (Ε) Θεσμοί και Ιδεολογία στην Οθωμανική Αυτοκρατορία: Πρώιμη οθωμανική εποχή**

Γενική εισαγωγή στην περίοδο. Συζήτηση σχετικά με το τι εννοούμε «οθωμανικός 15ος αιώνας», ή «οθωμανικός 16ος αιώνας». Ποια τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του καθενός; Ποιο το περιεχόμενο του όρου 'κλασική περίοδος'; Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι βασικές πηγές της περιόδου. Τέλος, δίνεται μια σύνοψη της ιστοριογραφίας περί της περιόδου. Οι φοιτητές επιλέγουν ένα βιβλίο προς παρουσίαση, το οποίο θα αποτελέσει μοχλό για το θέμα της εργασίας που θα πραγματοποιούν κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ**Δημήτρης ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ****ΙΣΤ 702 (Υ) Μεθοδολογία έρευνας και ασκήσεις**

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τη μεθοδολογία της ιστορικής έρευνας και ιδιαίτερα με τα είδη των ιστορικών πηγών που έχουν στη διάθεσή τους οι σύγχρονοι ιστορικοί, ώστε να είναι έτοιμοι για έρευνα πεδίου. Η άσκηση θα περιλαμβάνει μεταγραφή, εκμετάλλευση και σχολιασμό πηγών διαφορετικών ειδών και διαφορετικών περιόδων, μετά από ανάλογη εισήγηση για τα παλαιογραφικά δεδομένα και τη γλώσσα της εποχής. Θα περιλαμβάνει επίσης εξοικείωση με τεχνικές συνεντεύξεων και προσεγγίσεων της προφορικής και της δημόσιας ιστορίας, όπως και τεχνικές και κανόνες εκμετάλλευσης των ηλεκτρονικών πηγών. Το μάθημα θα συνδυαστεί με πρακτική άσκηση σε αρχεία και βιβλιοθήκες της πόλης.

Ιάκωβος ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ**ΙΝΣ 702 (Ε) Κλέφτες, παλικάρια και αντάρτες: Έλληνες παράνομοι και ήρωες**

Το μάθημα εστιάζει στην βασιλεία του Όθωνα (1832-1862). Θα αναλυθούν τα χαρακτηριστικά της περιόδου και η θεσμική οργάνωση του ελληνικού βασιλείου. Θα παρουσιασθεί επίσης η αποτύπωση της περιόδου της βασιλείας του Όθωνα στην ιστοριογραφία και στην εθνική συλλογική μνήμη. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να σκέφτονται συνθετικά, συνδυάζοντας τις επιμέρους πολιτικές, ιδεολογικές, κοινωνικές, οικονομικές παραμέτρους της περιόδου. Επιπλέον θα έχουν μελετήσει διαφορετικά είδη ιστορικών πηγών για την ελληνική ιστορία του 19^{ου} αιώνα.

ΙΑΤ 701 (Ε) Διαβαλκανικές σχέσεις στον 19ο/20ό αιώνα

Το μάθημα αφορά στον καθορισμό του πλαισίου της διαμόρφωσης των διαβαλκανικών σχέσεων κατά τον μακρύ 19ο και κατά τον 20ό αιώνα. Κατά τον 19ο αιώνα τα βαλκανικά κράτη είχαν το πρόγραμμα της εθνικής τους ολοκλήρωσης. Η “Μεγάλη Ιδέα” των βαλκανικών κρατών καθόρισε και το είδος των φιλικών ή εχθρικών σχέσεων τους. Ιδιαίτερη σημασία είχε το Μακεδονικό για την εξέλιξη των ελληνοβουλγαρικών, ελληνοσερβικών σχέσεων, σερβοβουλγαρικών σχέσεων, το Κουτσοβλαχικό για την εξέλιξη των ελληνορουμανικών σχέσεων, το μέλλον της Αυστρο-Ουγγαρίας για τις σερβοκροατικές σχέσεις. Η ανάδυση αλβανικού εθνικού κινήματος τον 19ο αιώνα ήγειρε και το ζήτημα των σχέσεων των Ελλήνων, Σέρβων και Μαυροβούνιων έναντι των Αλβανών και της προοπτικής ίδρυσης αλβανικού κράτους. Οι Μεγάλες Δυνάμεις είχαν ανάμιξη στα βαλκανικά εθνικά ζητήματα και ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος δεν άρχισε τυχαία από τα Βαλκάνια. Στον Μεσοπόλεμο οι διαβαλκανικές σχέσεις καθορίστηκαν από την έκβαση του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου. Η ηττημένη Βουλγαρία διεκδικούσε τη Δυτική Θράκη, τη σερβική Μακεδονία και τη Νότιο Δοβρουσά. Η εδαφική διέξοδος στο Αιγαίο καθόρισε τις ελληνοβουλγαρικές σχέσεις, το Μακεδονικό τις βουλγαρογιουγκοσλαβικές σχέσεις, το Βορειοηπειρωτικό και το ζήτημα των Τσάμηδων τις ελληνοαλβανικές σχέσεις, το ζήτημα του Κοσόβου τις αλβανογιουγκοσλαβικές/σερβικές σχέσεις. Κατά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο οι βαλκανικές εθνικές συγκρούσεις προσέλαβαν τραγικές διαστάσεις. Καθώς ο κομμουνισμός απέτυχε ως διεθνιστική ιδεολογία, τα εθνικά κατά βάση ζητήματα με ιδεολογικό μανδύα επηρέαζαν και τις σχέσεις των κομμουνιστικών κρατών όπως και της Ελλάδας με ορισμένα βαλκανικά κομμουνιστικά κράτη κατά τον Ψυχρό Πόλεμο στο πλαίσιο του διπολισμού. Ανάλογα με τη χρονική περίοδο που θα επιλεγεί για διδασκαλία σε κάθε εξάμηνο (1832-1918, 1918-1941, 1941-1945, 1945-1989) θα και προσδιοριστεί και το συγκεκριμένα αντικείμενο.

3.

**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ, ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ**

(Εγκρίθηκε στη συνεδρίαση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος αριθμ. 381/1-3-2018)

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Ο δεύτερος κύκλος σπουδών συνίσταται στην παρακολούθηση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) και ολοκληρώνεται με την απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.).

Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών οργανώνονται και λειτουργούν:

- σε αυτοδύναμα Τμήματα που παρέχουν σπουδές πρώτου κύκλου,
- από περισσότερα Τμήματα του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι. και τα Ερευνητικά Κέντρα και Ινστιτούτα που αναφέρονται στο άρθρο 13Α του Ν. 4310/2014, συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι ένα τουλάχιστον από τα συνεργαζόμενα Τμήματα να είναι αυτοδύναμο και
- από αυτοδύναμα Τμήματα Α.Ε.Ι. της ημεδαπής σε συνεργασία με Τμήματα αναγνωρισμένων ως ομοταγών ιδρυμάτων ή ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα της αλλοδαπής. Στην περίπτωση διατμηματικού ή διδρυματικού Π.Μ.Σ. καταρτίζεται Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας (Ε.Π.Σ.) το οποίο εγκρίνεται από τις οικείες Συγκλήτους και τα συλλογικά όργανα διοίκησης των Ερευνητικών Κέντρων.

Ο παρών Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Αρχαιολογία, Τέχνη και Πολιτισμό συμπληρώνει τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΣΤ' [Δεύτερος και Τρίτος Κύκλος Σπουδών] του Ν. 4485/4-8-2017 (ΦΕΚ 2114/τ. Β' /6-6-2019 και ΦΕΚ 2287 τ. Β' /15/06/2020).

Άρθρο 1. Σκοπός του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Άρθρο 2. Όργανα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Άρθρο 3. Κατηγορίες υποψηφίων για φοίτηση σε Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Άρθρο 4. Αριθμός Εισακτέων, Κριτήρια και Διαδικασία Επιλογής Εισακτέων

Άρθρο 5. Διάρκεια και Όροι Φοίτησης

Άρθρο 6. Πρόγραμμα Σπουδών - Έλεγχος Γνώσεων

Άρθρο 7. Διδακτικό Προσωπικό

Άρθρο 8. Έσοδα Προγραμμάτων – Διαδικασία Οικονομικής Διαχείρισης

Άρθρο 9. Διοικητική Υποστήριξη – Υλικοτεχνική Υποδομή

Άρθρο 10. Τελετουργικό Αποφοίτησης

Άρθρο 11. Τύπος Απονεμόμενου Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.)

Άρθρο 12. Λογοκλοπή.

Άρθρο 13. Μεταβατικές Ρυθμίσεις

Άρθρο 1**Σκοπός του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών
για την Αρχαιολογία, Τέχνη και Πολιτισμό του Τμήματος Ιστορίας
και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ**

Οι Μεταπτυχιακές Σπουδές στην Αρχαιολογία, Τέχνη και Πολιτισμό του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ. αποσκοπούν στην προαγωγή της γνώσης, την ανάπτυξη της έρευνας και των τεχνών, καθώς και την ικανοποίηση των εκπαιδευτικών, ερευνητικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και αναπτυξιακών αναγκών της χώρας, στην κατάρτιση επιστημόνων υψηλού επιπέδου ικανών να συμβάλουν σε θεωρητικές και εφαρμοσμένες περιοχές συγκεκριμένων γνωστικών κλάδων, ειδικές θεματικές ενότητες ή επιμέρους κλάδους των γνωστικών αντικειμένων του πρώτου κύκλου σπουδών του Τμήματος καθώς και στην παραγωγή και μετάδοση γνώσεων, τεχνογνωσίας, μεθοδολογιών εργαλείων και ερευνητικών αποτελεσμάτων στον επιστημονικό χώρο που δραστηριοποιείται το παραπάνω Τμήμα.

Μεταπτυχιακοί τίτλοι στην

- α) Προϊστορική Αρχαιολογία
- β) Κλασική Αρχαιολογία
- γ) Βυζαντινή Αρχαιολογία

Άρθρο 2**Όργανα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών
(άρθρα 31, 44 και 45 του Ν.4485/2017)**

Αρμόδια Όργανα για τη διοίκηση, οργάνωση και λειτουργία του Π.Μ.Σ. είναι:

1. **Η Σύγκλητος του Ιδρύματος**, είναι το αρμόδιο όργανο για τα θέματα ακαδημαϊκού, διοικητικού, οργανωτικού και οικονομικού χαρακτήρα των Π.Μ.Σ., και ασκεί όσες αρμοδιότητες σχετικά με τα Π.Μ.Σ. δεν ανατίθενται από τον νόμο ειδικώς σε άλλα όργανα.
2. **Η Συνέλευση του Τμήματος** ή η επταμελής **Ειδική Διατμηματική Επιτροπή** σε περίπτωση διατμηματικού Π.Μ.Σ. ή η εννεαμελής **Ειδική Διιδρυματική Επιτροπή** σε περίπτωση Διιδρυματικού Π.Μ.Σ. και έχει τις αρμοδιότητες που ορίζονται στο άρθρο 31 παρ. 3 του Ν. 4485/2017.
3. **Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.)** του Π.Μ.Σ., απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, οι οποίοι έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και εκλέγονται από τη Συνέλευση του Τμήματος για διετή θητεία και είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας των Π.Μ.Σ.
4. **Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών** που αποτελείται από τον/την Αντιπρύτανη/νη/νη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικών Θεμάτων, ο/η οποίος/α εκτελεί χρέη Προέδρου και τους Κοσμήτορες του Ιδρύματος ως μέλη και έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 32 στην παράγραφο 5 του Ν. 4485/2017.

5. **Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ.**, είναι μέλος της Σ.Ε. και ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διετή θητεία και πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 31 της παρ. 8 Ν. 4485/2017. Δεν μπορεί να έχει περισσότερες από δύο (2) συνεχόμενες θητείες και δεν δικαιούται επιπλέον αμοιβή για το διοικητικό του έργο.
Ο Διευθυντής έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 31 παρ. 8 του Ν. 4485/2017 και όποιες άλλες ορίζονται από τη Συνέλευση του οικείου Τμήματος (άρθρο 45, παρ. 1γ). Με ευθύνη του **απερχόμενου Διευθυντή** συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του Π.Μ.Σ., καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρωπίνου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφισταμένων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του Π.Μ.Σ.
6. **Η εξαμελής Επιστημονική Συμβουλευτική Επιτροπή (Ε.Σ.Ε.)**, αρμόδια για την εξωτερική ακαδημαϊκή αξιολόγηση των Π.Μ.Σ. (άρθρο 44 παρ. 3 του Ν. 4485/2017).

Άρθρο 3

Κατηγορίες υποψηφίων για φοίτηση στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (άρθρο 34 παρ. 1, 7 και 8 του Ν. 4485/2017)

Κατηγορίες υποψηφίων που μπορούν να γίνουν δεκτοί για την παρακολούθηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Αρχαιολογία, Τέχνη και Πολιτισμό είναι:

1. Κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. της ημεδαπής και
2. Κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών δεν απονέμεται σε φοιτητή του οποίου ο τίτλος σπουδών πρώτου κύκλου από ίδρυμα της αλλοδαπής δεν έχει αναγνωρισθεί από τον Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), σύμφωνα με τον 3328/2005 (Α'80).
3. Μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π., εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 34, μπορούν να εγγραφούν ως υπεράριθμοι και μόνο ένας κατ'έτος ανά Π.Μ.Σ., το οποίο είναι συναφές με τον τίτλο σπουδών και το έργο που επιτελούν στο Α.Π.Θ.

Άρθρο 4

Αριθμός Εισακτέων, Κριτήρια και Διαδικασία Επιλογής Εισακτέων (άρθρα 34 και 45 του Ν. 4485/2017)

1. Αριθμός Εισακτέων και διαδικασία αίτησης

Ο αριθμός εισακτέων κατ'έτος ορίζεται κατ'ανώτατο όριο σε 23 μεταπτυχιακούς/ες φοιτητές/τριες, που αντιστοιχούν σε εννέα (9) φοιτητές στην Κλασική Αρχαιολογία,

επτά (7) στην Προϊστορική Αρχαιολογία και επτά (7) στη Βυζαντινή Αρχαιολογία, και η ανώτερη αναλογία σε πέντε (5) φοιτητές ανά μέλος Δ.Ε.Π. των εμπλεκόμενων υποτομέων της Αρχαιολογίας.

Η προκήρυξη των θέσεων γίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος μεταξύ 1-15 Μαΐου εκάστου έτους. Στην πρόσκληση αναφέρονται οι προϋποθέσεις εισαγωγής, οι κατηγορίες πτυχιούχων και ο αριθμός εισακτέων, ο τρόπος εισαγωγής, τα κριτήρια επιλογής, ο αριθμός και η ύλη των εξεταστέων μαθημάτων ανά ειδίκευση σπουδών του Π.Μ.Σ., οι προθεσμίες υποβολής αιτήσεων, τα δικαιολογητικά που απαιτούνται, οι ημερομηνίες εξέτασης καθώς και ο τρόπος βαθμολόγησης.

Οι αιτήσεις και ο συνοδευτικός φάκελος προσόντων των υποψηφίων κατατίθενται στη Γραμματεία του Τμήματος μεταξύ 10-25 Σεπτεμβρίου εκάστου έτους σε **έντυπη μορφή**. Στην αίτηση αναφέρεται η Ειδίκευση, στην οποία ο/η υποψήφιος/α επιθυμεί να εξεταστεί. Στον φάκελο προσόντων περιλαμβάνονται πλέον του βιογραφικού, αναλυτική βαθμολογία, πιστοποίηση οιοδήποτε βαθμού γνώσης Ξένων Γλωσσών, τεκμήρια παρακολούθησης επιστημονικών συνεδρίων και ερευνητικής προώθησής καθώς και δημοσιεύσεις, αν υπάρχουν.

2. Κριτήρια επιλογής

Για να γίνει κάποιος δεκτός στο Π.Μ.Σ. που οδηγεί σε Μ.Δ.Ε. πρέπει να επιτύχει σε γραπτές Εισαγωγικές Εξετάσεις σε δύο (2) μαθήματα της Ειδίκευσης, τα οποία ανακοινώνονται κάθε έτος με την προκήρυξη πλήρωσης των θέσεων του Π.Μ.Σ.

Οι εξετάσεις του Π.Μ.Σ. γίνονται κατά τον μήνα Οκτώβριο. Τα θέματα των εξετάσεων κληρώνονται την ημέρα των εξετάσεων ενώπιον της Συντονιστικής Επιτροπής. Τα γραπτά των υποψηφίων βαθμολογούνται από δύο μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος τα οποία ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος μαζί με τους αναπληρωματικούς τους και τους αναβαθμολογητές. Ως εξεταστές είναι δυνατόν να ορίζονται και μέλη Δ.Ε.Π. ευρισκόμενα σε άδεια. Οι εξεταστές είναι της ίδιας ή σε κατ' εξαίρεση περιπτώσεις συγγενούς ειδικότητας και είναι μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος. Εφόσον αυτό είναι δυνατόν, μέλος Δ.Ε.Π. δεν είναι εξεταστής και στα δύο μαθήματα της Ειδίκευσης και εφαρμόζεται η εκ περιτροπής συμμετοχή των εξεταστών.

Στα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων περιλαμβάνονται:

- I. Επιτυχής συμμετοχή στις εισαγωγικές γραπτές εξετάσεις (40 %). Θεωρείται ότι ο υποψήφιος επέτυχε στις γραπτές εξετάσεις, όταν ο μέσος όρος των βαθμών των δύο εξεταστών σε καθένα από τα δύο μαθήματα της Ειδίκευσης είναι έξι (6) στη βαθμολογική κλίμακα μηδέν έως δέκα (0-10). Σε περίπτωση απόκλισης άνω των τριών μονάδων, το γραπτό αναβαθμολογείται. **Λόγω της ακολουθούμενης εξεταστικής διαδικασίας δεν προβλέπεται η επίδειξη των γραπτών στους εξετασθέντες.**
- II. Βαθμός Πτυχίου/Διπλώματος, σταθμισμένο με τη σειρά κατάταξης του υποψηφίου ως πτυχιούχου, όπως προκύπτει από έγγραφο της Γραμματείας (40 %).
- III. Πολύ καλή γνώση μιας ξένης γλώσσας (Αγγλική, Γαλλική, Γερμανική, Ιταλική, Ισπανική) σε επίπεδο C 1. Το επίπεδο γλωσσομάθειας της ξένης γλώσσας αποδεικνύεται με τους εξής τρόπους: α) τα αντίστοιχα διπλώματα που αναγνωρίζονται από το Α-

ΣΕΠ. β) Κρατικό Πιστοποιητικό του ν. 2740/1999 όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 19 του άρθρου 13 του Ν. 3149/2003, γ) με πτυχίο Ξένης Γλώσσας και Φιλολογίας ή Πτυχίο Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας της ημεδαπής ή αντίστοιχο και ισότιμο σχολών της αλλοδαπής, δ) με Πτυχίο, προπτυχιακό ή μεταπτυχιακό δίπλωμα ή διδακτορικό δίπλωμα οποιουδήποτε αναγνωρισμένου Ιδρύματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της αλλοδαπής, ε) με απολυτήριο τίτλο ισότιμο των ελληνικών σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, εφόσον έχουν αποκτηθεί μετά από κανονική φοίτηση τουλάχιστον έξι ετών στην αλλοδαπή. Η άδεια επάρκειας διδασκαλίας ξένης γλώσσας δεν αποδεικνύει τη γνώση ξένης γλώσσας (Π.Δ. 347/2003). Οι υποψήφιοι που είναι κάτοχοι της σχετικής άδειας πρέπει να προσκομίσουν επικυρωμένο αντίγραφο και ακριβή μετάφραση του τίτλου σπουδών βάσει του οποίου εκδόθηκε η άδεια επάρκειας διδασκαλίας ξένης γλώσσας.

- IV. Προφορική συνέντευξη (20%). Στην προφορική συνέντευξη λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία φακέλου, δηλαδή ο αριθμός και οι βαθμοί των προπτυχιακών μαθημάτων της ειδικότητας, η συναφής με την Ειδικευση δραστηριότητα, η πιστοποιημένη γνώση άλλων ξένων γλωσσών πέραν της εξεταζόμενης και η εν γένει προσωπική συγκρότηση του υποψηφίου.

3. Διαδικασία επιλογής

Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, γίνεται από τη Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ.

Η Επιτροπή καταρτίζει πλήρη κατάλογο με όλους τους/τις υποψηφίους/ιες και, ύστερα από τον σχετικό έλεγχο, απορρίπτει όσους/ες δεν πληρούν τα ελάχιστα κριτήρια που έχουν καθοριστεί από το Τμήμα και καλεί σε συνέντευξη τους/τις προκρινόμενους/ες υποψηφίους, που έχουν συγκεντρώσει τα προαπαιτούμενα. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας καταρτίζεται ο τελικός πίνακας των επιτυχόντων/ουσών. Αν υπάρχουν περισσότεροι υποψήφιοι με τον ίδιο συνολικό αριθμό μορίων, τότε για την τελική τους κατάταξη λαμβάνεται υπόψη ο βαθμός του πτυχίου και η επίδοση στα προπτυχιακά μαθήματα ειδικευσης. Ο τελικός πίνακας των επιτυχόντων και τυχόν επιλαχόντων επικυρώνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος και αναρτάται στον πίνακα ανακοινώσεων της Γραμματείας και στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

Άρθρο 5

Διάρκεια και Όροι Φοίτησης (άρθρα 33, 34 και 35 του Ν. 4485/2017)

1. Χρονική διάρκεια

Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ. που οδηγεί στη λήψη του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) ορίζεται στα πέντε (5) εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης και κρίσης της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Πέρα από τα χρονικά αυτά όρια ο φοιτητής διαγράφεται από το Π.Μ.Σ.

Στους μεταπτυχιακούς/κες φοιτητές/τριες μπορεί να χορηγηθεί για σοβαρούς λόγους (υγείας, στράτευσης, εγκυμοσύνης, λοχείας και ανωτέρας βίας), κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης και προσκόμισης των απαραίτητων δικαιολογητικών, προσωρινή **αναστολή σπουδών**, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Κατά τη διάρκεια της αναστολής, ο μεταπτυχιακός φοιτητής χάνει την ιδιότητα του φοιτητή. Ο χρόνος της αναστολής δεν προσμετράται στην ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

2. Όροι φοίτησης

Οι εγγραφές των εισαγομένων μεταπτυχιακών φοιτητών αρχίζουν μετά από ανακοίνωση της Γραμματείας, στην οποία ορίζονται η χρονική διάρκεια των εγγραφών και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται. Η δήλωση των μαθημάτων επιλογής γίνεται στην αρχή κάθε εξαμήνου (εντός των δύο πρώτων εβδομάδων).

Η τακτική παρακολούθηση όλων των μαθημάτων/ασκήσεων και η συμμετοχή στο σύνολο των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων είναι υποχρεωτικές. Η παρουσία ελέγχεται από τον διδάσκοντα και η επίδοση αξιολογείται διαρκώς από αυτόν. Επιτρέπονται έως δύο (2) απουσίες ανά μάθημα εξαμήνου.

Η δημόσια προφορική υποστήριξη των μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών, η προφορική παρουσίαση της προόδου και οι προφορικές παρουσιάσεις εργασιών, οι οποίες προβλέπονται από τα δελτία περιγραφής των μαθημάτων, είναι υποχρεωτικές.

Διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών/φοιτητριών γίνεται από τη Συνέλευση με αίτηση του/της ιδίου/ιδίας ή με εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ., εφόσον τεκμηριώνεται: (α) η μη συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία, (β) η αποτυχία στις εξετάσεις, (γ) συμπεριφορά που προσβάλλει την ακαδημαϊκή δεοντολογία, όπως π.χ. λογοκλοπή ή ανάθεση των καθηκόντων σε τρίτους, (δ) η μη υποβολή θέματος διπλωματικής εργασίας κατά τη λήξη του α΄ έτους σπουδών, ε) η μη ολοκλήρωση της διαδικασίας εντός των προβλεπόμενων από τον παρόντα κανονισμό των προθεσμιών.

3. Δικαιώματα και υποχρεώσεις

Οι μεταπτυχιακοί/κες φοιτητές/τριες έχουν όλα τα δικαιώματα, τις παροχές και τις διευκολύνσεις που προβλέπονται και για τους φοιτητές/τριες του πρώτου κύκλου σπουδών **πλην** του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας εξασφαλίζει διευκολύνσεις σε μεταπτυχιακούς/κες φοιτητές/τριες με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, εφόσον αυτές δεν περιστέλλονται από εξωγενείς παράγοντες, όπως η ίδια η φύση των αρχαιολογικών τεκμηρίων, όπως και όπου αυτά απόκεινται.

Οι μεταπτυχιακοί/κες φοιτητές/τριες οφείλουν να επικουρούν τις ερευνητικές/συνεδριακές, εκπαιδευτικές και εξεταστικές διαδικασίες του Τμήματος.

Σχετικά με το Erasmus: Οι φοιτητές/τριες που φοιτούν με προγράμματα ανταλλαγής Erasmus οφείλουν να αποδεικνύουν γνώση της ελληνικής ή άλλης γλώσσας (Αγγλικής) σε επίπεδο Γ 1.

Άρθρο 6

Πρόγραμμα Σπουδών-Έλεγχος Γνώσεων (άρθρα 34 και 45 του Ν. 4485/2017)

1. Πρόγραμμα σπουδών

Στο αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών του Π.Μ.Σ. για την Αρχαιολογία, Τέχνη και Πολιτισμό περιλαμβάνονται τρεις (3) ειδικεύσεις:

- α) Προϊστορική Αρχαιολογία
- β) Κλασική Αρχαιολογία
- γ) Βυζαντινή Αρχαιολογία

Τα μαθήματα ανά ειδίκευση αρθρώνονται **ενδεικτικά** ως ακολούθως από τον κατάλογο υποχρεωτικών μαθημάτων:

ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

1ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΠΡ 701	Νησιωτική Αρχαιολογία – Μεθοδολογία και Προβληματική	3	Υ	15
ΑΠΡ 712	Αρχαιοβοτανική – Άνθρωποι και Φυτά στην προϊστορική νοτιοανατολική Ευρώπη και την ανατολική Μεσόγειο	3	Υ	15
	Σύνολο			30

2ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΠΡ 715	Ταφική Αρχαιολογία: η διαχείριση του θανάτου στο προϊστορικό Αιγαίο	3	Υ	15
ΑΠΡ 707	Η οργάνωση των πρώτων γεωργοκτηνοτροφικών κοινοτήτων της Ελλάδας – Περιβάλλον, οικονομία, κοινωνικές πρακτικές	3	Υ	15
	Σύνολο			30

3ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
Δ 1	Μεθοδολογία συγγραφής εργασίας	3	Υ	10
Δ 1	Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας Ι	3	Υ	20
	Σύνολο			30

4ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
Δ 2	Εξειδικευμένη και εξεταστική διδασκαλία	3	Υ	10
Δ 2	Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας II	3	Υ	20
	Σύνολο			30

5ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
Δ 3	Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας III	3	Υ	20
	Σύνολο			20

Κατάλογος Υποχρεωτικών Μαθημάτων

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΠΡ 701	Νησιωτική Αρχαιολογία – Μεθοδολογία και Προβληματική	3	Υ	15
ΑΠΡ 702	Η Πρώιμη Ναυστιλοΐα στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο – Ζητήματα αρχαιολογικής έρευνας και ερμηνείας	3	Υ	15
ΑΠΡ 703	Από το κυνήγι και την τροφосуλλογή στην παραγωγή της τροφής στον ελλαδικό χώρο – Αρχαιολογικά ζητήματα ‘μετάβασης’	3	Υ	15
ΑΠΡ 704	Από τους τελευταίους κυνηγούς-τροφосуλλέκτες του τέλους του Πλειστόκαινου στους πρώτους γεωργούς της αρχής του Ολόκαινου (12η -9η χιλ. π.Χ.) στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο (Μ. Ανατολή, Κύπρος, Ανατολία)	3	Υ	15
ΑΠΡ 705	Προϊστορικά τοπία: ανθρώπινες κοινωνίες και περιβάλλον	3	Υ	15
ΑΠΡ 706	Κοινωνικές και τελετουργικές πρακτικές στο προϊστορικό Αιγαίο	3	Υ	15
ΑΠΡ 707	Η οργάνωση των πρώτων γεωργοκτηνοτροφικών κοινοτήτων της Ελλάδας – Περιβάλλον, οικονομία, κοινωνικές πρακτικές	3	Υ	15
ΑΠΡ 708	Προϊστορική αρχαιολογία και αρχαιολογικές επιστήμες	3	Υ	15
ΑΠΡ 709	Συστήματα ανταλλαγών και δίκτυα επικοινωνίας στην προϊστορική Ελλάδα	3	Υ	15
ΑΠΡ 710	Προϊστορική αρχαιολογία – Εθνοαρχαιολογία – Πειραματική Αρχαιολογία	3	Υ	15
ΑΠΡ 711	Η αρχαιολογία των ανθρώπινων καταλοίπων	3	Υ	15
ΑΠΡ 712	Αρχαιοβοτανική – Άνθρωποι και φυτά στην προϊστορική νοτιοανατολική Ευρώπη και την ανατολική Μεσόγειο	3	Υ	15

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΠΡ 713	Προϊστορικές τεχνολογίες – αρχαιολογικά δεδομένα και μεθοδολογικές προσεγγίσεις	3	Υ	15
ΑΠΡ 714	Η αρχαιολογία της διατροφής: θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις	3	Υ	15
ΑΠΡ 715	Ταφική Αρχαιολογία: η διαχείριση του θανάτου στο προϊστορικό Αιγαίο	3	Υ	15
ΑΠΡ 716	Οι κοινωνίες του Αιγαίου στην 3η και 2η χιλ. π.Χ.: κύρια ερωτήματα και ερμηνευτικές προσεγγίσεις	3	Υ	15
ΑΠΡ 717	Από την κοινότητα στην ανακτορική πολιτεία: όψεις της εξουσίας και δύναμης στο προϊστορικό Αιγαίο της 3ης και 2ης χιλ.	3	Υ	15
ΑΠΡ 718	Το Βόρειο Αιγαίο στην 3η και 2η χιλ. π.Χ.: Εναλλακτικές πορείες προς την κοινωνική και οικονομική πολυπλοκότητα	3	Υ	15
ΑΠΡ 719	Τεχνολογικές παραδόσεις και καινοτομίες στην 3η και 2η χιλ. π.Χ. στο Αιγαίο	3	Υ	15
ΑΠΡ 720	Ζητήματα Παλαιολιθικής αρχαιολογίας	3	Υ	15

ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

1ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΚΛ 701	Πρώιμη ιστορική και αρχαϊκή περίοδος	3	Υ	15
ΑΚΛ 708	Ο βίος των αρχαίων	3	Υ	15
	Σύνολο			30

2ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΚΛ 702	Κλασική περίοδος	3	Υ	15
ΑΚΛ 705	Ενεπίγραφα μνημεία	3	Υ	15
	Σύνολο			30

3ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
Δ 1	Μεθοδολογία συγγραφής εργασίας	3	Υ	10
Δ 1	Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας Ι	3	Υ	20
	Σύνολο			30

4ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
Δ 2	Εξειδικευμένη και εξατομικευμένη διδασκαλία	3	Υ	10
Δ 2	Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας II	3	Υ	20
	Σύνολο			30

5ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
Δ 3	Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας III	3	Υ	20
	Σύνολο			20

Κατάλογος Υποχρεωτικών Μαθημάτων

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΚΛ 701	Πρώιμη ιστορική και αρχαϊκή περίοδος	3	Υ	15
ΑΚΛ 702	Κλασική περίοδος	3	Υ	15
ΑΚΛ 703	Ελληνιστική περίοδος	3	Υ	15
ΑΚΛ 704	Ρωμαϊκή περίοδος	3	Υ	15
ΑΚΛ 705	Ενεπίγραφα μνημεία	3	Υ	15
ΑΚΛ 706	Πρώιμη ιστορική και αρχαϊκή περίοδος	3	Υ	15
ΑΚΛ 707	Νομισματική	3	Υ	15
ΑΚΛ 708	Διαχρονική εξέταση των αρχαιολογικών μνημείων	3	Υ	15
ΑΚΛ 709	Ο βίος των αρχαίων	3	Υ	15
ΑΚΛ 710	Εικονογραφία και εικονολογία	3	Υ	15
ΑΚΛ 711	Τα αρχαιολογικά μνημεία και η λειτουργία τους	3	Υ	15
ΑΚΛ 712	Πρακτική άσκηση: Μνημεία και η προβληματική τους	3	Υ	15

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

1ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΒΥ 708	Διάκοσμος και η θεματική του στα Βυζαντινά μνημεία I	3	Υ	15
ΑΒΥ 703	Υλικά αντικείμενα του Βυζαντινού Πολιτισμού I	3	Υ	15
	Σύνολο			30

2ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ABY 701	Ειδικά θέματα Βυζαντινής Αρχαιολογίας I: Βυζαντινή Ζωγραφική	3	Υ	15
ABY 706	Οργάνωση και χρήση του χώρου στο Βυζάντιο II: Μνημειακή Τοπογραφία Κωνσταντινούπολης	3	Υ	15
	Σύνολο			30

3ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
Δ 1	Εξειδικευμένη και εξατομικευμένη διδασκαλία	3	Υ	10
Δ 1	Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας I	3	Υ	20
	Σύνολο			30

4ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
Δ 2	Εξειδικευμένη και εξατομικευμένη διδασκαλία	3	Υ	10
Δ 2	Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας II	3	Υ	20
	Σύνολο			30

5ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
Δ 3	Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας III	3	Υ	20
	Σύνολο			20

Κατάλογος Υποχρεωτικών Μαθημάτων

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ABY 701	Ειδικά θέματα Βυζαντινής Αρχαιολογίας I	3	Υ	15
ABY 702	Ειδικά θέματα Βυζαντινής Αρχαιολογίας II	3	Υ	15
ABY 703	Υλικά αντικείμενα του Βυζαντινού Πολιτισμού I	3	Υ	15
ABY 704	Υλικά αντικείμενα του Βυζαντινού Πολιτισμού II	3	Υ	15
ABY 705	Οργάνωση και χρήση του χώρου στο Βυζάντιο I: Τοπογραφία Θεσσαλονίκης - Μακεδονίας	3	Υ	15
ABY 706	Οργάνωση και χρήση του χώρου στο Βυζάντιο II: Μνημειακή Τοπογραφία Κωνσταντινούπολης	3	Υ	15

Κωδικός	Τίτλος	Ωρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ABY 707	Οργάνωση και χρήση του χώρου στο Βυζάντιο III	3	Υ	15
ABY 708	Διάκοσμος και η θεματική του στα Βυζαντινά μνημεία I	3	Υ	15
ABY 709	Διάκοσμος και η θεματική του στα Βυζαντινά μνημεία II	3	Υ	15
ABY 710	Αρχαιολογία και τέχνη στη σταυροφορική Ανατολή	3	Υ	15
ABY 711	Αρχαιολογία και Τέχνη στο Βυζάντιο και τη Δύση κατά τους Μέσους Χρόνους	3	Υ	15
ABY 712	Ισλαμική Τέχνη και Αρχιτεκτονική στον χώρο της Εγγύς Ανατολής και της Μικράς Ασίας (11ος-15ος αι.)	3	Υ	15

Το αναλυτικό Πρόγραμμα Μαθημάτων ανακοινώνεται στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους. Η δήλωση επιλογής μαθημάτων γίνεται στην αρχή κάθε εξαμήνου (εντός των δύο πρώτων εβδομάδων). Κάθε μεταπτυχιακό μάθημα περιλαμβάνει τρεις (3) ώρες διδασκαλίας οι οποίες αντιστοιχούν σε δεκαπέντε (15) μονάδες ECTS και είναι διάρκειας δεκατριών (13) εβδομάδων. Το χειμερινό εξάμηνο αρχίζει την 1η Νοεμβρίου και ολοκληρώνεται στις 15 Φεβρουαρίου, ενώ το εαρινό αρχίζει την 1η Μαρτίου και τελειώνει στις 30 Ιουνίου. Γλώσσα διδασκαλίας του Π.Μ.Σ. είναι η ελληνική.

Για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ. ο φοιτητής πρέπει να παρακολουθήσει και να εξετασθεί με επιτυχία σε τέσσερα (4) εξαμηνιαία μεταπτυχιακά μαθήματα (σύνολο εξήντα (60) μονάδες ECTS). Ο φοιτητής πρέπει να παρακολουθήσει το σύνολο των τεσσάρων (4) μαθημάτων στη διάρκεια του πρώτου και δεύτερου εξαμήνου σπουδών ανά δύο (2) μαθήματα το εξάμηνο. Η πορεία της μεταπτυχιακής του εργασίας παρακολουθείται κατά το τρίτο, τέταρτο και πέμπτο εξάμηνο με τη βοήθεια δύο (2) υποχρεωτικών σχετικών με την εργασία μαθημάτων (20 μονάδες ECTS). Πρόκειται για το μάθημα “Μεθοδολογία συγγραφής εργασίας” στο τρίτο εξάμηνο (10 ECTS) καθώς και ένα εξατομικευμένο μάθημα (10 ECTS) που εξετάζεται με τη συμμετοχή του φοιτητή σε ημερίδα στην αρχή του τέταρτου εξαμήνου, κατά την οποία παρουσιάζει δημόσια το θέμα της διπλωματικής του εργασίας και την πρόδό του ενώπιον των καθηγητών του Π.Μ.Σ. και των άλλων μεταπτυχιακών φοιτητών. Το σύνολο των μονάδων ECTS στα πέντε εξάμηνα σπουδών είναι ογδόντα (80) και μαζί με τη διπλωματική μεταπτυχιακή εργασία εκατό σαράντα (140) ECTS.

2. Έλεγχος γνώσεων

Ο εκάστοτε τρόπος αξιολόγησης κάθε μαθήματος ορίζεται στον ηλεκτρονικό Οδηγό Σπουδών του Τμήματος και είναι υποχρεωτικός για όλους τους συμμετέχοντες. Η αξιολόγηση μπορεί να γίνεται με γραπτή εργασία ή με προφορικές ή γραπτές εξετάσεις ή με συνδυασμό των ανωτέρων στο τέλος κάθε εξαμήνου (κατά τους μήνες Φεβρουάριο και Ιούνιο). Η βαθμολογία σε κάθε μάθημα περιλαμβάνει τη δυνατότητα διαβάθμισης μισού (0,50) βαθμού. Σε περίπτωση περισσότερων του ενός διδασκόντων, στην αξιολόγηση μετέχουν όλοι όσοι δίδαξαν το μάθημα και βαθμολογούν ισοδύναμα. Τελικός βαθμός είναι ο μέσος όρος των βαθμών των διδασκόντων με βαθμολογική κλίμακα μηδέν έως δέκα (0-10) και βάση το έξι (6).

Η βαθμολογία αποστέλλεται στη Γραμματεία του Τμήματος εντός δύο (2) εβδομάδων από τη λήξη του εξαμήνου.

Αν ο μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων, εξετάζεται, ύστερα από αίτησή του, από τριμελή επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. της Σχολής, οι οποίοι έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος τον επόμενο Σεπτέμβριο. Από την επιτροπή εξαιρείται ο υπεύθυνος της εξέτασης διδασκων. Αν αποτύχει εκ νέου, διαγράφεται.

3. Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (Μ.Δ.Ε.)

3.1. Ορισμός θέματος και Επιτροπή Μ.Δ.Ε.: Για την εκπόνηση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας υποβάλλεται αίτηση από τον/την υποψήφιο μετά την ολοκλήρωση του α' έτους σπουδών (στο διάστημα 15-30 Ιουνίου) που περιλαμβάνει τον προτεινόμενο τίτλο, τον/την προτεινόμενο/η επιβλέποντα/ουσα και σύντομη περιγραφή του θέματος (όχι μικρότερη των 300 λέξεων). Στη συνέχεια η Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. ορίζει τον/την επιβλέποντα/ουσα και συγκροτεί Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα μέλος της οποίας είναι ο/η επιβλέπων/ουσα. Τα υπόλοιπα μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής μπορεί να ανήκουν και σε άλλο Τμήμα του Α.Π.Θ. ή σε αντίστοιχο Τμήμα άλλου Ιδρύματος ή σε ερευνητικό κέντρο της ημεδαπής ή της αλλοδαπής. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ., όπως αυτή προκύπτει από το ΦΕΚ διορισμού του και από το ερευνητικό/συγγραφικό του έργο.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, αν υφίσταται αντικειμενική αδυναμία ή σπουδαίος λόγος (παραίτηση, θάνατος ή μακρόχρονη άδεια υγείας) είναι δυνατή η αντικατάσταση του/της επιβλέποντα/ουσας ή μέλους της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής μετά από απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Κάθε μέλος Δ.Ε.Π. μπορεί να αναλάβει την επίβλεψη πέντε (5) κατ' ανώτατο όριο εργασιών ανά έτος.

Η Γραμματεία του Τμήματος σε συνεννόηση με τη Συντονιστική Επιτροπή τηρεί ηλεκτρονικό μητρώο των θεμάτων των διπλωματικών εργασιών, ώστε να αποφεύγονται στην πορεία του χρόνου οι επικαλύψεις. Το μητρώο αυτό με σύντομη περίληψη του θέματος αναρτάται και στην ιστοσελίδα του Τμήματος με ευθύνη της Γραμματείας και του εκάστοτε Διευθυντή του Π.Μ.Σ.

3.2. Στόχοι: Η Μ.Δ.Ε. αποδεικνύει τη δυνατότητα των υποψηφίων για αυτόνομη επιστημονική εργασία, την αναλυτική και συνθετική τους ικανότητα, τη θεωρητική και μεθοδολογική τους επάρκεια. Η Μ.Δ.Ε. δεν αποσκοπεί απαραίτητα στην παραγωγή πρωτότυπης επιστημονικής γνώσης.

3.3. Μέγεθος: Η Μ.Δ.Ε. δεν θα πρέπει συνολικά να ξεπερνά τις 40.000 λέξεις (κείμενο και υποσημειώσεις χωρίς τη βιβλιογραφία), με εξαίρεση τα παραρτήματα. Το ελάχιστο μέγεθος είναι 25.000 λέξεις. Ο ακριβής αριθμός των λέξεων δηλώνεται από τον επόπτη κατά την υποβολή της Μ.Δ.Ε. και επαληθεύεται από το ψηφιακό α-

ντίγραφο. Αν αποκλίνει σημαντικά (άνω των 10% του ανώτατου ορίου), δεν γίνεται αποδεκτή για εξέταση.

3.4. Μορφή: Η Μ.Δ.Ε. στην έντυπη της μορφή είναι γραμμένη σε ηλεκτρονικό υπολογιστή, με επιμέλεια και σε χαρτί 80 gr τουλάχιστον με έντυπο εξώφυλλο και χαρτοβιβλιοδετημένη. Αν περιέχει εικόνες και σχέδια, αυτά πρέπει να είναι ευδιάκριτα και να δηλώνεται η προέλευση των εικόνων και των σχεδίων.

Στο εξώφυλλο αναγράφεται το Πανεπιστήμιο, η Σχολή, το Τμήμα και ο Τομέας, ο τίτλος της Μ.Δ.Ε., το ονοματεπώνυμο του μεταπτυχιακού φοιτητή και η ημερομηνία κατάθεσης. Στο εσώφυλλο αναφέρεται ο Επιβλέπων Καθηγητής, η ημερομηνία έγκρισης και στο κάτω μέρος του εσωφύλλου θα αναγράφεται η φράση «Η έγκριση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας από το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης δεν συνεπάγεται αναγκαστικά ότι αποδέχεται το Τμήμα τις απόψεις του/της συγγραφέα».

3.4.1. Γλώσσα: Γλώσσα εκπόνησης της Μ.Δ.Ε. ορίζεται η ελληνική. Σε ειδικές περιπτώσεις και με τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντα μπορεί να γίνει δεκτή και η αγγλική γλώσσα.

3.5. Υποβολή: Μετά την ολοκλήρωση της Μ.Δ.Ε. και όχι αργότερα από την 30ή Νοεμβρίου του πέμπτου εξαμήνου ο/η φοιτητής/τρια καταθέτει την εργασία του/της στον επιβλέποντα/ουσα. Έως τις 15 Ιανουαρίου ο/η επιβλέπων/ουσα καταθέτει Εισηγητική Έκθεση και βεβαίωση ελέγχου λογοκλοπής από όποιο σύστημα ελέγχου διαθέτει το Α.Π.Θ. Ταυτόχρονα, ο φοιτητής καταθέτει στη Γραμματεία του Τμήματος την εργασία του σε τρία (3) αντίτυπα και βεβαίωση ότι δεν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων συγγραφέων πέραν των παραπεμπομένων ούτε κατά λέξη παρθέματα πέραν αυτών που έχουν αναλόγως σημανθεί.

3.6. Υποστήριξη: Η Μ.Δ.Ε. υποστηρίζεται ενώπιον της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής και ακροατηρίου έως τις 31 Ιανουαρίου του πέμπτου εξαμήνου. Μετά το πέρας αυτής της ημερομηνίας παράταση δεν θα δίνεται. Η υποστήριξη γίνεται στους χώρους των εμπλεκόμενων Τομέων ακόμη κι αν η εισήγηση είναι αρνητική. Η ακριβής ημερομηνία και ο τόπος γνωστοποιούνται στον/την υποψήφιο και στη Γραμματεία του Τμήματος πέντε (5) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δημόσια προφορική παρουσίαση. Η παρουσίαση δεν μπορεί να διαρκέσει περισσότερο από μισή ώρα και η συζήτηση των μελών της Επιτροπής και του/της εξεταζομένου/ης πάνω από 45 λεπτά. Τη διαδικασία συντονίζει το κατά τη βαθμίδα ανώτερο και αρχαιότερο μέλος της Επιτροπής εξαιρουμένου του/της επιβλέποντος/ουσας. Αν ο/η φοιτητής/τρια δεν προσέλθει στην τελική εξέταση, διαγράφεται από το Π.Μ.Σ.

3.7. Βαθμολογία: Η βαθμολογική κλίμακα για την αξιολόγηση της επίδοσης των Μ.Δ.Ε ορίζεται από μηδέν (0) έως δέκα (10), ως εξής: Άριστα (8,5 έως 10), Λίαν Καλώς (6,5 έως 8,49), Καλώς (6 έως 6,49). Προβιβάσιμος βαθμός είναι το έξι (6) και οι μεγαλύτεροί του. Σε περίπτωση αποτυχίας, ο/η φοιτητής/τρια μπορεί να υποβάλει για δεύτερη φορά την εργασία του προς κρίση έως την 15η του επομένου Ιουνίου, προκειμένου να επαναληφθεί η διαδικασία υποστήριξης έως την 30ή.

3.8. Ολοκλήρωση διαδικασίας: Μετά την προφορική παρουσίαση η Επιτροπή καταθέτει στη Γραμματεία του Τμήματος Πρακτικό της δοκιμασίας του/της υποψηφίου, στο οποίο αναφέρεται και ο βαθμός. Κατόπιν της έγκρισης της εργασίας από την Επιτροπή και αφού ο/η υποψήφιος/α ενσωματώσει τις παρατηρήσεις της σε χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο του ενός μηνός η εργασία εγκρίνεται από τη Συνέλευση. Εφόσον η δοκιμασία ήταν επιτυχής, ο/η φοιτητής/τρια καταθέτει ένα (1) αντίτυπο της εργασίας σε γραπτή και ηλεκτρονική μορφή (PDF) στη Γραμματεία του Τμήματος. Ταυτόχρονα με την κατάθεση του τελευταίου αντιτύπου ο/η φοιτητής/τρια υποχρεούται να καταθέσει περίληψη έκτασης 100-120 λέξεων (στα ελληνικά και στα αγγλικά) στη Γραμματεία του Τμήματος προς ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

4. Βαθμός διπλώματος

Ο φοιτητής ο οποίος επέτυχε σε όλες τις εξετάσεις και συγκέντρωσε ογδόντα (80) μονάδες ECTS, καθώς και στην τελική εξέταση της Μ.Δ.Ε. (εξήντα (60) μονάδες ECTS), λαμβάνει Δ.Μ.Σ. σε μία από τις Ειδικεύσεις του Π.Μ.Σ.

Ο βαθμός του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) προκύπτει από τον σταθμικό μέσο όρο των μαθημάτων του Π.Μ.Σ. και της Μ.Δ.Ε. Η στάθμιση γίνεται από τις πιστωτικές μονάδες των μαθημάτων και της Μ.Δ.Ε. και υπολογίζεται, με ακρίβεια δεύτερου δεκαδικού ψηφίου, με τον ακόλουθο τρόπο: Ο βαθμός κάθε μαθήματος και της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας πολλαπλασιάζεται με τον αντίστοιχο αριθμό πιστωτικών μονάδων (ECTS) και το άθροισμα των γινομένων διαιρείται με τον ελάχιστο αριθμό πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Δ.Μ.Σ. Βαθμός Μ.Δ.Ε. = $\frac{\text{άθροισμα γινομένων (βαθμού κάθε μαθήματος} \times \text{αντίστοιχα ECTS κάθε μαθήματος)} + (\text{βαθμός μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας} \times \text{ECTS})}{\text{σύνολο ECTS}}$.

Άρθρο 7

Διδακτικό Προσωπικό

Τη διδασκαλία των μαθημάτων στο Π.Μ.Σ. μπορούν να αναλαμβάνουν:

- I. Μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος.
- II. Μέλη της κατηγορίας Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. του Τμήματος, κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, εκτός αν το αντικείμενο είναι εξαιρετικής και αδιαμφισβήτητης ιδιαιτερότητας για το οποίο δεν είναι δυνατή ή συνήθης η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.
- III. Διδάσκοντες σύμφωνα με το Π.Δ. 407/80 του οικείου Τμήματος.
- IV. Ομότιμα και αφυπηρητήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος με απόφαση της Συνέλευσης για την ανάθεση διδασκαλίας που θα πρέπει να περιέχει τεκμηριωμένη αιτιολόγηση των διδακτικών αναγκών, αφού συνυπολογιστούν οι εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας των εν ενεργεία μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος.

Με αιτιολογημένη απόφασή της η Συνέλευση, σε περίπτωση που δεν επαρκεί το διδακτικό προσωπικό των κατηγοριών που αναφέρονται παραπάνω, μπορεί να αναθέσει διδακτικό έργο σε μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων του ίδιου Α.Ε.Ι. ή να προσκαλέσει μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Α.Ε.Ι. ή ερευνητές από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13Α του Ν. 4310/2014 (Α' 258), συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών.

Επιπλέον η Συνέλευση του Τμήματος, με απόφασή της, έχοντας υπόψη την εισήγηση του Διευθυντή του Π.Μ.Σ., μπορεί να καλέσει, **ΩΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ**, καταξιωμένους επιστήμονες που έχουν θέση ή προσόντα καθηγητή ή ερευνητή σε ερευνητικό κέντρο, καλλιτέχνες ή επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους με εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 36.

Σε κάθε περίπτωση η ανάθεση διδασκαλίας των μαθημάτων, σεμιναρίων και ασκήσεων του Π.Μ.Σ. αποφασίζεται από τη Συνέλευση, ύστερα από εισήγηση της Σ.Ε.

Στις υποχρεώσεις των διδασκόντων περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων η περιγραφή του μαθήματος ή των διαλέξεων, η παράθεση σχετικής βιβλιογραφίας, ο τρόπος εξέτασης του μαθήματος, η επικοινωνία με τους/τις μεταπτυχιακούς/κες φοιτητές/τριες.

Άρθρο 8

Έσοδα Προγραμμάτων – Διαδικασία Οικονομικής Διαχείρισης

Οι πηγές εσόδων και τα έξοδα του Π.Μ.Σ. ορίζονται στο σχετικό ΦΕΚ.

Το Π.Μ.Σ. δημοσιεύει **ετησίως**, με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Τμήματος, απολογισμό εσόδων-εξόδων, με αναγραφή της κατανομής των δαπανών ανά κατηγορία.

Άρθρο 9

Διοικητική Υποστήριξη – Υλικοτεχνική Υποδομή

Στον παρόντα Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών περιγράφεται η διοικητική και τεχνική υποστήριξη που παρέχεται στο Π.Μ.Σ. από το Τμήμα. Επίσης με βάση την έκθεση του Τμήματος (άρθρο 32 παρ. 3γ) καθορίζονται οι χώροι διεξαγωγής της διδασκαλίας του Π.Μ.Σ. καθώς και ο αναγκαίος υλικοτεχνικός εξοπλισμός (επάρκεια και ποιότητα) για τη λειτουργία του προγράμματος και η δυνατότητα κάλυψης αυτών.

Άρθρο 10

Τελετουργικό Αποφοίτησης

Το τελετουργικό αποφοίτησης ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Άρθρο 11**Τύπος Απονεμόμενου Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.)**

Ο τίτλος του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι δημόσιο έγγραφο. Το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Αρχαιολογία, Τέχνη και Πολιτισμό εκδίδεται από τη Γραμματεία του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Στο Δίπλωμα αναγράφεται ως απονέμουσα αρχή το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης, η χρονολογία περάτωσης των σπουδών, η χρονολογία έκδοσης του Δ.Μ.Σ., ο αριθμός πρωτοκόλλου αποφοίτησης, ο τίτλος του Π.Μ.Σ., η ειδίκευση, τα στοιχεία του μεταπτυχιακού/κης φοιτητή/τριας και ο χαρακτηρισμός αξιολόγησης Καλώς, Λίαν Καλώς, Άριστα. Επίσης παρατίθεται και το έμβλημα του Ιδρύματος. Το Δίπλωμα υπογράφεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος και από τον Διευθυντή του Π.Μ.Σ.

Στον απόφοιτο του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών μπορεί να χορηγείται, πριν την απονομή, βεβαίωση επιτυχούς παρακολούθησης και περάτωσης του Προγράμματος.

Επιπλέον του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών χορηγείται Παράρτημα Διπλώματος [άρθρο 15 του Ν. 3374/2005 και της Υ.Α. Φ5/89656/ΒΕ/13-8-2007 (ΦΕΚ 1466 τ.Β΄)], το οποίο είναι ένα επεξηγηματικό έγγραφο που παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη φύση, το επίπεδο, το γενικότερο πλαίσιο εκπαίδευσης, το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών, οι οποίες ολοκληρώθηκαν με επιτυχία και δεν υποκαθιστά τον επίσημο τίτλο σπουδών ή την αναλυτική βαθμολογία μαθημάτων που χορηγούν τα Ιδρύματα.

Άρθρο 12**Λογοκλοπή**

Καταθέτοντας οποιαδήποτε μεταπτυχιακή εργασία, ο μεταπτυχιακός/κη φοιτητής/τρια υποχρεούται να αναφέρει αν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων.

Η αντιγραφή θεωρείται σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Λογοκλοπή θεωρείται η αντιγραφή (ή ακριβής μετάφραση) εργασίας κάποιου/ας άλλου/ης, καθώς και η χρησιμοποίηση εργασίας άλλου/ης - δημοσιευμένης ή μη - χωρίς τη δέουσα αναφορά. Η παράθεση οποιουδήποτε υλικού τεκμηρίωσης, ακόμη και από μελέτες του/της ιδίου/ας του/της υποψηφίου/ας, χωρίς σχετική αναφορά, μπορεί να στοιχειοθετήσει απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διαγραφή του/της. Ως παραβάσεις θεωρούνται και τα παραπτώματα της αντιγραφής ή της λογοκλοπής και γενικότερα κάθε παράβαση των διατάξεων περί πνευματικής ιδιοκτησίας από μεταπτυχιακό/κη φοιτητή/τρια κατά τη συγγραφή εργασιών στο πλαίσιο των μαθημάτων ή την εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

Οποιοδήποτε παράπτωμα ή παράβαση ακαδημαϊκής δεοντολογίας παραπέμπεται στη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. για κρίση και εισήγηση για αντιμετώπιση

του προβλήματος στη Συνέλευση του Τμήματος. Στις παραπάνω περιπτώσεις –και μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του/της επιβλέποντος/σας καθηγητή/τριας– η Συνέλευση του Τμήματος μπορεί να αποφασίσει τη διαγραφή του/της ή αφαίρεση του τίτλου εκ των υστέρων.

Άρθρο 13 **Μεταβατικές ρυθμίσεις**

Οι φοιτητές/τριες που έχουν ήδη εγγραφεί σε Π.Μ.Σ. κατά την έναρξη ισχύος του Ν.4485/2017, καθώς και οι φοιτητές που εγγράφονται και αρχίζουν τη φοίτηση το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 σε Π.Μ.Σ. ιδρυθέν έως τη δημοσίευση του Ν.4485/2017, συνεχίζουν και ολοκληρώνουν το πρόγραμμα, σύμφωνα με τις ισχύουσες, έως την έναρξη ισχύος του Ν.4485/2017, διατάξεις (άρθρο 85 παρ.2 του ν. 4485/2017).

Οποιοδήποτε θέμα προκύψει στο μέλλον που δεν καλύπτεται από την σχετική νομοθεσία ή τον παρόντα Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών, θα αντιμετωπιστεί με αποφάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος και της Συγκλήτου του Ιδρύματος με τροποποίηση του Κανονισμού και δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

4.

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ, ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ**

α) Ειδίκευση στην Προϊστορική Αρχαιολογία

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Σουλτάνα-Μαρία ΒΑΛΑΜΩΤΗ

ΑΠΡ 703 Από το κυνήγι και την τροφοσυλλογή στην παραγωγή της τροφής στον ελλαδικό χώρο – Αρχαιολογικά ζητήματα ‘μετάβασης’

Η σειρά των σεμιναρίων αφορά τη μελέτη του φαινομένου της μετάβασης από το κυνήγι και την τροφοσυλλογή στην παραγωγή της τροφής (γεωργία, κτηνοτροφία) και από τις τελευταίες φάσεις της Παλαιολιθικής-Μεσολιθικής στη Νεολιθική. Με άλλα λόγια στη σημαντική αλλαγή του τρόπου ζωής και οργάνωσης των κοινωνιών που θα οδηγήσει σε μια νέα ιστορική πραγματικότητα. Το θέμα θα περιλαμβάνει την αναζήτηση των αιτιών –κάθε είδους (περιβαλλοντική, κλιματική, οικονομική κλπ)– που θα αποτελέσει και τον πυρήνα της αρχαιολογικής συζήτησης και προβληματισμού. Ιδιαίτερη εμβάθυνση θα δοθεί στα αρχαιολογικά παραδείγματα τα οποία καταγράφουν τις διαφορετικές εκδοχές αυτής της μετάβασης από ένα τρόπο παραγωγής σ’ ένα άλλο, με ότι αυτό συνεπάγεται για την κοινωνική οργάνωση και την ιδεολογική έκφραση των κοινωνιών της περιόδου. Παράλληλα, το φαινόμενο της μετάβασης θα μελετηθεί από ιστορική και ανθρωπολογική άποψη και θα εξεταστούν οι τρόποι με τους οποίους η αρχαιολογική προβληματική αναζητά ευρύτερες συσχετίσεις. Τέλος, η κατανόηση των διαδικασιών μετάβασης που καταγράφονται στον ελλαδικό χώρο θα αναζητηθεί μέσα από την τεκμηρίωση που προσφέρει κάθε είδους αρχαιολογικών δεδομένων (αρχαιοβοτανικά, αρχαιοζωολογικά, τεχνολογία κλπ).

Νίκος ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ

ΑΠΡ 701 Νησιωτική Αρχαιολογία – Μεθοδολογία και Προβληματική

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Σουλτάνα-Μαρία ΒΑΛΑΜΩΤΗ

ΑΠΡ 714 Η αρχαιολογία της διατροφής: θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις

Η έρευνα της προϊστορικής διατροφής έχει αποκτήσει σημαντικό ρόλο τα τελευταία χρόνια. Έχοντας ως αφετηρία τη ρήση του Andrew Sherratt (1991) ότι οι άνθρωποι δεν καταναλώνουν είδη αλλά γεύματα, μια σειρά από συνέδρια, επιστημονικά άρθρα και βιβλία έχουν επικεντρωθεί σε τρόφιμα πολυτελείας (van der Veen, 2003), ειδικά πλαίσια κατανάλωσης όπως συλλογικά γεύματα με κρέας και αλκοόλ (Jones, 2007; Wright, 2004; Miracle and Milner, 2002) ή στις ποικίλες κοινωνικές, οικονομικές και συμβολικές διαστάσεις της τροφής στις ανθρώπινες κοινωνίες (Gosden and Hather, 1999). Ερευνητικά προγράμματα έχουν εξετάσει το ζήτημα της 'παγκοσμιοποίησης' στα προϊστορικά τρόφιμα (Martin Jones et al., 2011), την κατανάλωση ειδικών τροφίμων όπως τα γαλακτοκομικά προϊόντα (Craig et al., 2005; Evershed et al., 2008). Παράλληλα, μια ποικιλία μεθόδων και προσεγγίσεων σε διαφορετικές περιοχές και εποχές αφορούν την έρευνα της διατροφής με τη χρήση αναλυτικών εργαλείων όπως οι χημικές αναλύσεις, οι ισοτοπικές αναλύσεις, συχνά συνοδευόμενες από πειραματικές και εθνογραφικές προσεγγίσεις (Anderson et al., 2013, Capparelli et al., 2011; Chevalier et al., 2014; Parker-Pearson, 2003; Renard and Mee, 2007; Tzedakis et al., 2008; Voutsaki and Valamoti, 2013).

Το μάθημα εξετάζει το ρόλο της διατροφής σε ποικίλες πτυχές της ανθρώπινης ζωής κατά την προϊστορική περίοδο, από τις παλαιολιθικές κοινωνίες των κυνηγών/τροφοσυλλεκτών μέχρι τις ιεραρχημένες κοινωνίες της Εποχής του Χαλκού με παραδείγματα από διάφορα μέρη του κόσμου.

Σεβαστή ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

ΑΠΡ 715 Ταφική Αρχαιολογία: η διαχείριση του θανάτου στο προϊστορικό Αιγαίο

Στο σεμινάριο αυτό θα συζητηθούν ζητήματα που σχετίζονται με τη διαχείριση του θανάτου, όπως αυτά αποτυπώνονται μέσα από τις ταφικές πρακτικές από τη Νεολιθική περίοδο μέχρι την Πρώιμη εποχή του Σιδήρου στον ευρύτερο χώρο του Αιγαίου. Η παραπάνω θεματική θα αναπτυχθεί μέσα στο πλαίσιο της σύγχρονης θεωρητικής προσέγγισης της ταφικής αρχαιολογίας και της τελετουργίας του θανάτου με την παράλληλη εξέταση σύγχρονων εθνογραφικών παραλλήλων.

Διαφορετικές όψεις που θα εξεταστούν σε σχέση με τα παραπάνω αφορούν τόσο στη μεταχείριση των νεκρών (π.χ. πρωτογενών έναντι δευτερογενών ταφών, ατομικών έναντι συλλογικών ταφών, ενταφιασμού έναντι καύσης) όσο και των στοιχείων του υλικού πολιτισμού (π.χ. αρχιτεκτονικοί ταφικοί τύποι και κτερίσματα), το τελετουργικό τοπίο και τη μνήμη, την κοινωνική θέση, τις κοινωνικές ταυτότητες και τις σχέσεις ιεραρχίας και εξουσίας, όπως αποτυπώνονται στο ταφικό πεδίο. Παράλληλα, θα συζητηθούν και χαρακτηριστικά που αφορούν τη βιολογική υπόσταση των νεκρών όπως το φύλο και η ηλικία σε σχέση με στοιχεία του υλικού πολιτισμού με τον τρόπο που αυτά αποδίδονται κατά τη διαδικασία της ταφής.

β) Ειδίκευση στην Κλασική Αρχαιολογία

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Εμμανουήλ ΒΟΥΤΥΡΑΣ

ΑΚΛ 705 Ενεπίγραφα μνημεία

Στους δημόσιους χώρους των αρχαίων ελληνικών πόλεων (ιερά, αγορές, θέατρα και γυμνάσια) καθώς και στα μεγάλα πανελλήνια ιερά ήταν στημένοι πολυάριθμοι ανδριάντες, κυρίως χάλκινοι αλλά και μαρμαρίνοι, προς τιμήν επιφανών πολιτών ή ξένων ευεργετών. Ελάχιστοι από τους ανδριάντες αυτούς σώζονται, έστω και αποσπασματικά, έχουν διατηρηθεί όμως σε πολλές περιπτώσεις ενεπίγραφες οι βάσεις τους. Οι επιγραφές στις βάσεις των ανδριάντων μας παρέχουν, ανάλογα με την περίπτωση, πληροφορίες για το εικονιζόμενο πρόσωπο, τον λόγο της ίδρυσής τους, αλλά και για την ιστορία και κοινωνία της εποχής τους. Η μελέτη των ενεπίγραφων βάσεων ανδριάντων προϋποθέτει εξοικείωση με την ανάγνωση και την έκδοση των αρχαίων ελληνικών επιγραφών, αλλά και γνώση της αρχαίας ελληνικής γλυπτικής και της κοινωνικής και πολιτικής εξέλιξης των αρχαίων ελληνικών πόλεων.

Στη διάρκεια του μαθήματος θα γίνει αναλυτική παρουσίαση του τρόπου μελέτης των βάσεων και των στοιχείων που μπορούμε να αντλήσουμε από τα εξωτερικά χαρακτηριστικά τους και τις επιγραφές τους για τη μορφή και τη σημασία των ανδριάντων που ήταν στημένοι επάνω τους. Οι φοιτητές θα αναλάβουν να παρουσιάσουν και να ερμηνεύσουν συγκεκριμένες ενεπίγραφες βάσεις τιμητικών ανδριάντων.

ΑΚΛ 709 Εικονογραφία και εικονολογία

Το σεμινάριο επικεντρώνεται στην ερμηνευτική προσέγγιση των “εικόνων” σε αντικείμενα και μνημεία διαφόρων περιόδων (γεωμετρική, αρχαϊκή, κλασική, ελληνοιστική, ρωμαϊκή εποχή). Η ερμηνεία των εικονιστικών παραστάσεων σε διάφορες κατηγορίες αντικειμένων, κτισμάτων και εικαστικών δημιουργιών είναι από τα συχνότερα πεδία της αρχαιολογικής έρευνας ήδη από τον 19ο αιώνα. Οι περισσότερες θεωρητικές προσεγγίσεις, που υιοθετήθηκαν κατά καιρούς από τους αρχαιολόγους επηρέασαν αναλόγως την ερμηνευτική των αρχαίων “εικόνων” (π.χ. ιστορική-τυπολογική στο α΄ μισό 20ού αιώνα, κοινωνικο-ιστορική και πολιτική κυρίως στις δεκαετίες 1960-1970, σημειολογική-δομιστική και ανθρωπολογική-μεταδομιστική στο β΄ μισό 20ού αιώνα). Ιδιαίτερη επίδραση άσκησαν οι εικονογραφικές και εικονολογικές απόψεις του Erwin Panofsky με την εφαρμογή ενός τριπλού ερμηνευτικού σχήματος σχετικά με την ερμηνεία έργων της νεότερης τέχνης, τις οποίες ενστερνίστηκαν πολλοί μελετητές των παραστάσεων στην αρχαία τέχνη.

Οι εικονιστικές παραστάσεις αποτελούνται από επιμέρους εικονογραφικές μονάδες (μορφές, αντικείμενα) με διαφορετική ταυτότητα και βαρύτητα. Η εικονογραφική ανάγνωση είναι αναλυτική και περιγραφική, ενώ η εικονολογική είναι συνθετική και ερμηνευτική. Εκτός από τη γενικά αποδεκτή αντίληψη ότι οι αρχαίες “εικόνες” δεν είναι φωτογραφικά ντοκουμέντα, η οποιαδήποτε προσπάθεια ερμηνευτικών αναγνώσεων δεν είναι αυτοσκοπός, αλλά βασική προϋπόθεση για τη συνολική και βαθύτερη κατανόηση του παρελθόντος και του υλικού πολιτισμού του.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Ελένη ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ

ΑΚΛ 704 Ρωμαϊκή περίοδος

Θα δοθεί έμφαση στην εξέταση των διαφόρων κατηγοριών γλυπτικής που απαντούν στον ελλαδικό χώρο στην περίοδο της ρωμαιοκρατίας και κυρίως στην περίοδο της ακμής της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Θα συζητηθεί το πολύπλοκο ζήτημα του «εκρωμαϊσμού», που παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, με στόχο να διερευνηθεί σε ποιο βαθμό και με ποιον τρόπο συνδυάζεται η παράδοση με τα νέα στοιχεία που βαθμιαία υιοθετούνται από τη Δύση.

Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές αναμένεται να μελετήσουν

βασικές κατηγορίες της γλυπτικής στη ρωμαϊκή Ελλάδα, να ευαισθητοποιηθούν σε μεθοδολογικά και πρακτικά ζητήματα που μπορεί να προκύψουν από την εμπλοκή του ερευνητή στο πεδίο που μελετά και να εξασκηθούν στην προφορική και γραπτή παρουσίαση εργασιών και στον σχολιασμό και την κριτική ανάλυση σχετικών άρθρων και μελετών. Απώτερος στόχος είναι να προσφερθούν μέσω του μαθήματος αυτού εξειδικευμένες γνώσεις για τη γλυπτική της ρωμαϊκής περιόδου στον ελλαδικό χώρο.

Παναγιώτης ΤΣΕΛΕΚΑΣ

ΑΚΛ 706 Νομισματική. Ο ελληνιστικός κόσμος και η Ρώμη

Η Νομισματική, η μελέτη των νομισμάτων και των νομισματομορφών αντικειμένων, αποτελεί ένα σημαντικό κλάδο των ανθρωπιστικών επιστημών και ουσιαστικό εργαλείο για τη διερεύνηση αρχαιολογικών και ιστορικών ζητημάτων. Τα νομίσματα λόγω των πλεονεκτημάτων που παρουσιάζουν συγκριτικά με άλλα τεχνουργήματα του παρελθόντος –εκδίδονται από επίσημες αρχές, παράγονται σε μεγάλες ποσότητες, κατασκευάζονται από υλικό με αντοχή στο χρόνο, φέρουν παραστάσεις και επιγραφές– παρέχουν ένα πλούτο πληροφοριών για τη μελέτη και ερμηνεία της οικονομίας, της κοινωνίας, της ιδεολογίας, της θρησκείας και της τέχνης της εποχής τους. Το μάθημα παρουσιάζει την εξέλιξη της συγκεκριμένης επιστήμης από την Αναγέννηση έως την ψηφιακή εποχή. Αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητριών και των φοιτητών με τη μεθοδολογία της Νομισματικής μέσω ασκήσεων ταύτισης, περιγραφής και καταγραφής αρχαίων νομισμάτων καθώς και με τη λειτουργία των νομισμάτων ως αρχαιολογικού υλικού και σημαντικού εργαλείου για τη χρονολόγηση αρχαιολογικών θέσεων και στρωμάτων. Επιπλέον, εξετάζει διάφορα ζητήματα που αφορούν τη νομισματική παραγωγή, εικονογραφία και κυκλοφορία στον αρχαίο κόσμο κατά τους ελληνιστικούς και ρεπουμπλικανικούς χρόνους.

Ειδίκευση στη Βυζαντινή Αρχαιολογία

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Μελίνα ΠΑΪΣΙΔΟΥ

ABY 701 Ειδικά θέματα Βυζαντινής Αρχαιολογίας Ι

Πασχάλης ΑΝΔΡΟΥΔΗΣ

ABY 712 Ισλαμική Τέχνη και Αρχιτεκτονική στον χώρο της Εγγύς Ανατολής και Μικράς Ασίας (11^{ος} – 15^{ος} αι.)

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Ναταλία ΠΟΥΛΟΥ

ABY 707 Οργάνωση και χρήση του χώρου στο Βυζάντιο ΙΙΙ

Το μάθημα αποτελεί εμβάθυνση σε ζητήματα οργάνωσης του χώρου, και επικοινωνίας μεταξύ των νησιών του Αιγαίου, τόσο μεταξύ τους όσο και με τις μεγάλες πόλεις της Μεσογείου και βέβαια την Κωνσταντινούπολη.

Η βυζαντινή περίοδος, από τα τέλη του 6ου /αρχές του 7ου έως και τον 9ο αιώνα, έχει πλέον καθιερωθεί να αποκαλείται από την ιστορική και αρχαιολογική έρευνα μεταβατική (transitional). Την περίοδο αυτή οι ειδικοί παλαιότερα ονόμαζαν «Σκοτεινούς Χρόνους» εξαιτίας ακριβώς της έλλειψης ιστορικών και αρχαιολογικών δεδομένων, επαρκών ώστε να ερμηνευθούν φαινόμενα, τα οποία παρατηρούνται για πρώτη φορά ή άλλα, τα οποία διαφοροποιημένα συνεχίζουν να παίζουν σημαντικό ρόλο στην διαμόρφωση των κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών της εποχής.

Η αρχαιολογική έρευνα των τελευταίων τριάντα, περίπου, ετών όχι μόνο προσέφερε και συνεχίζει να προσφέρει σημαντικότερο νέο υλικό αλλά, κυρίως, εξελισσόμενη μεθοδολογικά αναγιγνώσκει και ερμηνεύει με διαφορετικό τρόπο τα νέα αλλά και τα παλαιότερα ευρήματα. Η πληροφόρηση λοιπόν αυτή, που προέρχεται από την ανασκαφική έρευνα, είναι καθοριστική για τον χαρακτηρισμό της εποχής ως μεταβατικής. Διαπιστώνουμε ότι πρόκειται στην ουσία όχι για μια περίοδο παρακμής και εγκατάλειψης, όπως παλαιότερα θεωρείτο, αλλά για μια εποχή μετασχηματισμού και μετάβασης από την Ύστερη Αρχαιότητα στους Μέσους Βυζαντινούς χρόνους. Στο συμπέρασμα, όμως αυτό καταλήγουν όλο και συχνότερα και οι ιστορικοί, που ασχολούνται με την περίοδο. Η συνεργασία επομένως αρχαιολόγων και ιστορικών κρίνεται αναγκαία για την πληρέστερη ερμηνεία των διαφορετικών φαινομένων της εποχής. Στο πλαίσιο αυτό θα εξεταστεί ο υλικός πολιτισμός της περιόδου και θα αναζητηθούν στοιχεία που αναδεικνύουν ζητήματα που έχουν σχέση με τα εμπορικά δίκτυα, την αγροτική παραγωγή και τον ρόλο των κρατικών αξιωματούχων. Η έρευνα θα επεκταθεί και στους πρώτους αιώνες της μεσοβυζαντινής περιόδου (β' μισό 9ου, 10ου αιώνας).

Αθανάσιος ΣΕΜΟΓΛΟΥ**ABY 708 Διάκοσμος και θεματική του στα Βυζαντινά μνημεία Ι**

Στο μάθημα θα εξετασθούν εικονογραφικά προγράμματα βυζαντινών και μεταβυζαντινών ναών, προκειμένου οι φοιτητές να εξοικειωθούν με θέματα ορολογίας, να μπορούν να κάνουν δεισδυτική ανάγνωση των διακοσμητικών προγραμμάτων και της οργάνωσής τους και να αποκτήσουν μια καλή εικόνα της διεθνούς βιβλιογραφίας. Κυρίως το μάθημα θα έχει τον χαρακτήρα ασκήσεων που θα αποσκοπούν να οδηγήσουν τους φοιτητές στη διατύπωση και τον έλεγχο έγκυρων υποθέσεων με λογικά βήματα και τη χρήση μιας συνεκτικής επιστημονικής μεθοδολογία. Η εξέταση θα γίνει με προφορικές και γραπτές ασκήσεις καθώς και με μικρής έκτασης εργασίες (παρουσιάσεις άρθρων).

5.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Κανονισμός Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΦΕΚ Β' 1430/ 26-4-2018)

Άρθρο 1.

Γενικές Αρχές

Οι Διδακτορικές Σπουδές του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΑΠΘ αποσκοπούν στην προαγωγή της γνώσης και της πρωτότυπης επιστημονικής έρευνας και οδηγούν στην απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος.

Το Διδακτορικό Δίπλωμα αποτελεί ακαδημαϊκό τίτλο, ο οποίος πιστοποιεί την εκπόνηση πρωτότυπης επιστημονικής έρευνας και την ουσιαστική συνεισφορά του/της κατόχου του στην εξέλιξη της επιστήμης και της γνώσης στον αντίστοιχο επιστημονικό κλάδο.

Στον παρόντα Κανονισμό αποτυπώνονται η δομή και οι κανόνες λειτουργίας του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, όπως αυτός καταρτίστηκε με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος (συνεδρίαση με αριθμ. 376/15.12.2017).

Άρθρο 2.

Νομικό και Θεσμικό πλαίσιο

Το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Α.Π.Θ. οργανώνεται και λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του κεφαλαίου ΣΤ του ν. 4485/2017 (ΦΕΚ.114/4-8-17, τ. Α') και των εν ισχύει ευρισκομένων διατάξεων και αποφάσεων.

Άρθρο 3.

Δικαίωμα Υποβολής Αίτησης

Δικαίωμα υποβολής αίτησης για εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής στο Τμήμα έχουν όσοι/ες πληρούν τις κάτωθι προϋποθέσεις:

- Είναι πτυχιούχοι Α.Ε.Ι. (Πανεπιστημίου ή ΤΕΙ) της ημεδαπής ή αναγνωρισμένου ως ισότιμου ιδρύματος της αλλοδαπής.
- Είναι κάτοχοι Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Α.Ε.Ι. (στο εξής: Δ.Μ.Σ.) της ημεδαπής ή αναγνωρισμένου ως ισότιμου ιδρύματος της αλλοδαπής ή είναι κάτοχοι ενιαίου και αδιάσπαστου τίτλου σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου κατά το άρθρο 46 του ν. 4485/2017.
- Έχουν βαθμό ΔΜΣ από οκτώ και άνω ή ισότιμο βαθμό βάσει των κριτηρίων του ΔΟΑΤΑΠ.
- Έχουν πιστοποιημένη γνώση τουλάχιστον δύο ξένων γλωσσών, επιπέδου
-

Γ2 σε μία εκ των τεσσάρων ευρωπαϊκών γλωσσών (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά,

- Ιταλικά) και Β2 σε μία γλώσσα συναφή με το προς πραγμάτευση γνωστικό αντικείμενο. Το Επίπεδο γλωσσομάθειας της ξένης γλώσσας αποδεικνύεται από με τους εξής τρόπους: α) Κρατικό Πιστοποιητικό του ν. 2740/1999 όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 19 του άρθρου 13 του ν. 3149/2003, β) Με πτυχίο Ξένης Γλώσσας και Φιλολογίας ή Πτυχίο Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας της ημεδαπής ή αντίστοιχο και ισότιμο σχολών της αλλοδαπής, γ) Με Πτυχίο, προπτυχιακό ή μεταπτυχιακό δίπλωμα ή διδακτορικό δίπλωμα οποιουδήποτε αναγνωρισμένου ιδρύματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της αλλοδαπής, δ) Με Απολυτήριο τίτλο ισότιμο των ελληνικών σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, εφόσον έχουν αποκτηθεί μετά από κανονική φοίτηση τουλάχιστον έξι ετών στην αλλοδαπή.

Η άδεια επάρκειας διδασκαλίας ξένης γλώσσας δεν αποδεικνύει τη γνώση ξένης γλώσσας (π.δ. 347/2003). Οι υποψήφιοι που είναι κάτοχοι της σχετικής άδειας πρέπει να προσκομίσουν επικυρωμένο αντίγραφο και ακριβή μετάφραση του τίτλου σπουδών βάσει του οποίου εκδόθηκε η άδεια επάρκειας διδασκαλίας ξένης γλώσσας.

Άρθρο 4.

Χρονική διάρκεια

Η χρονική διάρκεια για την απόκτηση του Διδακτορικού Διπλώματος είναι τουλάχιστον τρία (3) πλήρη ημερολογιακά έτη από την ημερομηνία ορισμού της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής.

Ο μέγιστος χρόνος εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής ορίζεται στα πέντε (5) πλήρη ημερολογιακά έτη από την ημερομηνία ορισμού της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής. Ο παραπάνω χρόνος δύναται να παραταθεί για ένα επιπλέον έτος, μετά από αίτηση του/της υποψηφίου/ας και τεκμηριωμένη απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Ο/η υποψήφιος/α διδάκτορας μπορεί να αιτηθεί αναστολή ενός (1) πλήρους ημερολογιακού έτους για λόγους στράτευσης, κήσης και σοβαρούς λόγους υγείας με αίτησή του/της, η οποία συνοδεύεται από ομόφωνη εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και προσκόμιση των απαραίτητων δικαιολογητικών. Η αίτηση εγκρίνεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Κατά τη διάρκεια της αναστολής αίρεται η ιδιότητά του/της υποψ. διδάκτορα και τα εξ αυτής απορρέοντα δικαιώματα. Ο χρόνος της αναστολής δεν προσμετράται στον μέγιστο συνολικό χρόνο εκπόνησης της Διδακτορικής Διατριβής.

Αλλαγή τίτλου ή εξειδίκευση τίτλου μπορεί να πραγματοποιηθεί μετά από τεκμηριωμένη εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και έγκριση της Συνέλευσης του Τμήματος εντός των τριών πρώτων ετών από τον

ορισμό της Επιτροπής. Αλλαγή θέματος στην υπό εκπόνηση Διδακτορική Διατριβή μπορεί να πραγματοποιηθεί μετά από τεκμηριωμένη εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και έγκριση της Συνέλευσης του Τμήματος. Στην περίπτωση κατά την οποία η αλλαγή θέματος οδηγεί σε νέο επιστημονικό πεδίο, ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 7 του παρόντος Κανονισμού.

Άρθρο 5.

Δικαιώματα / Παροχές και Υποχρεώσεις Υποψηφίων Διδασκόντων

1. Δικαιώματα / Παροχές

Οι Διδακτορικές Σπουδές προσφέρονται δωρεάν.

Οι υποψήφιοι/ες διδάκτορες για πέντε (5) έτη από την ημερομηνία ορισμού της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής διατηρούν πλήρη τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους φοιτητές/ριες του Β΄ κύκλου σπουδών. Ενδεικτικά αναφέρονται: τεχνολογική και οικονομική υποστήριξη, βραβεία, υποτροφίες, φοιτητική μέριμνα, εκπροσώπηση σε συλλογικά Όργανα, μετάβαση για ένα χρονικό διάστημα σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού μέσω του Προγράμματος Erasmus κ.ά.

Επιπλέον, οι υποψήφιοι/ες διδάκτορες διατηρούν δικαιώματα πρόσβασης, δανεισμού και χρήσης των ηλεκτρονικών υπηρεσιών των πανεπιστημιακών βιβλιοθηκών μέχρι και πέντε (5) έτη μετά την απονομή του Διδακτορικού Διπλώματος.

2. Υποχρεώσεις

Ο/Η υποψήφιος/α διδάκτορας έχει υποχρέωση ανανέωσης της εγγραφής του/της κάθε ακαδημαϊκό έτος με αίτηση που καταθέτει στη Γραμματεία του Τμήματος.

Άρθρο 6.

Συμμετοχή Υποψηφίων Διδασκόντων στην εκπαιδευτική διαδικασία

Με απόφαση Συνέλευσης του Τμήματος (άρθρο 9 παρ. 3 εδάφιο ε΄ του ν. 3685/2008 που παραμένει σε ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 88 περ. α΄ του ν. 4485/2017) και κοινή απόφαση των Υπουργών Παιδείας και Οικονομικών μπορεί να ανατίθεται σε υποψήφιους/ες διδάκτορες η επικουρία μελών ΔΕΠ του Τμήματος σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο με ωριαία αντιμισθία, η οποία επιβαρύνει τον τακτικό προϋπολογισμό του Ιδρύματος

Άρθρο 7

Διαδικασία Επιλογής Υποψηφίων Διδασκόντων

Το Τμήμα μπορεί να προκηρύσσει θέσεις υποψηφίων διδασκόντων τον μήνα Μάιο εκάστου έτους ύστερα από εισήγηση των Τομέων και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Οι θέσεις δημοσιοποιούνται διά του ημερησίου τύπου και αναρτώνται ηλεκτρονικά στον διαδικτυακό τόπο του Τμήματος. Οι

αιτήσεις με όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά θα κατατίθενται στη Γραμματεία του Τμήματος εντός του Β΄ δεκαπενθημέρου του Σεπτεμβρίου.

- Ο/Η ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ/Α

Ο/Η υποψήφιος/α υποβάλλει στις ημερομηνίες που προβλέπονται στον παρόντα Κανονισμό Διδακτορικών Σπουδών σχετική Αίτηση στη Γραμματεία του Τμήματος.

Στην αίτηση αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος, η γλώσσα συγγραφής –η οποία μπορεί κατά περίπτωση και ύστερα από απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος να είναι διάφορη της ελληνικής–, καθώς και ο/η προτεινόμενος/η ως επιβλέπων/ουσα της Διδακτορικής Διατριβής, ο/η οποίος/α ανήκει σε όσους/ες έχουν δικαίωμα επίβλεψης Διδακτορικής Διατριβής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 39 του ν.4485/2017 και στο άρθρο 8 του παρόντος Κανονισμού.

Η αίτηση συνοδεύεται από αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα του/της υποψηφίου/ας, διεξοδική και τεκμηριωμένη ερευνητικά και βιβλιογραφικά ερευνητική πρόταση καθώς επίσης και τα οριζόμενα στο άρθρο 3 του παρόντος κανονισμού δικαιολογητικά, τυχόν ερευνητική ή / και συγγραφική δραστηριότητα, καθώς και δύο συστατικές επιστολές.

- ΤΟ ΤΜΗΜΑ

Η Συνέλευση του Τμήματος, με βάση τη συνάφεια του ερευνητικού αντικειμένου των αιτήσεων που έχουν υποβληθεί, ορίζει ανά γνωστικό αντικείμενο και ειδικευση τριμελή επιτροπή από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος. Η κάθε Επιτροπή εξετάζει τις υποβληθείσες αιτήσεις και τα συνυποβαλλόμενα έγγραφα και καλεί σε συνέντευξη τον/ την υποψήφιο/α.

Κατόπιν, η κάθε Επιτροπή υποβάλλει στη Συνέλευση του Τμήματος εισήγηση με αναλυτικό υπόμνημα, στο οποίο αναγράφονται οι λόγοι για τους οποίους ο/η υποψήφιος/α πληροί ή δεν πληροί τις προϋποθέσεις προκειμένου να γίνει δεκτός/ή. Επίσης, προτείνει τον/την επιβλέποντα/ουσα, εφόσον αυτός/η δεν έχει προταθεί από τον/την υποψήφιο/α. Σε κάθε περίπτωση η τελική απόφαση ανάγεται στην αρμοδιότητα της Συνέλευσης του Τμήματος.

Η Συνέλευση του Τμήματος, συνεκτιμώντας το υπόμνημα της Επιτροπής, εγκρίνει ή απορρίπτει αιτιολογημένα την αίτηση του/της υποψηφίου/ας. Στην εγκριτική απόφαση της Συνέλευσης ορίζεται ο τίτλος και η γλώσσα συγγραφής της Διδακτορικής Διατριβής. Στην ίδια απόφαση, η Συνέλευση δύναται να καθορίσει ως προϋπόθεση για την εκπόνηση της Διδακτορικής Διατριβής του/της υποψηφίου την παράλληλη επιτυχή παρακολούθηση μαθήματος/ων ή άλλες συναφείς με την επιστημονική έρευνα υποχρεώσεις.

Άρθρο 8.**Επίβλεψη Διδακτορικής Διατριβής**

1. Δικαίωμα επίβλεψης Διδακτορικών Διατριβών έχουν τα μέλη Δ.Ε.Π. α΄ βαθμίδας, αναπληρωτή και επίκουρου του οικείου ή άλλου Α.Ε.Ι. ή ερευνητές Α΄, Β΄ ή Γ΄ βαθμίδας από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών.
2. Η Συνέλευση του Τμήματος αναθέτει στον/στην προτεινόμενο/η επιβλέποντα/ουσα, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 38 του ν. 4485/2017, την επίβλεψη της Διδακτορικής Διατριβής και ορίζει Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή, με αρμοδιότητα να πλαισιώνει και να υποστηρίζει την εκπόνηση και συγγραφή της.
3. Στην Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή μετέχουν ως μέλη ο/η επιβλέπων/ουσα και δύο ακόμη μέλη Δ.Ε.Π. α΄ βαθμίδας, αναπληρωτή και επίκουρου καθηγητή από το οικείο ή άλλο Α.Ε.Ι. ή καθηγητές αναγνωρισμένων ως ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, ή ερευνητές των βαθμίδων Α΄, Β΄ ή Γ΄ από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014, συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών ή από αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα ή ινστιτούτα της αλλοδαπής και έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με την υπό κρίση Διδακτορική Διατριβή. Ως μέλη της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής είναι δυνατόν να ορίζονται και μέλη Δ.Ε.Π. τα οποία είναι σε άδεια. Στην Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή μετέχει τουλάχιστον ένα (1) μέλος Δ.Ε.Π. από τις τρεις πρώτες βαθμίδες του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Κάθε μέλος ΔΕΠ του Τμήματος δεν δύναται να επιβλέπει περισσότερες από πέντε (5) Διδακτορικές Διατριβές. Οι περιπτώσεις συνεπίβλεψης Διδακτορικών Διατριβών δεν θα προσμετρώνται στο σύνολο.
4. Αν για οποιονδήποτε λόγο ο/η επιβλέπων/ουσα εκλείψει ή διαπιστωμένα αδυνατεί να τελέσει χρέη επιβλέποντος/ουσας για μεγάλο χρονικό διάστημα, η Συνέλευση του Τμήματος, εκτιμώντας τις περιστάσεις, αναθέτει σε άλλον/η την επίβλεψη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στις προηγούμενες παραγράφους, κατόπιν αίτησης του/της υποψήφιου/ας διδάκτορα και σύμφωνης γνώμης του/της νέου/ας προτεινόμενου/ης επιβλέποντος/ουσας. Σε διαφορετική περίπτωση, ένα από τα άλλα δύο (2) μέλη της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής αναλαμβάνουν χρέη επιβλέποντος/ουσας, ακόμη και καθ' υπέρβαση του μέγιστου αριθμού υποψήφιων διδασκόντων.
5. Αν ο/η αρχικός/η επιβλέπων/ουσα μετακινηθεί σε άλλο Α.Ε.Ι. ή Τμήμα Α.Ε.Ι. ή συνταξιοδοτηθεί, συνεχίζει να τελεί χρέη επιβλέποντος/ουσας των

Διδακτορικών Διατριβών που έχει αναλάβει και ο τίτλος απονέμεται από το Α.Ε.Ι., στο οποίο ανήκει το Τμήμα, όπου ξεκίνησε η εκπόνηση της Διδακτορικής Διατριβής

7. Η Γραμματεία του Τμήματος οφείλει να αναρτήσει στον διαδικτυακό τόπο, στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, το όνομα του/της Υποψήφιου/ας Διδάκτορα, τον τίτλο και σύντομη περίληψη της Διδακτορικής Διατριβής, το όνομα του/της επιβλέποντος/ουσας και των άλλων μελών της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής.

Άρθρο 9.

Εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής με Συνεπίβλεψη

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας είναι δυνατό να συνεργάζεται, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 43 του ν. 4485/2017, με Τμήματα ΑΕΙ της ημεδαπής, ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα του άρθρου 13Α του ν.4310/2014, συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών, για την εκπόνηση διατριβών με συνεπίβλεψη. Τα σχετικά με τη διαδικασία εκπόνησης, χορήγησης ενιαίου ή χωριστού τίτλου κ.α., προβλέπονται στο οικείο Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας που καταρτίζεται.

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας είναι δυνατό επίσης να συνεργάζεται με αναγνωρισμένα ως ομοταγή Ιδρύματα ή ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα της αλλοδαπής για την εκπόνηση διατριβών με συνεπίβλεψη. Τα σχετικά με τη διαδικασία εκπόνησης, χορήγησης ενιαίου ή χωριστού τίτλου κ.α., προβλέπονται στο οικείο Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας που καταρτίζεται σύμφωνα με όσα ορίζει η απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων με αριθμό 41931/Ζ1/13-3-2018 (ΦΕΚ 972/τ. Β΄/13-3-2018).

Άρθρο 10.

Διαδικασία Εκπόνησης

Ο/Η υποψήφιος/α διδάκτορας, τον μήνα Ιανουάριο εκάστου έτους παρουσιάζει ενώπιον της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής σε δημόσια δοκιμασία και υποβάλλει εγγράφως σε αυτή αναλυτικό υπόμνημα σχετικά με την πρόοδο της Διδακτορικής του/της Διατριβής και τη συμμετοχή του/της στις ακαδημαϊκές δραστηριότητες του Τομέα.

Αντίγραφο του υπομνήματος, καθώς και σχόλια επ' αυτού από τον/την επιβλέποντα/ουσα ή την Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή και των εκθέσεων προόδου, καταχωρούνται στον ατομικό φάκελο του/της υποψηφίου/ας διδάκτορα.

Άρθρο 11.**Αξιολόγηση Διδακτορικής Διατριβής**

Μετά την ολοκλήρωση εκπόνησης της Διδακτορικής Διατριβής ο/η υποψήφιος/α διδάκτορας υποβάλλει αίτηση στην Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή, διά της Γραμματείας, για δημόσια υποστήριξη και αξιολόγησή της. Η Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή, αποφασίζει την έγκριση ή την αιτιολογημένη απόρριψη της αίτησης. Εφόσον αυτή εγκριθεί, συντάσσει αναλυτική Εισηγητική Έκθεση εντός τριάντα ημερών. Στην Εισηγητική Έκθεση καταγράφεται η ολοκλήρωση της εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής και προτείνεται ο ορισμός Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής για τον/την υποψήφιο/α διδάκτορα. Εάν η Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή δεν εγκρίνει την αίτηση του/της υποψηφίου/ας διδάκτορα, του/της δίνει αναλυτικά επιστημονικές παρατηρήσεις - βελτιώσεις, καθώς και χρονοδιάγραμμα υλοποίησης εντός του ανωτάτου χρονικού ορίου που προβλέπεται στον παρόντα κανονισμό για την ολοκλήρωση διδακτορικής διατριβής.

Η Συνέλευση του Τμήματος, μετά την κατάθεση θετικής Εισηγητικής Έκθεσης της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, ορίζει Επταμελή Εξεταστική Επιτροπή για την αξιολόγηση της Διδακτορικής Διατριβής του/της υποψηφίου/ας διδάκτορα εντός του προβλεπόμενου από τον παρόντα κανονισμό ανωτάτου χρονικού ορίου. Σε αυτή μετέχουν τα μέλη της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και τέσσερα επιπλέον μέλη που πληρούν τα κριτήρια του άρθρου 39 παρ. 2 β' εδάφιο του ν. 4485/2017 και έχουν την ίδια ή συναφή ειδικότητα με το επιστημονικό πεδίο της Διδακτορικής Διατριβής. Τα τέσσερα τουλάχιστον από τα μέλη της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής θα πρέπει να προέρχονται από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Στην περίπτωση που δεν υφίσταται αυτή η δυνατότητα τότε μπορεί να προέρχονται από άλλα Τμήματα του ΑΠΘ ή άλλου ΑΕΙ, Ιδρύματος ή ερευνητικού κέντρου της ημεδαπής ή αλλοδαπής. Η Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή έχει δικαίωμα πρότασης των μελών της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής.

Προκειμένου να συγκροτηθεί η Επταμελής Εξεταστική Επιτροπή, τα αφυπηρετήσαντα μέλη της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής αντικαθίστανται από νέα μέλη που πληρούν τα κριτήρια του άρθρου 39 παρ. 2 β' εδάφιο του ν. 4485/2017. Τα αφυπηρετήσαντα μέλη δικαιούνται να παρευρεθούν στη διαδικασία δημόσιας παρουσίασης και αξιολόγησης με δικαίωμα λόγου, χωρίς όμως δικαίωμα ψήφου. Μέλη ΔΕΠ τα οποία βρίσκονται σε άδεια δύνανται να συμμετέχουν ως μέλη της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής.

Ο/η υποψήφιος/α διδάκτορας υποστηρίζει τη Διδακτορική Διατριβή του περίπου επί ημίωρο και ενώπιον της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής σε δημόσια προφορική δοκιμασία που γίνεται το μέγιστο εντός 60 ημερών μετά τον ορισμό της Επιτροπής. Η διαδικασία της δημόσιας υποστήριξης προϋποθέτει τη φυσική παρουσία τουλάχιστον των τεσσάρων (4) μελών της

Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής, ενώ τα λοιπά μέλη μπορούν να συμμετέχουν και μέσω τηλεδιάσκεψης. Πρόεδρος της εξεταστικής επιτροπής είναι το αρχαιότερο από τα μέλη της, εφόσον είναι καθηγητής πρώτης βαθμίδος του Τμήματος, αλλιώς το αρχαιότερο από τα μέλη αυτής της επιτροπής το οποίο ανήκει στα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος με εξαίρεση τον/την επιβλέποντα/επιβλέπουσα καθηγητή. Ο/Η υποψήφιος/α επίσης απαντά στις ερωτήσεις των μελών της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής και όσων μελών της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής έχουν τυχόν αφυπηρητήσει. Η όλη διαδικασία δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τις δυο (2) ώρες.

Στη συνέχεια ο/η υποψήφιος/α αποχωρεί και η Επταμελής Εξεταστική Επιτροπή συσκέπτεται και κρίνει τη διατριβή ως προς την ποιότητα, την πληρότητα, την πρωτότυπη σκέψη και την συμβολή της στην επιστήμη και με βάση αυτά τα κριτήρια διατυπώνει την τελική της κρίση και τη βαθμολογεί.

Η έγκριση και αξιολόγηση βεβαιώνεται με σχετικό Πρακτικό. Η Διδακτορική Διατριβή εγκρίνεται με πλειοψηφία τουλάχιστον πέντε (5) μελών της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής. Το Πρακτικό υπογράφεται από όλα τα συμμετέχοντα στη διαδικασία της αξιολόγησης της διατριβής μέλη της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής και διαβιβάζεται διά της Γραμματείας και ανακοινώνεται στη Συνέλευση του Τμήματος.

Η εγκριθείσα διδακτορική αξιολογείται με ένα από τους εξής χαρακτηρισμούς:

- Άριστα με διάκριση (σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις και μόνο με ομόφωνη απόφαση της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής)
- Άριστα
- Λίαν Καλώς
- Καλώς

Για την ολοκλήρωση της διαδικασίας αναγόρευσης, καθώς και τη δυνατότητα χορήγησης των σχετικών βεβαιώσεων ο/η υποψήφιος/α διδάκτορας οφείλει να προσκομίσει στη Γραμματεία του Τμήματος βεβαίωση του/της επιβλέποντος/ουσας ότι συμπεριέλαβε στο τελικό κείμενο της εγκριθείσας διδακτορικής διατριβής το σύνολο των διορθώσεων-παρατηρήσεων που του υποδείχθηκαν από την Επταμελή Εξεταστική Επιτροπή κατά τη δημόσια προφορική δοκιμασία.

Άρθρο 12.

Αναγόρευση και Καθομολόγηση Διδακτόρων

Η Συνέλευση αναγορεύει και καθομολογεί τον/την υποψήφιο/α διδάκτορα σε δημόσια Συνεδρίαση του Τμήματος, παρουσία του/της υποψήφιου/ας Διδάκτορα. Ο Πρόεδρος του Τμήματος θέτει υπόψη του Σώματος το Πρακτικό, που πιστοποιεί την επιτυχή ολοκλήρωση της διαδικασίας προφορικής παρουσίασης και αξιολόγησης της Διδακτορικής Διατριβής και ακολουθεί η αναγόρευση και καθομολόγηση του/της υποψηφίου/ας σε Διδάκτορα του

Τμήματος. Στη Συνεδρίαση παρίσταται ο/η Πρύτανης, ή ο/η Αντιπρύτανης/νις ενώ μπορεί να παρίσταται και ο/η Κοσμήτορας.

Η τελετή αναγόρευσης και καθομολόγησης, καθώς και ο τύπος του Διδακτορικού Διπλώματος του/της Διδάκτορος ακολουθεί τα Πρότυπα σχετικών αποφάσεων της Συγκλήτου ΑΠΘ.¹

Η τελετή διενεργείται τρεις (3) φορές ανά ακαδημαϊκό έτος.

Ο/Η υποψήφιος/α διδάκτορας πριν από την αναγόρευση και καθομολόγησή του/της από την Συνέλευση του Τμήματος μπορεί να αιτηθεί χορήγηση Βεβαίωσης Επιτυχούς Αποπεράτωσης.

Στον/στην Διδάκτορα χορηγείται Αντίγραφο Διδακτορικού Διπλώματος. Το Διδακτορικό Δίπλωμα (μεμβράνη), υπογράφεται από τον/την Πρύτανη, τον/την Πρόεδρο και τον/την Προϊστάμενο/η Γραμματείας του Τμήματος και φέρει τη σφραγίδα του ΑΠΘ.

Άρθρο 13.

Μορφή της Διδακτορικής Διατριβής και αριθμός αντιτύπων

Η Διδακτορική Διατριβή στη μορφή κατάθεσης είναι γραμμένη σε ηλεκτρονικό υπολογιστή με επιμέλεια και σε χαρτί 80 gr τουλάχιστον, με έντυπο εξώφυλλο και χαρτοβιβλιοδετημένη. Αν περιέχει εικόνες και σχέδια, αυτά πρέπει να είναι ευδιάκριτα και να δηλώνεται η προέλευση των εικόνων και των σχεδίων. Στο τέλος της Διδακτορικής Διατριβής πρέπει να υπάρχει επαρκής περίληψη σε ξένη γλώσσα. Η Διδακτορική Διατριβή δεν πρέπει να έχει κυκλοφορήσει πριν από την τελική της κρίση.

Στο εξώφυλλο της αναγράφεται το Πανεπιστήμιο, η Σχολή και το Τμήμα, ο Τομέας, το ονοματεπώνυμο του συγγραφέα, ο τίτλος της και οι λέξεις “Διδακτορική Διατριβή”. Στο εσώφυλλο: Ονοματεπώνυμο του συγγραφέα, τίτλος της., οι λέξεις “Διδακτορική Διατριβή” και η φράση “Υποβλήθηκε στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, οικείος Τομέας. Στο κάτω μέρος του εσώφυλλου γράφονται τα ονόματα των μελών της Τριμελούς Συμβουλευτικής και της Επταμελούς Εξεταστικής επιτροπής. Στην τέταρτη σελίδα γράφονται το ονοματεπώνυμο, το Πανεπιστήμιο, ο τίτλος της Διδακτορικής Διατριβής. Στο κάτω μέρος της τέταρτης σελίδας γράφεται η φράση: “Η έγκριση της παρούσης Διδακτορικής Διατριβής από το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Α.Π.Θ. δεν συνεπάγεται αποδοχή των απόψεων των συγγραφέων”(ν. 5343/1932 αρθρ. 202 παρ. 2).

Η Διδακτορική Διατριβή υποβάλλεται σε οκτώ (8) αντίτυπα με τη μορφή που ορίζει η προηγούμενη παράγραφος. Από αυτά επτά (7) διατίθενται στα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής και το ένα (1) στη Γραμματεία του Τμήματος. Αν η Διδακτορική Διατριβή εγκριθεί, ο υποψήφιος έχει υποχρέωση, προκειμένου να του απονεμηθεί ο τίτλος, να καταθέσει στη Γραμματεία του Τμήματος άλλα τρία (3) αντίτυπα της τελικής μορφής της Διδακτορικής Διατριβής σε ηλεκτρονική μορφή (PDF), τα οποία διανέμονται ως εξής:

1. Ένα (1) στην Κεντρική Βιβλιοθήκη – Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου.
2. Ένα (1) στο Σπουδαστήριο του οικείου Τομέα του Τμήματος.
3. Ένα (1) στο Κέντρο τεκμηρίωσης του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών.

Επίσης ταυτόχρονα με την κατάθεση των τριών αντιτύπων ο υποψήφιος υποχρεούται να καταθέσει περίληψη έκτασης 150 λέξεων στην ελληνική και Αγγλική γλώσσα στη Γραμματεία του Τμήματος προς δημοσίευση στον ιστότοπο του Τμήματος.

Πριν χορηγηθεί το Αντίγραφο Διδακτορικού Διπλώματος του Διδάκτορα, ο ενδιαφερόμενος πρέπει να συμπληρώσει ειδικό έντυπο του Κέντρου Τεκμηρίωσης (Κ.Τ.) του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (Ε.Ι.Ε.) με περίληψη της Διδακτορικής Διατριβής και επιστημονικά στοιχεία που αφορούν στο περιεχόμενό της και να αποστείλει τα έντυπα αυτά, καθώς και ένα αντίτυπο της Διδακτορικής Διατριβής στο Κ.Τ. του Ε.Ι.Ε. για την ενημέρωση του Εθνικού Αρχείου ελληνικών Διδακτορικών Διατριβών.

Άρθρο 14.

Λόγοι Διαγραφής

Η Συνέλευση του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας, μετά από εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, δύναται να αποφασίσει τη διαγραφή Υποψηφίου/ας Διδάκτορα η οποία συνεπάγεται και την αφαίρεση του θέματος και του τίτλου της Διδακτορικής Διατριβής.

Στην απόφαση τεκμηριώνονται οι λόγοι διαγραφής.

Λόγοι διαγραφής θεωρούνται: Η υπέρβαση του ανωτάτου προβλεπόμενου από τον παρόντα κανονισμό χρονικού ορίου, συμπεριλαμβανομένης της παρατάσεως.

Δύο τουλάχιστον συνεχόμενες αρνητικές εκθέσεις προόδου ή μη τήρηση των προβλεπόμενων από το άρθρο 10 του παρόντος κανονισμού υποχρεώσεων.

Ο/Η υποψήφιος/α διδάκτορας διαγράφεται αυτοδίκαια μετά από αίτησή του/της.

Άρθρο 15.

Λογοκλοπή/παράλειψη Αναφοράς σε χρησιμοποιηθείσα βιβλιογραφία

Ο/Η υποψήφιος/α Διδάκτορας καταθέτοντας την Διδακτορική Διατριβή υποχρεούται να αναφέρει αν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων. Η αντιγραφή θεωρείται σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Λογοκλοπή θεωρείται η αντιγραφή εργασίας άλλου συγγραφέα, καθώς και η χρησιμοποίηση εργασίας άλλου συγγραφέα, δημοσιευμένης ή όχι, χωρίς την δέουσα αναφορά. Η παράθεση οποιουδήποτε υλικού τεκμηρίωσης, ακόμη και από μελέτες του ίδιου του υποψηφίου, χωρίς σχετική αναφορά, μπορεί να στοιχειοθετήσει απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διαγραφή του ή αφαίρεση του τίτλου εκ των υστέρων.

Άρθρο 16.

Μεταβατικές διατάξεις

Όλοι/ες οι υποψήφιοι/ες διδάκτορες του Τμήματος μετά την έγκριση και δημοσίευση του παρόντος Κανονισμού Διδακτορικών Σπουδών, εντάσσονται στις διατάξεις του ν.4485/2017 και στον παρόντα Κανονισμό. Όσοι/ες υποψήφιοι/ες διδάκτορες του Τμήματος έχουν υπερβεί την ανώτατη διάρκεια εκπόνησης διδακτορικής διατριβής, δηλ. τα πέντε έτη και πλέον, υποχρεούνται στην ολοκλήρωσή της εντός διετίας.

Όλα τα επιμέρους ελάσσονα ζητήματα που ενδεχομένως ανακύπτουν κατά την εφαρμογή του παρόντος Κανονισμού, θα αντιμετωπίζονται με αποφάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος και έγκριση της Συγκλήτου του ΑΠΘ.

1. Απόφαση της Συγκλήτου (συνεδρίαση με αριθμό 2913/23-7-2015, έγγραφο με αριθμό 5288/ 4-11-2015) με θέμα: «Εξορθολογισμός της Γραμματειακής Υποστήριξης των Σχολών και Τμημάτων του ΑΠΘ».

6.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

**Άρθρο 1.
Γενικές Διατάξεις**

Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης παρέχει τη δυνατότητα διεξαγωγής Μεταδιδακτορικής Έρευνας (Μ.Ε.) σε επιστήμονες σε τομείς που εμπίπτουν στα ερευνητικά ενδιαφέροντα και στα γνωστικά αντικείμενα των Σχολών/Τμημάτων του.

Βασικοί στόχοι της εκπόνησης Μ.Ε. στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης είναι οι ακόλουθοι:

- Η επέκταση των αποτελεσμάτων της διδακτορικής διατριβής των ερευνητών/τριών σε νέες επιστημονικές κατευθύνσεις που ενδιαφέρουν το Τμήμα.
- Η ενίσχυση επιστημόνων ικανών να συμβάλλουν στην πρόοδο της επιστήμης, της έρευνας και των εφαρμογών της.
- Η ποιοτική και ποσοτική αναβάθμιση της επιστημονικής έρευνας.
- Η διάχυση των αποτελεσμάτων και η μεταφορά τεχνογνωσίας.
- Η ανάδειξη του ακαδημαϊκού κύρους και η διεθνής διάκριση του ερευνητικού έργου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

**Άρθρο 2.
Διαδικασία έγκρισης μεταδιδακτορικής έρευνας**

2.1. Δικαίωμα υποβολής αίτησης για διεξαγωγή Μ.Ε. έχουν οι κάτοχοι Διδακτορικού Διπλώματος από ΑΕΙ της ημεδαπής ή αναγνωρισμένου ισότιμου τίτλου σπουδών από ιδρύματα της αλλοδαπής, σε αντικείμενο συναφές με αυτό της προτεινόμενης μεταδιδακτορικής έρευνας.

2.2. Οι υποψήφιοι/ες οφείλουν να έχουν άριστη γνώση της γλώσσας στην οποία θα εκπονηθεί η μεταδιδακτορική έρευνα.

2.3. Το Τμήμα δέχεται κατά την διάρκεια όλου του έτους αιτήσεις από τους/τις ενδιαφερόμενους/ες ερευνητές/τριες, οι οποίες κατατίθενται στη Γραμματεία του Τμήματος. **(βλ. υπόδειγμα ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α)**.

Στην αίτηση αναγράφεται ο/η Καθηγητής/τρια του Τμήματος υπό την επίβλεψη του/της οποίου/ας επιθυμεί ο/η ενδιαφερόμενος/η να πραγματοποιήσει τη Μ.Ε., συνοδευόμενη από σχετική επιστολή αποδοχής επίβλεψης και επισυνάπτονται τα ακόλουθα απαραίτητα δικαιολογητικά:

- αντίγραφο πτυχίου ή διπλώματος ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής
- αντίγραφο Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδικότητας ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής (εφόσον υπάρχει)
- αντίγραφο Διδακτορικού Διπλώματος από ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής
- αναλυτικό Βιογραφικό Σημείωμα
- κατάλογο επιστημονικών εργασιών που έχουν εκπονηθεί/δημοσιευτεί
- δύο (2) συστατικές επιστολές, είτε από Καθηγητές/τριες ΑΕΙ, είτε από Ερευνητή των βαθμίδων Α', Β' ή Γ', κατόχου Διδακτορικού Διπλώματος, αναγνωρισμένου Ερευνητικού Κέντρου του εσωτερικού ή του εξωτερικού.
- πρόταση εκπόνησης Μ.Ε., σύμφωνα με το Υπόδειγμα που έχει καθιερώσει το Τμήμα **(βλ. υπόδειγμα ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β)**.

2.4. Η Γραμματεία του Τμήματος, στην οποία υποβάλλονται οι αιτήσεις με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κάθε υποψηφιότητας, πρωτοκολλεί τις αιτήσεις και αφού προβεί στον

απαραίτητο τυπικό έλεγχο πληρότητας των υποβαλλόμενων δικαιολογητικών, προωθεί την αίτηση προς τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύστασης (Γ.Σ.Ε.Σ.) του Τμήματος.

2.5. Η Γ.Σ.Ε.Σ. εξετάζει τη συνάφεια της ερευνητικής πρότασης με τα γνωστικά αντικείμενα που καλύπτει το Τμήμα, καθώς και τις ερευνητικές περιοχές που θεραπεύει ή επιθυμεί να θεραπεύσει. Η Πρόταση (**βλ. υπόδειγμα ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β**) που κατατίθεται αποτελεί και την εισήγηση του/της προτεινόμενου επιβλέποντος.

Εφόσον τεκμηριώνεται η σκοπιμότητα υλοποίησης της έρευνας εγκρίνεται η αίτηση διεξαγωγής Μ.Ε. από τη Γ.Σ.Ε.Σ. και προβαίνει ταυτόχρονα και στην έγκριση του επιβλέποντος μέλους.

Άρθρο 3.

Χρονική διάρκεια εκπόνησης μεταδιδακτορικής έρευνας

Η χρονική διάρκεια διεξαγωγής της Μ.Ε. δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 12 μηνών από την ημερομηνία απόφασης αποδοχής και έγκρισης από τη Γ.Σ.Ε.Σ. και πάντως όχι μεγαλύτερη από 36 μήνες. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις δύνανται οι μεταδιδάκτορες ερευνητές/τριες να αιτούνται παράταση, με σχετική τεκμηρίωση.

Άρθρο 4.

Παροχές στους/στις Μεταδιδάκτορες Ερευνητές/τριες

4.1. Οι μεταδιδάκτορες ερευνητές/τριες κατά την διάρκεια εκπόνησης της Μ.Ε. χρησιμοποιούν τον τίτλο και τα στοιχεία του Τμήματος με σεβασμό στη φήμη του Πανεπιστημίου και τους Κανόνες Δεοντολογίας.

4.2. Οι μεταδιδάκτορες ερευνητές/τριες έχουν πρόσβαση στα Εργαστήρια και στις Κλινικές του Τμήματος ή και άλλων Τμημάτων του ΑΠΘ και στον αντίστοιχο εξοπλισμό τους, στις βιβλιοθήκες του Ιδρύματος με δικαίωμα δανεισμού, καθώς και στις νησίδες Η/Υ.

4.3. Οι μεταδιδάκτορες ερευνητές/τριες δύνανται να αιτούνται χρηματοδότησης αναφορικά με δράσεις που προβλέπονται βάσει αποφάσεων του Τμήματος ή της Σχολής ή των αρμοδίων Οργάνων του Πανεπιστημίου.

Άρθρο 5.

Υποχρεώσεις Μεταδιδάκτορα Ερευνητή/τρια

5.1. Οι μεταδιδάκτορες ερευνητές/τριες οφείλουν να συντάσσουν έκθεση προόδου της Μ.Ε. τους σε συνεργασία με τον/την Επιβλέποντα/ουσα σε τακτά χρονικά διαστήματα, όπως ορίζει το Τμήμα, η οποία κατατίθεται στη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύστασης του Τμήματος προς ενημέρωση.

5.2. Οι μεταδιδάκτορες ερευνητές/τριες δύνανται να παρουσιάζουν την πρόοδο της Μ.Ε. τους σε σεμινάρια, διαλέξεις ή άλλες δράσεις που διοργανώνονται από το Τμήμα με ευθύνη του επιβλέποντος μέλους, με απώτερο στόχο την αναγνώριση της Μ.Ε. μέσω δημοσιεύσεων σε περιοδικά με σύστημα κριτών, όπου αυτό είναι εφικτό ή με άλλο δόκιμο τρόπο.

5.3. Οι μεταδιδάκτορες ερευνητές/τριες είναι υποχρεωμένοι/ες να αναφέρουν το Τμήμα, υπό την «ακαδημαϊκή στέγη» του οποίου εκπονούν την Μ.Ε. (academic affiliation), σε κάθε δημοσίευσή τους.

5.4. Οι μεταδιδάκτορες ερευνητές/τριες οφείλουν να συμπεριφέρονται όπως αρμόζει σε μέλη της Ακαδημαϊκής Κοινότητας και να τηρούν και να σέβονται τον Εσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας του Ιδρύματος.

Άρθρο 6.

Περάτωση Μεταδιδακτορικής Έρευνας

6.1. Οι μεταδιδάκτορες ερευνητές/τριες, σε συνεργασία με τον/την Επιβλέποντα/ουσα συντάσσουν και υποβάλλουν στη Γ.Σ.Ε.Σ. την Έκθεση Περάτωσης Μεταδιδακτορικής Έρευνας σύμφωνα με το υπόδειγμα που έχει θεσπίσει το Τμήμα (**βλ. υπόδειγμα ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ**).

6.2. Κατόπιν υποχρεούνται να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα της Μ.Ε. δημοσίως σε ημερομηνία και χώρο που θα ορίσει η Γραμματεία του Τμήματος, ενώ ταυτόχρονα υποχρεούνται να παρουσιάσουν τουλάχιστον μια έγκυρο επιστημονικό περιοδικό ή έστω να καταθέσουν την επιστολή αποδοχής για δημοσίευση (letter of acceptance).

6.3. Μετά την ολοκλήρωση της έρευνας χορηγείται Βεβαίωση διεξαγωγής Μεταδιδακτορικής Έρευνας στην οποία αναφέρεται το Ίδρυμα, το Τμήμα, το ονοματεπώνυμο του/της ερευνητή/τριας, το όνομα πατρός, ο τόπος καταγωγής του/της ερευνητή/τριας, το γνωστικό αντικείμενο της έρευνας, καθώς και ο χρόνος διεξαγωγής της και το ονοματεπώνυμο και η ιδιότητα του/της Επιβλέποντα/ουσας. Η βεβαίωση υπογράφεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος. Η Βεβαίωση σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί τίτλο σπουδών.

Άρθρο 7.

Διαγραφή Μεταδιδάκτορα Ερευνητή/τρια

Είναι δυνατή η διαγραφή μεταδιδάκτορα ερευνητή/τριας με απόφαση Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύστασης του Τμήματος για τους ακόλουθους λόγους, μεταξύ άλλων:

- Μη τήρηση των υποχρεώσεών τους, όπως αυτές αναγράφονται στο άρθρο 5 του παρόντος Κανονισμού.
- Χρήση ιδεών, μεθόδων και αποτελεσμάτων ή αντιγραφή μέρους εργασιών άλλων επιστημόνων χωρίς αναφορά σε αυτούς.
- Συμπεριφορές του/της μεταδιδάκτορα ερευνητή/τριας που εκθέτουν και ζημιώνουν το Πανεπιστήμιο ή το Τμήμα στο οποίο φιλοξενείται.
- Υποβολή αίτησης διαγραφής από τον/την ίδιο/ίδια τον/την μεταδιδάκτορα ερευνητή/τρια.

Άρθρο 8.

Μεταβατικές Διατάξεις

Όσοι μεταδιδακτορικοί ερευνητές έχουν εγκριθεί από τα Τμήματα του Πανεπιστημίου συνεχίζουν την έρευνά τους υπό τις διατάξεις του παρόντος Κανονισμού.

Άρθρο 9.

Έναρξη Ισχύος

Η ισχύς της παρούσας απόφασης αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

A. Υπόδειγμα Αίτησης Εκπόνησης Μεταδιδακτορικής Έρευνας

B. Υπόδειγμα Πρότασης Εκπόνησης Μεταδιδακτορικής Έρευνας

Γ. Υπόδειγμα Εντύπου Έκθεσης Περάτωσης Μεταδιδακτορικής Έρευνας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Υπόδειγμα Αίτησης Εκπόνησης Μεταδιδακτορικής Έρευνας

Προς
Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Τμήμα: _____

ΑΙΤΗΣΗ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

1. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Όνοματεπώνυμο Υποψηφίου/ας:.....
Όνομα πατρός:.....
Διεύθυνση κατοικίας:.....
Ταχ. Κώδικας:.....
Τηλ. επικοινωνίας:.....
E-mail:.....
Αριθμ. Αστυν. Ταυτότητας:..... Εκδ. Αρχή:.....
Ημερομηνία Γέννησης:.....

2. ΤΙΤΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

ΑΕΙ ή ΤΕΙ	ΤΜΗΜΑ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΠΤΥΧΙΟΥ	ΒΑΘΜΟΣ ΠΤΥΧΙΟΥ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

ΑΕΙ ή ΤΕΙ	ΤΜΗΜΑ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΠΤΥΧΙΟΥ	ΒΑΘΜΟΣ ΠΤΥΧΙΟΥ

3. ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ / ΥΠΟΤΡΟΦΙΣ

4. ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ, ΠΤΥΧΙΑΚΕΣ, ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ και ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

ΕΙΔΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΤΙΤΛΟΣ	ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ	ΒΑΘΜΟΣ

5. ΑΛΛΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

6. ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

ΓΛΩΣΣΑ	ΔΙΠΛΩΜΑ ή ΕΠΙΠΕΔΟ ΓΝΩΣΗΣ

7. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ/ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Συνημμένα δικαιολογητικά:

- Αντίγραφο πτυχίου ή διπλώματος ΑΕΙ του εσωτερικού ή ισότιμου τίτλου σπουδών του εξωτερικού
- Αντίγραφο Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης ΑΕΙ του εσωτερικού ή ισότιμου τίτλου σπουδών του εξωτερικού
- Αντίγραφο Διδακτορικού Διπλώματος από ΑΕΙ του εσωτερικού ή ισότιμου τίτλου σπουδών του εξωτερικού
- Αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα
- Συστατικές επιστολές από μέλος ΔΕΠ ή από Ερευνητή των βαθμίδων Α', Β' ή Γ', κατόχου Διδακτορικού Διπλώματος, αναγνωρισμένου Ερευνητικού Κέντρου του εσωτερικού ή του εξωτερικού.
- Κατάλογος επιστημονικών εργασιών που έχουν εκπονηθεί
- Πρόταση εκπόνησης Μεταδιδακτορικής Έρευνας σύμφωνα με το υπόδειγμα που έχει καθιερώσει το Τμήμα.

Ο/Η Αιτ.....

Υπογραφή..... Ημερομηνία.....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Υπόδειγμα Πρότασης Εκπόνησης Μεταδιδακτορικής Έρευνας

ΠΡΟΣ: ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΤΜΗΜΑ: _____

Πρόταση Εκπόνησης Μεταδιδακτορικής Έρευνας

ΕΠΙΘΕΤΟ: _____

ΟΝΟΜΑ: _____

Τίτλος: _____

Προτεινόμενος/η Επιβλέπων/ουσα : _____

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

(ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ της προτεινόμενης έρευνας)

1. Ανασκόπηση ερευνητικής περιοχής
2. Αντικείμενο έρευνας και στόχοι
3. Θεματική περιοχή/ές:
4. Χρονοδιάγραμμα
5. Λέξεις – κλειδιά (από 2 έως 5)

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

1. Διευκρινίστε σε τι ακριβώς έγκειται η σημασία/χρησιμότητα και η πρωτοτυπία της προτεινόμενης έρευνας (300-400 λέξεις):
2. Εξηγήστε τους βασικούς στόχους και υποθέσεις της προτεινόμενης έρευνας (200-400 λέξεις):
3. Διευκρινίστε την ερευνητική μεθοδολογία που σκοπεύετε να χρησιμοποιήσετε. Δικαιολογήστε την καταλληλότητά της για τους στόχους/υποθέσεις της προτεινόμενης έρευνας (300-400 λέξεις):
4. Προσδιορίστε την προβλεπόμενη διάρκεια των βασικών εργασιών/σταδίων εκπόνησης της έρευνας, όπως βιβλιογραφική ανασκόπηση, συλλογή και επεξεργασία ερευνητικού υλικού, διεξαγωγή πειραμάτων ή σεναρίων, σχεδιασμός λογισμικού, υποβολή αναλυτικού πλάνου συγγραφής, συγγραφή των κεφαλαίων/μερών (300-600 λέξεις). *Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το δωρεάν διαθέσιμο στο διαδίκτυο project timeline schedule:*
5. Διευκρινίστε το βαθμό ωριμότητας της προτεινόμενης έρευνας (λ.χ. προηγούμενες σχετικές επιστημονικές εργασίες/έρευνες/εφαρμογές ή επαγγελματικές δραστηριότητες εφόσον υπάρχουν) (200-400 λέξεις):
6. Διευκρινίστε τους τρόπους διάχυσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων (λ.χ. σε ποια συνέδρια/περιοδικά ή αυτοτελείς εκδόσεις θα επιδιώξετε τη δημοσίευσή τους) (100-300 λέξεις):
7. Διευκρινίστε τη συνάφεια του προτεινόμενου θέματος με το γνωστικό αντικείμενο και το συνολικό ακαδημαϊκό (ερευνητικό/συγγραφικό/διδακτικό) έργο του/της επιβλέποντος/ουσας (100-300 λέξεις):

Βεβαιώνω ότι έχω λάβει γνώση και εγκρίνω την ανωτέρω πρόταση Μεταδιδακτορικής Έρευνας

Όνοματεπώνυμο/διότιhta
Προτεινόμενου Επιβλέποντα

Υπογραφή

.....

.....

Θεσσαλονίκη,/...../.....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ

Υπόδειγμα Εντύπου Έκθεσης Περάτωσης Μεταδιδακτορικής Έρευνας

ΠΡΟΣ: Τα μέλη της ΓΣΕΣ του Τμήματος _____

ΘΕΜΑ: Έκθεση Περάτωσης Μεταδιδακτορικής Έρευνας

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ Μ. Ε.: _____

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: _____

1. Εισαγωγή
2. Ορισμός προβλήματος-στόχοι
3. Περιγραφή αποτελεσμάτων έρευνας
4. Δημοσιεύσεις Μεταδιδάκτορα Ερευνητή/τριας
5. Αναφορές

Ο/Η Μεταδιδάκτορας Ερευνητής/τρια

(υπογραφή)

Ο/Η Επιβλέπων/ουσα

(υπογραφή)

